

**ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΑΠΟΔΟΣΗ
ΤΗΣ ΣΥΝΘΗΚΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΔΡΥΣΗ
ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ**

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

I — ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΣΥΝΘΗΚΗΣ

	Σελίδα
Προοίμιο	39
Μέρος πρώτο — Αρχές	40
Μέρος δεύτερο — Ιθαγένεια της Ένωσης	44
Μέρος τρίτο — Πολιτικές της Κοινότητας	46
ΤΙΤΛΟΣ I — Η ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων	46
Κεφάλαιο 1 — Η τελωνειακή ένωση	46
Κεφάλαιο 2 — Η απαγόρευση των ποσοτικών περιορισμών μεταξύ των κρατών μελών	47
ΤΙΤΛΟΣ II — Η γεωργία	48
ΤΙΤΛΟΣ III — Η ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων, των υπηρεσιών και των κεφαλαίων	51
Κεφάλαιο 1 — Οι εργαζόμενοι	51
Κεφάλαιο 2 — Το δικαίωμα εγκαταστάσεως	52
Κεφάλαιο 3 — Οι υπηρεσίες	54
Κεφάλαιο 4 — Κεφάλαια και πληρωμές	56
ΤΙΤΛΟΣ IV — Θεωρήσεις, άσυλο, μετανάστευση και άλλες πολιτικές σχετικές με την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων	57
ΤΙΤΛΟΣ V — Οι μεταφορές	61
ΤΙΤΛΟΣ VI — Κοινοί κανόνες για τον ανταγωνισμό, τη φορολογία, και την προσέγγιση των νομοθεσιών	64
Κεφάλαιο 1 — Κανόνες ανταγωνισμού	64
Τμήμα 1 — Κανόνες εφαρμοστέοι επί των επιχειρήσεων	64
Τμήμα 2 — Κρατικές ενισχύσεις	67
Κεφάλαιο 2 — Φορολογικές διατάξεις	68
Κεφάλαιο 3 — Η προσέγγιση των νομοθεσιών	69
ΤΙΤΛΟΣ VII — Οικονομική και νομισματική πολιτική	71
Κεφάλαιο 1 — Οικονομική πολιτική	71
Κεφάλαιο 2 — Νομισματική πολιτική	75
Κεφάλαιο 3 — Θεσμικές διατάξεις	78
Κεφάλαιο 4 — Μεταβατικές διατάξεις	81
ΤΙΤΛΟΣ VIII — Απασχόληση	88
ΤΙΤΛΟΣ IX — Κοινή εμπορική πολιτική	90
ΤΙΤΛΟΣ X — Τελωνειακή συνεργασία	92

ΤΙΤΛΟΣ XI — Κοινωνική πολιτική, παιδεία, επαγγελματική εκπαίδευση και νεολαία	92
Κεφάλαιο 1 — Κοινωνικές διατάξεις	92
Κεφάλαιο 2 — Το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο	97
Κεφάλαιο 3 — Παιδεία, επαγγελματική εκπαίδευση και νεολαία	98
ΤΙΤΛΟΣ XII — Πολιτισμός	99
ΤΙΤΛΟΣ XIII — Δημόσια υγεία	100
ΤΙΤΛΟΣ XIV — Προστασία των καταναλωτών	101
ΤΙΤΛΟΣ XV — Διευρωπαϊκά δίκτυα	101
ΤΙΤΛΟΣ XVI — Βιομηχανία	103
ΤΙΤΛΟΣ XVII — Οικονομική και κοινωνική συνοχή	103
ΤΙΤΛΟΣ XVIII — Έρευνα και τεχνολογική ανάπτυξη	105
ΤΙΤΛΟΣ XIX — Περιβάλλον	107
ΤΙΤΛΟΣ XX — Συνεργασία για την ανάπτυξη	109
ΤΙΤΛΟΣ XXI (*) — Οικονομική, χρηματοοικονομική και τεχνική συνεργασία με τρίτες χώρες	111
Μέρος τέταρτο — Η σύνδεση των υπερποντίων χωρών και εδαφών	111
Μέρος πέμπτο — Τα όργανα της Κοινότητας	113
ΤΙΤΛΟΣ I — Διατάξεις περί των οργάνων	113
Κεφάλαιο 1 — Τα όργανα	113
Τμήμα 1 — Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο	113
Τμήμα 2 — Το Συμβούλιο	117
Τμήμα 3 — Η Επιτροπή	119
Τμήμα 4 — Το Δικαστήριο	122
Τμήμα 5 — Το Ελεγκτικό Συνέδριο	129
Κεφάλαιο 2 — Κοινές διατάξεις για περισσότερα όργανα	132
Κεφάλαιο 3 — Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή	136
Κεφάλαιο 4 — Η Επιτροπή των Περιφερειών	138
Κεφάλαιο 5 — Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων	139
ΤΙΤΛΟΣ II — Δημοσιονομικές διατάξεις	140
Μέρος έκτο — Γενικές και τελικές διατάξεις	146
Τελικές διατάξεις	154

(*) Τίτλος ο οποίος παρεμβάλλεται από τη συνθήκη της Νίκαιας.

Παράρτημα I — Πίνακας προβλεπόμενος στο άρθρο 32 της συνθήκης	157
Παράρτημα II — Υπερπόντιες χώρες και εδάφη στις οποίες εφαρμόζονται οι διατάξεις του τετάρτου μέρους της συνθήκης	159
II — ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΑ [κείμενο το οποίο δεν αναπαράγεται, πλην του κειμένου των τεσσάρων πρωτοκόλλων τα οποία υιοθετήθηκαν κατά τη Διακυβερνητική Διάσκεψη της Νίκαιας (βλέπε τέλος της παρούσας έκδοσης)] (*)	
Πρωτόκολλα τα οποία προσαρτώνται στη συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας:	
— Πρωτόκολλο (αριθ. 2) για την ενσωμάτωση του κεκτημένου του Σένγκεν στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (1997)	
— Πρωτόκολλο (αριθ. 3) για την εφαρμογή ορισμένων πτυχών του άρθρου 14 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας στο Ηνωμένο Βασίλειο και την Ιρλανδία (1997)	
— Πρωτόκολλο (αριθ. 4) για τη θέση του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας (1997)	
— Πρωτόκολλο (αριθ. 5) για τη θέση της Δανίας (1997)	
Πρωτόκολλα τα οποία προσαρτώνται στη συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στις συνθήκες για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα και της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας:	
— Πρωτόκολλο (αριθ. 6) περί του Οργανισμού του Δικαστηρίου (2001) (κείμενο το οποίο αναπαράγεται κατωτέρω)	
— Πρωτόκολλο (αριθ. 7) προσαρτημένο στη συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στις συνθήκες για την ίδρυση των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (1992)	
— Πρωτόκολλο (αριθ. 8) για τον καθορισμό της έδρας των οργάνων και ορισμένων οργανισμών και υπηρεσιών των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων καθώς και της Ευρωπόλ (1997)	
— Πρωτόκολλο (αριθ. 9) σχετικά με το ρόλο των εθνικών κοινοβουλίων στην Ευρωπαϊκή Ένωση (1997)	
— Πρωτόκολλο (αριθ. 10) για τη διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2001) (κείμενο το οποίο αναπαράγεται κατωτέρω)	
Πρωτόκολλα τα οποία προσαρτώνται στη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας:	
— Πρωτόκολλο (αριθ. 11) περί του καταστατικού της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (1957)	
— Πρωτόκολλο (αριθ. 12) περί Ιταλίας (1957)	
— Πρωτόκολλο (αριθ. 13) περί των εμπορευμάτων καταγωγής και προελεύσεως ορισμένων χωρών τα οποία απολαύουν ειδικού καθεστώτος κατά την εισαγωγή σε ένα κράτος μέλος (1957)	
— Πρωτόκολλο (αριθ. 14) περί των εισαγωγών στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα προϊόντων εκ διυλίσεως πετρελαίου στις Ολλανδικές Αντίλλες (1962)	
— Πρωτόκολλο (αριθ. 15) σχετικά με το ιδιαίτερο καθεστώς που εφαρμόζεται στη Γροιλανδία (1985)	
— Πρωτόκολλο (αριθ. 16) για την απόκτηση ακινήτων στη Δανία (1992)	
— Πρωτόκολλο (αριθ. 17) σχετικά με το άρθρο 141 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (1992)	

(*) Για το κείμενο των πρωτοκόλλων, τα οποία υιοθετήθηκαν κατά τις Διακυβερνητικές Διασκέψεις πριν από τη Νίκαια, ο αναγνώστης παραπέμπεται στις σελίδες 355 και επόμενες της Συλλογής Συνθηκών, τόμος I, μέρος I, Υπηρεσία Επισήμων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, 1999, ISBN 92-824-1660-7.

Για το κείμενο των πρωτοκόλλων, τα οποία υιοθετήθηκαν κατά τις Διακυβερνητικές Διασκέψεις πριν από τη Νίκαια, ο αναγνώστης παραπέμπεται στις σελίδες 355 και επόμενες της Συλλογής Συνθηκών, τόμος I, μέρος II, Υπηρεσία Επισήμων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, 1995, ISBN 92-824-1179-6.

- Πρωτόκολλο (αριθ. 18) για το καταστατικό του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (1992)
- Πρωτόκολλο (αριθ. 19) σχετικά με το καταστατικό του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Ιδρύματος (1992)
- Πρωτόκολλο (αριθ. 20) σχετικά με τη διαδικασία του υπερβολικού ελλείμματος (1992)
- Πρωτόκολλο (αριθ. 21) σχετικά με τα κριτήρια σύγκλισης που αναφέρονται στο άρθρο 121 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (1992)
- Πρωτόκολλο (αριθ. 22) σχετικά με τη Δανία (1992)
- Πρωτόκολλο (αριθ. 23) σχετικά με την Πορτογαλία (1992)
- Πρωτόκολλο (αριθ. 24) για τη μετάβαση στο τρίτο στάδιο της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης (1992)
- Πρωτόκολλο (αριθ. 25) για ορισμένες διατάξεις που αφορούν το Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και Βορείου Ιρλανδίας (1992)
- Πρωτόκολλο (αριθ. 26) σχετικά με ορισμένες διατάξεις που αφορούν τη Δανία (1992)
- Πρωτόκολλο (αριθ. 27) για τη Γαλλία (1992)
- Πρωτόκολλο (αριθ. 28) σχετικά με την οικονομική και κοινωνική συνοχή (1992)
- Πρωτόκολλο (αριθ. 29) για το άσυλο των υπηκόων των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (1997)
- Πρωτόκολλο (αριθ. 30) σχετικά με την εφαρμογή των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας (1997)
- Πρωτόκολλο (αριθ. 31) για τις εξωτερικές σχέσεις των κρατών μελών όσον αφορά τη διέλευση των εξωτερικών συνόρων (1997)
- Πρωτόκολλο (αριθ. 32) για το σύστημα δημόσιας ραδιοτηλεόρασης στα κράτη μέλη (1997)
- Πρωτόκολλο (αριθ. 33) για την προστασία και την καλή διαβίωση των ζώων (1997)
- Πρωτόκολλο (αριθ. 34) σχετικά με τις δημοσιονομικές συνέπειες από τη λήξη της συνθήκης ΕΚΑΧ και με το Ταμείο Έρευνας για τον Άνθρακα και τον Χάλυβα (κείμενο το οποίο αντιγράφεται κατωτέρω),
- Πρωτόκολλο (αριθ. 35) σχετικά με το άρθρο 67 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (2001) (κείμενο το οποίο αναπαράγεται κατωτέρω).

Πρωτόκολλο το οποίο προσαρτάται στις συνθήκες για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας:

- Πρωτόκολλο (αριθ. 36) περί των προνομίων και ασυλιών των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (1965)

Η ΑΥΤΟΥ ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΗΣ Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΒΕΛΓΩΝ, Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ, Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΙΤΑΛΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, Η ΑΥΤΗΣ ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΥΨΗΛΟΤΗΣ Η ΜΕΓΑΛΗ ΔΟΥΚΙΣΣΑ ΤΟΥ ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟΥ, Η ΑΥΤΗΣ ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΗΣ Η ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΤΩΝ ΚΑΤΩ ΧΩΡΩΝ ⁽¹⁾,

ΑΠΟΦΑΣΙΣΜΕΝΟΙ να θέσουν τις βάσεις μιας διαρκώς στενότερης ενώσεως των ευρωπαϊκών λαών,

ΑΠΟΦΑΣΙΣΜΕΝΟΙ να εξασφαλίσουν με κοινή δράση την οικονομική και κοινωνική πρόοδο των χωρών τους καταργώντας τους φραγμούς που διαιρούν την Ευρώπη,

ΘΕΤΟΝΤΑΣ ως κύριο σκοπό των προσπαθειών τους τη σταθερή βελτίωση των όρων διαβίωσης και απασχολήσεως των λαών τους,

ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΝΤΑΣ ότι η εξάλειψη των υφισταμένων εμποδίων απαιτεί συντονισμένη δράση για να εξασφαλισθεί σταθερότητα στην επέκταση της οικονομίας, ισορροπία στις συναλλαγές και ευθύτης στον ανταγωνισμό,

ΜΕΡΙΜΝΩΝΤΑΣ να ενισχύσουν την ενότητα των οικονομιών τους και να προωθήσουν την αρμονική τους ανάπτυξη, μειώνοντας τις υφιστάμενες ανισότητες μεταξύ των διαφόρων περιοχών και την καθυστέρηση των λιγότερο ευνοημένων,

ΕΠΙΘΥΜΩΝΤΑΣ να συμβάλουν, ασκώντας κοινή εμπορική πολιτική, στην προοδευτική κατάργηση των περιορισμών στις διεθνείς συναλλαγές,

ΠΡΟΤΙΘΕΜΕΝΟΙ να εδραιώσουν την αλληλεγγύη που συνδέει την Ευρώπη με τις υπερπόντιες χώρες και επιθυμώντας να εξασφαλίσουν την ανάπτυξη της ευημερίας τους σύμφωνα με τις αρχές του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών,

ΑΠΟΦΑΣΙΣΜΕΝΟΙ να παγιώσουν, με τη συνένωση των οικονομικών τους δυνάμεων, τη διαφύλαξη της ειρήνης και της ελευθερίας και καλώντας τους άλλους λαούς της Ευρώπης που συμμερίζονται τα ιδεώδη τους να συμμετάσχουν στην προσπάθειά τους,

ΑΠΟΦΑΣΙΣΜΕΝΟΙ να προάγουν την ανάπτυξη του υψηλότερου δυνατού επιπέδου γνώσης για τους λαούς τους μέσω ευρείας πρόσβασης στην εκπαίδευση και μέσω της συνεχούς αναπροσαρμογής της,

ΑΠΕΦΑΣΙΣΑΝ τη δημιουργία μιας ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ και όρισαν προς το σκοπό αυτό ως πληρεξουσίου:

(ο κατάλογος των πληρεξουσίων δεν αναπαράγεται)

ΟΙ ΟΠΟΙΟΙ, μετά την ανταλλαγή των πληρεξουσίων εγγράφων τους που ευρέθησαν εν τάξει, συνεφώνησαν επί των ακολούθων διατάξεων.

⁽¹⁾ Το Βασίλειο της Δανίας, η Ελληνική Δημοκρατία, το Βασίλειο της Ισπανίας, η Ιρλανδία, η Δημοκρατία της Αυστρίας, η Πορτογαλική Δημοκρατία, η Δημοκρατία της Φινλανδίας, το Βασίλειο της Σουηδίας και το Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και Βορείου Ιρλανδίας, έγιναν εν συνεχεία μέλη της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΑΡΧΕΣ

Άρθρο 1

Διά της παρούσας συνθήκης τα ΥΨΗΛΑ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ ιδρύουν μεταξύ τους μία ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ.

Άρθρο 2

Η Κοινότητα έχει ως αποστολή, με τη δημιουργία κοινής αγοράς, οικονομικής και νομισματικής ένωσης και με την εφαρμογή των κοινών πολιτικών ή δράσεων που αναφέρονται στα άρθρα 3 και 4, να προάγει στο σύνολο της Κοινότητας την αρμονική, ισόρροπη και αειφόρο ανάπτυξη των οικονομικών δραστηριοτήτων, υψηλό επίπεδο απασχόλησης και κοινωνικής προστασίας, ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών, αειφόρο, μη πληθωριστική ανάπτυξη, υψηλό βαθμό ανταγωνιστικότητας και σύγκλισης των οικονομικών επιδόσεων, υψηλό επίπεδο προστασίας και βελτίωσης της ποιότητας του περιβάλλοντος, την άνοδο του βιοτικού επιπέδου και της ποιότητας ζωής, την οικονομική και κοινωνική συνοχή και την αλληλεγγύη μεταξύ κρατών μελών.

Άρθρο 3

1. Για τους σκοπούς του άρθρου 2, η δράση της Κοινότητας περιλαμβάνει, σύμφωνα με τους όρους και με το χρονοδιάγραμμα που προβλέπει η παρούσα Συνθήκη:

- α) την απαγόρευση, μεταξύ των κρατών μελών, των δασμών και των ποσοτικών περιορισμών κατά την εισαγωγή και την εξαγωγή εμπορευμάτων, καθώς και όλων των άλλων μέτρων ισοδυνάμου αποτελέσματος·
- β) μια κοινή εμπορική πολιτική·
- γ) μια εσωτερική αγορά την οποία θα χαρακτηρίζει η εξάλειψη των εμποδίων στην ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, των προσώπων, των υπηρεσιών και των κεφαλαίων, μεταξύ των κρατών μελών·
- δ) μέτρα σχετικά με την είσοδο και την κυκλοφορία των προσώπων, σύμφωνα με τις διατάξεις του τίτλου IV·
- ε) μια κοινή πολιτική στον τομέα της γεωργίας και της αλιείας·
- στ) μια κοινή πολιτική στον τομέα των μεταφορών·
- ζ) ένα καθεστώς που εξασφαλίζει ανόθευτο ανταγωνισμό μέσα στην εσωτερική αγορά·
- η) την προσέγγιση των εθνικών νομοθεσιών στο βαθμό που απαιτείται για τη λειτουργία της κοινής αγοράς·
- θ) την προαγωγή του συντονισμού μεταξύ των πολιτικών των κρατών μελών για την απασχόληση προκειμένου να αυξηθεί η αποτελεσματικότητά τους με την ανάπτυξη συντονισμένης στρατηγικής για την απασχόληση·
- ι) μια πολιτική στον κοινωνικό τομέα, η οποία περιλαμβάνει ένα Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο·
- κ) την ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής·

- λ) μια πολιτική στον τομέα του περιβάλλοντος·
- μ) την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της βιομηχανίας της Κοινότητας·
- ν) την προώθηση της έρευνας και της τεχνολογικής ανάπτυξης·
- ξ) την ενθάρρυνση της δημιουργίας και της ανάπτυξης διευρωπαϊκών δικτύων·
- ο) συμβολή στην επίτευξη υψηλού επιπέδου προστασίας της υγείας·
- π) συμβολή σε μία παιδεία και κατάρτιση υψηλού επιπέδου, καθώς και στην ανάπτυξη των πολιτισμών των κρατών μελών·
- ρ) μια πολιτική στον τομέα της συνεργασίας για την ανάπτυξη·
- σ) τη σύνδεση με τις υπερπόντιες χώρες και εδάφη, με σκοπό την αύξηση των συναλλαγών και την προώθηση με κοινή προσπάθεια της οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης·
- τ) συμβολή στην ενίσχυση της προστασίας των καταναλωτών·
- υ) μέτρα στους τομείς της ενέργειας, της πολιτικής άμυνας και του τουρισμού.

2. Σε όλες τις δραστηριότητες που αναφέρονται στο παρόν άρθρο, η Κοινότητα επιδιώκει να εξαλειφθούν οι ανισότητες και να προαχθεί η ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών.

Άρθρο 4

1. Για τους σκοπούς του άρθρου 2, η δράση των κρατών μελών και της Κοινότητας περιλαμβάνει, σύμφωνα με τους όρους και με το χρονοδιάγραμμα που προβλέπει η παρούσα συνθήκη, τη θέσπιση μιας οικονομικής πολιτικής, που βασίζεται στο στενό συντονισμό των οικονομικών πολιτικών των κρατών μελών, στην εσωτερική αγορά, καθώς και στον καθορισμό κοινών στόχων, και ασκείται σύμφωνα με την αρχή της οικονομίας της ανοιχτής αγοράς με ελεύθερο ανταγωνισμό.

2. Παράλληλα, και σύμφωνα με τους όρους, το χρονοδιάγραμμα και τις διαδικασίες που προβλέπει η παρούσα συνθήκη, η δράση αυτή περιλαμβάνει τον αμετάκλητο καθορισμό συναλλαγματικών ισοτιμιών, γεγονός που θα οδηγήσει στην καθιέρωση ενιαίου νομίσματος, του Ecu, και τον καθορισμό και την άσκηση ενιαίας νομισματικής και συναλλαγματικής πολιτικής, πρωταρχικός στόχος των οποίων είναι η διατήρηση της σταθερότητας των τιμών, και, υπό την επιφύλαξη του στόχου αυτού, η υποστήριξη των γενικών οικονομικών πολιτικών στην Κοινότητα, σύμφωνα με την αρχή της οικονομίας της ανοιχτής αγοράς με ελεύθερο ανταγωνισμό.

3. Οι δράσεις αυτές των κρατών μελών και της Κοινότητας συνεπάγονται την τήρηση των ακόλουθων κατευθυντήριων αρχών: σταθερές τιμές, υγιή δημόσια οικονομικά, υγιείς νομισματικές συνθήκες και σταθερό ισοζύγιο πληρωμών.

Άρθρο 5

Η Κοινότητα δρα μέσα στα όρια των αρμοδιοτήτων που της αναθέτει και των στόχων που της ορίζει η παρούσα συνθήκη.

Στους τομείς που δεν υπάγονται στην αποκλειστική της αρμοδιότητα, η Κοινότητα δρα σύμφωνα με την αρχή επικουρικότητας, μόνον εάν και στο βαθμό που οι στόχοι της προβλεπόμενης δράσης είναι αδύνατον να επιτευχθούν επαρκώς από τα κράτη μέλη και δύνανται συνεπώς, λόγω των διαστάσεων ή των αποτελεσμάτων της προβλεπόμενης δράσης, να επιτευχθούν καλύτερα σε κοινοτικό επίπεδο.

Η δράση της Κοινότητας δεν υπερβαίνει τα αναγκαία όρια για την επίτευξη των στόχων της παρούσας συνθήκης.

Άρθρο 6

Οι απαιτήσεις της περιβαλλοντικής προστασίας πρέπει να ενταχθούν στον καθορισμό και την εφαρμογή των κοινοτικών πολιτικών και δράσεων που αναφέρονται στο άρθρο 3, ιδίως προκειμένου να προωθηθεί η αειφόρος ανάπτυξη.

Άρθρο 7

1. Η πραγματοποίηση του έργου που έχει ανατεθεί στην Κοινότητα εξασφαλίζεται από:

- ένα ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ,
- ένα ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ,
- μία ΕΠΙΤΡΟΠΗ,
- ένα ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,
- ένα ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ.

Κάθε όργανο ενεργεί εντός των ορίων των εξουσιών που του παρέχονται από την παρούσα συνθήκη.

2. Το Συμβούλιο και η Επιτροπή επικουρούνται από μία Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και από μία Επιτροπή των Περιφερειών, που ασκούν συμβουλευτικά καθήκοντα.

Άρθρο 8

Ιδρύεται, με τις διαδικασίες που προβλέπει η παρούσα συνθήκη, ένα Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών, εφεξής καλούμενο «ΕΣΚΤ», και μία Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, εφεξής καλούμενη «ΕΚΤ», που δρουν μέσα στα όρια των εξουσιών που τους ανατίθενται από την παρούσα συνθήκη και το προσαρτημένο σ' αυτήν καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ, το οποίο εφεξής καλείται «καταστατικό του ΕΣΚΤ».

Άρθρο 9

Ιδρύεται Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, η οποία δρα μέσα στα όρια των εξουσιών που της ανατίθενται από την παρούσα συνθήκη και το προσαρτημένο σ' αυτήν καταστατικό.

Άρθρο 10

Τα κράτη μέλη λαμβάνουν κάθε γενικό ή ειδικό μέτρο κατάλληλο να εξασφαλίσει την εκπλήρωση των υποχρεώσεων που απορρέουν από την παρούσα συνθήκη ή προκύπτουν από πράξεις των οργάνων της Κοινότητας. Διευκολύνουν την Κοινότητα στην εκτέλεση της αποστολής της.

Απέχουν από κάθε μέτρο που δύναται να θέσει σε κίνδυνο την πραγματοποίηση των σκοπών της παρούσας συνθήκης.

Άρθρο 11 (*)

1. Τα κράτη μέλη τα οποία προτίθενται να καθιερώσουν μεταξύ τους ενισχυμένη συνεργασία σε τομέα που εμπίπτει στην παρούσα συνθήκη απευθύνουν αίτηση στην Επιτροπή, η οποία μπορεί να υποβάλει στο Συμβούλιο σχετική πρόταση. Εάν η Επιτροπή δεν υποβάλει πρόταση, ανακοινώνει τους λόγους στα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη.

2. Η αναφερόμενη στην παράγραφο 1 εξουσιοδότηση για την καθιέρωση ενισχυμένης συνεργασίας παρέχεται, τηρουμένων των άρθρων 43 έως 45 της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, από το Συμβούλιο, το οποίο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία βάσει προτάσεως της Επιτροπής και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Όταν η ενισχυμένη συνεργασία αφορά τομέα που υπάγεται στη διαδικασία του άρθρου 251 της παρούσας συνθήκης, απαιτείται η σύμφωνη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Κάθε μέλος του Συμβουλίου μπορεί να ζητεί την υποβολή του θέματος στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Μετά την υποβολή του θέματος, το Συμβούλιο μπορεί να αποφασίζει σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο της παρούσας παραγράφου.

3. Οι πράξεις και οι αποφάσεις οι οποίες απαιτούνται για την εφαρμογή των δράσεων ενισχυμένης συνεργασίας υπόκεινται στις οικείες διατάξεις της παρούσας συνθήκης, εκτός αν άλλως ορίζεται στο παρόν άρθρο και στα άρθρα 43 έως 45 της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Άρθρο 11A (**)

Κάθε κράτος μέλος το οποίο επιθυμεί να συμμετάσχει σε ενισχυμένη συνεργασία, η οποία καθιερώνεται βάσει του άρθρου 11, κοινοποιεί την πρόθεσή του στο Συμβούλιο και την Επιτροπή, η οποία διαβιβάζει γνώμη στο Συμβούλιο, εντός προθεσμίας τριών μηνών από την ημερομηνία παραλαβής της κοινοποίησης. Η Επιτροπή αποφασίζει για το θέμα αυτό, καθώς και για ενδεχόμενες ειδικές διατάξεις που τυχόν κρίνει αναγκαίες, εντός προθεσμίας τεσσάρων μηνών από την ημερομηνία παραλαβής της κοινοποίησης.

Άρθρο 12

Εντός του πεδίου εφαρμογής της παρούσας συνθήκης και με την επιφύλαξη των ειδικών διατάξεων της, απαγορεύεται κάθε διάκριση λόγω ιθαγενείας.

Το Συμβούλιο αποφασίζοντας με τη διαδικασία του άρθρου 251, δύναται να λαμβάνει μέτρα για την απαγόρευση των διακρίσεων αυτών.

Άρθρο 13 (*)

1. Με την επιφύλαξη των άλλων διατάξεων της παρούσας συνθήκης και εντός των ορίων των αρμοδιοτήτων που παρέχει αυτή στην Κοινότητα, το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομόφωνα, μετά από πρόταση της Επιτροπής και διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, μπορεί να αναλάβει κατάλληλη δράση για την καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω φύλου, φυλετικής ή εθνικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού.

2. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 1, όταν το Συμβούλιο θεσπίζει κοινοτικά μέτρα ενθάρρυνσης, αποκλειόμενης της εναρμόνισης των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων των κρατών μελών, προς υποστήριξη των δράσεων των κρατών μελών οι οποίες αναλαμβάνονται για να συμβάλουν στην υλοποίηση των στόχων της παραγράφου 1, αποφασίζει σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 251.

(*) Άρθρο το οποίο τροποποιήθηκε από τη συνθήκη της Νίκαιας.

(**) Άρθρο το οποίο παρεμβάλλεται από τη συνθήκη της Νίκαιας (πρώην παράγραφος 3 του άρθρου 11).

Άρθρο 14

1. Η Κοινότητα εκδίδει τα μέτρα για την προοδευτική εγκαθίδρυση της εσωτερικής αγοράς κατά τη διάρκεια χρονικής περιόδου η οποία λήγει στις 31 Δεκεμβρίου 1992, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου, των άρθρων 15, 26, 47 παράγραφος 2, 49, 80, 93 και 95 και με την επιφύλαξη των άλλων διατάξεων της παρούσας συνθήκης.

2. Η εσωτερική αγορά περιλαμβάνει ένα χώρο χωρίς εσωτερικά σύνορα μέσα στον οποίο εξασφαλίζεται η ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, των προσώπων, των υπηρεσιών και των κεφαλαίων σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας συνθήκης.

3. Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία, μετά από πρόταση της Επιτροπής, προσδιορίζει τους προσανατολισμούς και τις προϋποθέσεις που απαιτούνται για την εξασφάλιση ισόρροπης προόδου σε όλους τους σχετικούς τομείς.

Άρθρο 15

Κατά τη διατύπωση των προτάσεων της για την υλοποίηση των στόχων του άρθρου 14, η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη το μέγεθος της προσπάθειας την οποία θα πρέπει να υποστούν ορισμένες οικονομίες που εμφανίζουν διαφορές ανάπτυξης κατά τη διάρκεια της περιόδου εγκαθίδρυσης της εσωτερικής αγοράς και μπορεί να προτείνει τις κατάλληλες διατάξεις.

Αν οι διατάξεις αυτές λάβουν τη μορφή παρεκκλίσεων, πρέπει να έχουν προσωρινό χαρακτήρα και να επιφέρουν την ελάχιστη δυνατή διαταραχή στη λειτουργία της κοινής αγοράς.

Άρθρο 16

Υπό την επιφύλαξη των άρθρων 73, 86 και 87, και ενόψει της θέσης που κατέχουν οι υπηρεσίες γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος στα πλαίσια των κοινών αξιών της Ένωσης, καθώς και της συμβολής τους στην προώθηση της κοινωνικής και εδαφικής συνοχής, η Κοινότητα και τα κράτη μέλη, εντός των πλαισίων των αντιστοίχων αρμοδιοτήτων τους, και εντός του πεδίου εφαρμογής της παρούσας συνθήκης, μεριμνούν ούτως ώστε οι υπηρεσίες αυτές να λειτουργούν βάσει αρχών και προϋποθέσεων οι οποίες να επιτρέπουν την εκπλήρωση του σκοπού τους.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΙΘΑΓΕΝΕΙΑ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Άρθρο 17

1. Θεσπίζεται ιθαγένεια της Ένωσης. Πολίτης της Ένωσης είναι κάθε πρόσωπο που έχει την υπηκοότητα ενός κράτους μέλους. Η ιθαγένεια της Ένωσης συμπληρώνει και δεν αντικαθιστά την εθνική ιθαγένεια.

2. Οι πολίτες της Ένωσης έχουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που προβλέπονται από την παρούσα συνθήκη.

Άρθρο 18 (*)

1. Κάθε πολίτης της Ένωσης έχει το δικαίωμα να κυκλοφορεί και να διαμένει ελεύθερα στο έδαφος των κρατών μελών, υπό την επιφύλαξη των περιορισμών και με τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στην παρούσα συνθήκη και στις διατάξεις που θεσπίζονται για την εφαρμογή της.
2. Εάν, προς επίτευξη αυτού του στόχου, απαιτείται δράση της Κοινότητας και εφόσον η παρούσα συνθήκη δεν έχει προβλέψει εξουσίες προς τούτο, το Συμβούλιο μπορεί να θεσπίζει διατάξεις που διευκολύνουν την άσκηση των αναφερόμενων στην παράγραφο 1 δικαιωμάτων. Το Συμβούλιο αποφασίζει σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 251.
3. Η παράγραφος 2 δεν ισχύει για τις διατάξεις σχετικά με τα διαβατήρια, τα δελτία ταυτότητας, τους τίτλους διαμονής ή κάθε άλλο εξομοιούμενο έγγραφο, ούτε για τις διατάξεις σχετικά με την κοινωνική ασφάλεια ή την κοινωνική προστασία.

Άρθρο 19

1. Κάθε πολίτης της Ένωσης που κατοικεί σε κράτος μέλος του οποίου δεν είναι υπήκοος έχει το δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι στις δημοτικές και κοινοτικές εκλογές στο κράτος μέλος κατοικίας του, υπό τους ίδιους όρους με τους υπηκόους του εν λόγω κράτους. Το δικαίωμα αυτό ασκείται με την επιφύλαξη των λεπτομερέστερων διατάξεων που θεσπίζει το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομόφωνα προτάσει της Επιτροπής και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Οι διατάξεις αυτές μπορούν να προβλέπουν παρεκκλίσεις όταν αυτό δικαιολογείται λόγω ειδικών προβλημάτων σε ένα κράτος μέλος.
2. Με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 190 παράγραφος 4 και των διατάξεων που θεσπίζονται προς εφαρμογή του, κάθε πολίτης της Ένωσης που κατοικεί σε κράτος μέλος του οποίου δεν είναι υπήκοος έχει το δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι στις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στο κράτος μέλος της κατοικίας του, υπό τους ίδιους όρους με τους υπηκόους του εν λόγω κράτους. Το δικαίωμα αυτό ασκείται με την επιφύλαξη των λεπτομερέστερων διατάξεων που θεσπίζει το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομόφωνα προτάσει της Επιτροπής και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Οι διατάξεις αυτές μπορούν να προβλέπουν παρεκκλίσεις όταν αυτό δικαιολογείται λόγω ειδικών προβλημάτων σε ένα κράτος μέλος.

Άρθρο 20

Κάθε πολίτης της Ένωσης απολαύει, στο έδαφος τρίτων χωρών στις οποίες δεν αντιπροσωπεύεται το κράτος μέλος του οποίου είναι υπήκοος, της διπλωματικής και προξενικής προστασίας κάθε κράτους μέλους, υπό τους ίδιους όρους που ισχύουν και έναντι των υπηκόων του κράτους αυτού. Τα κράτη μέλη καθορίζουν μεταξύ τους τους αναγκαίους κανόνες και αρχίζουν τις απαιτούμενες διεθνείς διαπραγματεύσεις για να εξασφαλίσουν την προστασία αυτή.

Άρθρο 21

Κάθε πολίτης της Ένωσης έχει το δικαίωμα αναφοράς προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 194.

Κάθε πολίτης της Ένωσης δύναται να απευθύνεται στον Διαμεσολαβητή που θεσμοθετείται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 195.

Κάθε πολίτης της Ένωσης δύναται να απευθύνεται γραπτώς σε οποιοδήποτε από τα όργανα ή τους οργανισμούς, που αναφέρονται στο παρόν άρθρο ή στο άρθρο 7, σε μία από τις αναφερόμενες στο άρθρο 314 γλώσσες, και να παίρνει απάντηση στην ίδια γλώσσα.

(*) Άρθρο το οποίο τροποποιήθηκε από τη συνθήκη της Νίκαιας.

Άρθρο 22

Η Επιτροπή υποβάλλει έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή κάθε τρία έτη σχετικά με την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος μέρους. Η έκθεση αυτή λαμβάνει υπόψη την εξέλιξη της Ένωσης.

Επ' αυτής της βάσεως, και με την επιφύλαξη των άλλων διατάξεων της παρούσας συνθήκης, το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομόφωνα, προτάσει της Επιτροπής και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, μπορεί να θεσπίζει διατάξεις για τη συμπλήρωση των δικαιωμάτων που προβλέπονται στο παρόν μέρος, και συνιστά στα κράτη μέλη την αποδοχή των εν λόγω διατάξεων σύμφωνα με τους αντίστοιχους συνταγματικούς τους κανόνες.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ

ΤΙΤΛΟΣ Ι

Η ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ ΤΩΝ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ

Άρθρο 23

1. Η Κοινότητα βασίζεται επί τελωνειακής ενώσεως που εκτείνεται στο σύνολο των εμπορευματικών συναλλαγών και περιλαμβάνει την απαγόρευση των εισαγωγικών και εξαγωγικών δασμών και όλων των φορολογικών επιβαρύνσεων ισοδυνάμου αποτελέσματος μεταξύ των κρατών μελών, καθώς και την υιοθέτηση κοινού δασμολογίου στις σχέσεις τους με τις τρίτες χώρες.

2. Οι διατάξεις του άρθρου 25 και του κεφαλαίου 2 του παρόντος τίτλου εφαρμόζονται στα προϊόντα καταγωγής κρατών μελών, καθώς και στα προϊόντα προελεύσεως τρίτων χωρών που ευρίσκονται σε ελεύθερη κυκλοφορία εντός των κρατών μελών.

Άρθρο 24

Θεωρούνται ότι ευρίσκονται σε ελεύθερη κυκλοφορία εντός κράτους μέλους τα προϊόντα προελεύσεως τρίτων χωρών, για τα οποία έχουν τηρηθεί οι διατυπώσεις εισαγωγής και εισπραχθεί σ' αυτό το κράτος μέλος οι απαιτούμενοι δασμοί και φορολογικές επιβαρύνσεις ισοδυνάμου αποτελέσματος και για τα οποία δεν έχουν επιστραφεί ολικώς ή μερικώς αυτοί οι δασμοί και επιβαρύνσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Η ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΗ ΕΝΩΣΗ

Άρθρο 25

Οι εισαγωγικοί και εξαγωγικοί δασμοί ή φορολογικές επιβαρύνσεις ισοδυνάμου αποτελέσματος απαγορεύονται μεταξύ των κρατών μελών. Η απαγόρευση αυτή ισχύει και για τους δασμούς ταμειυτικού χαρακτήρα.

Άρθρο 26

Οι δασμοί του κοινού δασμολογίου καθορίζονται από το Συμβούλιο με ειδική πλειοψηφία μετά από πρόταση της Επιτροπής.

Άρθρο 27

Για την εκτέλεση του έργου που της ανατίθεται στο παρόν κεφάλαιο, η Επιτροπή καθοδηγείται:

- α) από την ανάγκη προαγωγής των εμπορικών συναλλαγών μεταξύ των κρατών μελών και των τρίτων χωρών·
- β) από την εξέλιξη των όρων ανταγωνισμού στο εσωτερικό της Κοινότητας, κατά το μέτρο που η εξέλιξη αυτή θα έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση της ανταγωνιστικής ικανότητας των επιχειρήσεων·
- γ) από τις ανάγκες εφοδιασμού της Κοινότητας σε πρώτες ύλες και ημικατεργασμένα προϊόντα, μεριμνώντας συγχρόνως να μην νοθεύονται μεταξύ των κρατών μελών οι όροι ανταγωνισμού ως προς τα τελικά προϊόντα·
- δ) από την ανάγκη να αποφεύγονται σοβαρές διαταραχές της οικονομικής ζωής των κρατών μελών και να εξασφαλίζεται ορθολογική ανάπτυξη της παραγωγής και επέκταση της καταναλώσεως εντός της Κοινότητας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Η ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗ ΤΩΝ ΠΟΣΟΤΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΩΝ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ ΜΕΛΩΝ

Άρθρο 28

Οι ποσοτικοί περιορισμοί επί των εισαγωγών, καθώς και όλα τα μέτρα ισοδυνάμου αποτελέσματος, απαγορεύονται μεταξύ των κρατών μελών.

Άρθρο 29

Οι ποσοτικοί περιορισμοί επί των εξαγωγών καθώς και όλα τα μέτρα ισοδυνάμου αποτελέσματος απαγορεύονται μεταξύ των κρατών μελών.

Άρθρο 30

Οι διατάξεις των άρθρων 28 και 29 δεν αντιτίθενται στις απαγορεύσεις ή στους περιορισμούς εισαγωγών, εξαγωγών ή διαμετακομίσεων που δικαιολογούνται από λόγους δημοσίας ηθικής, δημοσίας τάξεως, δημοσίας ασφαλείας, προστασίας της υγείας και της ζωής των ανθρώπων και των ζώων ή προφυλάξεως των φυτών, προστασίας των εθνικών θησαυρών που έχουν καλλιτεχνική, ιστορική ή αρχαιολογική αξία, ή προστασίας της βιομηχανικής και εμπορικής ιδιοκτησίας. Οι απαγορεύσεις ή οι περιορισμοί αυτοί δεν δύνανται πάντως να αποτελούν ούτε μέσο αυθαιρέτων διακρίσεων ούτε συγκεκριμένο περιορισμό στο εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών.

Άρθρο 31

1. Τα κράτη μέλη διαρρυθμίζουν τα κρατικά μονοπώλια εμπορικού χαρακτήρα κατά τρόπο, ώστε να αποκλείεται, ως προς τους όρους εφοδιασμού και διαθέσεως, οποιαδήποτε διάκριση μεταξύ των υπηκόων των κρατών μελών.

Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται σε κάθε οργανισμό με τον οποίο κράτος μέλος, νομικά ή πραγματικά ελέγχει, διευθύνει ή επηρεάζει αισθητά, άμεσα ή έμμεσα, τις εισαγωγές ή τις εξαγωγές μεταξύ των κρατών μελών. Οι διατάξεις αυτές εφαρμόζονται επίσης και επί των κατά παραχώρηση κρατικών μονοπωλίων.

2. Τα κράτη μέλη δεν λαμβάνουν νέα μέτρα τα οποία είναι αντίθετα προς τις αρχές της παραγράφου 1 ή περιορίζουν την έκταση εφαρμογής των άρθρων των σχετικών με την απαγόρευση των δασμών και των ποσοτικών περιορισμών μεταξύ των κρατών μελών.

3. Στην περίπτωση κρατικού μονοπωλίου εμπορικού χαρακτήρα που συνεπάγεται ρύθμιση, η οποία αποσκοπεί να διευκολύνει τη διάθεση ή την αξιοποίηση των γεωργικών προϊόντων, πρέπει να εξασφαλισθούν, κατά την εφαρμογή των κανόνων του παρόντος άρθρου, ισοδύναμες εγγυήσεις για την απασχόληση και το βιοτικό επίπεδο των ενδιαφερομένων παραγωγών.

ΤΙΤΛΟΣ II

Η ΓΕΩΡΓΙΑ

Άρθρο 32

1. Η κοινή αγορά περιλαμβάνει τη γεωργία και το εμπόριο των γεωργικών προϊόντων. Ως γεωργικά προϊόντα νοούνται τα προϊόντα του εδάφους, της κτηνοτροφίας και της αλιείας, καθώς και τα προϊόντα πρώτης μεταποίησης τα οποία έχουν άμεση σχέση με αυτά.

2. Εκτός αντιθέτων διατάξεων των άρθρων 33 μέχρι και 38, οι κανόνες που προβλέπονται για την εγκαθίδρυση της κοινής αγοράς εφαρμόζονται στα γεωργικά προϊόντα.

3. Τα προϊόντα, τα οποία υπάγονται στις διατάξεις των άρθρων 33 μέχρι και 38, απαριθμούνται στον πίνακα του παραρτήματος I της παρούσας συνθήκης.

4. Η λειτουργία και η ανάπτυξη της κοινής αγοράς για τα γεωργικά προϊόντα πρέπει να συνοδεύονται από τη θέσπιση κοινής γεωργικής πολιτικής.

Άρθρο 33

1. Στόχοι της κοινής γεωργικής πολιτικής είναι:

α) να αυξάνει την παραγωγικότητα της γεωργίας με την ανάπτυξη της τεχνικής προόδου, με την εξασφάλιση της ορθολογικής αναπτύξεως της γεωργικής παραγωγής, καθώς και της αρίστης χρησιμοποίησης των συντελεστών παραγωγής, ιδίως του εργατικού δυναμικού·

β) να εξασφαλίζει κατ' αυτό τον τρόπο ένα δίκαιο βιοτικό επίπεδο στο γεωργικό πληθυσμό, ιδίως με την αύξηση του ατομικού εισοδήματος των εργαζομένων στη γεωργία·

γ) να σταθεροποιεί τις αγορές·

δ) να εξασφαλίζει τον εφοδιασμό·

ε) να διασφαλίζει λογικές τιμές κατά την προσφορά αγαθών στους καταναλωτές.

2. Κατά την εκπόνηση της κοινής γεωργικής πολιτικής και των ειδικών μεθόδων που συνεπάγεται η εφαρμογή της, λαμβάνεται υπόψη:

- α) ο ιδιαίτερος χαρακτήρας της γεωργικής δραστηριότητας, που απορρέει από την κοινωνική δομή της γεωργίας και τις διαρθρωτικές και φυσικές ανισότητες μεταξύ των διαφόρων γεωργικών περιοχών·
- β) η ανάγκη βαθμιαίας εφαρμογής των καταλλήλων προσαρμογών·
- γ) το γεγονός ότι στα κράτη μέλη η γεωργία αποτελεί έναν τομέα στενά συνδεδεμένο με το σύνολο της οικονομίας.

Άρθρο 34

1. Για να επιτευχθούν οι στόχοι που προβλέπονται στο άρθρο 33, δημιουργείται κοινή οργάνωση των γεωργικών αγορών.

Ανάλογα με τα προϊόντα, η οργάνωση αυτή λαμβάνει μία από τις ακόλουθες μορφές:

- α) κοινών κανόνων ανταγωνισμού·
- β) υποχρεωτικού συντονισμού των διαφόρων εθνικών οργανώσεων αγοράς·
- γ) ευρωπαϊκής οργάνωσης της αγοράς.

2. Η κοινή οργάνωση σε μία από τις μορφές που προβλέπει η παράγραφος 1 δύναται να περιλαμβάνει όλα τα αναγκαία μέτρα για την επίτευξη των στόχων του άρθρου 33, ιδίως δε ρυθμίσεις των τιμών, ενισχύσεις τόσο για την παραγωγή όσο και για την εμπορία των διαφόρων προϊόντων, μέτρα αποθηκείσεως και λογιστικής μεταφοράς, κοινούς μηχανισμούς σταθεροποίησης των εισαγωγών ή των εξαγωγών.

Η κοινή οργάνωση πρέπει να περιορίζεται στην επιδίωξη των στόχων του άρθρου 33 και να αποκλείει κάθε διάκριση μεταξύ παραγωγών ή καταναλωτών εντός της Κοινότητας.

Μια ενδεχομένη κοινή πολιτική τιμών πρέπει να βασίζεται επί κοινών κριτηρίων και επί ενιαίων μεθόδων υπολογισμού.

3. Για να επιτευχθούν οι στόχοι της κοινής οργάνωσης που αναφέρεται στην παράγραφο 1, είναι δυνατόν να συσταθούν ένα ή περισσότερα ταμεία προσανατολισμού και εγγυήσεως γεωργίας.

Άρθρο 35

Για να επιτευχθούν οι στόχοι του άρθρου 33, είναι δυνατό να προβλεφθούν, ιδίως στο πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής:

- α) αποτελεσματικός συντονισμός των προσπάθειών στους τομείς της επαγγελματικής εκπαίδευσης, της έρευνας και της διαδόσεως των γεωργικών γνώσεων, ο οποίος δύναται να περιλαμβάνει κοινή χρηματοδότηση σχεδίων ή οργανισμών·
- β) κοινά μέτρα για την προώθηση της καταναλώσεως ορισμένων προϊόντων.

Άρθρο 36

Οι διατάξεις του κεφαλαίου του σχετικού με τους κανόνες του ανταγωνισμού δεν εφαρμόζονται στην παραγωγή και στο εμπόριο των γεωργικών προϊόντων παρά μόνο κατά το μέτρο που ορίζεται από το Συμβούλιο στο πλαίσιο των διατάξεων και σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 37 παράγραφοι 2 και 3, λαμβάνοντας υπόψη τους στόχους του άρθρου 33.

Το Συμβούλιο δύναται, ιδίως, να επιτρέψει τη χορήγηση ενισχύσεων:

- α) για την προστασία των γεωργικών εκμεταλλεύσεων που μειονεκτούν λόγω διαρθρωτικών ή φυσικών συνθηκών·
- β) στο πλαίσιο προγραμμάτων οικονομικής ανάπτυξεως.

Άρθρο 37

1. Για τη χάραξη των κατευθυντηρίων γραμμών κοινής γεωργικής πολιτικής, η Επιτροπή συγκαλεί συνδιάσκεψη των κρατών μελών από την έναρξη της ισχύος της παρούσας συνθήκης, για να προβεί σε σύγκριση της γεωργικής πολιτικής τους, ιδιαίτερα δια της απογραφής των παραγωγικών δυνατοτήτων και αναγκών τους.

2. Η Επιτροπή λαμβάνοντας υπόψη τις εργασίες της συνδιασκέψεως που προβλέπει η παράγραφος 1, κατόπιν διαβουλεύσεως με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και εντός δύο ετών από την έναρξη της ισχύος της παρούσας συνθήκης, υποβάλλει προτάσεις για τη διαμόρφωση και την εφαρμογή της κοινής γεωργικής πολιτικής, συμπεριλαμβανομένης και της αντικαταστάσεως των εθνικών οργανώσεων αγοράς από τις μορφές κοινής οργανώσεως του άρθρου 34 παράγραφος 1, καθώς και για την εκτέλεση των μέτρων που ειδικά προβλέπονται στον παρόντα τίτλο.

Κατά τη σύνταξη των προτάσεων αυτών λαμβάνεται υπόψη η αλληλεξάρτηση των γεωργικών θεμάτων που αναφέρονται στον παρόντα τίτλο.

Προτάσει της Επιτροπής και κατόπιν διαβουλεύσεως με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο πέραν των συστάσεων που δύναται να διατυπώσει, εκδίδει κανονισμούς ή οδηγίες, ή λαμβάνει αποφάσεις, με ειδική πλειοψηφία.

3. Το Συμβούλιο, με ειδική πλειοψηφία, και σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται στην προηγούμενη παράγραφο, δύναται να αντικαταστήσει τις εθνικές οργανώσεις αγοράς με την κοινή οργάνωση που προβλέπεται στην παράγραφο 1 του άρθρου 34:

- α) αν η κοινή οργάνωση προσφέρει στα κράτη μέλη, που αντιτίθενται στο μέτρο αυτό και που διαθέτουν δική τους εθνική οργάνωση για τη συγκεκριμένη παραγωγή, ισοδύναμες εγγυήσεις για την απασχόληση και το βιοτικό επίπεδο των ενδιαφερομένων παραγωγών, λαμβάνοντας υπόψη το ρυθμό των δυνατών προσαρμογών και των αναγκαίων εξειδικεύσεων· και
- β) αν η οργάνωση αυτή εξασφαλίζει στις συναλλαγές στο εσωτερικό της Κοινότητας όρους ανάλογους με εκείνους που υπάρχουν σε μία εθνική αγορά.

4. Αν δημιουργηθεί κοινή οργάνωση για ορισμένες πρώτες ύλες, πριν να υπάρξει ακόμη κοινή οργάνωση για τα αντίστοιχα μεταποιημένα προϊόντα, οι εν λόγω πρώτες ύλες, οι οποίες χρησιμοποιούνται για τα μεταποιημένα προϊόντα που προορίζονται για εξαγωγή σε τρίτες χώρες, είναι δυνατό να εισάγονται από το εξωτερικό της Κοινότητας.

Άρθρο 38

Όταν σε κράτος μέλος ένα προϊόν αποτελεί αντικείμενο εθνικής οργανώσεως αγοράς ή εσωτερικής ρυθμίσεως ισοδυνάμου αποτελέσματος που επηρεάζει την ανταγωνιστική θέση ομοειδούς παραγωγής σε άλλο κράτος μέλος, τα κράτη μέλη επιβάλλουν εξισωτική εισφορά στο προϊόν αυτό κατά την εισαγωγή του από το κράτος μέλος, όπου υπάρχει η οργάνωση ή η ρύθμιση, εκτός αν το κράτος αυτό επιβάλλει εξισωτική εισφορά κατά την εξαγωγή.

Η Επιτροπή καθορίζει το ύψος των εισφορών αυτών κατά το ποσό που απαιτείται για την αποκατάσταση της ισορροπίας. Δύναται επίσης να επιτρέψει την προσφυγή σε άλλα μέτρα, των οποίων καθορίζει τους όρους και τις λεπτομέρειες εφαρμογής.

ΤΙΤΛΟΣ ΙΙΙ

Η ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ ΤΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ, ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΟΙ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ

Άρθρο 39

1. Εξασφαλίζεται η ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων εντός της Κοινότητας.
2. Η ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων συνεπάγεται την κατάργηση κάθε διακρίσεως λόγω ιθαγενείας μεταξύ των εργαζομένων των κρατών μελών, όσον αφορά την απασχόληση, την αμοιβή και τους άλλους όρους εργασίας.
3. Με την επιφύλαξη των περιορισμών που δικαιολογούνται για λόγους δημοσίας τάξεως, δημοσίας ασφαλείας και δημοσίας υγείας, η ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων περιλαμβάνει το δικαίωμά τους:
 - α) να αποδέχονται κάθε πραγματική προσφορά εργασίας·
 - β) να διακινούνται ελεύθερα για το σκοπό αυτό εντός της επικρατείας των κρατών μελών·
 - γ) να διαμένουν σε ένα από τα κράτη μέλη με το σκοπό να ασκούν εκεί ορισμένη εργασία σύμφωνα με τις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις που διέπουν την απασχόληση των εργαζομένων υπηκόων αυτού του κράτους μέλους·
 - δ) να παραμένουν στην επικράτεια ενός κράτους μέλους και μετά την άσκηση σ' αυτό ορισμένης εργασίας, κατά τους όρους που θα αποτελέσουν αντικείμενο κανονισμών εφαρμογής που θα εκδώσει η Επιτροπή.
4. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου δεν εφαρμόζονται προκειμένου περί απασχολήσεως στη δημόσια διοίκηση.

Άρθρο 40

Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με τη διαδικασία του άρθρου 251 και μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, λαμβάνει, με οδηγίες ή κανονισμούς, τα αναγκαία μέτρα για να πραγματοποιηθεί η ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων, όπως ορίζεται στο άρθρο 39, ιδίως:

- α) με την εξασφάλιση στενής συνεργασίας μεταξύ των εθνικών υπηρεσιών απασχολήσεως·

- β) με την κατάργηση των διοικητικών διαδικασιών και μεθόδων, όπως και των προθεσμιών που προβλέπονται για την πρόσληψη σε διαθέσιμη απασχόληση, οι οποίες απορρέουν είτε από τις εθνικές νομοθεσίες είτε από προηγούμενες συμφωνίες μεταξύ των κρατών μελών, και των οποίων η διατήρηση θα αποτελούσε εμπόδιο στην ελευθέρωση της διακινήσεως των εργαζομένων·
- γ) με την κατάργηση όλων των προθεσμιών και άλλων περιορισμών, που προβλέπονται είτε από τις εθνικές νομοθεσίες είτε από προηγούμενες συμφωνίες μεταξύ των κρατών μελών, οι οποίες επιβάλλουν στους εργαζομένους των άλλων κρατών μελών όρους διαφορετικούς από εκείνους που ισχύουν για τους ημεδαπούς εργαζομένους, όσον αφορά την ελεύθερη επιλογή εργασίας·
- δ) με τη δημιουργία μηχανισμών καταλλήλων να φέρουν σε επαφή την προσφορά και τη ζήτηση εργασίας και να διευκολύνουν την εξισορρόπησή τους με όρους που να αποτρέπουν σοβαρούς κινδύνους για το βιοτικό επίπεδο και το επίπεδο απασχολήσεως στις διάφορες περιφέρειες και βιομηχανίες.

Άρθρο 41

Τα κράτη μέλη προωθούν στο πλαίσιο κοινού προγράμματος την ανταλλαγή εργαζομένων νέων.

Άρθρο 42

Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με τη διαδικασία του άρθρου 251, λαμβάνει στον τομέα της κοινωνικής ασφαλίσεως τα αναγκαία μέτρα για την εγκαθίδρυση της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων, ιδίως με τη θέσπιση ενός συστήματος που να εξασφαλίζει στους διακινούμενους εργαζομένους και στους εξ αυτών έλκοντες δικαιώματα:

- α) το συνυπολογισμό όλων των περιόδων που λαμβάνονται υπόψη από τις διάφορες εθνικές νομοθεσίες, για την κτήση και τη διατήρηση του δικαιώματος προς λήψη παροχής όπως και για τον υπολογισμό του ύψους αυτής·
- β) την καταβολή των παροχών στα πρόσωπα που κατοικούν στις επικράτειες των κρατών μελών.

Το Συμβούλιο αποφασίζει με ομοφωνία καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας του άρθρου 251.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ

Άρθρο 43

Στο πλαίσιο των κατωτέρω διατάξεων, οι περιορισμοί της ελευθερίας εγκαταστάσεως των υπηκόων ενός κράτους μέλους στην επικράτεια ενός άλλου κράτους μέλους απαγορεύονται. Η απαγόρευση αυτή εκτείνεται επίσης στους περιορισμούς για την ίδρυση πρακτορείων, υποκαταστημάτων ή θυγατρικών εταιρειών από τους υπηκόους ενός κράτους μέλους που είναι εγκατεστημένοι στην επικράτεια άλλου κράτους μέλους.

Η ελευθερία εγκαταστάσεως περιλαμβάνει την ανάληψη και την άσκηση μη μισθωτών δραστηριοτήτων, καθώς και τη σύσταση και τη διαχείριση επιχειρήσεων, και ιδίως εταιρειών κατά την έννοια του άρθρου 48 παράγραφος 2, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που ορίζονται από τη νομοθεσία της χώρας εγκαταστάσεως για τους δικούς της υπηκόους, με την επιφύλαξη των διατάξεων του κεφαλαίου της παρούσας συνθήκης που αναφέρονται στην κυκλοφορία κεφαλαίων.

Άρθρο 44

1. Για την πραγματοποίηση της ελευθερίας εγκαταστάσεως σε ορισμένη δραστηριότητα, το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με τη διαδικασία του άρθρου 251 και μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, εκδίδει οδηγίες.
2. Το Συμβούλιο και η Επιτροπή ασκούν τα καθήκοντα που τους έχουν ανατεθεί από τις ανωτέρω διατάξεις, ιδίως:
 - α) με την αντιμετώπιση γενικώς κατά προτεραιότητα εκείνων των δραστηριοτήτων για τις οποίες η ελευθερία εγκαταστάσεως αποτελεί μία ιδιαίτερα χρήσιμη συμβολή στην ανάπτυξη της παραγωγής και του εμπορίου·
 - β) με την εξασφάλιση στενής συνεργασίας μεταξύ των αρμοδίων εθνικών διοικητικών υπηρεσιών, για τη διακρίβωση της ιδιαίτερης καταστάσεως στους διαφόρους τομείς δραστηριότητας εντός της Κοινότητας·
 - γ) με την κατάργηση εκείνων των διοικητικών διαδικασιών και μεθόδων που απορρέουν είτε από τις εθνικές νομοθεσίες είτε από προηγούμενες συμφωνίες μεταξύ των κρατών μελών, των οποίων η διατήρηση θα παρεμπόδιζε την ελευθερία εγκαταστάσεως·
 - δ) με τη φροντίδα να δύνανται οι εργαζόμενοι μισθωτοί ενός κράτους μέλους, που απασχολούνται στην επικράτεια άλλου κράτους μέλους, να παραμείνουν στην επικράτεια αυτή για να ασκήσουν μη μισθωτή δραστηριότητα, εφόσον πληρούν τους όρους τους οποίους θα έπρεπε να πληρούν αν έφθαναν στο κράτος αυτό τη στιγμή που επιθυμούν να αναλάβουν τη σχετική δραστηριότητα·
 - ε) με την παροχή της δυνατότητας αποκτήσεως και εκμεταλλεύσεως εγγείου ιδιοκτησίας εντός της επικρατείας κράτους μέλους, σε υπηκόους άλλου κράτους μέλους, εφόσον δεν θίγονται οι αρχές που καθορίζονται στο άρθρο 33 παράγραφος 2·
 - στ) με την εφαρμογή της προοδευτικής καταργήσεως των περιορισμών της ελευθερίας εγκαταστάσεως σε κάθε εξεταζόμενο κλάδο δραστηριότητας, αφενός μεν ως προς τους όρους ιδρύσεως πρακτορείων, υποκαταστημάτων ή θυγατρικών εταιρειών στην επικράτεια ενός κράτους μέλους, αφετέρου δε ως προς τους όρους συμμετοχής του προσωπικού της κυρίας εγκαταστάσεως στα όργανα διαχειρίσεως ή εποπτείας τους·
 - ζ) με το συντονισμό, κατά το αναγκαίο μέτρο και με το σκοπό να τις καταστήσουν ισοδύναμες, των απαιτούμενων εγγυήσεων υπό των κρατών μελών εκ μέρους των εταιρειών, κατά την έννοια του άρθρου 48 παράγραφος 2, για την προστασία των συμφερόντων των εταιρών και των τρίτων·
 - η) με την εξασφάλιση ότι οι όροι εγκαταστάσεως δεν νοθεύονται με τη χορήγηση ενισχύσεων από τα κράτη μέλη.

Άρθρο 45

Εξαιρούνται από την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος κεφαλαίου, όσον αφορά το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος, οι δραστηριότητες που συνδέονται στο κράτος αυτό, έστω και περιστασιακά, με την άσκηση δημοσίας εξουσίας.

Το Συμβούλιο, προτάσει της Επιτροπής, δύναται με ειδική πλειοψηφία να εξαιρέσει ορισμένες δραστηριότητες από την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος κεφαλαίου.

Άρθρο 46

1. Οι διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου και τα μέτρα που λαμβάνονται δυνάμει αυτών δεν εμποδίζουν τη δυνατότητα εφαρμογής των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων που προβλέπουν ειδικό καθεστώς για τους αλλοδαπούς υπηκόους και δικαιολογούνται από λόγους δημοσίας τάξεως, δημοσίας ασφαλείας και δημοσίας υγείας.

2. Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με τη διαδικασία του άρθρου 251, εκδίδει οδηγίες για το συντονισμό των ανωτέρω διατάξεων.

Άρθρο 47

1. Για να διευκολύνει την ανάληψη και την άσκηση μη μισθωτών δραστηριοτήτων, το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με τη διαδικασία του άρθρου 251, εκδίδει οδηγίες για την αμοιβαία αναγνώριση των διπλωμάτων, πιστοποιητικών και άλλων τίτλων.

2. Για τον ίδιο σκοπό, το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 251, εκδίδει οδηγίες για το συντονισμό των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών που αφορούν την ανάληψη και την άσκηση μη μισθωτών δραστηριοτήτων. Το Συμβούλιο αποφασίζει ομοφώνως καθόλη τη διάρκεια της διαδικασίας του άρθρου 251, προκειμένου για οδηγίες, η εκτέλεση των οποίων σε ένα τουλάχιστον κράτος μέλος συνεπάγεται τροποποίηση των υφιστάμενων αρχών της νομοθεσίας που διέπουν το καθεστώς των επαγγελματιών, όσον αφορά την κατάρτιση και τους όρους πρόσβασης των φυσικών προσώπων. Στις άλλες περιπτώσεις, το Συμβούλιο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία.

3. Ως προς τα ιατρικά, παραϊατρικά και φαρμακευτικά επαγγέλματα, η προοδευτική άρση των περιορισμών προϋποθέτει το συντονισμό των όρων ασκήσεώς τους στα διάφορα κράτη μέλη.

Άρθρο 48

Οι εταιρείες που έχουν συσταθεί σύμφωνα με τη νομοθεσία ενός κράτους μέλους και οι οποίες έχουν την καταστατική τους έδρα, την κεντρική τους διοίκηση ή την κύρια εγκατάστασή τους εντός της Κοινότητας εξομοιώνονται, για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος κεφαλαίου, προς τα φυσικά πρόσωπα που είναι υπήκοοι των κρατών μελών.

Ως εταιρείες νοούνται οι εταιρείες αστικού ή εμπορικού δικαίου, συμπεριλαμβανομένων των συνεταιρισμών, και των άλλων νομικών προσώπων δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, με εξαίρεση εκείνων που δεν επιδιώκουν κερδοσκοπικό σκοπό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΟΙ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Άρθρο 49

Στο πλαίσιο των κατωτέρω διατάξεων, οι περιορισμοί της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών στο εσωτερικό της Κοινότητας απαγορεύονται όσον αφορά τους υπηκόους των κρατών μελών που είναι εγκατεστημένοι σε κράτος της Κοινότητας άλλο από εκείνο του αποδέκτου της παροχής.

Το Συμβούλιο, προτάσει της Επιτροπής, δύναται με ειδική πλειοψηφία να επεκτείνει το ευεργέτημα των διατάξεων του παρόντος κεφαλαίου και σε υπηκόους τρίτου κράτους που παρέχουν υπηρεσίες και είναι εγκατεστημένοι στο εσωτερικό της Κοινότητας.

Άρθρο 50

Κατά την έννοια της παρούσας συνθήκης, ως υπηρεσίες νοούνται οι παροχές που κατά κανόνα προσφέρονται αντί αμοιβής, εφόσον δεν διέπονται από τις διατάξεις τις σχετικές με την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, των κεφαλαίων και των προσώπων.

Οι υπηρεσίες περιλαμβάνουν ιδίως:

- α) βιομηχανικές δραστηριότητες·
- β) εμπορικές δραστηριότητες·
- γ) βιοτεχνικές δραστηριότητες·
- δ) δραστηριότητες των ελευθέρων επαγγελματιών.

Με την επιφύλαξη των διατάξεων του κεφαλαίου που αφορά το δικαίωμα εγκαταστάσεως, εκείνος που παρέχει υπηρεσία δύναται για την εκτέλεση αυτής να ασκήσει προσωρινά τη δραστηριότητά του στο κράτος όπου παρέχεται η υπηρεσία με τους ίδιους όρους που το κράτος αυτό επιβάλλει στους δικούς του υπηκόους.

Άρθρο 51

1. Η ελεύθερη κυκλοφορία των υπηρεσιών στον τομέα των μεταφορών διέπεται από τις διατάξεις του τίτλου που αναφέρεται στις μεταφορές.
2. Η ελευθέρωση των τραπεζικών και ασφαλιστικών υπηρεσιών που συνδέονται με τις κινήσεις κεφαλαίων πρέπει να πραγματοποιηθεί σε αρμονία με την ελευθέρωση της κυκλοφορίας των κεφαλαίων.

Άρθρο 52

1. Για την πραγματοποίηση της ελευθέρωσης συγκεκριμένης υπηρεσίας, το Συμβούλιο, προτάσει της Επιτροπής και κατόπιν διαβουλεύσεως με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, εκδίδει οδηγίες, με ειδική πλειοψηφία.
2. Οι οδηγίες που προβλέπονται στην παράγραφο 1 αναφέρονται γενικώς κατά προτεραιότητα στις υπηρεσίες που επηρεάζουν κατά τρόπο άμεσο τα έξοδα παραγωγής ή των οποίων η ελευθέρωση συμβάλλει στη διευκόλυνση των εμπορικών συναλλαγών.

Άρθρο 53

Τα κράτη μέλη δηλώνουν ότι είναι διατεθειμένα να προβούν στην ελευθέρωση των υπηρεσιών πέραν του μέτρου που είναι υποχρεωτικό δυνάμει των οδηγιών που εκδίδονται κατ' εφαρμογή του άρθρου 52 παράγραφος 1, αν η γενική οικονομική τους κατάσταση και η κατάσταση του σχετικού τομέως τους το επιτρέπουν.

Για το σκοπό αυτό, η Επιτροπή απευθύνει συστάσεις προς τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη.

Άρθρο 54

Καθ' όσον χρόνο οι περιορισμοί της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών δεν έχουν καταργηθεί, κάθε κράτος μέλος τους εφαρμόζει σε όλους όσους παρέχουν υπηρεσίες κατά την έννοια του άρθρου 49 πρώτο εδάφιο, χωρίς διακρίσεις ιθαγενείας ή διαμονής.

Άρθρο 55

Οι διατάξεις των άρθρων 45 μέχρι και 48 εφαρμόζονται επί των θεμάτων που διέπονται από το παρόν κεφάλαιο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΚΑΙ ΠΛΗΡΩΜΕΣ

Άρθρο 56

1. Στα πλαίσια των διατάξεων του παρόντος κεφαλαίου, απαγορεύεται οποιοσδήποτε περιορισμός των κινήσεων κεφαλαίων μεταξύ κρατών μελών και μεταξύ κρατών μελών και τρίτων χωρών.
2. Στα πλαίσια των διατάξεων του παρόντος κεφαλαίου, απαγορεύονται όλοι οι περιορισμοί στις πληρωμές μεταξύ κρατών μελών και μεταξύ κρατών μελών και τρίτων χωρών.

Άρθρο 57

1. Οι διατάξεις του άρθρου 56 δεν θίγουν την εφαρμογή, έναντι τρίτων χωρών, τυχόν περιορισμών που ισχύουν στις 31 Δεκεμβρίου 1993 δυνάμει του εθνικού ή του κοινοτικού δικαίου σχετικά με τις κινήσεις κεφαλαίων από ή προς τρίτες χώρες που αφορούν άμεσες επενδύσεις, στις οποίες περιλαμβάνονται οι επενδύσεις σε ακίνητα, εγκατάσταση, παροχή χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών ή εισδοχή τίτλων σε κεφαλαιαγορές.
2. Στην προσπάθειά του να επιτύχει το στόχο της ελεύθερης κίνησης κεφαλαίων μεταξύ κρατών μελών και τρίτων χωρών, στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό και με την επιφύλαξη των άλλων κεφαλαίων της παρούσας συνθήκης, το Συμβούλιο μπορεί να λαμβάνει με ειδική πλειοψηφία, κατόπιν προτάσεως της Επιτροπής, μέτρα σχετικά με τις κινήσεις κεφαλαίων από ή προς τρίτες χώρες που αφορούν άμεσες επενδύσεις, στις οποίες περιλαμβάνονται οι επενδύσεις σε ακίνητα, εγκατάσταση, παροχή χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών ή εισδοχή τίτλων σε κεφαλαιαγορές. Για τη λήψη μέτρων δυνάμει της παρούσας παραγράφου απαιτείται ομοφωνία, εάν αυτά συνιστούν οπισθοδρόμηση του κοινοτικού δικαίου όσον αφορά την ελευθέρωση των κινήσεων κεφαλαίων από ή προς τρίτες χώρες.

Άρθρο 58

1. Οι διατάξεις του άρθρου 56 δεν θίγουν το δικαίωμα των κρατών μελών:
 - α) να εφαρμόζουν τις οικείες διατάξεις της φορολογικής τους νομοθεσίας οι οποίες διακρίνουν μεταξύ φορολογουμένων που δεν βρίσκονται στην ίδια κατάσταση όσον αφορά την κατοικία τους ή τον τόπο όπου είναι επενδεδυμένα τα κεφάλαιά τους·
 - β) να λαμβάνουν όλα τα απαραίτητα μέτρα για την αποφυγή παραβάσεων των εθνικών νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων, ιδίως στον τομέα της φορολογίας ή της προληπτικής εποπτείας των πιστωτικών ιδρυμάτων, ή να προβλέπουν διαδικασίες δήλωσης των κινήσεων κεφαλαίων για λόγους διοικητικής ή στατιστικής ενημέρωσης, ή να λαμβάνουν μέτρα υπαγορευμένα από λόγους δημόσιας τάξης ή δημόσιας ασφάλειας.
2. Οι διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου δεν θίγουν τη δυνατότητα εφαρμογής περιορισμών του δικαιώματος εγκατάστασης που συμβιβάζονται με την παρούσα συνθήκη.

3. Τα μέτρα και οι διαδικασίες που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2 δεν μπορούν να αποτελούν ούτε μέσο αυθαίρετων διακρίσεων ούτε συγκεκριμένο περιορισμό της ελεύθερης κίνησης των κεφαλαίων και των πληρωμών όπως ορίζεται στο άρθρο 56.

Άρθρο 59

Εάν, λόγω εξαιρετικών περιστάσεων, οι κινήσεις κεφαλαίων προς ή από τρίτες χώρες προκαλούν ή απειλούν να προκαλέσουν σοβαρές δυσχέρειες στη λειτουργία της οικονομικής και νομισματικής ένωσης, το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία, προτάσει της Επιτροπής και μετά από διαβούλευση με την ΕΚΤ, μπορεί να λαμβάνει έναντι τρίτων χωρών μέτρα διασφάλισης για χρονικό διάστημα που δεν υπερβαίνει τους έξι μήνες, εφόσον τα μέτρα αυτά είναι απολύτως αναγκαία.

Άρθρο 60

1. Εάν, στις περιπτώσεις που αναφέρονται στο άρθρο 301, κρίνεται αναγκαία κοινοτική δράση, το Συμβούλιο δύναται, σύμφωνα με την προβλεπόμενη στο άρθρο 301 διαδικασία, να λαμβάνει τα αναγκαία επείγοντα μέτρα σχετικά με τις κινήσεις κεφαλαίων και τις πληρωμές έναντι των οικείων τρίτων χωρών.

2. Με την επιφύλαξη του άρθρου 297 και εφόσον το Συμβούλιο δεν έχει λάβει μέτρα σύμφωνα με την παράγραφο 1, ένα κράτος μέλος μπορεί, για σοβαρούς πολιτικούς λόγους και για λόγους επείγουσας ανάγκης, να λαμβάνει μονομερώς μέτρα έναντι τρίτης χώρας, σχετικά με την κίνηση κεφαλαίων και τις πληρωμές. Η Επιτροπή και τα άλλα κράτη μέλη ενημερώνονται για τα μέτρα αυτά το αργότερο μέχρι και την ημερομηνία κατά την οποία αυτά αρχίζουν να ισχύουν.

Το Συμβούλιο, προτάσει της Επιτροπής, μπορεί να αποφασίσει με ειδική πλειοψηφία ότι το εν λόγω κράτος μέλος πρέπει να τροποποιήσει ή να καταργήσει τα μέτρα αυτά. Ο πρόεδρος του Συμβουλίου ενημερώνει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για κάθε σχετική απόφαση που λαμβάνει το Συμβούλιο.

ΤΙΤΛΟΣ IV

ΘΕΩΡΗΣΕΙΣ, ΑΣΥΛΟ, ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ, ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΜΕ ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ ΤΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

Άρθρο 61

Για την προοδευτική εγκαθίδρυση ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, το Συμβούλιο θεσπίζει:

- α) εντός πέντε ετών από την έναρξη ισχύος της συνθήκης του Άμστερνταμ, μέτρα για την εξασφάλιση της ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων σύμφωνα με το άρθρο 14, σε συνδυασμό με άμεσα συνδεδεμένα με αυτήν συνοδευτικά μέτρα για τους ελέγχους στα εξωτερικά σύνορα, το άσυλο και τη μετανάστευση σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 62 σημεία 2 και 3, και του άρθρου 63 σημείο 1 στοιχείο α) και σημείο 2 στοιχείο α), καθώς και μέτρα για την πρόληψη και την καταστολή της εγκληματικότητας, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 31 στοιχείο ε) της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση·
- β) άλλα μέτρα στους τομείς του ασύλου, της μετανάστευσης και της διαφύλαξης των δικαιωμάτων υπηκόων τρίτων χωρών, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 63·
- γ) μέτρα στον τομέα της δικαστικής συνεργασίας σε αστικές υποθέσεις, όπως προβλέπονται στο άρθρο 65·

- δ) κατάλληλα μέτρα για την προώθηση και την ενίσχυση της διοικητικής συνεργασίας, όπως προβλέπεται στο άρθρο 66·
- ε) μέτρα στον τομέα της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις, προκειμένου να επιτευχθεί υψηλό επίπεδο ασφάλειας μέσω της πρόληψης και της καταστολής της εγκληματικότητας στην Ένωση, σύμφωνα με τις διατάξεις της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Άρθρο 62

Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 67, θεσπίζει, εντός πέντε ετών από την έναρξη ισχύος της συνθήκης του Άμστερνταμ:

1. μέτρα, προκειμένου να εξασφαλισθεί, σύμφωνα προς το άρθρο 14, η απουσία κάθε ελέγχου προσώπων, είτε είναι πολίτες της Ένωσης είτε υπήκοοι τρίτων χωρών, όταν διέρχονται εσωτερικά σύνορα·
2. μέτρα για τη διέλευση των εξωτερικών συνόρων των κρατών μελών τα οποία καθορίζουν:
 - α) προδιαγραφές και διαδικασίες που πρέπει να ακολουθούν τα κράτη μέλη κατά τη διενέργεια ελέγχων προσώπων στα εξωτερικά σύνορα·
 - β) κανόνες για τις θεωρήσεις, όταν υπάρχει πρόθεση διαμονής όχι άνω των τριών μηνών, στους οποίους περιλαμβάνονται:
 - i) ο κατάλογος των τρίτων χωρών, οι υπήκοοι των οποίων υποχρεούνται να διαθέτουν θεώρηση προκειμένου να διέλθουν τα εξωτερικά σύνορα και των χωρών, οι υπήκοοι των οποίων απαλλάσσονται από την υποχρέωση αυτή,
 - ii) οι διαδικασίες και οι όροι για τη χορήγηση θεωρήσεων από τα κράτη μέλη,
 - iii) θεώρηση ενιαίου τύπου,
 - iv) κανόνες για την ενιαία θεώρηση·
3. μέτρα που καθορίζουν τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες υπήκοοι τρίτων χωρών δύνανται να ταξιδεύουν ελεύθερα εντός του εδάφους των κρατών μελών, για χρονική περίοδο που δεν υπερβαίνει τους τρεις μήνες.

Άρθρο 63

Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 67, εντός πέντε ετών από την έναρξη ισχύος της συνθήκης του Άμστερνταμ, θεσπίζει:

1. μέτρα περί ασύλου, σύμφωνα με τη Σύμβαση της Γενεύης της 28ης Ιουλίου 1951 και το πρωτόκολλο της 31ης Ιανουαρίου 1967 περί του καθεστώτος των προσφύγων, και σύμφωνα με άλλες σχετικές συμβάσεις, στους ακόλουθους τομείς:
 - α) κριτήρια και μηχανισμούς για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους το οποίο είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης ασύλου που έχει υποβληθεί σε κράτος μέλος από υπήκοο τρίτης χώρας·
 - β) ελάχιστες προδιαγραφές για την υποδοχή των αιτούντων άσυλο στα κράτη μέλη·

- γ) ελάχιστες προδιαγραφές για την αναγνώριση υπηκόων τρίτων χωρών ως προσφύγων·
- δ) ελάχιστες προδιαγραφές για τις διαδικασίες με τις οποίες τα κράτη μέλη χορηγούν ή ανακαλούν το καθεστώς του πρόσφυγα·
2. μέτρα περί προσφύγων και εκτοπισθέντων, στους ακόλουθους τομείς:
- α) ελάχιστες προδιαγραφές παροχής προσωρινής προστασίας σε εκτοπισθέντες από τρίτες χώρες, οι οποίοι δεν μπορούν να επιστρέψουν στη χώρα καταγωγής τους, και σε άλλα πρόσωπα που χρειάζονται, για άλλους λόγους, διεθνή προστασία·
- β) επιδίωξη δίκαιης κατανομής των βαρών μεταξύ κρατών μελών όσον αφορά την υποδοχή και την αντιμετώπιση των συνεπειών της υποδοχής προσφύγων και εκτοπισθέντων·
3. μέτρα περί μεταναστευτικής πολιτικής, στους ακόλουθους τομείς:
- α) προϋποθέσεις εισόδου και διαμονής και προδιαγραφές διαδικασιών κατά τις οποίες τα κράτη μέλη χορηγούν θεωρήσεις και άδειες διαμονής μακράς διάρκειας, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αποσκοπούν στην επανένωση οικογενειών·
- β) παράνομη μετανάστευση και παράνομη διαμονή, συμπεριλαμβανομένου του επαναπατρισμού παράνομως διαμενόντων·
4. μέτρα που καθορίζουν τα δικαιώματα και τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες υπήκοοι τρίτων χωρών, οι οποίοι διαμένουν νομίμως σε κράτος μέλος δύνανται να διαμένουν σε άλλα κράτη μέλη.

Τα μέτρα, τα οποία θεσπίζονται από το Συμβούλιο, σύμφωνα με τα σημεία 3 και 4 δεν εμποδίζουν τα κράτη μέλη να διατηρούν ή να εισάγουν στους εν λόγω τομείς διατάξεις του εθνικού δικαίου που συμβιβάζονται προς την παρούσα συνθήκη και προς διεθνείς συμφωνίες.

Μέτρα, τα οποία θα θεσπιστούν σύμφωνα με το σημείο 2 στοιχείο β), το σημείο 3 στοιχείο α) και το σημείο 4, δεν υπόκεινται στην προαναφερόμενη περίοδο των πέντε ετών.

Άρθρο 64

1. Ο παρών τίτλος δεν θίγει την άσκηση των ευθυνών που εμπίπτουν στα κράτη μέλη για την τήρηση της δημόσιας τάξης και τη διαφύλαξη της εσωτερικής ασφάλειας.
2. Εάν ένα ή περισσότερα κράτη μέλη αντιμετωπίζουν έκτακτη κατάσταση, που χαρακτηρίζεται από αιφνίδια εισροή υπηκόων τρίτων χωρών, και με την επιφύλαξη της παραγράφου 1, το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία βάσει προτάσεως της Επιτροπής, δύναται να θεσπίζει προσωρινά μέτρα η διάρκεια των οποίων δεν υπερβαίνει τους έξι μήνες υπέρ των εν λόγω κρατών μελών.

Άρθρο 65

Τα μέτρα τα οποία θα ληφθούν κατά το άρθρο 67 στον τομέα της δικαστικής συνεργασίας σε αστικές υποθέσεις με διασυνοριακές επιπτώσεις και στο μέτρο που είναι αναγκαία για την ομαλή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς, περιλαμβάνουν:

- α) βελτίωση και απλούστευση:
- του συστήματος διασυννοριακής επίδοσης ή κοινοποίησης δικαστικών και εξωδίκων πράξεων,
 - της συνεργασίας κατά την αποδεικτική διαδικασία,
 - της αναγνώρισης και εκτέλεσης αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, συμπεριλαμβανομένων αποφάσεων επί εξωδίκων υποθέσεων.
- β) προώθηση της συμβατότητας των κανόνων που εφαρμόζονται στα κράτη μέλη, όσον αφορά τη σύγκρουση νόμων και δικαιοδοσίας·
- γ) εξάλειψη των εμποδίων για την ομαλή διεξαγωγή πολιτικών δικών, εν ανάγκη προωθώντας τη συμβατότητα των κανόνων πολιτικής δικονομίας που εφαρμόζονται στα κράτη μέλη.

Άρθρο 66

Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 67, λαμβάνει μέτρα για να εξασφαλίσει τη συνεργασία μεταξύ των αρμοδίων υπηρεσιών των διοικήσεων των κρατών μελών στους τομείς του παρόντος τίτλου, καθώς και μεταξύ των εν λόγω υπηρεσιών και της Επιτροπής.

Άρθρο 67 (*)

1. Κατά τη διάρκεια μεταβατικής περιόδου πέντε ετών μετά την έναρξη ισχύος της Συνθήκης του Άμστερνταμ, το συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα βάσει προτάσεως της Επιτροπής ή κατόπιν πρωτοβουλίας κράτους μέλους και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.
2. Μετά την πάροδο της πενταετίας:
 - το Συμβούλιο αποφασίζει βάσει προτάσεων της Επιτροπής· η Επιτροπή εξετάζει οιοδήποτε αίτημα της υποβληθεί από κράτος μέλος με σκοπό να υποβάλει πρόταση στο Συμβούλιο,
 - το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομόφωνα μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, λαμβάνει απόφαση ούτως ώστε το σύνολο ή μέρος των τομέων που καλύπτονται από τον παρόντα τίτλο να ρυθμίζονται από τη διαδικασία που αναφέρεται στο άρθρο 251 και να προσαρμοστούν οι διατάξεις που αφορούν την αρμοδιότητα του Δικαστηρίου.
3. Κατά παρέκκλιση από τις παραγράφους 1 και 2, τα μέτρα που αναφέρονται στο άρθρο 62 σημείο 2 στοιχείο β) σημεία i) και iii), από την έναρξη ισχύος της συνθήκης του Άμστερνταμ, θεσπίζονται από το Συμβούλιο, που αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία βάσει προτάσεως της Επιτροπής και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.
4. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 2, τα μέτρα που αναφέρονται στο άρθρο 62 σημείο 2 στοιχείο β) σημεία ii) και iv), μετά την πάροδο πέντε ετών από την έναρξη ισχύος της συνθήκης του Άμστερνταμ, θεσπίζονται από το Συμβούλιο σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 251.

(*) Άρθρο το οποίο τροποποιήθηκε από τη συνθήκη της Νίκαιας.

5. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 1, το Συμβούλιο αποφασίζει με τη διαδικασία του άρθρου 251:

- τα μέτρα που προβλέπονται στο άρθρο 63 σημείο 1 και σημείο 2 στοιχείο α), εφόσον θα έχει θεσπιστεί προηγουμένως από το Συμβούλιο, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου, κοινοτική νομοθεσία η οποία θα καθορίζει τους κοινούς κανόνες και τις βασικές αρχές που διέπουν τους τομείς αυτούς,
- τα μέτρα που προβλέπονται στο άρθρο 65, αποκλειομένων των θεμάτων που άπτονται του οικογενειακού δικαίου.

Άρθρο 68

1. Το άρθρο 234 εφαρμόζεται στον παρόντα τίτλο κατά τις ακόλουθες περιστάσεις και υπό τις ακόλουθες προϋποθέσεις: Εάν ανακύπτει ζήτημα επί της ερμηνείας του παρόντος τίτλου ή επί του κύρους ή της ερμηνείας πράξεων των οργάνων της Κοινότητας βάσει του παρόντος τίτλου σε υπόθεση η οποία εκκρεμεί ενώπιον δικαστηρίου κράτους μέλους οι αποφάσεις του οποίου δεν υπόκεινται σε ένδικα μέσα του εσωτερικού δικαίου, το δικαστήριο αυτό, εάν κρίνει ότι απόφαση επί του ζητήματος είναι αναγκαία για την έκδοση της δικής του απόφασης, παραπέμπει το ζήτημα στο Δικαστήριο για να αποφανθεί επ' αυτού.

2. Πάντως, το Δικαστήριο δεν έχει αρμοδιότητα να κρίνει μέτρα ή αποφάσεις που λαμβάνονται βάσει του άρθρου 62 σημείο 1 σχετικά με την τήρηση της δημόσιας τάξης και τη διαφύλαξη της εσωτερικής ασφάλειας.

3. Το Συμβούλιο, η Επιτροπή ή κράτος μέλος μπορούν να ζητούν από το Δικαστήριο να εκδώσει απόφαση επί της ερμηνείας του παρόντος τίτλου ή πράξεων των οργάνων της Κοινότητας βάσει αυτού του τίτλου. Η απόφαση του Δικαστηρίου επί του αιτήματος αυτού δεν εφαρμόζεται σε αποφάσεις δικαστηρίων των κρατών μελών οι οποίες έχουν ισχύ δεδικασμένου.

Άρθρο 69

Ο παρών τίτλος εφαρμόζεται τηρουμένων των διατάξεων του πρωτοκόλλου για τη θέση του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας και του πρωτοκόλλου για τη θέση της Δανίας και υπό την επιφύλαξη του πρωτοκόλλου για την εφαρμογή ορισμένων πτυχών του άρθρου 14 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας στο Ηνωμένο Βασίλειο και την Ιρλανδία.

ΤΙΤΛΟΣ V

ΟΙ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ

Άρθρο 70

Τα κράτη μέλη επιδιώκουν τους στόχους της συνθήκης όσον αφορά το αντικείμενο του παρόντος τίτλου στο πλαίσιο κοινής πολιτικής μεταφορών.

Άρθρο 71

1. Για την εφαρμογή του άρθρου 70 και λαμβάνοντας υπόψη την ιδιομορφία των μεταφορών, το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με τη διαδικασία του άρθρου 251 και μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, θεσπίζει:

- α) κοινούς κανόνες εφαρμοστέους στις διεθνείς μεταφορές που εκτελούνται από ή προς την επικράτεια ενός κράτους μέλους ή που διέρχονται από την επικράτεια ενός ή περισσότερων κρατών μελών·

- β) τους όρους υπό τους οποίους γίνονται δεκτοί στις εθνικές μεταφορές ενός κράτους μέλους μεταφορείς μη εγκατεστημένοι σ' αυτό·
- γ) μέτρα για τη βελτίωση της ασφάλειας των μεταφορών·
- δ) κάθε άλλη χρήσιμη διάταξη.

2. Κατά παρέκκλιση από τη διαδικασία που προβλέπεται στην παράγραφο 1, το Συμβούλιο θεσπίζει ομοφώνως, προτάσει της Επιτροπής και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, διατάξεις που αφορούν τις αρχές του καθεστώτος των μεταφορών και των οποίων η εφαρμογή θα ήταν δυνατόν να επηρεάσει σοβαρά το βιοτικό επίπεδο και την απασχόληση σε ορισμένες περιοχές, όπως και την εκμετάλλευση του εξοπλισμού των μεταφορών, λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη προσαρμογής στην οικονομική ανάπτυξη, που προκύπτει από την εγκαθίδρυση της κοινής αγοράς.

Άρθρο 72

Μέχρι να θεσπισθούν οι διατάξεις που αναφέρονται στο άρθρο 71 παράγραφος 1, κανένα κράτος μέλος δεν δύναται να καταστήσει λιγότερο ευνοϊκές τις διατάξεις οι οποίες διέπουν τον τομέα των μεταφορών την 1η Ιανουαρίου 1958, ή, για τα κράτη που προσχωρούν, την ημερομηνία της προσχώρησής τους, ως προς την άμεση ή έμμεση επίπτωσή τους έναντι των μεταφορέων των άλλων κρατών μελών σε σχέση με τους εθνικούς μεταφορείς, εκτός αν υπάρχει ομόφωνη συγκατάθεση του Συμβουλίου.

Άρθρο 73

Οι ενισχύσεις που ανταποκρίνονται στις ανάγκες συντονισμού των μεταφορών ή που αντιστοιχούν στην αποκατάσταση ορισμένων βαρών συνυφασμένων με την έννοια της δημοσίας υπηρεσίας, είναι συμβιβάσιμες με την παρούσα συνθήκη.

Άρθρο 74

Κατά τη λήψη οποιουδήποτε μέτρου στο πλαίσιο της παρούσας συνθήκης, σχετικά με τις τιμές και τους όρους μεταφοράς, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η οικονομική κατάσταση των μεταφορέων.

Άρθρο 75

1. Καταργούνται ως προς τις μεταφορές εντός της Κοινότητας, οι διακρίσεις που συνίστανται στην εφαρμογή από ένα μεταφορέα, για τα αυτά εμπορεύματα και για τις αυτές σχέσεις μεταφοράς, διαφορετικών κομιστρών και όρων μεταφοράς, ανάλογα με το κράτος προελεύσεως ή προορισμού των μεταφερομένων προϊόντων.

2. Η παράγραφος 1 δεν αποκλείει τη δυνατότητα λήψεως από το Συμβούλιο άλλων μέτρων κατ' εφαρμογήν του άρθρου 71 παράγραφος 1.

3. Το Συμβούλιο, προτάσει της Επιτροπής και κατόπιν διαβουλεύσεως με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή θεσπίζει με ειδική πλειοψηφία, κανόνες για την εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου 1.

Δύναται, ιδίως, να θεσπίσει τις αναγκαίες διατάξεις για να διευκολύνει τα όργανα της Κοινότητας να ελέγχουν την τήρηση του κανόνος που διατυπώνεται στην παράγραφο 1 και για να διασφαλίσει ότι οι χρησιμοποιούντες τα μεταφορικά μέσα θα επωφεληθούν πλήρως από την εφαρμογή του.

4. Η Επιτροπή, με δική της πρωτοβουλία ή κατόπιν αιτήσεως ενός κράτους μέλους, εξετάζει τις περιπτώσεις διακρίσεων που προβλέπει η παράγραφος 1 και, αφού συμβουλευθεί κάθε ενδιαφερόμενο κράτος μέλος, λαμβάνει τις αναγκαίες αποφάσεις στο πλαίσιο της ρυθμίσεως που απεφασίσθη κατά τις διατάξεις της παραγράφου 3.

Άρθρο 76

1. Απαγορεύεται η επιβολή από ένα κράτος μέλος, στις μεταφορές που εκτελούνται εντός της Κοινότητας, κομίστρων και όρων που συνεπάγονται καθ' οιονδήποτε τρόπο υποστήριξη ή προστασία προς το συμφέρον μιας ή περισσότερων ορισμένων επιχειρήσεων ή βιομηχανιών, εκτός αν επιτραπεί τούτο από την Επιτροπή.

2. Η Επιτροπή, με δική της πρωτοβουλία ή κατόπιν αιτήσεως κράτους μέλους, εξετάζει τα κόμιστρα και τους όρους που προβλέπει η παράγραφος 1, λαμβάνοντας ιδίως υπόψη, αφενός μεν, τις απαιτήσεις μιας κατάλληλης περιφερειακής οικονομικής πολιτικής, τις ανάγκες των υπαναπτύκτων περιοχών, ως και τα προβλήματα των περιοχών που θίγονται σοβαρώς από τις πολιτικές περιστάσεις, αφετέρου δε, τις επιπτώσεις των εν λόγω κομίστρων και όρων στον ανταγωνισμό μεταξύ των διαφόρων τρόπων μεταφοράς.

Η Επιτροπή, κατόπιν διαβουλεύσεως με κάθε ενδιαφερόμενο κράτος μέλος, λαμβάνει τις αναγκαίες αποφάσεις.

3. Η απαγόρευση που προβλέπεται στην παράγραφο 1 δεν εφαρμόζεται στα τιμολόγια ανταγωνισμού.

Άρθρο 77

Οι φορολογικές επιβαρύνσεις ή τα τέλη, εκτός των κομίστρων που εισπράττονται από το μεταφορέα κατά τη διέλευση των συνόρων δεν πρέπει να υπερβαίνουν ένα εύλογο επίπεδο, λαμβάνοντας υπόψη τα πραγματικά έξοδα που συνεπάγεται η διέλευση αυτή.

Τα κράτη μέλη προσπαθούν να μειώσουν προοδευτικώς τα έξοδα αυτά.

Για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου η Επιτροπή δύναται να απευθύνει συστάσεις προς τα κράτη μέλη.

Άρθρο 78

Οι διατάξεις του παρόντος τίτλου δεν αντιτίθενται στα μέτρα που λαμβάνονται από την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, εφόσον είναι αναγκαία για την αντιστάθμιση των οικονομικών μειονεκτημάτων που προκαλούνται, λόγω της διαιρέσεως της Γερμανίας, στην οικονομία ορισμένων περιοχών της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας που θίγονται από τη διαίρεση αυτή.

Άρθρο 79

Παρά τη Επιτροπή συνιστάται μια επιτροπή συμβουλευτικού χαρακτήρος από εμπειρογνώμονες που ορίζονται από τις κυβερνήσεις των κρατών μελών. Η Επιτροπή τη συμβουλευτέται σε θέματα μεταφορών, όταν το κρίνει χρήσιμο, με την επιφύλαξη των αρμοδιοτήτων της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής.

Άρθρο 80

1. Οι διατάξεις του παρόντος τίτλου εφαρμόζονται στις σιδηροδρομικές, οδικές και εσωτερικές πλωτές μεταφορές.
2. Το Συμβούλιο δύναται να αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία εάν, κατά ποιο μέτρο και κατά ποια διαδικασία, θα είναι δυνατό να θεσπισθούν κατάλληλες διατάξεις για τις θαλάσσιες και αεροπορικές μεταφορές.

Είναι εφαρμοστέες οι διαδικαστικές διατάξεις του άρθρου 71.

ΤΙΤΛΟΣ VI

ΚΟΙΝΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟ, ΤΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΩΝ ΝΟΜΟΘΕΣΙΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΚΑΝΟΝΕΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

ΤΜΗΜΑ 1

ΚΑΝΟΝΕΣ ΕΦΑΡΜΟΣΤΕΟΙ ΕΠΙ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Άρθρο 81

1. Είναι ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά και απαγορεύονται όλες οι συμφωνίες μεταξύ επιχειρήσεων, όλες οι αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων και κάθε εναρμονισμένη πρακτική, που δύνανται να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών και που έχουν ως αντικείμενο ή ως αποτέλεσμα την παρεμπόδιση, τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού εντός της κοινής αγοράς και ιδίως εκείνες οι οποίες συνίστανται:
 - α) στον άμεσο ή έμμεσο καθορισμό των τιμών αγοράς ή πωλήσεως ή άλλων όρων συναλλαγής·
 - β) στον περιορισμό ή στον έλεγχο της παραγωγής, της διαθέσεως, της τεχνολογικής αναπτύξεως ή των επενδύσεων·
 - γ) στην κατανομή των αγορών ή των πηγών εφοδιασμού·
 - δ) στην εφαρμογή ανίσων όρων επί ισοδυνάμων παροχών, έναντι των εμπορικώς συναλλασσομένων, με αποτέλεσμα να περιέρχονται αυτοί σε μειονεκτική θέση στον ανταγωνισμό·
 - ε) στην εξάρτηση της συνάψεως συμβάσεων από την αποδοχή, εκ μέρους των συναλλασσομένων, προσθέτων παροχών που εκ φύσεως ή σύμφωνα με τις εμπορικές συνήθειες δεν έχουν σχέση με το αντικείμενο των συμβάσεων αυτών.
2. Οι απαγορευόμενες δυνάμει του παρόντος άρθρου συμφωνίες ή αποφάσεις είναι αυτοδικαίως άκυρες.
3. Οι διατάξεις της παραγράφου 1 δύνανται να κηρυχθούν ανεφάρμοστες:
 - σε κάθε συμφωνία ή κατηγορία συμφωνιών μεταξύ επιχειρήσεων,

- σε κάθε απόφαση ή κατηγορία αποφάσεων ενώσεων επιχειρήσεων, και
- σε κάθε εναρμονισμένη πρακτική ή κατηγορία εναρμονισμένων πρακτικών,

η οποία συμβάλλει στη βελτίωση της παραγωγής ή της διανομής των προϊόντων ή στην προώθηση της τεχνικής ή οικονομικής προόδου, εξασφαλίζοντας συγχρόνως στους καταναλωτές δίκαιο τμήμα από το όφελος που προκύπτει, και η οποία:

- α) δεν επιβάλλει στις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις περιορισμούς μη απαραίτητους για την επίτευξη των στόχων αυτών· και
- β) δεν παρέχει στις επιχειρήσεις αυτές τη δυνατότητα καταργήσεως του ανταγωνισμού επί σημαντικού τμήματος των σχετικών προϊόντων.

Άρθρο 82

Είναι ασυμβίβαστη με την κοινή αγορά και απαγορεύεται, κατά το μέτρο που δύναται να επηρεάσει το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών, η καταχρηστική εκμετάλλευση από μία ή περισσότερες επιχειρήσεις της δεσπόζουσας θέσης τους εντός της κοινής αγοράς ή σημαντικού τμήματός της.

Η κατάχρηση αυτή δύναται να συνίσταται ιδίως:

- α) στην άμεση ή έμμεση επιβολή μη δικαίων τιμών αγοράς ή πωλήσεως ή άλλων όρων συναλλαγής·
- β) στον περιορισμό της παραγωγής, της διαθέσεως ή της τεχνολογικής αναπτύξεως επί ζημία των καταναλωτών·
- γ) στην εφαρμογή ανίσων όρων επί ισοδυνάμων παροχών έναντι των εμπορικώς συναλλασσομένων, με αποτέλεσμα να περιέρχονται αυτοί σε μειονεκτική θέση στον ανταγωνισμό·
- δ) στην εξάρτηση της συνάψεως συμβάσεων από την αποδοχή, εκ μέρους των συναλλασσομένων, προσθέτων παροχών που εκ φύσεως ή σύμφωνα με τις εμπορικές συνήθειες δεν έχουν σχέση με το αντικείμενο των συμβάσεων αυτών.

Άρθρο 83

1. Οι αναγκαίοι κανονισμοί ή οδηγίες για την εφαρμογή των αρχών που αναφέρονται στα άρθρα 81 και 82 θεσπίζονται από το Συμβούλιο, με ειδική πλειοψηφία προτάσει της Επιτροπής και κατόπιν διαβουλεύσεως με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

2. Οι προβλεπόμενες στην παράγραφο 1 διατάξεις έχουν ως σκοπό ιδίως:

- α) να εξασφαλίσουν την τήρηση των απαγορεύσεων του άρθρου 81 παράγραφος 1, και του άρθρου 82 με την πρόβλεψη προστίμων και χρηματικών ποινών·

- β) να καθορίσουν τις λεπτομέρειες εφαρμογής του άρθρου 81 παράγραφος 3, λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη της εξασφάλισης αποτελεσματικής επιβλέψεως και της απλουστεύσεως κατά το δυνατόν του διοικητικού ελέγχου·
- γ) να ορίσουν, εφόσον είναι ανάγκη, το πεδίο εφαρμογής των άρθρων 81 και 82 επί των διαφόρων οικονομικών κλάδων·
- δ) να οριοθετήσουν τα καθήκοντα της Επιτροπής και του Δικαστηρίου κατά την εφαρμογή των διατάξεων αυτής της παραγράφου·
- ε) να καθορίσουν τη σχέση μεταξύ των εθνικών νομοθεσιών αφενός, και των διατάξεων του παρόντος τμήματος καθώς και εκείνων που θα θεσπισθούν κατ' εφαρμογή του παρόντος άρθρου αφετέρου.

Άρθρο 84

Μέχρις ενάρξεως της ισχύος των διατάξεων που θα θεσπισθούν κατ' εφαρμογή του άρθρου 83, οι αρχές των κρατών μελών αποφασίζουν σχετικά με το επιτρεπτό των συμφωνιών, αποφάσεων και περιπτώσεων εναρμονισμένης πρακτικής, καθώς και με την καταχρηστική εκμετάλλευση δεσποζούσης θέσεως εντός της κοινής αγοράς, σύμφωνα με το δίκαιο της χώρας τους και με τις διατάξεις του άρθρου 81, και ιδίως της παραγράφου 3, και του άρθρου 82.

Άρθρο 85

1. Με την επιφύλαξη του άρθρου 84 η Επιτροπή μεριμνά για την πραγμάτωση των αρχών που καθορίζονται στα άρθρα 81 και 82. Εξετάζει, κατόπιν αιτήσεως κράτους μέλους ή αυτεπαγγέλτως, συνεργαζομένη με τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών που οφείλουν να της παρέχουν τη συνδρομή τους, τις περιπτώσεις εικαζομένων παραβάσεων των ανωτέρω αρχών. Αν διαπιστώσει την ύπαρξη παραβάσεως, προτείνει τα κατάλληλα μέτρα για τον τερματισμό της.

2. Αν δεν τερματισθούν οι παραβάσεις, η Επιτροπή βεβαιώνει την παράβαση των ανωτέρω αρχών με αιτιολογημένη απόφαση. Δύναται να δημοσιεύσει την απόφασή της και να επιτρέψει στα κράτη μέλη να λάβουν τα αναγκαία διορθωτικά μέτρα, των οποίων καθορίζει τους όρους και τις λεπτομέρειες.

Άρθρο 86

1. Τα κράτη μέλη δεν θεσπίζουν ούτε διατηρούν μέτρα αντίθετα προς τους κανόνες της παρούσας συνθήκης, ιδίως προς εκείνους των άρθρων 12 και 81 μέχρι και 89, ως προς τις δημόσιες επιχειρήσεις και τις επιχειρήσεις στις οποίες χορηγούν ειδικά ή αποκλειστικά δικαιώματα.

2. Οι επιχειρήσεις που είναι επιφορτισμένες με τη διαχείριση υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος ή που έχουν χαρακτήρα δημοσιονομικού μονοπωλίου υπόκεινται στους κανόνες της παρούσας συνθήκης, ιδίως στους κανόνες ανταγωνισμού, κατά το μέτρο που η εφαρμογή των κανόνων αυτών δεν εμποδίζει νομικά ή πραγματικά την εκπλήρωση της ιδιαίτερης αποστολής που τους έχει ανατεθεί. Η ανάπτυξη των συναλλαγών δεν πρέπει να επηρεάζεται σε βαθμό ο οποίος θα αντέκειτο προς το συμφέρον της Κοινότητας.

3. Η Επιτροπή μεριμνά για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου και απευθύνει, εφόσον είναι ανάγκη, κατάλληλες οδηγίες ή αποφάσεις προς τα κράτη μέλη.

ΤΜΗΜΑ 2

ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ

Άρθρο 87

1. Ενισχύσεις που χορηγούνται υπό οποιαδήποτε μορφή από τα κράτη ή με κρατικούς πόρους και που νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό διά της ευνοϊκής μεταχειρίσεως ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής είναι ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά, κατά το μέτρο που επηρεάζουν τις μεταξύ κρατών μελών συναλλαγές, εκτός αν η παρούσα συνθήκη ορίζει άλλως.

2. Συμβιβάζονται με την κοινή αγορά:

- α) οι ενισχύσεις κοινωνικού χαρακτήρος προς μεμονωμένους καταναλωτές, υπό τον όρο ότι χορηγούνται χωρίς διάκριση προελεύσεως των προϊόντων·
- β) οι ενισχύσεις για την επανόρθωση ζημιών που προκαλούνται από θεομηνίες ή άλλα έκτακτα γεγονότα·
- γ) οι ενισχύσεις προς την οικονομία ορισμένων περιοχών της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, οι οποίες θίγονται από τη διαίρεση της Γερμανίας, κατά το μέτρο που είναι αναγκαίες για την αντιστάθμιση των οικονομικών μειονεκτημάτων που προκαλούνται από τη διαίρεση αυτή.

3. Δύνανται να θεωρηθούν ότι συμβιβάζονται με την κοινή αγορά:

- α) οι ενισχύσεις για την προώθηση της οικονομικής αναπτύξεως περιοχών, στις οποίες το βιοτικό επίπεδο είναι ασυνήθως χαμηλό ή στις οποίες επικρατεί σοβαρή υποαπασχόληση·
- β) οι ενισχύσεις για την προώθηση σημαντικών σχεδίων κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος ή για την άρση σοβαρής διαταραχής της οικονομίας κράτους μέλους·
- γ) οι ενισχύσεις για την προώθηση της αναπτύξεως ορισμένων οικονομικών δραστηριοτήτων ή οικονομικών περιοχών, εφόσον δεν αλλοιώνουν τους όρους των συναλλαγών κατά τρόπο που θα αντέκειτο προς το κοινό συμφέρον·
- δ) οι ενισχύσεις για την προώθηση του πολιτισμού και της διατήρησης της πολιτιστικής κληρονομιάς, εφόσον δεν αλλοιώνουν τους όρους συναλλαγών και ανταγωνισμού στην Κοινότητα σε βαθμό αντίθετο με το κοινό συμφέρον·
- ε) άλλες κατηγορίες ενισχύσεων που καθορίζονται από το Συμβούλιο, το οποίο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία, προτάσει της Επιτροπής.

Άρθρο 88

1. Η Επιτροπή, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη, εξετάζει διαρκώς τα καθεστώτα ενισχύσεων που υφίστανται στα κράτη αυτά. Τους προτείνει τα κατάλληλα μέτρα που απαιτεί η προοδευτική ανάπτυξη και η λειτουργία της κοινής αγοράς.

2. Αν η Επιτροπή διαπιστώσει, αφού τάξει προηγουμένως στους ενδιαφερομένους προθεσμία για να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους, ότι ενίσχυση που χορηγείται από ένα κράτος ή με κρατικούς πόρους δεν συμβιβάζεται με την κοινή αγορά κατά το άρθρο 87, ότι η ενίσχυση αυτή εφαρμόζεται καταχρηστικώς, αποφασίζει ότι το εν λόγω κράτος οφείλει να την καταργήσει ή να την τροποποιήσει εντός προθεσμίας που η ίδια καθορίζει.

Αν το εν λόγω κράτος δεν συμμορφωθεί προς την απόφαση αυτή εντός της ταχθείσης προθεσμίας, η Επιτροπή ή οποιοδήποτε άλλο ενδιαφερόμενο κράτος δύναται να προσφύγει απευθείας στο Δικαστήριο, κατά παρέκκλιση των άρθρων 226 και 227.

Κατόπιν αιτήσεως κράτους μέλους, το Συμβούλιο δύναται να αποφασίσει ομοφώνως ότι ενίσχυση που έχει θεσπισθεί ή που πρόκειται να θεσπισθεί από το κράτος αυτό θεωρείται συμβιβάσιμη με την κοινή αγορά, κατά παρέκκλιση των διατάξεων του άρθρου 87 ή των προβλεπόμενων από το άρθρο 89 κανονισμών, αν εξαιρετικές περιστάσεις δικαιολογούν μια τέτοια απόφαση. Αν η Επιτροπή έχει κινήσει, ως προς την ενίσχυση αυτή, τη διαδικασία που προβλέπεται στο πρώτο εδάφιο της παρούσας παραγράφου, η αίτηση του ενδιαφερομένου κράτους προς το Συμβούλιο έχει ως αποτέλεσμα την αναστολή της σχετικής διαδικασίας μέχρις ότου αποφανθεί το Συμβούλιο.

Αν το Συμβούλιο δεν αποφανθεί εντός τριών μηνών από την υποβολή της αιτήσεως, αποφασίζει η Επιτροπή.

3. Η Επιτροπή ενημερώνεται εγκαίρως περί των σχεδίων που αποβλέπουν να θεσπίσουν ή να τροποποιήσουν τις ενισχύσεις, ώστε να δύναται να υποβάλει τις παρατηρήσεις της. Αν κρίνει ότι σχέδιο ενισχύσεως δεν συμβιβάζεται με την κοινή αγορά, κατά το άρθρο 87, κινεί αμελλητί τη διαδικασία που προβλέπεται από την προηγούμενη παράγραφο. Το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος δεν δύναται να εφαρμόσει τα σχεδιαζόμενα μέτρα πριν η Επιτροπή καταλήξει σε τελική απόφαση.

Άρθρο 89

Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία μετά από πρόταση της Επιτροπής και διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, δύναται να εκδίδει κάθε αναγκαίο κανονισμό για την εφαρμογή των άρθρων 87 και 88, και ιδίως να καθορίζει τους όρους εφαρμογής του άρθρου 88 παράγραφος 3, και τις κατηγορίες ενισχύσεων που εξαιρούνται από τη διαδικασία αυτή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 90

Κανένα κράτος μέλος δεν επιβάλλει άμεσα ή έμμεσα στα προϊόντα άλλων κρατών μελών εσωτερικούς φόρους οποιασδήποτε φύσεως, ανωτέρους από εκείνους που επιβαρύνουν άμεσα ή έμμεσα τα ομοειδή εθνικά προϊόντα.

Κανένα κράτος μέλος δεν επιβάλλει στα προϊόντα των άλλων κρατών μελών εσωτερικούς φόρους, η φύση των οποίων οδηγεί έμμεσα στην προστασία άλλων προϊόντων.

Άρθρο 91

Για τα προϊόντα που εξάγονται προς την επικράτεια ενός των κρατών μελών, η επιστροφή εσωτερικών φόρων δεν δύναται να είναι ανώτερη των εσωτερικών φόρων που τους έχουν επιβληθεί άμεσα ή έμμεσα.

Άρθρο 92

Ως προς τους άλλους φόρους, πλην των φόρων κύκλου εργασιών, των ειδικών φόρων καταναλώσεως και των λοιπών εμμέσων φόρων, δεν είναι δυνατό να χορηγηθούν απαλλαγές και επιστροφές κατά την εξαγωγή προς τα άλλα κράτη μέλη ούτε να θεσπισθούν εξισωτικές εισφορές κατά την εισαγωγή εκ κρατών μελών, παρά μόνο αν τα προβλεπόμενα μέτρα έχουν προηγουμένως εγκριθεί για μια περιορισμένη περίοδο από το Συμβούλιο, που αποφασίζει, προτάσει της Επιτροπής, με ειδική πλειοψηφία.

Άρθρο 93

Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομόφωνα, προτάσει της Επιτροπής και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, εκδίδει διατάξεις για την εναρμόνιση των νομοθεσιών περί των φόρων κύκλου εργασιών, των ειδικών φόρων καταναλώσεως και των λοιπών εμμέσων φόρων, στο βαθμό που η εναρμόνιση αυτή είναι αναγκαία για να εξασφαλισθεί η εγκαθίδρυση και η λειτουργία της εσωτερικής αγοράς μέσα στην προθεσμία του άρθρου 14.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΩΝ ΝΟΜΟΘΕΣΙΩΝ

Άρθρο 94

Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομόφωνα, μετά από πρόταση της Επιτροπής και διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, εκδίδει οδηγίες για την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών, οι οποίες έχουν άμεση επίπτωση στην εγκαθίδρυση ή τη λειτουργία της κοινής αγοράς.

Άρθρο 95

1. Κατά παρέκκλιση από το άρθρο 94 και εκτός αν ορίζει άλλως η παρούσα συνθήκη, εφαρμόζονται οι ακόλουθες διατάξεις για την πραγματοποίηση των στόχων του άρθρου 14. Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με τη διαδικασία του άρθρου 251 και μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, εκδίδει τα μέτρα σχετικά με την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών που έχουν ως αντικείμενο την εγκαθίδρυση και τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς.

2. Η παράγραφος 1 δεν εφαρμόζεται στις φορολογικές διατάξεις, στις διατάξεις για την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων και στις διατάξεις για τα δικαιώματα και τα συμφέροντα των μισθωτών.

3. Η Επιτροπή, στις προτάσεις της που προβλέπονται στην παράγραφο 1, σχετικά με την υγεία, την ασφάλεια, την προστασία του περιβάλλοντος και την προστασία των καταναλωτών, λαμβάνει ως βάση ένα υψηλό επίπεδο προστασίας, λαμβάνοντας ιδίως υπόψη όσες νέες εξελίξεις βασίζονται σε επιστημονικά δεδομένα. Στα πλαίσια των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων τους, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο επιδιώκουν επίσης την επίτευξη αυτού του στόχου.

4. Όταν, αφού το Συμβούλιο ή η Επιτροπή θεσπίσουν ένα μέτρο εναρμόνισης, ένα κράτος μέλος θεωρεί αναγκαίο να διατηρήσει εθνικές διατάξεις που δικαιολογούνται από τις επιτακτικές ανάγκες που προβλέπονται στο άρθρο 30 ή διατάξεις σχετικές με την προστασία του περιβάλλοντος ή του χώρου εργασίας, τις κοινοποιεί στην Επιτροπή, καθώς και τους λόγους διατήρησής τους.

5. Επίσης, υπό την επιφύλαξη της παραγράφου 4, εάν, μετά την εκ μέρους του Συμβουλίου ή της Επιτροπής θέσπιση μέτρου εναρμόνισης, ένα κράτος μέλος θεωρεί αναγκαία τη θέσπιση εθνικών διατάξεων επί τη βάση νέων επιστημονικών στοιχείων σχετικών με την προστασία του περιβάλλοντος ή του χώρου εργασίας, για λόγους οι οποίοι συντρέχουν μόνον στην περίπτωση του και οι οποίοι έχουν ανακύψει μετά την θέσπιση του μέτρου εναρμόνισης, κοινοποιεί στην Επιτροπή τις μελετώμενες διατάξεις και τους λόγους που υπαγορεύουν τη θέσπισή τους.

6. Η Επιτροπή, εντός έξι μηνών από τις κοινοποιήσεις που αναφέρονται στις παραγράφους 4 και 5, εγκρίνει ή απορρίπτει τις εν λόγω εθνικές διατάξεις, αφού εξακριβώσει εάν αποτελούν ή όχι μέσο αυθαιρέτων διακρίσεων ή συγκεκριμένου περιορισμού του εμπορίου μεταξύ των κρατών μελών, και εάν συνιστούν ή όχι εμπόδιο στη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς.

Εάν η Επιτροπή δεν αποφασίσει εντός αυτής της περιόδου, οι εθνικές διατάξεις, περί των οποίων οι παράγραφοι 4 και 5, λογίζονται ότι έχουν εγκριθεί.

Εάν η πολυπλοκότητα του αντικειμένου το δικαιολογεί, και δεν υπάρχει κίνδυνος για την υγεία του ανθρώπου, η Επιτροπή μπορεί να κοινοποιήσει στο συγκεκριμένο κράτος μέλος ότι η περίοδος η αναφερόμενη στην παρούσα παράγραφο μπορεί να παραταθεί μέχρι ένα εξάμηνο.

7. Οσάκις, σύμφωνα με την παράγραφο 6, επιτρέπεται σε ένα κράτος μέλος να διατηρήσει ή να εισαγάγει εθνικές διατάξεις παρεκκλίνουσες από το μέτρο εναρμόνισης, η Επιτροπή εξετάζει πάραυτα μήπως πρέπει να προτείνει αναπροσαρμογή του εν λόγω μέτρου.

8. Όταν ένα κράτος μέλος επικαλείται συγκεκριμένο πρόβλημα δημόσιας υγείας σε τομέα στον οποίο έχουν ήδη ληφθεί μέτρα εναρμόνισης, το θέτει υπόψη της Επιτροπής η οποία αμέσως εξετάζει αν πρέπει να προτείνει κατάλληλα μέτρα στο Συμβούλιο.

9. Κατά παρέκκλιση από τη διαδικασία των άρθρων 226 και 227, η Επιτροπή ή κάθε κράτος μέλος δύναται να προσφύγει απευθείας στο Δικαστήριο για το θέμα αυτό, εάν κρίνει ότι ένα άλλο κράτος μέλος ασκεί καταχρηστικώς τις εξουσίες που προβλέπονται στο παρόν άρθρο.

10. Τα προαναφερόμενα μέτρα εναρμόνισης περιλαμβάνουν, στις ενδεδειγμένες περιπτώσεις, ρήτρα διασφάλισης που επιτρέπει στα κράτη μέλη να λαμβάνουν, για έναν ή περισσότερους από τους μη οικονομικούς λόγους που προβλέπονται στο άρθρο 30, προσωρινά μέτρα υποκείμενα σε κοινοτική διαδικασία ελέγχου.

Άρθρο 96

Αν η Επιτροπή διαπιστώσει ότι η υφισταμένη διαφορά μεταξύ των νομοθετικών, κανονιστικών ή διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών νοθεύει τους όρους ανταγωνισμού εντός της κοινής αγοράς και επομένως προκαλεί στρέβλωση που πρέπει να εξαλειφθεί, διαβουλεύεται με τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη.

Αν οι διαβουλεύσεις δεν οδηγήσουν στην εξάλειψη της εν λόγω στρεβλώσεως, το Συμβούλιο, προτάσει της Επιτροπής, εκδίδει τις προς το σκοπό αυτόν αναγκαίες οδηγίες, με ειδική πλειοψηφία. Η Επιτροπή και το Συμβούλιο δύναται να λάβουν κάθε άλλο αναγκαίο μέτρο προβλεπόμενο από την παρούσα συνθήκη.

Άρθρο 97

1. Αν υπάρχει φόβος, η θέσπιση ή η τροποποίηση νομοθετικής, κανονιστικής ή διοικητικής διατάξεως να προκαλέσει στρέβλωση κατά την έννοια του άρθρου 96, το κράτος μέλος που θέλει να προβεί στην ενέργεια αυτή συμβουλευθεί την Επιτροπή. Η Επιτροπή, αφού συμβουλευθεί τα κράτη μέλη, συνιστά στα ενδιαφερόμενα κράτη τα κατάλληλα μέτρα για την αποφυγή της σχετικής στρεβλώσεως.

2. Αν το κράτος που θέλει να θεσπίσει ή να τροποποιήσει τις εσωτερικές του διατάξεις δεν συμμορφώνεται με τη σύσταση που του απηύθυνε η Επιτροπή, δεν είναι δυνατό να ζητηθεί σύμφωνα με το άρθρο 96 από τα άλλα κράτη μέλη να τροποποιήσουν τις εσωτερικές διατάξεις για να εξαλειφθεί η στρέβλωση αυτή. Οι διατάξεις του άρθρου 96 δεν εφαρμόζονται αν το κράτος μέλος που αγνοεί τη σύσταση της Επιτροπής προκαλεί στρέβλωση επί ίδια μόνον αυτού ζημία.

ΤΙΤΛΟΣ VII

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Άρθρο 98

Τα κράτη μέλη ασκούν την οικονομική τους πολιτική με σκοπό να συμβάλλουν στην υλοποίηση των στόχων της Κοινότητας, όπως αυτοί ορίζονται στο άρθρο 2, και στα πλαίσια των γενικών προσανατολισμών που αναφέρονται στο άρθρο 99 παράγραφος 2. Τα κράτη μέλη και η Κοινότητα δρουν σύμφωνα με την αρχή της οικονομίας της ανοιχτής αγοράς με ελεύθερο ανταγωνισμό, που ευνοεί την αποτελεσματική κατανομή των πόρων, και σύμφωνα με τις αρχές του άρθρου 4.

Άρθρο 99

1. Τα κράτη μέλη θεωρούν τις οικονομικές τους πολιτικές θέμα κοινού ενδιαφέροντος και τις συντονίζουν στα πλαίσια του Συμβουλίου, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 98.

2. Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία μετά από σύσταση της Επιτροπής, συντάσσει σχέδιο των γενικών προσανατολισμών των οικονομικών πολιτικών των κρατών μελών και της Κοινότητας και απευθύνει έκθεση με τα πορίσματά του στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, αποφασίζοντας με βάση την έκθεση αυτή του Συμβουλίου, συζητά τα συμπεράσματα για τους γενικούς προσανατολισμούς των οικονομικών πολιτικών των κρατών μελών και της Κοινότητας.

Με βάση τα συμπεράσματα αυτά, το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία, διατυπώνει σύσταση όπου εκτίθενται αυτοί οι γενικοί προσανατολισμοί. Το Συμβούλιο γνωστοποιεί τη σύστασή του στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

3. Προκειμένου να εξασφαλισθεί στενότερος συντονισμός των οικονομικών πολιτικών και συνεχής σύγκλιση των οικονομικών επιδόσεων των κρατών μελών, το Συμβούλιο, βάσει εκθέσεων που υποβάλλει η Επιτροπή, παρακολουθεί τις οικονομικές εξελίξεις σε κάθε κράτος μέλος και στην Κοινότητα, καθώς και τη συνέπεια των οικονομικών πολιτικών με τους γενικούς προσανατολισμούς που αναφέρονται στην παράγραφο 2, και προβαίνει τακτικά σε συνολική αξιολόγηση.

Για τους σκοπούς αυτής της πολυμερούς εποπτείας, τα κράτη μέλη ενημερώνουν την Επιτροπή για τα σημαντικά μέτρα που λαμβάνουν στον τομέα της οικονομικής τους πολιτικής και της διαβιβάζουν όποιες άλλες πληροφορίες κρίνουν αναγκαίες.

4. Όταν διαπιστώνεται, στα πλαίσια της διαδικασίας της παραγράφου 3, ότι η οικονομική πολιτική ενός κράτους μέλους αντιβαίνει προς τους γενικούς προσανατολισμούς της παραγράφου 2 ή ότι ενδέχεται να θέσει σε κίνδυνο την καλή λειτουργία της οικονομικής και νομισματικής ένωσης, το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία μετά από σύσταση της Επιτροπής, μπορεί να απευθύνει τις αναγκαίες συστάσεις προς το οικείο κράτος μέλος. Το Συμβούλιο, προτάσει της Επιτροπής, μπορεί να αποφασίσει με ειδική πλειοψηφία να ανακοινώσει δημοσία τις συστάσεις του.

Ο πρόεδρος του Συμβουλίου και η Επιτροπή διαβιβάζουν έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για τα αποτελέσματα της πολυμερούς εποπτείας. Ο πρόεδρος του Συμβουλίου μπορεί να κληθεί να εμφανισθεί ενώπιον της αρμόδιας επιτροπής του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου εάν το Συμβούλιο έχει ανακοινώσει δημοσία τις συστάσεις του.

5. Το Συμβούλιο, ακολουθώντας τη διαδικασία που αναφέρεται στο άρθρο 252, μπορεί να θεσπίζει λεπτομερείς κανόνες για τη διαδικασία πολυμερούς εποπτείας που αναφέρεται στις παραγράφους 3 και 4 του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 100 (*)

1. Με την επιφύλαξη άλλων διαδικασιών που προβλέπονται στην παρούσα συνθήκη, το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία, προτάσει της Επιτροπής, μπορεί να θεσπίζει τα κατάλληλα μέτρα για την αντιμετώπιση της οικονομικής κατάστασης, ιδίως εάν ανακύψουν σοβαρές δυσκολίες στον εφοδιασμό με ορισμένα προϊόντα.

2. Όταν ένα κράτος μέλος αντιμετωπίζει δυσκολίες ή διατρέχει μεγάλο κίνδυνο να αντιμετωπίσει σοβαρές δυσκολίες, οφειλόμενες σε φυσικές καταστροφές ή έκτακτες περιστάσεις που εκφεύγουν από τον έλεγχό του, το Συμβούλιο, προτάσει της Επιτροπής, μπορεί να αποφασίσει με ειδική πλειοψηφία να του χορηγήσει, υπό ορισμένους όρους, κοινοτική χρηματοδοτική ενίσχυση. Ο πρόεδρος του Συμβουλίου ενημερώνει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για τη ληφθείσα απόφαση.

Άρθρο 101

1. Απαγορεύονται οι υπεραναλήψεις ή οποιοδήποτε άλλου είδους πιστωτικές διευκολύνσεις από την ΕΚΤ ή από τις κεντρικές τράπεζες των κρατών μελών, οι οποίες εφεξής αποκαλούνται «εθνικές κεντρικές τράπεζες», προς κοινοτικά όργανα ή οργανισμούς, κεντρικές κυβερνήσεις, περιφερειακές, τοπικές ή άλλες δημόσιες αρχές, άλλους οργανισμούς δημοσίου δικαίου ή δημόσιες επιχειρήσεις των κρατών μελών· απαγορεύεται επίσης να αγοράζουν απευθείας χρεόγραφα, από τους οργανισμούς ή τους φορείς αυτούς, η ΕΚΤ ή οι εθνικές κεντρικές τράπεζες.

2. Η παράγραφος 1 δεν ισχύει για τα πιστωτικά ιδρύματα που ανήκουν στο δημόσιο, στα οποία οφείλουν να επιφυλάσσουν οι εθνικές κεντρικές τράπεζες και η ΕΚΤ την ίδια μεταχείριση όπως και στα ιδιωτικά πιστωτικά ιδρύματα όσον αφορά τη διάθεση αποθεμάτων από τις κεντρικές τράπεζες.

Άρθρο 102

1. Απαγορεύεται κάθε μέτρο που θεσπίζει προνομιακή πρόσβαση των κοινοτικών οργάνων ή οργανισμών, των κεντρικών κυβερνήσεων, των περιφερειακών, τοπικών ή άλλων δημόσιων αρχών, των άλλων οργανισμών δημοσίου δικαίου ή των δημόσιων επιχειρήσεων των κρατών μελών στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, εφόσον δεν υπαγορεύεται από λόγους προληπτικής εποπτείας.

(*) Άρθρο το οποίο τροποποιήθηκε από τη συνθήκη της Νίκαιας.

2. Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με τη διαδικασία του άρθρου 252, προσδιορίζει, πριν από την 1η Ιανουαρίου 1994, τους ορισμούς για την εφαρμογή της απαγόρευσης που αναφέρεται στην παράγραφο 1.

Άρθρο 103

1. Η Κοινότητα δεν ευθύνεται για τις υποχρεώσεις που αναλαμβάνουν οι κεντρικές κυβερνήσεις, οι περιφερειακές, τοπικές ή άλλες δημόσιες αρχές, άλλοι οργανισμοί δημοσίου δικαίου ή δημόσιες επιχειρήσεις των κρατών μελών, ούτε τις αναλαμβάνει, με την επιφύλαξη των αμοιβαίων χρηματοοικονομικών εγγυήσεων για την από κοινού εκτέλεση ενός συγκεκριμένου έργου. Κανένα κράτος μέλος δεν ευθύνεται για τις υποχρεώσεις που αναλαμβάνουν οι κεντρικές κυβερνήσεις, οι περιφερειακές, τοπικές ή άλλες δημόσιες αρχές, άλλοι οργανισμοί δημοσίου δικαίου ή δημόσιες επιχειρήσεις άλλου κράτους μέλους, ούτε τις αναλαμβάνει, με την επιφύλαξη των αμοιβαίων χρηματοοικονομικών εγγυήσεων για την από κοινού εκτέλεση ενός συγκεκριμένου έργου.

2. Εάν προκύψει ανάγκη, το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με τη διαδικασία του άρθρου 252, μπορεί να προσδιορίσει τους ορισμούς για την εφαρμογή των απαγορεύσεων του άρθρου 101 και του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 104

1. Τα κράτη μέλη αποφεύγουν τα υπερβολικά δημοσιονομικά ελλείμματα.

2. Η Επιτροπή παρακολουθεί την εξέλιξη της δημοσιονομικής κατάστασης και το ύψος του δημοσίου χρέους στα κράτη μέλη προκειμένου να εντοπίζει τις μεγάλες αποκλίσεις. Ειδικότερα, εξετάζει την τήρηση της δημοσιονομικής πειθαρχίας, με βάση τα ακόλουθα δύο κριτήρια:

α) κατά πόσον ο λόγος του προβλεπομένου ή υφισταμένου δημοσιονομικού ελλείμματος προς το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν υπερβαίνει μια τιμή αναφοράς, εκτός εάν:

— είτε ο λόγος αυτός σημειώνει ουσιαστική και συνεχή πτώση και έχει φθάσει σε επίπεδο παραπλήσιο της τιμής αναφοράς,

— είτε, εναλλακτικά, η υπέρβαση της τιμής αναφοράς είναι απλώς έκτακτη και προσωρινή και ο λόγος παραμένει κοντά στην τιμή αναφοράς·

β) κατά πόσον ο λόγος του δημοσίου χρέους προς το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν υπερβαίνει μια τιμή αναφοράς, εκτός εάν ο λόγος μειώνεται επαρκώς και πλησιάζει την τιμή αναφοράς με ικανοποιητικό ρυθμό.

Οι τιμές αναφοράς ορίζονται στο πρωτόκολλο για τη διαδικασία του υπερβολικού ελλείμματος, που προσαρτάται στην παρούσα συνθήκη.

3. Εάν ένα κράτος μέλος δεν εκπληρώνει τους όρους ενός από τα κριτήρια αυτά ή αμφοτέρων των κριτηρίων, η Επιτροπή συντάσσει έκθεση. Η έκθεση της Επιτροπής λαμβάνει επίσης υπόψη το κατά πόσον το δημόσιο έλλειμμα υπερβαίνει τις δαπάνες δημοσίων επενδύσεων, καθώς και όλους τους άλλους σχετικούς παράγοντες, συμπεριλαμβανομένης της μεσοπρόθεσμης οικονομικής και δημοσιονομικής κατάστασης του κράτους μέλους.

Η Επιτροπή μπορεί επίσης να συντάξει έκθεση εάν, μολονότι εκπληρώνονται οι όροι των κριτηρίων, θεωρεί ότι υπάρχει σε ένα κράτος μέλος ο κίνδυνος υπερβολικού ελλείμματος.

4. Η επιτροπή του άρθρου 114 διατυπώνει γνώμη για την έκθεση της Επιτροπής.

5. Εάν η Επιτροπή κρίνει ότι υπάρχει ή ότι μπορεί να εμφανισθεί υπερβολικό έλλειμμα σε ένα κράτος μέλος, τότε απευθύνει τη γνώμη της στο Συμβούλιο.

6. Το Συμβούλιο, με ειδική πλειοψηφία, μετά από σύσταση της Επιτροπής και αφού λάβει υπόψη τυχόν παρατηρήσεις του εν λόγω κράτους μέλους, αποφασίζει, μετά από συνολική εκτίμηση, εάν υφίσταται ή όχι υπερβολικό έλλειμμα.

7. Εάν το Συμβούλιο αποφασίσει, σύμφωνα με την παράγραφο 6, ότι υπάρχει υπερβολικό έλλειμμα, απευθύνει συστάσεις στο εν λόγω κράτος μέλος προκειμένου να τερματιστεί η κατάσταση αυτή εντός καθορισμένου χρονικού διαστήματος. Με την επιφύλαξη των διατάξεων της παραγράφου 8, οι συστάσεις αυτές δεν ανακοινώνονται δημοσία.

8. Εάν το Συμβούλιο διαπιστώσει ότι δεν ανελήφθη αποτελεσματική δράση σε εφαρμογή των συστάσεών του, εντός του καθορισμένου χρονικού διαστήματος, τότε μπορεί να τις ανακοινώσει δημοσία.

9. Εάν ένα κράτος μέλος επιμένει να μην εφαρμόζει τις συστάσεις του Συμβουλίου, τότε το Συμβούλιο μπορεί να αποφασίσει να ειδοποιήσει το κράτος μέλος να λάβει, εντός συγκεκριμένης προθεσμίας, μέτρα για τη μείωση του ελλείμματος την οποία το Συμβούλιο κρίνει αναγκαία για να αντιμετωπιστεί η κατάσταση αυτή.

Σε αυτή την περίπτωση, το Συμβούλιο μπορεί να ζητήσει από το κράτος μέλος αυτό, να υποβάλλει εκθέσεις σύμφωνα με συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα, για να εξετάσει τις προσπάθειες προσαρμογής που καταβάλλει αυτό το κράτος μέλος.

10. Τα δικαιώματα προσφυγής που προβλέπονται στα άρθρα 226 και 227 δεν μπορούν να ασκηθούν στα πλαίσια των παραγράφων 1 έως 9 του παρόντος άρθρου.

11. Το Συμβούλιο, εφόσον ένα κράτος μέλος δεν συμμορφώνεται με απόφαση που έχει ληφθεί σύμφωνα με την παράγραφο 9, μπορεί να αποφασίσει να εφαρμόσει ή να εντείνει ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα μέτρα:

- να απαιτήσει να δημοσιεύει το εν λόγω κράτος μέλος πρόσθετες πληροφορίες τις οποίες ορίζει το Συμβούλιο, προτού εκδώσει ομολογίες και χρεόγραφα,
- να καλέσει την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων να αναθεωρήσει την πολιτική δανεισμού που ασκεί έναντι του εν λόγω κράτους μέλους,
- να απαιτήσει από το εν λόγω κράτος μέλος να καταθέσει απόκως στην Κοινότητα ποσό κατάλληλου ύψους, έως ότου, κατά τη γνώμη του Συμβουλίου, διορθωθεί το υπερβολικό έλλειμμα,
- να επιβάλει πρόστιμα εύλογου ύψους.

Ο πρόεδρος του Συμβουλίου ενημερώνει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για τις αποφάσεις τις οποίες λαμβάνει.

12. Το Συμβούλιο καταργεί ορισμένες ή όλες τις αποφάσεις του που αναφέρονται στις παραγράφους 6 έως 9 και στην παράγραφο 11, εφόσον, κατά τη γνώμη του, έχει διορθωθεί το υπερβολικό έλλειμμα στο οικείο κράτος μέλος. Εάν το Συμβούλιο έχει προηγουμένως ανακοινώσει δημοσία συστάσεις, τότε, μόλις καταργηθεί η απόφαση που αναφέρεται στην παράγραφο 8, προβαίνει σε δημόσια δήλωση περί του ότι δεν υφίσταται πλέον υπερβολικό έλλειμμα στο οικείο κράτος μέλος.

13. Το Συμβούλιο λαμβάνει τις αποφάσεις, που αναφέρονται στις παραγράφους 7 έως 9 και στις παραγράφους 11 και 12, μετά από σύσταση της Επιτροπής και με πλειοψηφία των δύο τρίτων των ψήφων των μελών του, οι οποίες σταθμίζονται σύμφωνα με το άρθρο 205 παράγραφος 2, εκτός των ψήφων του αντιπροσώπου του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους.

14. Περαιτέρω διατάξεις για την εφαρμογή της διαδικασίας του παρόντος άρθρου προβλέπονται στο πρωτόκολλο για τη διαδικασία του υπερβολικού ελλείμματος, που προσαρτάται στην παρούσα συνθήκη.

Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομοφώνως προτάσει της Επιτροπής και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την ΕΚΤ, θεσπίζει τις κατάλληλες διατάξεις που θα αντικαταστήσουν το εν λόγω πρωτόκολλο.

Με την επιφύλαξη των άλλων διατάξεων της παρούσας παραγράφου, το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία προτάσει της Επιτροπής και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, προσδιορίζει, πριν από την 1η Ιανουαρίου 1994, λεπτομερείς κανόνες και ορισμούς για την εφαρμογή του εν λόγω πρωτοκόλλου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Άρθρο 105

1. Πρωταρχικός στόχος του ΕΣΚΤ είναι η διατήρηση της σταθερότητας των τιμών. Με την επιφύλαξη του στόχου της σταθερότητας των τιμών, το ΕΣΚΤ στηρίζει τις γενικές οικονομικές πολιτικές στην Κοινότητα, προκειμένου να συμβάλει στην υλοποίηση των στόχων της Κοινότητας, που ορίζονται στο άρθρο 2. Το ΕΣΚΤ ενεργεί σύμφωνα με την αρχή της οικονομίας της ανοιχτής αγοράς με ελεύθερο ανταγωνισμό, που ευνοεί την αποτελεσματική κατανομή των πόρων, και σύμφωνα με τις αρχές που εξαγγέλλονται στο άρθρο 4.

2. Τα βασικά καθήκοντα του ΕΣΚΤ είναι:

- να χαράζει και να εφαρμόζει τη νομισματική πολιτική της Κοινότητας,
- να διενεργεί πράξεις συναλλάγματος σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 111,
- να κατέχει και να διαχειρίζεται τα επίσημα συναλλαγματικά διαθέσιμα των κρατών μελών,
- να προωθεί την ομαλή λειτουργία των συστημάτων πληρωμών.

3. Η τρίτη περίπτωση της παραγράφου 2 δεν θίγει την εκ μέρους των κυβερνήσεων των κρατών μελών κατοχή και διαχείριση τρεχόντων ταμειακών υπολοίπων σε συνάλλαγμα.

4. Η γνώμη της ΕΚΤ ζητείται:

- για κάθε προτεινόμενη κοινοτική πράξη που εμπίπτει στο πεδίο της αρμοδιότητάς της,
- από τις εθνικές αρχές για κάθε σχέδιο νομοθετικής διάταξης που εμπίπτει στο πεδίο της αρμοδιότητάς της, εντός όμως των ορίων και υπό τους όρους που ορίζει το Συμβούλιο με τη διαδικασία του άρθρου 107 παράγραφος 6.

Η ΕΚΤ μπορεί να υποβάλλει γνώμες στα κατάλληλα κοινοτικά όργανα ή οργανισμούς ή στις εθνικές αρχές για θέματα της αρμοδιότητάς της.

5. Το ΕΣΚΤ συμβάλλει στην εκ μέρους των αρμόδιων αρχών ομαλή άσκηση πολιτικών που αφορούν την προληπτική εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων και τη σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος.

6. Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομόφωνα προτάσει της Επιτροπής, μετά από διαβούλευση με την ΕΚΤ και αφού λάβει τη σύμφωνη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, μπορεί να αναθέσει στην ΕΚΤ ειδικά καθήκοντα σχετικά με τις πολιτικές που αφορούν την προληπτική εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων και των λοιπών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, εξαιρέσει των ασφαλιστικών επιχειρήσεων.

Άρθρο 106

1. Η ΕΚΤ έχει το αποκλειστικό δικαίωμα να επιτρέπει την έκδοση τραπεζογραμματίων μέσα στην Κοινότητα. Η ΕΚΤ και οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν να εκδίδουν τέτοια τραπεζογραμμάτια. Τα τραπεζογραμμάτια που εκδίδονται από την ΕΚΤ και τις εθνικές κεντρικές τράπεζες είναι τα μόνα τραπεζογραμμάτια που αποτελούν νόμιμο χρήμα μέσα στην Κοινότητα.

2. Τα κράτη μέλη μπορούν να εκδίδουν κέρματα, η ποσότητα των οποίων τελεί υπό την έγκριση της ΕΚΤ. Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με τη διαδικασία του άρθρου 252 και μετά από διαβούλευση με την ΕΚΤ, μπορεί να θεσπίζει μέτρα για την εναρμόνιση της ονομαστικής αξίας και των τεχνικών προδιαγραφών όλων των κερμάτων που πρόκειται να κυκλοφορήσουν, στο βαθμό που είναι απαραίτητος για την ομαλή κυκλοφορία τους μέσα στην Κοινότητα.

Άρθρο 107

1. Το ΕΣΚΤ αποτελείται από την ΕΚΤ και τις εθνικές κεντρικές τράπεζες.

2. Η ΕΚΤ έχει νομική προσωπικότητα.

3. Το ΕΣΚΤ διοικείται από τα όργανα λήψης αποφάσεων της ΕΚΤ, τα οποία είναι το διοικητικό συμβούλιο και η εκτελεστική επιτροπή.

4. Το καταστατικό του ΕΣΚΤ παρατίθεται σε πρωτόκολλο που προσαρτάται στην παρούσα συνθήκη.

5. Τα άρθρα 5 σημείο 1, 5 σημείο 2, 5 σημείο 3, 17, 18, 19 σημείο 1, 22, 23, 24, 26, 32 σημείο 2, 32 σημείο 3, 32 σημείο 4, 32 σημείο 6, 33 σημείο 1 στοιχείο α) και 36 του καταστατικού του ΕΣΚΤ μπορούν να τροποποιηθούν από το Συμβούλιο, που αποφασίζει είτε με ειδική πλειοψηφία μετά από διαβούλευση με την Επιτροπή και σύσταση της ΕΚΤ είτε με ομοφωνία μετά από πρόταση της Επιτροπής και διαβούλευση με την ΕΚΤ. Σε κάθε περίπτωση, απαιτείται η σύμφωνη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

6. Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία είτε προτάσει της Επιτροπής και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και με την ΕΚΤ είτε μετά από σύσταση της ΕΚΤ και διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Επιτροπή, θεσπίζει τις διατάξεις που αναφέρονται στα άρθρα 4, 5 σημείο 4, 19 σημείο 2, 20, 28 σημείο 1, 29 σημείο 2, 30 σημείο 4, και 34 σημείο 3 του καταστατικού του ΕΣΚΤ.

Άρθρο 108

Κατά την άσκηση των εξουσιών και την εκτέλεση των καθηκόντων και υποχρεώσεων που τους ανατίθενται από την παρούσα συνθήκη και το καταστατικό του ΕΣΚΤ, ούτε η ΕΚΤ, ούτε οι εθνικές κεντρικές τράπεζες, ούτε κανένα μέλος των οργάνων λήψης αποφάσεων των ιδρυμάτων αυτών, δεν ζητάει ούτε δέχεται υποδείξεις από τα κοινοτικά όργανα ή οργανισμούς, από την κυβέρνηση κράτους μέλους ή από άλλο οργανισμό. Τα κοινοτικά όργανα ή οργανισμοί, καθώς και οι κυβερνήσεις των κρατών μελών, αναλαμβάνουν την υποχρέωση να τηρούν την αρχή αυτή και να μην επιδιώκουν να επηρεάζουν τα μέλη των οργάνων λήψης αποφάσεων της ΕΚΤ ή των εθνικών κεντρικών τραπεζών, κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

Άρθρο 109

Κάθε κράτος μέλος εξασφαλίζει, το αργότερο μέχρι και την ημερομηνία ίδρυσης του ΕΣΚΤ, ότι η εθνική νομοθεσία του, συμπεριλαμβανομένου του καταστατικού της εθνικής κεντρικής του τράπεζας, συμφωνεί με την παρούσα συνθήκη και το καταστατικό του ΕΣΚΤ.

Άρθρο 110

1. Για την εκπλήρωση της αποστολής που έχει ανατεθεί στο ΕΣΚΤ, η ΕΚΤ, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας συνθήκης και υπό τους όρους που καθορίζει το καταστατικό του ΕΣΚΤ:

- εκδίδει κανονισμούς αναγκαίους για την εκτέλεση των καθηκόντων που ορίζονται στο άρθρο 3 σημείο 1 πρώτη περίπτωση, στο άρθρο 19 σημείο 1, στο άρθρο 22 ή στο άρθρο 25 σημείο 2 του καταστατικού του ΕΣΚΤ, καθώς και στις περιπτώσεις που προβλέπονται στις πράξεις του Συμβουλίου που αναφέρονται στο άρθρο 107 παράγραφος 6,
- λαμβάνει αποφάσεις αναγκαίες για την εκτέλεση των καθηκόντων που ανατίθενται στο ΕΣΚΤ από την παρούσα συνθήκη και το καταστατικό του ΕΣΚΤ,
- διατυπώνει συστάσεις και γνώμες.

2. Ο κανονισμός έχει γενική ισχύ. Είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

Οι συστάσεις και οι γνώμες δεν δεσμεύουν.

Η απόφαση είναι δεσμευτική ως προς όλα τα μέρη της για τους αποδέκτες που ορίζει.

Τα άρθρα 253, 254 και 256 εφαρμόζονται πλήρως επί των κανονισμών και των αποφάσεων της ΕΚΤ.

Η ΕΚΤ μπορεί να αποφασίσει να δημοσιεύσει τις αποφάσεις, συστάσεις και γνώμες της.

3. Εντός των ορίων και υπό τους όρους που θεσπίζονται από το Συμβούλιο με τη διαδικασία του άρθρου 107 παράγραφος 6, η ΕΚΤ δικαιούται να επιβάλλει πρόστιμα ή περιοδικές χρηματικές ποινές στις επιχειρήσεις λόγω μη συμμόρφωσης με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τους κανονισμούς ή τις αποφάσεις της.

Άρθρο 111 (*)

1. Κατά παρέκκλιση από το άρθρο 300, το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομόφωνα ύστερα από σύσταση της ΕΚΤ ή της Επιτροπής, μετά από διαβούλευση με την ΕΚΤ με σκοπό να επιτύχει γενική συναίνεση σύμφωνα με το στόχο της σταθερότητας των τιμών και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, μπορεί, σύμφωνα με τις διαδικαστικές ρυθμίσεις της παραγράφου 3, να συνάπτει τυπικές συμφωνίες για ένα σύστημα συναλλαγματικών ισοτιμιών για το Ecu, έναντι μη κοινοτικών νομισμάτων. Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία μετά από σύσταση της ΕΚΤ ή της Επιτροπής, και μετά από διαβούλευση με την ΕΚΤ με σκοπό να επιτύχει γενική συναίνεση σύμφωνα με το στόχο της σταθερότητας των τιμών, μπορεί να εγκρίνει, να προσαρμόσει ή να εγκαταλείψει τις κεντρικές ισοτιμίες του Ecu εντός του συστήματος συναλλαγματικών ισοτιμιών. Ο πρόεδρος του Συμβουλίου ενημερώνει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με την έγκριση, την προσαρμογή ή την εγκατάλειψη της κεντρικής ισοτιμίας του Ecu.

2. Εφόσον δεν υπάρχει σύστημα συναλλαγματικών ισοτιμιών έναντι ενός ή περισσότερων μη κοινοτικών νομισμάτων, κατά την έννοια της παραγράφου 1, το Συμβούλιο μπορεί, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία είτε μετά από σύσταση της Επιτροπής και διαβούλευση με την ΕΚΤ, είτε μετά από σύσταση της ΕΚΤ, να διατυπώνει γενικούς προσανατολισμούς για την πολιτική των συναλλαγματικών ισοτιμιών έναντι αυτών των νομισμάτων. Αυτοί οι γενικοί προσανατολισμοί δεν θίγουν τον πρωταρχικό στόχο του ΕΣΚΤ, που είναι η διατήρηση της σταθερότητας των τιμών.

3. Κατά παρέκκλιση από το άρθρο 300, όταν χρειάζεται να διαπραγματευθεί η Κοινότητα συμφωνίες για νομισματικά ή συναλλαγματικά θέματα με ένα ή περισσότερα κράτη ή διεθνείς οργανισμούς, το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία ύστερα από σύσταση της Επιτροπής και μετά από διαβούλευση με την ΕΚΤ, αποφασίζει τη μεθόδευση των διαπραγματεύσεων και της σύναψης των συμφωνιών αυτών. Η μεθόδευση αυτή εξασφαλίζει ότι η Κοινότητα εκφράζει μια ενιαία θέση. Η Επιτροπή συμπράττει πλήρως στις διαπραγματεύσεις.

Οι συμφωνίες που συνάπτονται σύμφωνα με την παρούσα παράγραφο είναι δεσμευτικές για τα όργανα της Κοινότητας, την ΕΚΤ και τα κράτη μέλη.

4. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 1, το Συμβούλιο, προτάσει της Επιτροπής και μετά από διαβούλευση με την ΕΚΤ, αποφασίζει, με ειδική πλειοψηφία, σχετικά με τη θέση της Κοινότητας σε διεθνές επίπεδο για τα θέματα που αφορούν ιδιαίτερα την οικονομική και νομισματική ένωση και σχετικά με την εκπροσώπησή της, σύμφωνα με τον καταμερισμό των αρμοδιοτήτων που προβλέπεται στα άρθρα 99 και 105.

5. Με την επιφύλαξη της κοινοτικής αρμοδιότητας και των κοινοτικών συμφωνιών για την οικονομική και νομισματική ένωση, τα κράτη μέλη μπορούν να διαπραγματεύονται στα πλαίσια διεθνών οργανισμών και να συνάπτουν διεθνείς συμφωνίες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΘΕΣΜΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 112

1. Το διοικητικό συμβούλιο της ΕΚΤ απαρτίζεται από τα μέλη της εκτελεστικής επιτροπής της ΕΚΤ και τους διοικητές των εθνικών κεντρικών τραπεζών.

(*) Άρθρο το οποίο τροποποιήθηκε από τη συνθήκη της Νίκαιας.

2. α) Η εκτελεστική επιτροπή απαρτίζεται από τον πρόεδρο, τον αντιπρόεδρο και τέσσερα άλλα μέλη.
- β) Ο πρόεδρος, ο αντιπρόεδρος και τα λοιπά μέλη της εκτελεστικής επιτροπής διορίζονται μεταξύ προσώπων αναγνωρισμένου κύρους και επαγγελματικής εμπειρίας σε νομισματικά ή τραπεζικά θέματα, με κοινή συμφωνία από τις κυβερνήσεις των κρατών μελών σε επίπεδο αρχηγών κρατών ή κυβερνήσεων, κατά σύσταση του Συμβουλίου, μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το διοικητικό συμβούλιο της ΕΚΤ.

Η θητεία τους είναι οκταετής και μη ανανεώσιμη.

Μόνον υπήκοοι κράτους μέλους μπορούν να γίνονται μέλη της εκτελεστικής επιτροπής.

Άρθρο 113

1. Ο πρόεδρος του Συμβουλίου και ένα μέλος της Επιτροπής μπορούν να συμμετέχουν χωρίς δικαίωμα ψήφου στις συνεδριάσεις του διοικητικού συμβουλίου της ΕΚΤ.

Ο πρόεδρος του Συμβουλίου μπορεί να υποβάλλει προτάσεις προς εξέταση και ψήφιση από το διοικητικό συμβούλιο της ΕΚΤ.

2. Ο πρόεδρος της ΕΚΤ καλείται να συμμετέχει στις συνεδριάσεις του Συμβουλίου όταν εξετάζονται θέματα σχετικά με τους στόχους και τα καθήκοντα του ΕΣΚΤ.

3. Η ΕΚΤ απευθύνει ετήσια έκθεση για τις δραστηριότητες του ΕΣΚΤ και για τη νομισματική πολιτική του προηγούμενου και του τρέχοντος έτους στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Επιτροπή, καθώς και στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Ο πρόεδρος της ΕΚΤ παρουσιάζει την έκθεση αυτή στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, το οποίο μπορεί να προβαίνει σε γενική συζήτηση σε αυτή τη βάση.

Ο πρόεδρος της ΕΚΤ και τα άλλα μέλη της εκτελεστικής επιτροπής μπορούν, αιτήσει του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ή με δική τους πρωτοβουλία, να εμφανίζονται ενώπιον των αρμοδίων επιτροπών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Άρθρο 114

1. Για την προώθηση του συντονισμού της πολιτικής των κρατών μελών στο βαθμό που είναι αναγκαίος για τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς, συνιστάται νομισματική επιτροπή συμβουλευτικού χαρακτήρα.

Η επιτροπή αυτή έχει ως αποστολή:

- να παρακολουθεί τη νομισματική και χρηματοπιστωτική κατάσταση των κρατών μελών και της Κοινότητας και τη γενική κατάσταση πληρωμών των κρατών μελών και να υποβάλλει τακτικά εκθέσεις προς το Συμβούλιο και την Επιτροπή για τα θέματα αυτά,
- να διατυπώνει γνώμες προς το Συμβούλιο ή την Επιτροπή είτε αιτήσει τους είτε με δική της πρωτοβουλία,
- με την επιφύλαξη του άρθρου 207, να συμβάλλει στην προετοιμασία των εργασιών του Συμβουλίου που αναφέρονται στα άρθρα 59, 60, στο άρθρο 99 παράγραφοι 2, 3, 4 και 5, στα άρθρα 100, 102, 103, 104, στο άρθρο 116 παράγραφος 2, στο άρθρο 117 παράγραφος 6, στα άρθρα 119, 120, στο άρθρο 121 παράγραφος 2 και στο άρθρο 122 παράγραφος 1,

- να εξετάζει, τουλάχιστον μία φορά το έτος, την κατάσταση ως προς τις κινήσεις κεφαλαίων και την ελευθερία των πληρωμών, όπως προκύπτουν από την εφαρμογή της παρούσας συνθήκης και των μέτρων που λαμβάνει το Συμβούλιο. Η εξέταση αυτή καλύπτει όλα τα μέτρα που αφορούν τις κινήσεις κεφαλαίων και τις πληρωμές. Η Νομισματική Επιτροπή συντάσσει έκθεση προς την Επιτροπή και το Συμβούλιο για τα αποτελέσματα της εξέτασης αυτής.

Κάθε κράτος μέλος και η Επιτροπή διορίζουν από δύο μέλη στη Νομισματική Επιτροπή.

2. Στην αρχή του τρίτου σταδίου, ιδρύεται Οικονομική και Δημοσιονομική Επιτροπή. Η Νομισματική Επιτροπή που προβλέπεται στην παράγραφο 1 διαλύεται.

Η Οικονομική και Δημοσιονομική Επιτροπή έχει την ακόλουθη αποστολή:

- να διατυπώνει γνώμες προς το Συμβούλιο ή την Επιτροπή είτε αιτήσει τους είτε με δική της πρωτοβουλία,
- να παρακολουθεί την οικονομική και χρηματοπιστωτική κατάσταση των κρατών μελών και της Κοινότητας και να συντάσσει τακτικά εκθέσεις προς το Συμβούλιο και την Επιτροπή για τα θέματα αυτά, ιδίως όσον αφορά τις χρηματοπιστωτικές σχέσεις με τις τρίτες χώρες και τους διεθνείς οργανισμούς,
- με την επιφύλαξη του άρθρου 207, να συμβάλλει στην προετοιμασία των εργασιών του Συμβουλίου που αναφέρονται στα άρθρα 59, 60, στο άρθρο 99 παράγραφοι 2, 3, 4 και 5, στα άρθρα 100, 102, 103, 104, στο άρθρο 105 παράγραφος 6, στο άρθρο 106 παράγραφος 2, στο άρθρο 107 παράγραφοι 5 και 6, στα άρθρα 111, 119, στο άρθρο 120 παράγραφοι 2 και 3, στο άρθρο 122 παράγραφος 2 και στο άρθρο 123 παράγραφοι 4 και 5 και να εκτελεί τα άλλα συμβουλευτικά και προπαρασκευαστικά καθήκοντα που της αναθέτει το Συμβούλιο,
- να εξετάζει, τουλάχιστον μία φορά το έτος, την κατάσταση ως προς την ελεύθερη κίνηση των κεφαλαίων και την ελευθερία των πληρωμών, όπως προκύπτουν από την εφαρμογή της συνθήκης και των μέτρων που λαμβάνει το Συμβούλιο. Η εξέταση αυτή καλύπτει όλα τα μέτρα που έχουν σχέση με κινήσεις κεφαλαίων και πληρωμές. Η Οικονομική και Δημοσιονομική Επιτροπή συντάσσει έκθεση προς την Επιτροπή και το Συμβούλιο για τα αποτελέσματα της εξέτασης αυτής.

Κάθε κράτος μέλος, η Επιτροπή και η ΕΚΤ διορίζουν μέχρι και δύο μέλη της επιτροπής αυτής.

3. Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία προτάσει της Επιτροπής και μετά από διαβούλευση με την ΕΚΤ και την επιτροπή που αναφέρεται στο παρόν άρθρο, καθορίζει λεπτομερείς διατάξεις σχετικά με τη σύνθεση της Οικονομικής και Δημοσιονομικής Επιτροπής. Ο πρόεδρος του Συμβουλίου ενημερώνει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για τη σχετική απόφαση.

4. Εκτός από τα καθήκοντα που αναφέρονται στην παράγραφο 2 και εφόσον υπάρχουν κράτη μέλη με παρέκκλιση σύμφωνα με τα άρθρα 122 και 123, η Οικονομική και Δημοσιονομική Επιτροπή παρακολουθεί τη νομισματική και χρηματοπιστωτική κατάσταση και το γενικό σύστημα αυτών των κρατών μελών και υποβάλλει τακτικά έκθεση προς το Συμβούλιο και την Επιτροπή για τα θέματα αυτά.

Άρθρο 115

Για θέματα που εμπίπτουν στο άρθρο 99 παράγραφος 4, στο άρθρο 104, εξαιρέσει της παραγράφου 14, στα άρθρα 111, 121, 122 και στο άρθρο 123 παράγραφοι 4 και 5, το Συμβούλιο ή ένα κράτος μέλος μπορεί να ζητάει από την Επιτροπή να υποβάλλει πρόταση ή σύσταση, ανάλογα με την περίπτωση. Η Επιτροπή εξετάζει το αίτημα αυτό και υποβάλλει αμελλητί τα συμπεράσματά της στο Συμβούλιο χωρίς καθυστέρηση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 116

1. Το δεύτερο στάδιο για την πραγματοποίηση της οικονομικής και νομισματικής ένωσης αρχίζει την 1η Ιανουαρίου 1994.

2. Πριν από την ημερομηνία αυτή:

α) κάθε κράτος μέλος:

— θεσπίζει, όπου χρειάζεται, τα κατάλληλα μέτρα για την τήρηση των απαγορεύσεων του άρθρου 56, του άρθρου 101 και του άρθρου 102 παράγραφος 1,

— θεσπίζει, εν ανάγκη, προκειμένου να επιτρέψει την αξιολόγηση που προβλέπεται από το στοιχείο β), πολυετή προγράμματα που έχουν ως στόχο να εξασφαλίσουν τη διαρκή σύγκλιση που είναι αναγκαία για την πραγματοποίηση της οικονομικής και νομισματικής ένωσης, ιδίως όσον αφορά τη σταθερότητα των τιμών και την εξυγίανση των δημόσιων οικονομικών·

β) το Συμβούλιο, με βάση έκθεση της Επιτροπής, αξιολογεί την πρόοδο που έχει επιτευχθεί στον τομέα της οικονομικής και νομισματικής σύγκλισης, ιδίως όσον αφορά τη σταθερότητα των τιμών και την εξυγίανση των δημόσιων οικονομικών, καθώς και την πρόοδο που έχει επιτευχθεί όσον αφορά την εφαρμογή της κοινοτικής νομοθεσίας για την εσωτερική αγορά.

3. Οι διατάξεις του άρθρου 101, του άρθρου 102 παράγραφος 1, του άρθρου 103 παράγραφος 1, και του άρθρου 104, εξαιρέσει των παραγράφων 1, 9, 11 και 14, εφαρμόζονται από την έναρξη του δεύτερου σταδίου.

Οι διατάξεις του άρθρου 100 παράγραφος 2, του άρθρου 104 παράγραφοι 1, 9 και 11, των άρθρων 105, 106, 108, 111, 112 και 113 και του άρθρου 114 παράγραφοι 2 και 4 εφαρμόζονται από την έναρξη του τρίτου σταδίου.

4. Κατά το δεύτερο στάδιο της οικονομικής και νομισματικής ένωσης, τα κράτη μέλη προσπαθούν να αποφεύγουν τα υπερβολικά δημοσιονομικά ελλείμματα.

5. Κατά το δεύτερο στάδιο, κάθε κράτος μέλος θέτει, όπως ενδείκνυται, σε κίνηση τη διαδικασία που οδηγεί στην ανεξαρτησία της κεντρικής του τράπεζας, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 109.

Άρθρο 117

1. Κατά την έναρξη του δεύτερου σταδίου, ιδρύεται και αναλαμβάνει τα καθήκοντά του το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Ίδρυμα, (εφεξής καλούμενο ENI). Το ENI έχει νομική προσωπικότητα, η δε διεύθυνση και διαχείρισή του γίνονται από ένα συμβούλιο απαρτιζόμενο από έναν πρόεδρο και τους διοικητές των εθνικών κεντρικών τραπεζών, ένας εκ των οποίων διορίζεται αντιπρόεδρος.

Ο πρόεδρος διορίζεται με κοινή συμφωνία από τις κυβερνήσεις των κρατών μελών σε επίπεδο αρχηγών κρατών ή κυβερνήσεων, ύστερα από σύσταση του συμβουλίου του ENI, και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και με το Συμβούλιο. Ο πρόεδρος επιλέγεται μεταξύ προσώπων αναγνωρισμένου κύρους και με επαγγελματική εμπειρία σε νομισματικά και τραπεζικά θέματα. Μόνον υπήκοος κράτους μέλους μπορεί να γίνεται πρόεδρος του ENI. Το Συμβούλιο του ENI διορίζει τον αντιπρόεδρο.

Το καταστατικό του ENI περιλαμβάνεται σε πρωτόκολλο που προσαρτάται στην παρούσα συνθήκη.

2. Το ENI:

- ενισχύει τη συνεργασία μεταξύ των εθνικών κεντρικών τραπεζών,
- ενισχύει το συντονισμό των νομισματικών πολιτικών των κρατών μελών, με στόχο την εξασφάλιση της σταθερότητας των τιμών,
- παρακολουθεί τη λειτουργία του ευρωπαϊκού νομισματικού συστήματος,
- διεξάγει διαβουλεύσεις για θέματα της αρμοδιότητας των εθνικών κεντρικών τραπεζών που επηρεάζουν τη σταθερότητα των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και των χρηματαγορών,
- αναλαμβάνει τα καθήκοντα του Ευρωπαϊκού Ταμείου Νομισματικής Συνεργασίας, το οποίο διαλύεται· οι σχετικές λεπτομερείς διατάξεις περιλαμβάνονται στο καταστατικό του ENI,
- διευκολύνει τη χρήση του Ecu και εποπτεύει την ανάπτυξή του, συμπεριλαμβανομένης της ομαλής λειτουργίας του συστήματος συμψηφισμού σε Ecu.

3. Για την προπαρασκευή του τρίτου σταδίου, το ENI:

- προετοιμάζει τα μέσα και τις διαδικασίες που είναι αναγκαίες για την εφαρμογή της ενιαίας νομισματικής πολιτικής στο τρίτο στάδιο,
- προωθεί, όπου είναι αναγκαίο, την εναρμόνιση των κανόνων και πρακτικών που διέπουν τη συλλογή, επεξεργασία και διανομή των στατιστικών στοιχείων στο πεδίο της αρμοδιότητάς του,
- προετοιμάζει τους κανόνες για τις πράξεις που εκτελούνται από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες στα πλαίσια του ΕΣΚΤ,
- προωθεί την αποτελεσματικότητα των συστημάτων διασυνοριακών πληρωμών,
- εποπτεύει την τεχνική προπαρασκευή της έκδοσης τραπεζογραμματίων Ecu.

Το αργότερο έως τις 31 Δεκεμβρίου 1996, το ENI προσδιορίζει το κανονιστικό, οργανωτικό και υλικοτεχνικό πλαίσιο που χρειάζεται το ΕΣΚΤ για να ασκεί τα καθήκοντά του κατά το τρίτο στάδιο. Το πλαίσιο αυτό υποβάλλεται προς απόφαση στην ΕΚΤ την ημερομηνία της ίδρυσής της.

4. Το ENI, αποφασίζοντας με πλειοψηφία των δύο τρίτων των μελών του συμβουλίου του, μπορεί:
- να διατυπώνει γνώμες ή συστάσεις για τον γενικό προσανατολισμό της νομισματικής και συναλλαγματικής πολιτικής, καθώς και για τα σχετικά μέτρα που λαμβάνονται σε κάθε κράτος μέλος,
 - να διατυπώνει γνώμες ή συστάσεις προς τις κυβερνήσεις και το Συμβούλιο σχετικά με πολιτικές που μπορούν να επηρεάζουν την εσωτερική ή εξωτερική νομισματική κατάσταση στην Κοινότητα, και ιδίως τη λειτουργία του ευρωπαϊκού νομισματικού συστήματος,
 - να απευθύνει συστάσεις στις εθνικές νομισματικές αρχές των κρατών μελών σχετικά με την άσκηση της νομισματικής τους πολιτικής.
5. Το ENI μπορεί να αποφασίσει ομόφωνα να ανακοινώσει δημόσια τις γνώμες και τις συστάσεις του.
6. Το Συμβούλιο ζητά τη γνώμη του ENI όσον αφορά κάθε πρόταση κοινοτικής πράξης που εμπίπτει στο πεδίο της αρμοδιότητάς του.

Η γνώμη του ENI ζητείται επίσης από τις αρχές των κρατών μελών όσον αφορά κάθε σχέδιο νομοθετικής διάταξης που εμπίπτει στο πεδίο της αρμοδιότητάς του, εντός των ορίων και υπό τους όρους που ορίζει το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία μετά από πρόταση της Επιτροπής και διαβούλευση με την επιτροπή των διοικητών ή, ανάλογα με την περίπτωση, με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το ENI.

7. Το Συμβούλιο μπορεί, με ομόφωνη απόφαση, προτάσει της Επιτροπής και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το ENI, να αναθέσει στο ENI άλλα καθήκοντα για την προπαρασκευή του τρίτου σταδίου.

8. Όπου η παρούσα συνθήκη αναγνωρίζει συμβουλευτικό ρόλο στην ΕΚΤ, οι αναφορές στην ΕΚΤ εννοείται ότι αφορούν το ENI, πριν από την ίδρυση της ΕΚΤ.

9. Κατά το δεύτερο στάδιο, ο όρος ΕΚΤ που χρησιμοποιείται στα άρθρα 230, 232, 233, 234, 237 και 288 υπονοεί το ENI.

Άρθρο 118

Η νομισματική σύνθεση του καλαθιού του Ecu δεν μεταβάλλεται.

Από την έναρξη του τρίτου σταδίου, η αξία του Ecu καθορίζεται οριστικά και αμετάκλητα, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 123 παράγραφος 4.

Άρθρο 119

1. Σε περίπτωση δυσχερειών ή σοβαρής απειλής δυσχερειών στο ισοζύγιο πληρωμών ενός κράτους μέλους, οι οποίες οφείλονται είτε σε ολική διατάραξη του ισοζυγίου πληρωμών είτε στο είδος των συναλλαγμάτων που διαθέτει και οι οποίες είναι σε θέση ιδίως να θέσουν σε κίνδυνο τη λειτουργία της κοινής αγοράς ή την προοδευτική πραγματοποίηση της κοινής εμπορικής πολιτικής, η Επιτροπή εξετάζει αμελλητί την κατάσταση αυτού του κράτους, καθώς και τα μέτρα που αυτό έλαβε ή δύναται να λάβει σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας συνθήκης, χρησιμοποιώντας όλα τα μέσα που διαθέτει. Η Επιτροπή υποδεικνύει τα μέτρα, τη λήψη των οποίων συνιστά στο ενδιαφερόμενο κράτος μέλος.

Αν η δράση που ανέλαβε ένα κράτος μέλος και τα μέτρα που υπέδειξε η Επιτροπή αποδεικνύονται ανεπαρκή για να εξαλείψουν τις δυσχέρειες ή την απειλή δυσχερειών, η Επιτροπή, κατόπιν διαβουλεύσεως με την επιτροπή του άρθρου 114, συνιστά στο Συμβούλιο την παροχή αμοιβαίας συνδρομής και τις κατάλληλες μεθόδους.

Η Επιτροπή ενημερώνει τακτικά το Συμβούλιο περί της καταστάσεως και της εξελίξεώς της.

2. Το Συμβούλιο παρέχει, με ειδική πλειοψηφία, την αμοιβαία συνδρομή. Εκδίδει οδηγίες ή αποφάσεις που καθορίζουν τους όρους και τις λεπτομέρειές της. Η αμοιβαία συνδρομή δύναται ιδίως να συνίσταται:

- α) σε συντονισμένη δράση ενώπιον άλλων διεθνών οργανισμών, στους οποίους τα κράτη μέλη δύνανται να προσφεύγουν·
- β) σε μέτρα που είναι αναγκαία για την αποφυγή εκτροπών του εμπορίου, αν το ευρισκόμενο σε δυσχέρεια κράτος διατηρεί ή επανεισάγει ποσοτικούς περιορισμούς έναντι τρίτων χωρών·
- γ) σε χορήγηση περιορισμένων πιστώσεων εκ μέρους άλλων κρατών μελών, εφόσον αυτά συμφωνούν.

3. Αν η προτεινομένη από την Επιτροπή αμοιβαία συνδρομή δεν παρασχεθεί από το Συμβούλιο ή αν η παρασχεθείσα αμοιβαία συνδρομή και τα ληφθέντα μέτρα είναι ανεπαρκή, η Επιτροπή επιτρέπει στο κράτος που ευρίσκεται σε δυσχέρεια να λάβει μέτρα διασφαλίσεως, των οποίων οι όροι και οι λεπτομέρειες καθορίζονται από την Επιτροπή.

Το Συμβούλιο δύναται, με ειδική πλειοψηφία, να ανακαλεί την άδεια αυτή και να τροποποιεί τους όρους και τις λεπτομέρειές της.

4. Με την επιφύλαξη του άρθρου 122 παράγραφος 6, το παρόν άρθρο παύει να εφαρμόζεται από την έναρξη του τρίτου σταδίου.

Άρθρο 120

1. Σε περίπτωση αιφνιδίας κρίσεως του ισοζυγίου πληρωμών και αν δεν ληφθεί αμέσως απόφαση κατά την έννοια του άρθρου 119 παράγραφος 2, το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος δύναται να λάβει, συντηρητικώς, τα αναγκαία μέτρα διασφαλίσεως. Τα μέτρα αυτά δεν επιτρέπεται να προκαλούν παρά την ελάχιστη διαταραχή στη λειτουργία της κοινής αγοράς, ούτε να υπερβαίνουν τα απολύτως απαραίτητα όρια για την αντιμετώπιση των αιφνιδίων δυσχερειών που ανέκυψαν.

2. Η Επιτροπή και τα άλλα κράτη μέλη ενημερώνονται για τα μέτρα διασφαλίσεως το αργότερο κατά την έναρξη ισχύος τους. Η Επιτροπή δύναται να συστήσει στο Συμβούλιο την αμοιβαία συνδρομή σύμφωνα με τους όρους του άρθρου 119.

3. Μετά από γνώμη της Επιτροπής και διαβούλευση με την επιτροπή του άρθρου 114, το Συμβούλιο δύναται να αποφασίσει, με ειδική πλειοψηφία, ότι το εν λόγω κράτος οφείλει να τροποποιήσει, αναστείλει ή καταργήσει τα ανωτέρω μέτρα διασφαλίσεως.

4. Με την επιφύλαξη του άρθρου 122 παράγραφος 6, το παρόν άρθρο παύει να εφαρμόζεται από την αρχή του τρίτου σταδίου.

Άρθρο 121

1. Η Επιτροπή και το ΕΝΙ υποβάλλουν στο Συμβούλιο έκθεση για την πρόοδο που έχουν επιτελέσει τα κράτη μέλη στην εκπλήρωση των υποχρεώσεών τους για την επίτευξη της οικονομικής και νομισματικής ένωσης. Οι εκθέσεις αυτές εξετάζουν ιδίως εάν η εθνική νομοθεσία κάθε κράτους μέλους, συμπεριλαμβανομένου του καταστατικού της εθνικής κεντρικής τράπεζάς του, συμβιβάζεται με τα άρθρα 108 και 109 της παρούσας συνθήκης και με το καταστατικό του ΕΣΚΤ. Οι εκθέσεις εξετάζουν επίσης κατά πόσον έχει επιτευχθεί υψηλός βαθμός σταθερής σύγκλισης, με γνώμονα την πλήρωση των ακόλουθων κριτηρίων από κάθε κράτος μέλος:

- επίτευξη υψηλού βαθμού σταθερότητας τιμών· αυτό καταδεικνύεται από ένα ποσοστό πληθωρισμού του κράτους αυτού που προσεγγίζει το αντίστοιχο ποσοστό των τριών, το πολύ, κρατών μελών με τις καλύτερες επιδόσεις από άποψη σταθερότητας τιμών,
- σταθερότητα των δημόσιων οικονομικών· αυτό καταδεικνύεται από την επίτευξη δημοσιονομικής κατάστασης χωρίς υπερβολικό δημοσιονομικό έλλειμμα, κατά την έννοια του άρθρου 104 παράγραφος 6·
- τήρηση των κανονικών περιθωρίων διακύμανσης που προβλέπονται από το μηχανισμό συναλλαγματικών ισοτιμιών του ευρωπαϊκού νομισματικού συστήματος επί δύο τουλάχιστον χρόνια, χωρίς υποτίμηση έναντι του νομίσματος οποιουδήποτε άλλου κράτους μέλους·
- διάρκεια της σύγκλισης που θα έχει επιτευχθεί από το κράτος μέλος και της συμμετοχής του στο μηχανισμό συναλλαγματικών ισοτιμιών του ευρωπαϊκού νομισματικού συστήματος, αντανακλώμενη στα επίπεδα των μακροπρόθεσμων επιτοκίων.

Τα τέσσερα κριτήρια που αναφέρονται στην παρούσα παράγραφο και το χρονικό διάστημα κατά το οποίο πρέπει αυτά να επιτευχθούν, αναπτύσσονται περαιτέρω σε πρωτόκολλο προσαρτημένο στην παρούσα συνθήκη. Οι εκθέσεις της Επιτροπής και του ΕΝΙ λαμβάνουν επίσης υπόψη την εξέλιξη του Ecu, τα αποτελέσματα της ολοκλήρωσης των αγορών, την κατάσταση και την εξέλιξη των ισοζυγίων τρεχουσών συναλλαγών και μια εξέταση των εξελίξεων του κατά μονάδα κόστους εργασίας και άλλων δεικτών τιμών.

2. Με βάση τις εκθέσεις αυτές, το Συμβούλιο, με ειδική πλειοψηφία μετά από σύσταση της Επιτροπής, εκτιμά:

- κατά πόσον κάθε κράτος μέλος πληροί τις αναγκαίες προϋποθέσεις για την υιοθέτηση ενιαίου νομίσματος,
- κατά πόσον η πλειοψηφία των κρατών μελών πληροί τις αναγκαίες προϋποθέσεις για την υιοθέτηση ενιαίου νομίσματος,

και διαβιβάζει τα πορίσματά του στο Συμβούλιο, συνερχόμενο σε επίπεδο αρχηγών κρατών ή κυβερνήσεων. Ζητείται επίσης η γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, το οποίο τη διαβιβάζει στο Συμβούλιο, συνερχόμενο σε επίπεδο αρχηγών κρατών ή κυβερνήσεων.

3. Λαμβάνοντας δεόντως υπόψη τις εκθέσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1 και τη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου που αναφέρεται στην παράγραφο 2, το Συμβούλιο, συνερχόμενο σε επίπεδο αρχηγών κρατών ή κυβερνήσεων, αποφασίζει, με ειδική πλειοψηφία, όχι αργότερα από τις 31 Δεκεμβρίου 1996:

- βάσει των συστάσεων του Συμβουλίου που αναφέρονται στην παράγραφο 2, κατά πόσον η πλειοψηφία των κρατών μελών πληροί τις αναγκαίες προϋποθέσεις για την υιοθέτηση ενιαίου νομίσματος,

— κατά πόσον είναι σκόπιμο για την Κοινότητα να εισέλθει στο τρίτο στάδιο,

και εάν ναι:

— ορίζει την ημερομηνία έναρξης του τρίτου σταδίου.

4. Αν, ως το τέλος του 1997, δεν έχει οριστεί η ημερομηνία έναρξης του τρίτου σταδίου, το τρίτο στάδιο αρχίζει την 1η Ιανουαρίου 1999. Πριν από την 1η Ιουλίου 1998, το Συμβούλιο, συνερχόμενο σε επίπεδο αρχηγών κρατών ή κυβερνήσεων, αφού επαναλάβει τη διαδικασία των παραγράφων 1 και 2, εκτός της δεύτερης περίπτωσης της παραγράφου 2, και λαμβάνοντας υπόψη τις εκθέσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1 και τη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, επιβεβαιώνει, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία και βάσει των συστάσεων του Συμβουλίου που αναφέρονται στην παράγραφο 2, ποια κράτη μέλη πληρούν τις απαραίτητες προϋποθέσεις για την υιοθέτηση ενιαίου νομίσματος.

Άρθρο 122

1. Σε περίπτωση που έχει ληφθεί απόφαση περί καθορισμού της ημερομηνίας σύμφωνα με το άρθρο 121 παράγραφος 3, το Συμβούλιο, βάσει των συστάσεων που αναφέρονται στο άρθρο 121 παράγραφος 2, αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία μετά από σύσταση της Επιτροπής, εάν μερικά, και ποια, από τα κράτη μέλη χρειάζονται παρέκκλιση όπως ορίζεται στην παράγραφο 3 του παρόντος άρθρου. Αυτά τα κράτη μέλη αποκαλούνται στην παρούσα συνθήκη «κράτη μέλη με παρέκκλιση».

Σε περίπτωση που το Συμβούλιο έχει επιβεβαιώσει ποια κράτη μέλη πληρούν τις απαραίτητες προϋποθέσεις για την υιοθέτηση ενιαίου νομίσματος, σύμφωνα με το άρθρο 121 παράγραφος 4, τα κράτη μέλη τα οποία δεν πληρούν τις προϋποθέσεις αυτές θα πρέπει να τύχουν της παρέκκλισης που ορίζεται στην παράγραφο 3 του παρόντος άρθρου. Αυτά τα κράτη μέλη αποκαλούνται εφεξής «κράτη μέλη με παρέκκλιση».

2. Τουλάχιστον μία φορά κάθε δύο χρόνια, ή όποτε το ζητήσει κράτος μέλος με παρέκκλιση, η Επιτροπή και η ΕΚΤ υποβάλλουν έκθεση στο Συμβούλιο ακολουθώντας τη διαδικασία του άρθρου 121 παράγραφος 1. Μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και αφού συζητηθεί το θέμα στο Συμβούλιο, συνερχόμενο σε επίπεδο αρχηγών κρατών ή κυβερνήσεων, το Συμβούλιο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία μετά από πρόταση της Επιτροπής, ποια κράτη μέλη με παρέκκλιση πληρούν, βάσει των κριτηρίων του άρθρου 121 παράγραφος 1, τις αναγκαίες προϋποθέσεις και καταργεί τις παρεκκλίσεις για τα συγκεκριμένα κράτη μέλη.

3. Η κατά την έννοια της παραγράφου 1 παρέκκλιση συνεπάγεται ότι έχουν εφαρμογή για το συγκεκριμένο κράτος μέλος τα ακόλουθα άρθρα: άρθρο 104 παράγραφοι 9 και 11, άρθρο 105 παράγραφοι 1, 2, 3 και 5, άρθρα 106, 110 και 111 και άρθρο 112 παράγραφος 2 στοιχείο β). Η εξαίρεση του κράτους μέλους αυτού από τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που προβλέπονται στα πλαίσια του ΕΣΚΤ προσδιορίζεται στο κεφάλαιο ΙΧ του καταστατικού του ΕΣΚΤ.

4. Στο άρθρο 105 παράγραφοι 1, 2, και 3, στα άρθρα 106, 110 και 111 και στο άρθρο 112 παράγραφος 2 στοιχείο β), ως κράτη μέλη εννοούνται τα «κράτη μέλη χωρίς παρέκκλιση».

5. Τα δικαιώματα ψήφου των κρατών μελών με παρέκκλιση αναστέλλονται προκειμένου για τις αποφάσεις του συμβουλίου τις οποίες προβλέπουν τα άρθρα της παρούσας Συνθήκης που αναφέρονται στην παράγραφο 3. Στην περίπτωση αυτή, κατά παρέκκλιση από το άρθρο 205 και το άρθρο 250 παράγραφος 1, η ειδική πλειοψηφία ορίζεται ότι είναι τα δύο τρίτα των σταθμισμένων ψήφων των αντιπροσώπων των κρατών μελών χωρίς παρέκκλιση, σύμφωνα με το άρθρο 205 παράγραφος 2, και απαιτείται ομοφωνία αυτών των κρατών μελών για πράξη που απαιτεί ομοφωνία.

6. Οι διατάξεις των άρθρων 119 και 120 εξακολουθούν να ισχύουν για κράτος μέλος με παρέκκλιση.

Άρθρο 123 (*)

1. Αμέσως μετά την απόφαση για την ημερομηνία έναρξης του τρίτου σταδίου σύμφωνα με το άρθρο 121 παράγραφος 3, ή, ενδεχομένως, αμέσως μετά την 1η Ιουλίου 1998:

- το Συμβούλιο θεσπίζει τις διατάξεις που αναφέρονται στο άρθρο 107 παράγραφος 6,
- οι κυβερνήσεις των κρατών μελών χωρίς παρέκκλιση διορίζουν, ακολουθώντας τη διαδικασία του άρθρου 50 του καταστατικού του ΕΣΚΤ, τον πρόεδρο, τον αντιπρόεδρο και τα άλλα μέλη της εκτελεστικής επιτροπής της ΕΚΤ. Εάν υπάρχουν κράτη μέλη με παρέκκλιση, ο αριθμός των μελών της εκτελεστικής επιτροπής της ΕΚΤ μπορεί να είναι μικρότερος από τον προβλεπόμενο στο άρθρο 11 παράγραφος 1 του καταστατικού του ΕΣΚΤ, αλλά σε καμία περίπτωση δεν θα είναι μικρότερος από τέσσερα.

Μόλις διοριστεί η εκτελεστική επιτροπή, ιδρύονται το ΕΣΚΤ και η ΕΚΤ και προετοιμάζονται για την πλήρη λειτουργία τους όπως περιγράφεται στην παρούσα συνθήκη και στο καταστατικό του ΕΣΚΤ. Η πλήρης άσκηση των εξουσιών τους αρχίζει την πρώτη ημέρα του τρίτου σταδίου.

2. Μόλις ιδρυθεί η ΕΚΤ, αναλαμβάνει, αν χρειάζεται, τα καθήκοντα του ΕΝΙ. Το ΕΝΙ τίθεται υπό εκκαθάριση μόλις ιδρυθεί η ΕΚΤ· οι λεπτομέρειες εκκαθάρισης περιλαμβάνονται στο καταστατικό του ΕΝΙ.

3. Εφόσον υπάρχουν κράτη μέλη με παρέκκλιση, και με την επιφύλαξη του άρθρου 107 παράγραφος 3 της παρούσας συνθήκης, το γενικό συμβούλιο της ΕΚΤ που αναφέρεται στο άρθρο 45 του καταστατικού του ΕΣΚΤ θα συγκροτηθεί ως τρίτο όργανο λήψεως αποφάσεων της ΕΚΤ.

4. Κατά την εναρκτήρια ημερομηνία του τρίτου σταδίου, το Συμβούλιο, με ομόφωνη απόφαση των κρατών μελών χωρίς παρέκκλιση, μετά από πρόταση της Επιτροπής και διαβούλευση με την ΕΚΤ, θεσπίζει τις συναλλαγματικές ισοτιμίες που καθορίζονται αμετάκλητα για τα νομίσματά τους και με τις οποίες αμετάκλητες ισοτιμίες θα τα αντικαταστήσει το Ecu, το οποίο θα καταστεί αυτοτελές νόμισμα. Το εν λόγω μέτρο δεν μεταβάλλει, αυτό καθ'αυτό, την εξωτερική ισοτιμία του Ecu. Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με την ειδική πλειοψηφία των εν λόγω κρατών μελών, μετά από πρόταση της Επιτροπής και διαβούλευση με την ΕΚΤ, λαμβάνει τα λοιπά μέτρα που είναι αναγκαία για την ταχεία εισαγωγή του Ecu ως ενιαίου νομίσματος αυτών των κρατών μελών. Εφαρμόζεται το άρθρο 122 παράγραφος 5 δεύτερη φράση.

(*) Άρθρο το οποίο τροποποιήθηκε από τη συνθήκη της Νίκαιας.

5. Εάν αποφασιστεί, σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 122 παράγραφος 2, να καταργηθεί μια παρέκκλιση, το Συμβούλιο, με ομόφωνη απόφαση των κρατών μελών χωρίς παρέκκλιση και του συγκεκριμένου κράτους μέλους, μετά από πρόταση της Επιτροπής και μετά από διαβούλευση με την ΕΚΤ, θεσπίζει την ισοτιμία με την οποία το Ecu αντικαθιστά το νόμισμα του συγκεκριμένου κράτους μέλους, και αποφασίζει τα λοιπά μέτρα που είναι αναγκαία για την εισαγωγή του Ecu ως ενιαίου νομίσματος στο ενδιαφερόμενο κράτος μέλος.

Άρθρο 124

1. Μέχρι την έναρξη του τρίτου σταδίου, κάθε κράτος μέλος αντιμετωπίζει τη συναλλαγματική του πολιτική ως πρόβλημα κοινού ενδιαφέροντος. Προς τούτο, τα κράτη μέλη λαμβάνουν υπόψη την πείρα που έχει αποκτηθεί από τη συνεργασία στα πλαίσια του ευρωπαϊκού νομισματικού συστήματος (ΕΝΣ) και από την ανάπτυξη του Ecu, στα πλαίσια των υφιστάμενων αρμοδιοτήτων.

2. Από την έναρξη του τρίτου σταδίου και για όσο χρονικό διάστημα κράτος μέλος έχει παρέκκλιση, η παράγραφος 1 εφαρμόζεται κατ' αναλογία στη συναλλαγματική πολιτική αυτού του κράτους μέλους.

ΤΙΤΛΟΣ VIII

ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

Άρθρο 125

Τα κράτη μέλη και η Κοινότητα εργάζονται, σύμφωνα με τον παρόντα τίτλο, για την ανάπτυξη συντονισμένης στρατηγικής για την απασχόληση, και δη για να προάγουν τη δημιουργία εξειδικευμένου, εκπαιδευμένου και ευπροσάρμοστου εργατικού δυναμικού, και αγοράς εργασίας ανταποκρινόμενης στις εξελίξεις της οικονομίας, προκειμένου να επιτύχουν τους στόχους που ορίζονται στο άρθρο 2 της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στο άρθρο 2 της παρούσας συνθήκης.

Άρθρο 126

1. Τα κράτη μέλη, μέσω των πολιτικών τους για την απασχόληση, συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων που αναφέρονται στο άρθρο 125 κατά τρόπο που συμβιβάζεται με τους γενικούς προσανατολισμούς των οικονομικών πολιτικών των κρατών μελών και της Κοινότητας που διαμορφώνονται βάσει του άρθρου 99 παράγραφος 2.

2. Τα κράτη μέλη, έχοντας υπόψη τις εθνικές πρακτικές που έχουν σχέση με τον τομέα των εργασιακών σχέσεων, θεωρούν την προώθηση της απασχόλησης ως θέμα κοινού ενδιαφέροντος και συντονίζουν τη σχετική δράση τους στα πλαίσια του Συμβουλίου, σύμφωνα με το άρθρο 128.

Άρθρο 127

1. Η Κοινότητα συμβάλλει στην επίτευξη υψηλού επιπέδου απασχόλησης ενθαρρύνοντας την συνεργασία μεταξύ κρατών μελών, υποστηρίζοντας και, εάν χρειάζεται, συμπληρώνοντας τη δράση τους. Ενεργώντας κατ' αυτόν τον τρόπο, σέβεται τις αρμοδιότητες των κρατών μελών.

2. Ο στόχος υψηλού επιπέδου απασχόλησης λαμβάνεται υπόψη κατά τη χάραξη και την εφαρμογή των κοινοτικών πολιτικών και δραστηριοτήτων.

Άρθρο 128

1. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εξετάζει κατ' έτος την κατάσταση της απασχόλησης στην Κοινότητα και εκδίδει σχετικά συμπεράσματα, βάσει κοινής ετήσιας έκθεσης του Συμβουλίου και της Επιτροπής.
2. Βάσει των συμπερασμάτων του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία μετά από πρόταση της Επιτροπής και διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, την Επιτροπή των Περιφερειών και την επιτροπή απασχόλησης που αναφέρεται στο άρθρο 130, χαράζει κατ' έτος κατευθυντήριες γραμμές, τις οποίες τα κράτη μέλη λαμβάνουν υπόψη στις πολιτικές τους για την απασχόληση. Οι κατευθυντήριες αυτές γραμμές συνάδουν προς τους γενικούς προσατολισμούς που διαμορφώνονται δυνάμει του άρθρου 99 παράγραφος 2.
3. Κάθε κράτος μέλος υποβάλλει στο Συμβούλιο και την Επιτροπή ετήσια έκθεση για τα κυριότερα μέτρα που λαμβάνει κατ' εφαρμογή της πολιτικής του για την απασχόληση, υπό το πρίσμα των κατευθυντήριων γραμμών για την απασχόληση που αναφέρονται στην παράγραφο 2.
4. Κάθε χρόνο, το Συμβούλιο, βάσει των εκθέσεων που αναφέρονται στην παράγραφο 3 και αφού λάβει τη γνώμη της επιτροπής απασχόλησης, εξετάζει την εφαρμογή των πολιτικών απασχόλησης των κρατών μελών, υπό το πρίσμα των κατευθυντήριων γραμμών για την απασχόληση. Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία, μετά από σύσταση της Επιτροπής, δύναται, εάν το κρίνει σκόπιμο, υπό το πρίσμα της εξέτασης αυτής, να απευθύνει συστάσεις προς τα κράτη μέλη.
5. Βάσει των πορισμάτων αυτής της εξέτασης, το Συμβούλιο και η Επιτροπή υποβάλλουν, στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, κοινή ετήσια έκθεση σχετικά με την κατάσταση της απασχόλησης στην Κοινότητα και την εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών για την απασχόληση.

Άρθρο 129

Το Συμβούλιο, ακολουθώντας την διαδικασία του άρθρου 251 και μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, δύναται να θεσπίζει μέτρα ενθάρρυνσης για τη διευκόλυνση της συνεργασίας μεταξύ κρατών μελών, και την υποστήριξη της δράσης των τελευταίων στον τομέα της απασχόλησης μέσω πρωτοβουλιών, οι οποίες αποσκοπούν στην ανάπτυξη ανταλλαγής πληροφοριών και δοκιμασμένων πρακτικών, στην παροχή συγκριτικής ανάλυσης και συμβουλευτικού υλικού, καθώς και στην προαγωγή καινοτόμων προσεγγίσεων και στην αξιολόγηση εμπειριών, ιδίως με τη μορφή πιλοτικών σχεδίων.

Τα μέτρα αυτά δεν περιλαμβάνουν εναρμόνιση των νομοθετικών ή κανονιστικών διατάξεων των κρατών μελών.

Άρθρο 130

Το Συμβούλιο, μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, συγκροτεί συμβουλευτική επιτροπή απασχόλησης για την προώθηση του συντονισμού των πολιτικών των κρατών μελών για την απασχόληση και την αγορά εργασίας. Καθήκοντα της επιτροπής απασχόλησης είναι:

- η παρακολούθηση της κατάστασης της απασχόλησης και των πολιτικών για την απασχόληση στα κράτη μέλη και στην Κοινότητα,
- με την επιφύλαξη του άρθρου 207, η διατύπωση γνώμων προς το Συμβούλιο ή την Επιτροπή, κατόπιν σχετικής αιτήσεώς τους ή εξ' ίδιας πρωτοβουλίας, και η συμβολή στην προετοιμασία των εργασιών του Συμβουλίου που αναφέρονται στο άρθρο 128.

Κατά την εκτέλεση των καθηκόντων της, η επιτροπή απασχόλησης ζητά τη γνώμη των κοινωνικών εταίρων. Κάθε κράτος μέλος και η Επιτροπή διορίζουν από δύο μέλη στην επιτροπή απασχόλησης.

ΤΙΤΛΟΣ ΙΧ

ΚΟΙΝΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Άρθρο 131

Τα κράτη μέλη αποσκοπούν, με τη δημιουργία τελωνειακής ενώσεως μεταξύ τους, να συμβάλουν προς το κοινό συμφέρον στην αρμονική ανάπτυξη του παγκόσμιου εμπορίου, στην προοδευτική κατάργηση των περιορισμών στις διεθνείς συναλλαγές και στον περιορισμό των τελωνειακών φραγμών.

Κατά τη θέσπιση της κοινής εμπορικής πολιτικής λαμβάνεται υπόψη η ευμενής επίπτωση που δύναται να έχει στην αύξηση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων των κρατών μελών η κατάργηση των δασμών μεταξύ τους.

Άρθρο 132

1. Με την επιφύλαξη των ανειλημμένων από τα κράτη μέλη υποχρεώσεων στο πλαίσιο άλλων διεθνών οργανισμών, τα συστήματα ενισχύσεων που χορηγούνται από τα κράτη μέλη για τις εξαγωγές προς τρίτες χώρες εναρμονίζονται προοδευτικώς κατά το αναγκαίο μέτρο για την αποφυγή νοθεύσεως του ανταγωνισμού μεταξύ των επιχειρήσεων της Κοινότητας.

Το Συμβούλιο εκδίδει, προτάσει της Επιτροπής, τις αναγκαίες για το σκοπό αυτόν οδηγίες, με ειδική πλειοψηφία.

2. Οι προηγούμενες διατάξεις δεν εφαρμόζονται επί των επιστροφών δασμών ή φορολογικών επιβαρύνσεων ισοδυνάμου αποτελέσματος ούτε επί επιστροφών εμμέσων φόρων, συμπεριλαμβανομένων των φόρων κύκλου εργασιών, των ειδικών φόρων καταναλώσεως και των λοιπών εμμέσων φόρων, κατά την εξαγωγή εμπορεύματος από κράτος μέλος προς τρίτη χώρα, κατά το μέτρο που οι συγκεκριμένες επιστροφές δεν υπερβαίνουν τις επιβαρύνσεις που βαρύνουν άμεσα ή έμμεσα τα εξαγόμενα προϊόντα.

Άρθρο 133 (*)

1. Η κοινή εμπορική πολιτική διαμορφώνεται βάσει ενιαίων αρχών, ιδίως όσον αφορά τις μεταβολές δασμολογικών συντελεστών, τη σύναψη δασμολογικών και εμπορικών συμφωνιών, την ενοποίηση των μέτρων ελευθερώσεως, την πολιτική εξαγωγών και τα μέτρα εμπορικής άμυνας, συμπεριλαμβανομένων όσων λαμβάνονται σε περιπτώσεις ντάμπινγκ και επιδοτήσεων.

2. Η Επιτροπή υποβάλλει στο Συμβούλιο προτάσεις για τη θέση σε εφαρμογή της κοινής εμπορικής πολιτικής.

3. Εάν πρέπει να διεξαχθούν διαπραγματεύσεις συμφωνιών με ένα ή περισσότερα κράτη ή με διεθνείς οργανισμούς, η Επιτροπή υποβάλλει συστάσεις στο Συμβούλιο, το οποίο την εξουσιοδοτεί να αρχίσει τις αναγκαίες διαπραγματεύσεις. Εμπίπτει στο Συμβούλιο και την Επιτροπή να μεριμνούν ώστε οι υπό διαπραγμάτευση συμφωνίες να συνάδουν προς τις εσωτερικές πολιτικές και κανόνες της Κοινότητας.

(*) Άρθρο το οποίο τροποποιήθηκε από τη συνθήκη της Νίκαιας.

Οι διαπραγματεύσεις αυτές διεξάγονται από την Επιτροπή σε συνεννόηση με ειδική επιτροπή που ορίζεται από το Συμβούλιο για να επικουρεί την Επιτροπή στο έργο αυτό και στο πλαίσιο των οδηγιών που μπορεί να της απευθύνει το Συμβούλιο. Η Επιτροπή υποβάλλει τακτικά έκθεση στην ειδική επιτροπή για την πρόοδο των διαπραγματεύσεων.

Εφαρμόζονται οι οικείες διατάξεις του άρθρου 300.

4. Το Συμβούλιο, κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων που του παρέχονται από το παρόν άρθρο, αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία.

5. Οι παράγραφοι 1 έως 4 εφαρμόζονται επίσης στη διαπραγμάτευση και τη σύναψη συμφωνιών στους τομείς του εμπορίου υπηρεσιών και των εμπορικών πτυχών της διανοητικής ιδιοκτησίας, κατά το μέτρο που οι συμφωνίες αυτές δεν προβλέπονται από τις παραγράφους αυτές, και με την επιφύλαξη της παραγράφου 6.

Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 4, το Συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα για τη διαπραγμάτευση και τη σύναψη συμφωνίας σ' έναν από τους τομείς που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο, όταν η συμφωνία αυτή περιλαμβάνει διατάξεις για τις οποίες απαιτείται ομοφωνία για τη θέσπιση εσωτερικών κανόνων ή όταν η συμφωνία αφορά τομέα στον οποίο η Κοινότητα, κατά τη θέσπιση εσωτερικών κανόνων, δεν έχει ακόμα ασκήσει τις αρμοδιότητές της δυνάμει της παρούσας συνθήκης.

Το Συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα για τη διαπραγμάτευση και τη σύναψη συμφωνίας οριζοντίου φύσεως, κατά το μέτρο που αυτή αφορά επίσης το προηγούμενο εδάφιο ή την παράγραφο 6 δεύτερο εδάφιο.

Η παρούσα παράγραφος δεν θίγει το δικαίωμα των κρατών μελών να διατηρούν και να συνάπτουν συμφωνίες με τρίτες χώρες ή με διεθνείς οργανισμούς, στο βαθμό που οι εν λόγω συμφωνίες τηρούν το κοινοτικό δίκαιο και τις άλλες συναφείς διεθνείς συμφωνίες.

6. Το Συμβούλιο δεν δύναται να συνάπτει συμφωνία εάν αυτή περιλαμβάνει διατάξεις οι οποίες υπερβαίνουν τις εσωτερικές αρμοδιότητες της Κοινότητας, ιδίως εάν αυτή συνεπάγεται εναρμόνιση των νομοθετικών ή κανονιστικών διατάξεων των κρατών μελών σε τομέα στον οποίον η παρούσα συνθήκη αποκλείει μια τέτοια εναρμόνιση.

Σ' αυτά τα πλαίσια, κατά παρέκκλιση της παραγράφου 5 πρώτο εδάφιο, οι συμφωνίες στον τομέα του εμπορίου των υπηρεσιών του πολιτιστικού και οπτικοακουστικού τομέα, των εκπαιδευτικών υπηρεσιών καθώς και των κοινωνικών υπηρεσιών και των υπηρεσιών στον τομέα της ανθρώπινης υγείας, εμπίπτουν στην κοινή αρμοδιότητα της Κοινότητας και των κρατών μελών της. Ως εκ τούτου, η διαπραγμάτευση αυτών των συμφωνιών απαιτεί, πλην της λήψεως κοινοτικής απόφασης σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις του άρθρου 300, την κοινή συμφωνία των κρατών μελών. Οι συμφωνίες οι οποίες αποτέλεσαν το αντικείμενο διαπραγμάτευσης κατ' αυτόν τον τρόπο συνάπτονται από κοινού από την Κοινότητα και τα κράτη μέλη.

Η διαπραγμάτευση και η σύναψη διεθνών συμφωνιών στον τομέα των μεταφορών εξακολουθούν να υπόκεινται στις διατάξεις του τίτλου V και του άρθρου 300.

7. Υπό την επιφύλαξη της παραγράφου 6 πρώτο εδάφιο, το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομόφωνα, προτάσει της Επιτροπής και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, δύναται να επεκτείνει την εφαρμογή των παραγράφων 1 έως 4 στις διεθνείς διαπραγματεύσεις και συμφωνίες που αφορούν τη διανοητική ιδιοκτησία, κατά το μέτρο που αυτές δεν διέπονται από την παράγραφο 5.

Άρθρο 134

Προκειμένου να εξασφαλισθεί ότι η εκτέλεση των μέτρων εμπορικής πολιτικής που λαμβάνουν τα κράτη μέλη δυνάμει της παρούσας συνθήκης δεν θα εμποδίζεται από εκτροπές του εμπορίου ή όταν διαφορές μεταξύ των μέτρων αυτών επιφέρουν οικονομικές δυσχέρειες σε ένα ή περισσότερα κράτη μέλη, η Επιτροπή συνιστά τις μεθόδους για την αναγκαία συνεργασία των κρατών μελών. Άλλως, η Επιτροπή μπορεί να επιτρέπει στα κράτη μέλη να λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα προστασίας, καθορίζοντας τους όρους και τον τρόπο εφαρμογής τους.

Σε επείγουσες περιπτώσεις, τα κράτη μέλη ζητούν από την Επιτροπή, η οποία αποφαινεται το συντομότερο δυνατόν, την άδεια να λάβουν μόνα τους τα απαραίτητα μέτρα, τα οποία και κοινοποιούν στη συνέχεια στα άλλα κράτη μέλη. Η Επιτροπή μπορεί, ανά πάσα στιγμή, να αποφασίσει ότι τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη οφείλουν να τροποποιήσουν ή να καταργήσουν τα εν λόγω μέτρα.

Κατά προτεραιότητα, πρέπει να επιλέγονται τα μέτρα που προκαλούν της λιγότερες διαταραχές στη λειτουργία της κοινής αγοράς.

ΤΙΤΛΟΣ X

ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

Άρθρο 135

Στο πλαίσιο του πεδίου εφαρμογής της παρούσας συνθήκης, το Συμβούλιο, αποφασίζοντας σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 251, λαμβάνει μέτρα με σκοπό την ενίσχυση της τελωνειακής συνεργασίας μεταξύ κρατών μελών καθώς και μεταξύ των τελευταίων και της Επιτροπής. Τα μέτρα αυτά δεν αφορούν την εφαρμογή του εθνικού ποινικού δικαίου ούτε την απονομή της δικαιοσύνης στα κράτη μέλη.

ΤΙΤΛΟΣ XI

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΠΑΙΔΕΙΑ, ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 136

Η Κοινότητα και τα κράτη μέλη, έχοντας υπόψη τα θεμελιώδη κοινωνικά δικαιώματα όπως αυτά που ορίζονται στον Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Χάρτη που υπογράφηκε στο Τορίνο στις 18 Οκτωβρίου 1961, και στον Κοινοτικό Χάρτη των Θεμελιωδών Κοινωνικών Δικαιωμάτων των Εργαζομένων του 1989, έχουν ως στόχο την προώθηση της απασχόλησης, τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και εργασίας, ώστε να καταστήσουν δυνατή την εναρμόνισή τους με παράλληλη διατήρηση της προόδου, την κατάλληλη κοινωνική προστασία, τον κοινωνικό διάλογο και την ανάπτυξη των ανθρώπινων πόρων που θα επιτρέψουν ένα υψηλό και διαρκές επίπεδο απασχόλησης και την καταπολέμηση του αποκλεισμού.

Προς τούτο, η Κοινότητα και τα κράτη μέλη εφαρμόζουν μέτρα στα οποία λαμβάνεται υπόψη η ποικιλομορφία των εθνικών πρακτικών, ιδιαιτέρως στον τομέα των συμβατικών σχέσεων, καθώς και η ανάγκη να διατηρηθεί η ανταγωνιστικότητα της οικονομίας της Κοινότητας.

Φρονούν ότι η εξέλιξη αυτή θα προκύψει όχι μόνον από τη λειτουργία της κοινής αγοράς, η οποία θα διευκολύνει την εναρμόνιση των κοινωνικών συστημάτων, αλλά και από τις διαδικασίες που θεσπίζει η παρούσα συνθήκη, και από την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων.

Άρθρο 137 (*)

1. Προκειμένου να υλοποιήσει τους στόχους του άρθρου 136, η Κοινότητα υποστηρίζει και συμπληρώνει τη δράση των κρατών μελών στους ακόλουθους τομείς:

- α) βελτίωση, ιδιαιτέρως, του περιβάλλοντος εργασίας, με σκοπό την προστασία της υγείας και της ασφάλειας των εργαζομένων·
- β) όροι εργασίας·
- γ) κοινωνική ασφάλιση και κοινωνική προστασία των εργαζομένων·
- δ) προστασία των εργαζομένων σε περίπτωση καταγγελίας της σύμβασης εργασίας·
- ε) ενημέρωση και διαβούλευση με τους εργαζομένους·
- στ) εκπροσώπηση και συλλογική υπεράσπιση των συμφερόντων εργαζομένων και εργοδοτών, συμπεριλαμβανομένης της συνδιαχείρισης, με την επιφύλαξη της παραγράφου 5·
- ζ) συνθήκες απασχόλησης των υπηκόων των τρίτων χωρών που διαμένουν νόμιμα στο έδαφος της Κοινότητας·
- η) αφομοίωση των αποκλεισμένων από την αγορά εργασίας προσώπων, με την επιφύλαξη του άρθρου 150·
- θ) ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών όσον αφορά τις ευκαιρίες στην αγορά εργασίας και τη μεταχείριση στην εργασία·
- ι) καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού·
- ια) εκσυγχρονισμός των συστημάτων κοινωνικής προστασίας, με την επιφύλαξη του στοιχείου γ).

2. Για τον σκοπό αυτό, το Συμβούλιο:

- α) δύναται να θεσπίζει μέτρα ενθάρρυνσης της συνεργασίας μεταξύ κρατών μελών, μέσω πρωτοβουλιών που αποσκοπούν στη βελτίωση των γνώσεων, την ανάπτυξη της ανταλλαγής πληροφοριών και δοκιμασμένων πρακτικών, την προώθηση καινοτόμων λύσεων και την αξιολόγηση εμπειριών, αποκλειόμενης της εναρμόνισης των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων των κρατών μελών·
- β) δύναται να θεσπίζει, στους τομείς που αναφέρονται στα στοιχεία α) έως θ) της παραγράφου 1, μέσω οδηγιών, τις ελάχιστες προδιαγραφές οι οποίες εφαρμόζονται σταδιακά, λαμβανομένων υπόψη των συνθηκών και των τεχνικών ρυθμίσεων που υφίστανται σε κάθε κράτος μέλος. Στις οδηγίες αυτές αποφεύγεται η επιβολή διοικητικών, οικονομικών και νομικών εξαναγκασμών, οι οποίοι θα παρεμπόδιζαν τη δημιουργία και την ανάπτυξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων.

(*) Άρθρο το οποίο τροποποιήθηκε από τη συνθήκη της Νίκαιας.

Το Συμβούλιο αποφασίζει σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 251, μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, εκτός από τους τομείς που αναφέρονται στα στοιχεία γ), δ), στ) και η) της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, όπου το Συμβούλιο αποφασίζει με ομοφωνία, προτάσει της Επιτροπής και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και τις προαναφερθείσες επιτροπές. Το Συμβούλιο, προτάσει της Επιτροπής και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, δύναται να αποφασίζει με ομοφωνία την εφαρμογή της διαδικασίας η οποία αναφέρεται στο άρθρο 251 στοιχεία δ), στ) και ζ) της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου.

3. Τα κράτη μέλη μπορούν να αναθέσουν στους κοινωνικούς εταίρους, εφόσον οι κοινωνικοί εταίροι το ζητήσουν από κοινού, την εφαρμογή των οδηγιών που θεσπίζονται κατ' εφαρμογή της παραγράφου 2.

Σε αυτή την περίπτωση, το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος πρέπει να εξασφαλίζει ότι, το αργότερο κατά την ημερομηνία κατά την οποία πρέπει να μεταφερθεί στο εθνικό δίκαιο μια οδηγία σύμφωνα με το άρθρο 249, οι κοινωνικοί εταίροι έχουν λάβει τα απαραίτητα μέτρα μέσω συμφωνιών, ενώ παράλληλα το κράτος μέλος έχει την υποχρέωση να θεσπίζει τις αναγκαίες διατάξεις ώστε να είναι, ανά πάσα στιγμή, σε θέση να εξασφαλίζει τα αποτελέσματα που επιβάλλονται από την εν λόγω οδηγία.

4. Οι διατάξεις που θεσπίζονται δυνάμει του παρόντος άρθρου:

- δεν θίγουν την αναγνωρισμένη ευχέρεια των κρατών μελών να καθορίζουν τις θεμελιώδεις αρχές του δικού τους συστήματος κοινωνικής ασφάλισης και δεν πρέπει να επηρεάζουν αισθητά την οικονομική ισορροπία του,
- δεν εμποδίζουν την εκ μέρους των κρατών μελών διατήρηση ή θέσπιση αυστηρότερων προστατευτικών μέτρων τα οποία συμβιβάζονται με την παρούσα συνθήκη.

5. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου δεν εφαρμόζονται στις αμοιβές, στο δικαίωμα του συνεταιρίζεσθαι, στο δικαίωμα για απεργία ή στο δικαίωμα για ανταπεργία (λόκ-άουτ).

Άρθρο 138

1. Η Επιτροπή έχει καθήκον να προωθεί τη διαβούλευση με τους κοινωνικούς εταίρους σε κοινοτικό επίπεδο και λαμβάνει όλα τα απαραίτητα μέτρα για να διευκολύνεται ο διάλογος μεταξύ τους, μεριμνώντας ώστε η υποστήριξή της να παρέχεται ισόρροπα προς τα μέρη.

2. Για το σκοπό αυτόν, η Επιτροπή, πριν υποβάλει προτάσεις στον τομέα της κοινωνικής πολιτικής, διαβουλεύεται με τους κοινωνικούς εταίρους σχετικά με τους ενδεχόμενους προσανατολισμούς μιας κοινοτικής δράσης.

3. Εάν η Επιτροπή, μετά από αυτές τις διαβουλεύσεις, κρίνει ότι η συγκεκριμένη κοινοτική δράση πρέπει να αναληφθεί, διαβουλεύεται με τους κοινωνικούς εταίρους σχετικά με το περιεχόμενο της μελετώμενης πρότασης. Οι κοινωνικοί εταίροι διατυπώνουν γνώμη ή, αναλόγως των περιπτώσεων, σύσταση, την οποία διαβιβάζουν στην Επιτροπή.

4. Κατά τις διαβουλεύσεις αυτές, οι κοινωνικοί εταίροι μπορούν να πληροφορήσουν την Επιτροπή ότι επιθυμούν να κινήσουν τη διαδικασία του άρθρου 139. Η διάρκεια της διαδικασίας αυτής δεν υπερβαίνει τους εννέα μήνες, εκτός εάν οι ενδιαφερόμενοι κοινωνικοί εταίροι και η Επιτροπή αποφασίσουν από κοινού την παράτασή της.

Άρθρο 139 (*)

1. Ο διάλογος μεταξύ κοινωνικών εταίρων σε κοινοτικό επίπεδο μπορεί να οδηγεί, εφόσον οι κοινωνικοί εταίροι το επιθυμούν, στη σύναψη συμβατικών σχέσεων, συμπεριλαμβανομένων των συμφωνιών.

2. Οι συμφωνίες που συνάπτονται σε κοινοτικό επίπεδο εφαρμόζονται, είτε σύμφωνα με τις διαδικασίες και πρακτικές των ενδιαφερομένων κοινωνικών εταίρων και κρατών μελών, είτε σε τομείς που εμπίπτουν στο άρθρο 137, όταν το ζητούν από κοινού τα υπογράφοντα μέρη, με απόφαση του Συμβουλίου που λαμβάνεται μετά από πρόταση της Επιτροπής.

Το Συμβούλιο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία, εκτός εάν η εν λόγω συμφωνία περιέχει μία ή περισσότερες διατάξεις σχετικές με τομέα για τον οποίο απαιτείται ομοφωνία δυνάμει του άρθρου 137 παράγραφος 2. Στην περίπτωση αυτή, το Συμβούλιο αποφασίζει με ομοφωνία.

Άρθρο 140

Προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι του άρθρου 136 και με την επιφύλαξη των άλλων διατάξεων της παρούσας συνθήκης, η Επιτροπή προωθεί τη συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών και διευκολύνει το συντονισμό της δράσης τους σε όλους τους τομείς της κοινωνικής πολιτικής που υπάγονται στο παρόν κεφάλαιο, ιδίως επί θεμάτων που έχουν σχέση με:

- την απασχόληση,
- το εργατικό δικαίο και τους όρους εργασίας,
- την επαγγελματική εκπαίδευση και επιμόρφωση,
- την κοινωνική ασφάλιση,
- την προστασία από τα επαγγελματικά ατυχήματα και ασθένειες,
- την υγιεινή της εργασίας,
- το συνδικαλιστικό δικαίωμα και τις συλλογικές διαπραγματεύσεις μεταξύ εργοδοτών και εργαζομένων.

Προς το σκοπό αυτόν, η Επιτροπή, ενεργώντας σε διαρκή συνεννόηση με τα κράτη μέλη, εκπονεί μελέτες, εκφέρει γνώμες και διοργανώνει διαβουλεύσεις, τόσο για τα προβλήματα που ανακύπτουν σε εθνικό επίπεδο όσο και για τα προβλήματα που ενδιαφέρουν διεθνείς οργανισμούς.

Πριν διατυπώσει τις γνώμες που προβλέπονται στο παρόν άρθρο, η Επιτροπή συμβουλευέται την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.

(*) Άρθρο το οποίο τροποποιήθηκε από τη συνθήκη της Νίκαιας.

Άρθρο 141

1. Κάθε κράτος μέλος εξασφαλίζει την εφαρμογή της αρχής της ισότητας της αμοιβής μεταξύ ανδρών και γυναικών για όμοια εργασία ή για εργασία της αυτής αξίας.

2. Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου, ως «αμοιβή» νοούνται οι συνήθεις βασικοί ή κατώτατοι μισθοί ή αποδοχές και όλα τα άλλα οφέλη, που παρέχονται άμεσα ή έμμεσα, σε χρήματα ή σε είδος, από τον εργοδότη στον εργαζόμενο, λόγω της σχέσεως εργασίας.

Η ισότητα αμοιβής, χωρίς διακρίσεις φύλου, συνεπάγεται:

- α) ότι η αμοιβή που παρέχεται για όμοια εργασία που αμείβεται κατ' αποκοπή καθορίζεται με βάση την ίδια μονάδα μετρήσεως·
- β) ότι η αμοιβή που παρέχεται για εργασία που αμείβεται με βάση τη χρονική διάρκεια είναι η ίδια για όμοια θέση εργασίας.

3. Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 251 και μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, θεσπίζει μέτρα με τα οποία εξασφαλίζεται η εφαρμογή της αρχής των ίσων ευκαιριών και ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών σε θέματα εργασίας και απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένης της αρχής της ισότητας αμοιβής για όμοια εργασία ή για εργασία της αυτής αξίας.

4. Προκειμένου να εξασφαλιστεί εμπράκτως η πλήρης ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών στην εργασία, η αρχή της ίσης μεταχείρισης δεν εμποδίζει τα κράτη μέλη να διατηρήσουν ή να θεσπίσουν μέτρα που προβλέπουν ειδικά πλεονεκτήματα, τα οποία διευκολύνουν το λιγότερο εκπροσωπούμενο φύλο να συνεχίσει μια επαγγελματική δραστηριότητα ή προλαμβάνουν ή αντισταθμίζουν τα μειονεκτήματα στην επαγγελματική σταδιοδρομία.

Άρθρο 142

Τα κράτη μέλη καταβάλλουν κάθε δυνατή προσπάθεια για τη διατήρηση της υφισταμένης ισοτιμίας των συστημάτων περί αδειών μετ' αποδοχών.

Άρθρο 143

Η Επιτροπή καταρτίζει κάθε χρόνο έκθεση για την πρόοδο της υλοποίησης των στόχων του άρθρου 136, συμπεριλαμβανομένης της δημογραφικής κατάστασης στην Κοινότητα. Διαβιβάζει την έκθεση αυτή στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο μπορεί να καλέσει την Επιτροπή να εκπονήσει εκθέσεις για ιδιαίτερα προβλήματα που αφορούν την κοινωνική κατάσταση.

Άρθρο 144 (*)

Το Συμβούλιο, μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, ιδρύει συμβουλευτική επιτροπή κοινωνικής προστασίας για την προώθηση της συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών και με Επιτροπή για την κοινωνική προστασία. Η επιτροπή έχει ως έργο:

- να παρακολουθεί την κοινωνική κατάσταση και την εξέλιξη των πολιτικών κοινωνικής προστασίας στα κράτη μέλη και στην Κοινότητα,

(*) Άρθρο το οποίο τροποποιήθηκε από τη συνθήκη της Νίκαιας.

- να διευκολύνει τις ανταλλαγές πληροφοριών, εμπειριών και δοκιμασμένων πρακτικών μεταξύ των κρατών μελών και με την Επιτροπή,
- με την επιφύλαξη του άρθρου 207, να καταρτίζει εκθέσεις, να διατυπώνει γνώμες ή να αναλαμβάνει άλλες δραστηριότητες στους τομείς της αρμοδιότητάς της, είτε κατόπιν αιτήσεως του Συμβουλίου ή της Επιτροπής είτε εξ ιδίας πρωτοβουλίας.

Κατά την εκτέλεση των καθηκόντων της, η επιτροπή αναλαμβάνει τις δέουσες επαφές με τους κοινωνικούς εταίρους.

Κάθε κράτος μέλος και η Επιτροπή διορίζουν από δύο μέλη στην επιτροπή.

Άρθρο 145

Η ετήσια έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο περιλαμβάνει ειδικό κεφάλαιο περί της εξελίξεως της κοινωνικής καταστάσεως εντός της Κοινότητας.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο δύναται να ζητήσει από την Επιτροπή να καταρτίσει εκθέσεις επί ειδικών προβλημάτων που αφορούν την κοινωνική κατάσταση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άρθρο 146

Για τη βελτίωση των δυνατοτήτων απασχόλησης των εργαζομένων στην εσωτερική αγορά και για την, κατ' αυτόν τον τρόπο, συμβολή στην ανύψωση του βιοτικού επιπέδου, ιδρύεται Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, σύμφωνα με τις διατάξεις που ακολουθούν· το ταμείο αυτό έχει ως στόχο να προωθή στην Κοινότητα τις δυνατότητες απασχόλησης και τη γεωγραφική και επαγγελματική κινητικότητα των εργαζομένων και να διευκολύνει την προσαρμογή στις μεταλλαγές της βιομηχανίας και στις αλλαγές των συστημάτων παραγωγής, ιδίως μέσω της επαγγελματικής κατάρτισης και του επαγγελματικού αναπροσανατολισμού.

Άρθρο 147

Το ταμείο διοικείται από την Επιτροπή.

Η Επιτροπή επικουρείται στο έργο αυτό από μια ειδική επιτροπή η οποία αποτελείται από αντιπροσώπους των κυβερνήσεων και των συνδικαλιστικών οργανώσεων εργαζομένων και εργοδοτών. Η ειδική αυτή επιτροπή προεδρεύεται από ένα μέλος της Επιτροπής.

Άρθρο 148

Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με τη διαδικασία του άρθρου 251 και μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, θεσπίζει τις εκτελεστικές αποφάσεις τις σχετικές με το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΠΑΙΔΕΙΑ, ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑ

Άρθρο 149

1. Η Κοινότητα συμβάλλει στην ανάπτυξη παιδείας υψηλού επιπέδου, ενθαρρύνοντας τη συνεργασία μεταξύ κρατών μελών και, αν αυτό απαιτείται, υποστηρίζοντας και συμπληρώνοντας τη δράση τους, σεβόμενη ταυτόχρονα πλήρως την αρμοδιότητα των κρατών μελών για το περιεχόμενο της διδασκαλίας και την οργάνωση του εκπαιδευτικού συστήματος, καθώς και την πολιτιστική και γλωσσική τους πολυμορφία.

2. Η δράση της Κοινότητας έχει ως στόχο:

- να αναπτύσσει την ευρωπαϊκή διάσταση της παιδείας, μέσω ιδίως της εκμάθησης και της διάδοσης των γλωσσών των κρατών μελών,
- να ευνοεί την κινητικότητα φοιτητών και εκπαιδευτικών, μεταξύ άλλων και μέσω της ακαδημαϊκής αναγνώρισης διπλωμάτων και περιόδων σπουδών,
- να προωθεί τη συνεργασία μεταξύ εκπαιδευτικών ιδρυμάτων,
- να αναπτύσσει την ανταλλαγή πληροφοριών και εμπειριών για τα κοινά προβλήματα των εκπαιδευτικών συστημάτων των κρατών μελών,
- να ευνοεί την ανάπτυξη των ανταλλαγών νέων, καθώς και οργανωτών κοινωνικομορφωτικών δραστηριοτήτων,
- να ενθαρρύνει την ανάπτυξη της εκπαίδευσης εξ αποστάσεως.

3. Η Κοινότητα και τα κράτη μέλη ευνοούν τη συνεργασία με τις τρίτες χώρες και τους αρμόδιους διεθνείς οργανισμούς σε θέματα παιδείας, και ειδικότερα με το Συμβούλιο της Ευρώπης.

4. Προκειμένου να συμβάλει στην υλοποίηση των στόχων του παρόντος άρθρου, το Συμβούλιο:

- αποφασίζοντας με τη διαδικασία του άρθρου 251 και μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και με την Επιτροπή των Περιφερειών, θεσπίζει δράσεις ενθάρρυνσης, χωρίς να εναρμονίζει τις νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις των κρατών μελών,
- αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία προτάσει της Επιτροπής, διατυπώνει συστάσεις.

Άρθρο 150

1. Η Κοινότητα εφαρμόζει πολιτική επαγγελματικής εκπαίδευσης, η οποία στηρίζει και συμπληρώνει τις δράσεις των κρατών μελών, σεβόμενη ταυτόχρονα πλήρως την αρμοδιότητα των κρατών μελών για το περιεχόμενο και την οργάνωση της επαγγελματικής εκπαίδευσης.

2. Η δράση της Κοινότητας έχει ως στόχο:

- να διευκολύνει την προσαρμογή στις μεταλλαγές της βιομηχανίας, ιδίως μέσω της επαγγελματικής εκπαίδευσης και του επαγγελματικού αναπροσανατολισμού,

- να βελτιώνει την αρχική επαγγελματική εκπαίδευση και τη συνεχή κατάρτιση, για να διευκολύνεται η επαγγελματική ένταξη και επανένταξη στην αγορά της εργασίας,
 - να διευκολύνει την πρόσβαση στην επαγγελματική εκπαίδευση και την ενίσχυση της κινητικότητας των εκπαιδευτών και των εκπαιδευομένων και ιδίως των νέων,
 - να τονώνει τη συνεργασία μεταξύ εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων στον τομέα της κατάρτισης,
 - να αναπτύσσει την ανταλλαγή πληροφοριών και εμπειριών για τα κοινά προβλήματα των συστημάτων κατάρτισης των κρατών μελών.
3. Η Κοινότητα και τα κράτη μέλη ευνοούν τη συνεργασία με τις τρίτες χώρες και τους αρμόδιους διεθνείς οργανισμούς σε θέματα επαγγελματικής εκπαίδευσης.

4. Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με τη διαδικασία του άρθρου 251 και μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, θεσπίζει μέτρα για να συμβάλει στην υλοποίηση των στόχων που αναφέρονται στο παρόν άρθρο, χωρίς να αναρμονίζει τις νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις των κρατών μελών.

ΤΙΤΛΟΣ XII

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Άρθρο 151

1. Η Κοινότητα συμβάλλει στην ανάπτυξη των πολιτισμών των κρατών μελών και σέβεται την εθνική και περιφερειακή πολυμορφία τους, ενώ ταυτόχρονα προβάλλει την κοινή πολιτιστική κληρονομιά.
2. Η δράση της Κοινότητας αποσκοπεί στην ενθάρρυνση της συνεργασίας μεταξύ κρατών μελών και, αν αυτό είναι αναγκαίο, υποστηρίζει και συμπληρώνει τη δράση τους στους ακόλουθους τομείς:
- βελτίωση της γνώσης και της διάδοσης του πολιτισμού και της ιστορίας των ευρωπαϊκών λαών,
 - διατήρηση και προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς ευρωπαϊκής σημασίας,
 - μη εμπορικές πολιτιστικές ανταλλαγές,
 - καλλιτεχνική και λογοτεχνική δημιουργία, συμπεριλαμβανομένου του οπτικοακουστικού τομέα.
3. Η Κοινότητα και τα κράτη μέλη ευνοούν τη συνεργασία με τις τρίτες χώρες και τους αρμόδιους διεθνείς οργανισμούς στον πολιτιστικό τομέα, και ειδικότερα με το Συμβούλιο της Ευρώπης.
4. Η Κοινότητα όταν αναλαμβάνει δράσεις δυνάμει άλλων διατάξεων της παρούσας συνθήκης, λαμβάνει υπόψη τις πολιτιστικές πτυχές, αποβλέποντας ειδικότερα στο σεβασμό και στην προώθηση της πολυμορφίας των πολιτισμών της.

5. Για να συμβάλει στην υλοποίηση των στόχων του παρόντος άρθρου, το Συμβούλιο:
- αποφασίζοντας με τη διαδικασία του άρθρου 251 και μετά από διαβούλευση με την Επιτροπή των Περιφερειών, θεσπίζει δράσεις ενθάρρυνσης, χωρίς να εναρμονίζει τις νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις των κρατών μελών. Το Συμβούλιο αποφασίζει με ομοφωνία καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας του άρθρου 251,
 - αποφασίζοντας ομόφωνα προτάσει της Επιτροπής, διατυπώνει συστάσεις.

ΤΙΤΛΟΣ XIII

ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΓΕΙΑ

Άρθρο 152

1. Κατά τον καθορισμό και την εφαρμογή όλων των πολιτικών και δράσεων της Κοινότητας, εξασφαλίζεται υψηλού επιπέδου προστασία της υγείας του ανθρώπου.

Η δράση της Κοινότητας, η οποία συμπληρώνει τις εθνικές πολιτικές, αποβλέπει στη βελτίωση της δημόσιας υγείας, καθώς και στην πρόληψη της ανθρώπινης ασθένειας σε όλες τις μορφές της και στην αποτροπή των πηγών κινδύνου για την ανθρώπινη υγεία. Η δράση αυτή καλύπτει την καταπολέμηση των μεγάλων πληγών της ανθρωπότητας στον τομέα της υγείας, ευνοώντας τη διερεύνηση των αιτιών τους, της μετάδοσης και της πρόληψής τους, καθώς και την ενημέρωση και τη διαπαιδαγώγηση στον τομέα της υγείας.

Η Κοινότητα συμπληρώνει τη δράση των κρατών μελών για τη μείωση της βλάβης που προκαλούν στην υγεία τα ναρκωτικά, συμπεριλαμβανομένης της ενημέρωσης και της πρόληψης.

2. Η Κοινότητα ενθαρρύνει τη συνεργασία μεταξύ κρατών μελών στους τομείς που αναφέρει το παρόν άρθρο και, εν ανάγκη, στηρίζει τη δράση τους.

Τα κράτη μέλη συντονίζουν μεταξύ τους, σε συνδυασμό με την Επιτροπή, τις πολιτικές και τα προγράμματά τους στους τομείς που αναφέρονται στην παράγραφο 1. Η Επιτροπή μπορεί να αναλαμβάνει, σε στενή επαφή με τα κράτη μέλη, κάθε χρήσιμη πρωτοβουλία για την προώθηση του συντονισμού αυτού.

3. Η Κοινότητα και τα κράτη μέλη ευνοούν τη συνεργασία με τις τρίτες χώρες και τους αρμόδιους διεθνείς οργανισμούς σε θέματα δημόσιας υγείας.

4. Το Συμβούλιο, ενεργώντας σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 251 και μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, συμβάλλει στην υλοποίηση των στόχων του παρόντος άρθρου, θεσπίζοντας:

- α) μέτρα με υψηλές προδιαγραφές όσον αφορά την ποιότητα και την ασφάλεια των οργάνων και ουσιών ανθρώπινης προέλευσης, του αίματος και των παραγώγων του. Αυτά τα μέτρα δεν εμποδίζουν τα κράτη μέλη να διατηρούν ή να εισάγουν αυστηρότερα προστατευτικά μέτρα·
- β) κατά παρέκκλιση από το άρθρο 37, μέτρα στον κτηνιατρικό και φυτοϋγειονομικό τομέα με άμεσο στόχο την προστασία της δημόσιας υγείας·

- γ) μέτρα ενθάρρυνσης της προστασίας και της βελτίωσης της υγείας του ανθρώπου, εκτός οιασδήποτε εναρμόνισης των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων των κρατών μελών.

Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία μετά από πρόταση της Επιτροπής, διατυπώνει επίσης συστάσεις για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου.

5. Η δράση της Κοινότητας στον τομέα της δημόσιας υγείας αναπτύσσεται χωρίς να θίγονται στο παραμικρό οι αρμοδιότητες των κρατών μελών σε ό,τι αφορά την οργάνωση και την παροχή των υγειονομικών υπηρεσιών και της ιατρικής περίθαλψης. Ειδικότερα, τα μέτρα περί των οποίων η παράγραφος 4 στοιχείο α), δεν θίγουν τις εθνικές διατάξεις περί δωρεάς ή ιατρικής χρήσεως οργάνων και αίματος.

ΤΙΤΛΟΣ XIV

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ

Άρθρο 153

1. Προκειμένου να προωθήσει τα συμφέροντα των καταναλωτών και να διασφαλίσει υψηλό επίπεδο προστασίας του καταναλωτή, η Κοινότητα συμβάλλει στην προστασία της υγείας, της ασφάλειας και των οικονομικών συμφερόντων των καταναλωτών, καθώς και στην προώθηση του δικαιώματός τους για ενημέρωση, εκπαίδευση και οργάνωσή τους για την υπεράσπιση των συμφερόντων τους.
2. Οι απαιτήσεις προστασίας του καταναλωτή λαμβάνονται υπόψη κατά τον καθορισμό και την εφαρμογή άλλων κοινοτικών πολιτικών και δραστηριοτήτων.
3. Η Κοινότητα συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων που αναφέρονται στην παράγραφο 1 με:
 - α) μέτρα θεσπιζόμενα κατ' εφαρμογή του άρθρου 95 στα πλαίσια της υλοποίησης της εσωτερικής αγοράς·
 - β) μέτρα που στηρίζουν, συμπληρώνουν και παρακολουθούν την πολιτική των κρατών μελών.
4. Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 251 και μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, θεσπίζει τα μέτρα που αναφέρονται στην παράγραφο 3 στοιχείο β).
5. Τα μέτρα που θεσπίζονται κατ' εφαρμογή της παραγράφου 4, δεν εμποδίζουν τα κράτη μέλη να διατηρούν ή να εισάγουν αυστηρότερα προστατευτικά μέτρα. Τα μέτρα αυτά πρέπει να συμβιβάζονται με την παρούσα συνθήκη και κοινοποιούνται στην Επιτροπή.

ΤΙΤΛΟΣ XV

ΔΙΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΔΙΚΤΥΑ

Άρθρο 154

1. Προκειμένου να συντελέσει στην υλοποίηση των στόχων που αναφέρονται στα άρθρα 14 και 158 και να επιτρέψει στους πολίτες της Ένωσης, στους οικονομικούς φορείς, καθώς και στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης και περιφερειακής διοίκησης, να επωφελούνται πλήρως από τη δημιουργία ενός χώρου χωρίς εσωτερικά σύνορα, η Κοινότητα συμβάλλει στη δημιουργία και την ανάπτυξη διευρωπαϊκών δικτύων όσον αφορά τα έργα υποδομής στους τομείς των μεταφορών, των τηλεπικοινωνιών και της ενέργειας.

2. Στα πλαίσια συστήματος ανοιχτών και ανταγωνιστικών αγορών, η δράση της Κοινότητας αποσκοπεί στην προώθηση της διασύνδεσης και της διαλειτουργικότητας των εθνικών δικτύων, καθώς και της πρόσβασης στα δίκτυα αυτά, και λαμβάνει, ειδικότερα, υπόψη την ανάγκη να συνδεθούν οι νησιωτικές, οι μεσόγειες και οι περιφερειακές περιοχές με τις κεντρικές περιοχές της Κοινότητας.

Άρθρο 155

1. Προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι που αναφέρονται στο άρθρο 154, η Κοινότητα:

- καθορίζει ένα σύνολο προσανατολισμών που καλύπτουν τους στόχους, τις προτεραιότητες και τις γενικές γραμμές των μελετώμενων δράσεων στον τομέα των διευρωπαϊκών δικτύων στους εν λόγω προσανατολισμούς προσδιορίζονται σχέδια κοινού ενδιαφέροντος,
- εκτελεί κάθε δράση που αποδεικνύεται αναγκαία για την εξασφάλιση της διαλειτουργικότητας των δικτύων, ιδίως στον τομέα της εναρμόνισης των τεχνικών προτύπων,
- μπορεί να υποστηρίζει σχέδια κοινού ενδιαφέροντος που υποστηρίζονται από τα κράτη μέλη, τα οποία καθορίζονται στα πλαίσια των προσανατολισμών που αναφέρονται στην πρώτη περίπτωση, ιδίως με τη βοήθεια μελετών σκοπιμότητας, εγγυήσεων δανείων ή επιδοτήσεων επιτοκίου. Η Κοινότητα δύναται επίσης να συμμετέχει στη χρηματοδότηση συγκεκριμένων σχεδίων στον τομέα της υποδομής μεταφορών, στα κράτη μέλη, μέσω του Ταμείου Συνοχής, το οποίο ιδρύθηκε σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 161.

Η δράση της Κοινότητας λαμβάνει υπόψη την εν δυνάμει οικονομική βιωσιμότητα των σχεδίων.

2. Τα κράτη μέλη συντονίζουν μεταξύ τους, σε συνδυασμό με την Επιτροπή, τις πολιτικές που ακολουθούν σε εθνικό επίπεδο και που ενδέχεται να έχουν σημαντικές επιπτώσεις στην επίτευξη των στόχων του άρθρου 154. Η Επιτροπή μπορεί να αναλαμβάνει, σε στενή συνεργασία με τα κράτη μέλη, κάθε χρήσιμη πρωτοβουλία για την προώθηση του συντονισμού αυτού.

3. Η Κοινότητα μπορεί να αποφασίζει τη συνεργασία με τρίτες χώρες για την προώθηση σχεδίων κοινού ενδιαφέροντος και την εξασφάλιση της διαλειτουργικότητας των δικτύων.

Άρθρο 156

Οι προσανατολισμοί και τα άλλα μέτρα που αναφέρονται στο άρθρο 155 παράγραφος 1 θεσπίζονται από το Συμβούλιο που αποφασίζει με τη διαδικασία του άρθρου 251 και μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών.

Οι προσανατολισμοί και τα σχέδια κοινού ενδιαφέροντος που αφορούν το έδαφος κράτους μέλους απαιτούν την έγκριση του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους.

ΤΙΤΛΟΣ XVI

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ

Άρθρο 157 (*)

1. Η Κοινότητα και τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε να εξασφαλίζονται οι αναγκαίες προϋποθέσεις για την εξασφάλιση της ανταγωνιστικότητας της βιομηχανίας της Κοινότητας.

Για το σκοπό αυτό, σύμφωνα με ένα σύστημα ανοιχτών και ανταγωνιστικών αγορών, η δράση τους αποσκοπεί:

- να επιταχύνει την προσαρμογή της βιομηχανίας στις διαρθρωτικές μεταβολές,
- να προαγάγει ευνοϊκό περιβάλλον για την ανάληψη πρωτοβουλιών και την ανάπτυξη των επιχειρήσεων του συνόλου της Κοινότητας, και ιδίως των μικρομεσαίων επιχειρήσεων,
- να προαγάγει περιβάλλον που να ευνοεί τη συνεργασία μεταξύ επιχειρήσεων,
- να βελτιώσει την εκμετάλλευση του βιομηχανικού δυναμικού των πολιτικών στους τομείς της καινοτομίας, της έρευνας και της τεχνολογικής ανάπτυξης.

2. Τα κράτη μέλη συνεννοούνται μεταξύ τους και με την Επιτροπή και, εφόσον χρειάζεται, συντονίζουν τις δράσεις τους. Η Επιτροπή μπορεί να αναλαμβάνει κάθε χρήσιμη πρωτοβουλία για την προώθηση του συντονισμού αυτού.

3. Η Κοινότητα συμβάλλει στην υλοποίηση των στόχων που αναφέρονται στην παράγραφο 1 μέσω των πολιτικών και δράσεων που αναλαμβάνει, δυνάμει άλλων διατάξεων της παρούσας συνθήκης. Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 251 και μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, δύναται να θεσπίζει συγκεκριμένα μέτρα υποστήριξης των δράσεων που αναλαμβάνονται στα κράτη μέλη προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι της παραγράφου 1.

Ο παρών τίτλος δεν αποτελεί βάση για την εκ μέρους της Κοινότητας εισαγωγή οποιουδήποτε μέτρου που θα μπορούσε να προκαλέσει στρέβλωση του ανταγωνισμού ή περιλαμβάνει φορολογικές διατάξεις ή διατάξεις σχετικές με τα δικαιώματα και τα συμφέροντα των μισθωτών.

ΤΙΤΛΟΣ XVII

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗ

Άρθρο 158

Η Κοινότητα, προκειμένου να προαχθεί η αρμονική ανάπτυξη του συνόλου της, αναπτύσσει και εξακολουθεί τη δράση της με σκοπό την ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής της συνοχής.

Η Κοινότητα αποσκοπεί, ιδιαίτερα, στη μείωση των διαφορών μεταξύ των επιπέδων ανάπτυξης των διαφόρων περιοχών και στη μείωση της καθυστέρησης των πλέον μειονεκτικών περιοχών ή νήσων, συμπεριλαμβανομένων των αγροτικών περιοχών.

(*) Άρθρο το οποίο τροποποιήθηκε από τη συνθήκη της Νίκαιας.

Άρθρο 159 (*)

Τα κράτη μέλη ασκούν και συντονίζουν την οικονομική τους πολιτική με σκοπό, μεταξύ άλλων, να επιτύχουν τους στόχους του άρθρου 158. Η διαμόρφωση και η υλοποίηση των πολιτικών και δράσεων της Κοινότητας καθώς και η υλοποίηση της εσωτερικής αγοράς, λαμβάνουν υπόψη τους στόχους του άρθρου 158 και συμβάλλουν στην πραγματοποίησή τους. Η Κοινότητα ενισχύει επίσης την υλοποίηση αυτή με τη δράση της μέσω των διαρθρωτικών ταμείων (Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων, τμήμα Προσανατολισμού, Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης), της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και των άλλων υφιστάμενων χρηματοδοτικών μέσων.

Η Επιτροπή υποβάλλει ανά τριετία έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο Συμβούλιο, στην Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και στην Επιτροπή των Περιφερειών σχετικά με την πρόοδο που έχει σημειωθεί για την υλοποίηση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής και σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο έχουν συμβάλει τα διάφορα μέσα που προβλέπονται στο παρόν άρθρο. Η έκθεση αυτή συνοδεύεται, ενδεχομένως, από κατάλληλες προτάσεις.

Εάν απαιτούνται ειδικές δράσεις, πέρα από τα πλαίσια των ταμείων και με την επιφύλαξη των μέτρων που αποφασίζονται στα πλαίσια των άλλων πολιτικών της Κοινότητας, οι δράσεις αυτές μπορούν να θεσπίζονται από το Συμβούλιο, το οποίο αποφασίζει σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 251 και μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών.

Άρθρο 160

Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης συμβάλλει στη διόρθωση των κυριότερων περιφερειακών ανισοτήτων στην Κοινότητα, μέσω συμμετοχής στην ανάπτυξη και στη διαρθρωτική αναπροσαρμογή των περιοχών που παρουσιάζουν καθυστέρηση στην ανάπτυξή τους καθώς και στη μετατροπή των βιομηχανικών περιοχών που βρίσκονται σε παρακμή.

Άρθρο 161 (*)

Με την επιφύλαξη του άρθρου 162, το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομόφωνα, προτάσει της Επιτροπής και μετά από σύμφωνη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, ορίζει τα καθήκοντα, τους πρωταρχικούς στόχους και την οργάνωση των διαρθρωτικών ταμείων, γεγονός που μπορεί να επιφέρει συνένωση των ταμείων. Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με την ίδια διαδικασία, καθορίζει επίσης τους γενικούς κανόνες που θα εφαρμόζονται στα ταμεία καθώς και τις αναγκαίες διατάξεις προκειμένου να διασφαλιστεί η αποτελεσματικότητά τους και ο συντονισμός των ταμείων μεταξύ τους και με τα άλλα υφιστάμενα χρηματοδοτικά μέσα.

Ένα Ταμείο Συνοχής, ιδρυθέν από το Συμβούλιο με την ίδια διαδικασία, συμμετέχει χρηματοδοτικώς σε σχέδια περιβάλλοντος και διευρωπαϊκών δικτύων στον τομέα της υποδομής των μεταφορών.

Από την 1η Ιανουαρίου 2007, το Συμβούλιο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία, προτάσει της Επιτροπής, και μετά από σύμφωνη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, στην περίπτωση που θα έχουν υιοθετηθεί κατά την ημερομηνία αυτή, οι πολυετείς δημοσιονομικές προοπτικές οι οποίες ισχύουν από την 1η Ιανουαρίου 2007 και η σχετική διοργανική συμφωνία. Σε αντίθετη περίπτωση, η προβλεπόμενη στο παρόν εδάφιο διαδικασία εφαρμόζεται από την ημερομηνία της υιοθέτησής τους.

(*) Άρθρο το οποίο τροποποιήθηκε από τη συνθήκη της Νίκαιας.

Άρθρο 162

Οι εκτελεστικές αποφάσεις σχετικά με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης λαμβάνονται από το Συμβούλιο, που αποφασίζει σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 251 και μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών.

Όσον αφορά το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων, τμήμα Προσανατολισμού, και το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, εξακολουθούν να ισχύουν, αντιστοίχως, τα άρθρα 37 και 148.

ΤΙΤΛΟΣ XVIII

ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Άρθρο 163

1. Στόχος της Κοινότητας είναι η ενίσχυση των επιστημονικών και τεχνολογικών βάσεων της βιομηχανίας της Κοινότητας και η διευκόλυνση της ανάπτυξης της διεθνούς ανταγωνιστικότητάς της, καθώς και η προώθηση των ερευνητικών δράσεων που κρίνονται αναγκαίες βάσει άλλων κεφαλαίων της παρούσας συνθήκης.

2. Για το σκοπό αυτό, η Κοινότητα ενθαρρύνει στο σύνολό της τις επιχειρήσεις, συμπεριλαμβανομένων των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, τα ερευνητικά κέντρα και τα πανεπιστήμια στις προσπάθειές τους στους τομείς της έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης υψηλής ποιότητας ενισχύει τις προσπάθειες για συνεργασία, αποβλέποντας, ιδιαίτερα, στο να δίδεται στις επιχειρήσεις η ευκαιρία να εκμεταλλεύονται πλήρως τις δυνατότητες που παρέχει η εσωτερική αγορά, ιδίως μέσω του ανοίγματος των εθνικών δημοσίων συμβάσεων, του καθορισμού κοινών προτύπων και της εξάλειψης των νομικών και φορολογικών εμποδίων στη συνεργασία αυτή.

3. Όλες οι δράσεις της Κοινότητας δυνάμει της παρούσας συνθήκης, συμπεριλαμβανομένων των σχεδίων επίδειξης, στον τομέα της έρευνας και της τεχνολογικής ανάπτυξης, αποφασίζονται και πραγματοποιούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος τίτλου.

Άρθρο 164

Κατά την επιδίωξη των στόχων αυτών, η Κοινότητα αναλαμβάνει τις ακόλουθες δράσεις, οι οποίες συμπληρώνουν τις δράσεις που αναλαμβάνονται στα κράτη μέλη:

- α) εφαρμογή προγραμμάτων έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και επίδειξης, με προώθηση της συνεργασίας με τις επιχειρήσεις, τα ερευνητικά κέντρα και τα πανεπιστήμια, καθώς και της συνεργασίας μεταξύ των φορέων αυτών·
- β) προώθηση της συνεργασίας με τις τρίτες χώρες και τους διεθνείς οργανισμούς, στον τομέα της κοινοτικής έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και επίδειξης·
- γ) διάδοση και αξιοποίηση των αποτελεσμάτων των δραστηριοτήτων στον τομέα της κοινοτικής έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και επίδειξης·
- δ) προώθηση της κατάρτισης και της κινητικότητας των ερευνητών της Κοινότητας.

Άρθρο 165

1. Η Κοινότητα και τα κράτη μέλη συντονίζουν τη δράση τους στον τομέα της έρευνας και της τεχνολογικής ανάπτυξης, ώστε να εξασφαλίζεται η αμοιβαία συνοχή των εθνικών πολιτικών και της κοινοτικής πολιτικής.
2. Η Επιτροπή, σε στενή συνεργασία με τα κράτη μέλη, μπορεί να λαμβάνει κάθε χρήσιμη πρωτοβουλία για την προώθηση του συντονισμού που αναφέρεται στην παράγραφο 1.

Άρθρο 166

1. Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με τη διαδικασία του άρθρου 251 και μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, θεσπίζει πολυετές πρόγραμμα-πλαίσιο στο οποίο περιλαμβάνεται το σύνολο των δράσεων της Κοινότητας.

Το πρόγραμμα-πλαίσιο:

- ορίζει τους επιστημονικούς και τεχνολογικούς στόχους που πρέπει να υλοποιηθούν με τις δράσεις που προβλέπονται στο άρθρο 164 και τις προτεραιότητες που συνδέονται με αυτούς,
 - υποδεικνύει τις γενικές γραμμές αυτών των δράσεων,
 - ορίζει το μέγιστο συνολικό ποσό και τις λεπτομερείς διατάξεις για τη χρηματοδοτική συμμετοχή της Κοινότητας στο πρόγραμμα-πλαίσιο, καθώς και τα αντίστοιχα μερίδια κάθε προβλεπόμενης δράσης.
2. Το πρόγραμμα-πλαίσιο προσαρμόζεται ή συμπληρώνεται, ανάλογα με την πορεία των πραγμάτων.
 3. Το πρόγραμμα-πλαίσιο τίθεται σε εφαρμογή μέσω ειδικών προγραμμάτων εκπονούμενων στο πλαίσιο κάθε δράσης. Σε κάθε ειδικό πρόγραμμα, διευκρινίζονται οι λεπτομέρειες της υλοποίησής του, καθορίζεται η διάρκειά του και προβλέπονται τα σχετικά μέσα που κρίνονται απαραίτητα. Το άθροισμα των ποσών που κρίνονται απαραίτητα, τα οποία καθορίζονται από τα ειδικά προγράμματα, δεν μπορεί να υπερβαίνει το μέγιστο συνολικό ποσό που ορίζεται για το πρόγραμμα-πλαίσιο και για κάθε επιμέρους δράση.
 4. Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία, προτάσει της Επιτροπής και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, θεσπίζει τα ειδικά προγράμματα.

Άρθρο 167

Για την εφαρμογή του πολυετούς προγράμματος-πλαισίου, το Συμβούλιο:

- καθορίζει τους κανόνες συμμετοχής των επιχειρήσεων, των κέντρων ερευνών και των πανεπιστημίων,
- καθορίζει τους κανόνες που εφαρμόζονται στη διάδοση των αποτελεσμάτων της έρευνας.

Άρθρο 168

Κατά την εφαρμογή του πολυετούς προγράμματος-πλαισίου, μπορούν να αποφασίζονται συμπληρωματικά προγράμματα στα οποία συμμετέχουν ορισμένα κράτη μέλη, τα οποία και εξασφαλίζουν τη χρηματοδότησή τους, με την επιφύλαξη ενδεχόμενης συμμετοχής της Κοινότητας.

Το Συμβούλιο θεσπίζει τους κανόνες που εφαρμόζονται στα συμπληρωματικά προγράμματα, ιδίως στο θέμα της διάδοσης των γνώσεων και της πρόσβασης άλλων κρατών μελών.

Άρθρο 169

Κατά την εφαρμογή του πολυετούς προγράμματος-πλαισίου, η Κοινότητα, σε συμφωνία με τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη, μπορεί να προβλέπει συμμετοχή σε προγράμματα έρευνας και ανάπτυξης που αναλαμβάνονται από περισσότερα κράτη μέλη, συμπεριλαμβανομένης της συμμετοχής στις υποδομές που δημιουργούνται για την εκτέλεση αυτών των προγραμμάτων.

Άρθρο 170

Κατά την εφαρμογή του πολυετούς προγράμματος-πλαισίου, η Κοινότητα μπορεί να προβλέπει συνεργασία στον τομέα της κοινοτικής έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και επίδειξης με τρίτες χώρες ή διεθνείς οργανισμούς.

Ο τρόπος της συνεργασίας αυτής μπορεί να αποτελεί αντικείμενο συμφωνιών μεταξύ της Κοινότητας και των ενδιαφερομένων τρίτων μερών. Η διαπραγμάτευση και η σύναψη των συμφωνιών αυτών γίνονται σύμφωνα με το άρθρο 300.

Άρθρο 171

Η Κοινότητα μπορεί να δημιουργεί κοινές επιχειρήσεις ή οποιαδήποτε άλλη αναγκαία υποδομή για την καλή εκτέλεση των προγραμμάτων κοινοτικής έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και επίδειξης.

Άρθρο 172

Το Συμβούλιο, μετά από πρόταση της Επιτροπής, και διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, θεσπίζει με ειδική πλειοψηφία τις διατάξεις που αναφέρονται στο άρθρο 171.

Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με τη διαδικασία του άρθρου 251 και μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, θεσπίζει τις διατάξεις που αναφέρονται στα άρθρα 167, 168 και 169. Για τη θέσπιση των συμπληρωματικών προγραμμάτων, απαιτείται η συμφωνία των ενδιαφερομένων κρατών μελών.

Άρθρο 173

Στην αρχή κάθε έτους, η Επιτροπή υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο έκθεση, η οποία αναφέρεται ιδίως στις δραστηριότητες του προηγούμενου έτους στον τομέα της έρευνας και της τεχνολογικής ανάπτυξης και της διάδοσης των αποτελεσμάτων καθώς και στο πρόγραμμα εργασίας του τρέχοντος έτους.

ΤΙΤΛΟΣ XIX

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Άρθρο 174

1. Η πολιτική της Κοινότητας στον τομέα του περιβάλλοντος συμβάλλει στην επιδίωξη των ακόλουθων στόχων:

— τη διατήρηση, προστασία και βελτίωση της ποιότητας του περιβάλλοντος,

- την προστασία της υγείας του ανθρώπου,
- τη συνετή και ορθολογική χρησιμοποίηση των φυσικών πόρων,
- την προώθηση, σε διεθνές επίπεδο, μέτρων για την αντιμετώπιση των περιφερειακών ή παγκόσμιων περιβαλλοντικών προβλημάτων.

2. Η πολιτική της Κοινότητας στον τομέα του περιβάλλοντος αποβλέπει σε υψηλό επίπεδο προστασίας και λαμβάνει υπόψη την ποικιλομορφία των καταστάσεων στις διάφορες περιοχές της Κοινότητας. Στηρίζεται στις αρχές της προφύλαξης και της προληπτικής δράσης, της επανόρθωσης των καταστροφών του περιβάλλοντος, κατά προτεραιότητα στην πηγή, καθώς και στην αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει».

Στο πλαίσιο αυτό, τα μέτρα εναρμόνισης που ανταποκρίνονται σε ανάγκες προστασίας του περιβάλλοντος περιλαμβάνουν, όπου ενδείκνυται, ρήτρα διασφάλισης που εξουσιοδοτεί τα κράτη μέλη να λαμβάνουν, για μη οικονομικούς περιβαλλοντικούς λόγους, προσωρινά μέτρα υποκείμενα σε κοινοτική διαδικασία ελέγχου.

3. Κατά την εκπόνηση της πολιτικής της στον τομέα του περιβάλλοντος, η Κοινότητα λαμβάνει υπόψη:

- τα διαθέσιμα επιστημονικά και τεχνικά δεδομένα,
- τις συνθήκες του περιβάλλοντος στις διάφορες περιοχές της Κοινότητας,
- τα πλεονεκτήματα και τις επιβαρύνσεις που μπορούν να προκύψουν από τη δράση ή την απουσία δράσης,
- την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της Κοινότητας στο σύνολό της και την ισόρροπη ανάπτυξη των περιοχών της.

4. Στο πλαίσιο των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων τους, η Κοινότητα και τα κράτη μέλη συνεργάζονται με τις τρίτες χώρες και τους αρμόδιους διεθνείς οργανισμούς. Ο τρόπος της συνεργασίας της Κοινότητας μπορεί να αποτελεί αντικείμενο συμφωνιών μεταξύ της Κοινότητας και των ενδιαφερομένων τρίτων μερών. Η διαπραγμάτευση και η σύναψη των συμφωνιών αυτών γίνονται σύμφωνα με το άρθρο 300.

Το προηγούμενο εδάφιο δεν θίγει την αρμοδιότητα των κρατών μελών να διαπραγματεύονται στα πλαίσια διεθνών οργανισμών και να συνάπτουν διεθνείς συμφωνίες.

Άρθρο 175 (*)

1. Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με τη διαδικασία του άρθρου 251 και μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, αποφασίζει τις δράσεις που πρέπει να αναλάβει η Κοινότητα για την υλοποίηση των στόχων που αναφέρονται στο άρθρο 174.

2. Κατά παρέκκλιση από τη διαδικασία λήψεως αποφάσεως της παραγράφου 1 και με την επιφύλαξη του άρθρου 95, το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομόφωνα μετά από πρόταση της Επιτροπής και διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, θεσπίζει:

- α) διατάξεις κυρίως φορολογικού χαρακτήρα·

(*) Άρθρο το οποίο τροποποιήθηκε από τη συνθήκη της Νίκαιας.

β) τα μέτρα που επηρεάζουν:

- τη χωροταξία,
- την ποσοτική διαχείριση των υδάτινων πόρων ή εκείνα που επιδρούν αμέσως ή εμμέσως στη διαθεσιμότητα των εν λόγω πόρων,
- τις χρήσεις της γης, εξαιρουμένης της διαχείρισης των αποβλήτων·

γ) τα μέτρα που επηρεάζουν αισθητά την επιλογή ενός κράτους μέλους μεταξύ διαφορετικών πηγών ενέργειας και τη γενική διάρθρωση του ενεργειακού του εφοδιασμού.

Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας υπό τους όρους του πρώτου εδαφίου, μπορεί να καθορίζει τα θέματα της παρούσας παραγράφου, για τα οποία οι αποφάσεις πρέπει να λαμβάνονται με ειδική πλειοψηφία.

3. Σε άλλους τομείς, τα προγράμματα γενικών δράσεων που θέτουν τους επιδιωκόμενους πρωταρχικούς στόχους θεσπίζονται από το Συμβούλιο, το οποίο αποφασίζει με τη διαδικασία του άρθρου 251 και μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών.

Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας υπό τους όρους που προβλέπονται στην παράγραφο 1 ή 2, κατά περίπτωση, θεσπίζει τα μέτρα που είναι αναγκαία για την εφαρμογή των προγραμμάτων αυτών.

4. Με την επιφύλαξη ορισμένων μέτρων κοινοτικού χαρακτήρα, τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν τη χρηματοδότηση και την εφαρμογή της πολιτικής στον τομέα του περιβάλλοντος.

5. Υπό την επιφύλαξη της αρχής «ο ρυπαίνων πληρώνει», εάν ένα μέτρο που βασίζεται στις διατάξεις της παραγράφου 1 συνεπάγεται δυσανάλογο κόστος για τις δημόσιες αρχές κράτους μέλους, το Συμβούλιο προβλέπει, στην πράξη με την οποία θεσπίζεται το μέτρο αυτό, τις κατάλληλες διατάξεις υπό μορφή:

- προσωρινών παρεκκλίσεων ή/και
- οικονομικής στήριξης από το Ταμείο Συνοχής που ιδρύθηκε σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 161.

Άρθρο 176

Τα μέτρα προστασίας που θεσπίζονται δυνάμει του άρθρου 175 δεν εμποδίζουν τα κράτη μέλη να διατηρούν και να θεσπίζουν μέτρα ενισχυμένης προστασίας. Τα μέτρα αυτά πρέπει να συμβιβάζονται με την παρούσα συνθήκη και κοινοποιούνται στην Επιτροπή.

ΤΙΤΛΟΣ XX

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Άρθρο 177

1. Η πολιτική της Κοινότητας στον τομέα της συνεργασίας για την ανάπτυξη, η οποία συμπληρώνει την πολιτική των κρατών μελών, ευνοεί:

- τη σταθερή και διαρκή οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη των αναπτυσσόμενων χωρών, και ιδιαιτέρως των πιο μειονεκτικών,

- την αρμονική και προοδευτική ένταξη των αναπτυσσόμενων χωρών στη διεθνή οικονομία,
- την καταπολέμηση της ένδειας στις αναπτυσσόμενες χώρες.

2. Η κοινοτική πολιτική στον τομέα αυτό συμβάλλει στο γενικό στόχο της ανάπτυξης και της εδραίωσης της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου, καθώς και στο στόχο του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών.

3. Η Κοινότητα και τα κράτη μέλη σέβονται τις υποχρεώσεις και λαμβάνουν υπόψη τους στόχους που έχουν εγκρίνει στα πλαίσια των Ηνωμένων Εθνών και των άλλων αρμόδιων διεθνών οργανισμών.

Άρθρο 178

Στις πολιτικές που εφαρμόζει και οι οποίες ενδέχεται να επηρεάσουν τις αναπτυσσόμενες χώρες, η Κοινότητα λαμβάνει υπόψη τους στόχους του άρθρου 177.

Άρθρο 179

1. Με την επιφύλαξη των άλλων διατάξεων της παρούσας συνθήκης, το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με τη διαδικασία του άρθρου 251, θεσπίζει τα απαραίτητα μέτρα για την επίτευξη των στόχων του άρθρου 177. Αυτά τα μέτρα μπορούν να έχουν τη μορφή πολυετών προγραμμάτων.

2. Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων συμβάλλει, υπό τους όρους που προβλέπονται στο καταστατικό της, στην εφαρμογή των μέτρων που αναφέρονται στην παράγραφο 1.

3. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου δεν θίγουν τη συνεργασία με τις χώρες της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού, στα πλαίσια της σύμβασης ΑΚΕ-ΕΚ.

Άρθρο 180

1. Η Κοινότητα και τα κράτη μέλη συντονίζουν τις πολιτικές τους στον τομέα της συνεργασίας για την ανάπτυξη και συνεννοούνται για τα προγράμματα σχετικά με την παροχή βοήθειας, μεταξύ άλλων στα πλαίσια διεθνών οργανισμών και διεθνών διασκέψεων, και μπορούν να αναλαμβάνουν κοινές δράσεις. Όταν χρειάζεται, τα κράτη μέλη συμβάλλουν στην εφαρμογή των κοινοτικών προγραμμάτων βοήθειας.

2. Η Επιτροπή μπορεί να αναλαμβάνει κάθε χρήσιμη πρωτοβουλία για την προώθηση του συντονισμού που προβλέπεται στην παράγραφο 1.

Άρθρο 181

Στα πλαίσια των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων τους, η Κοινότητα και τα κράτη μέλη συνεργάζονται με τις τρίτες χώρες και τους αρμόδιους διεθνείς οργανισμούς. Ο τρόπος της συνεργασίας της Κοινότητας μπορεί να αποτελεί αντικείμενο συμφωνιών μεταξύ της Κοινότητας και των ενδιαφερόμενων τρίτων μερών. Η διαπραγμάτευση και η σύναψη των συμφωνιών αυτών γίνονται σύμφωνα με το άρθρο 300.

Το προηγούμενο εδάφιο δεν θίγει την αρμοδιότητα των κρατών μελών να διαπραγματεύονται στα πλαίσια διεθνών οργανισμών και να συνάπτουν διεθνείς συμφωνίες.

ΤΙΤΛΟΣ XXI (*)

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ, ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΡΙΤΕΣ ΧΩΡΕΣ*Άρθρο 181 Α*

1. Με την επιφύλαξη των άλλων διατάξεων της παρούσας συνθήκης, και ιδίως των διατάξεων του τίτλου XX, η Κοινότητα αναλαμβάνει, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της, δράσεις οικονομικής, χρηματοοικονομικής και τεχνικής συνεργασίας με τρίτες χώρες. Οι δράσεις αυτές είναι συμπληρωματικές εκείνων που διεξάγονται από τα κράτη μέλη και συνεπείς προς την αναπτυξιακή πολιτική της Κοινότητας.

Η πολιτική της Κοινότητας στον τομέα αυτόν συμβάλλει στο γενικό στόχο της ανάπτυξης και της εδραίωσης της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου καθώς και στον στόχο του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών.

2. Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία μετά από πρόταση της Επιτροπής και διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, θεσπίζει τα αναγκαία μέτρα για την εφαρμογή της παραγράφου 1. Το Συμβούλιο αποφασίζει ομοφώνως για τις συμφωνίες σύνδεσης που αναφέρονται στο άρθρο 310, καθώς και για τις συμφωνίες οι οποίες θα συναφθούν με τα υποψήφια προς ένταξη στην Ένωση κράτη.

3. Στα πλαίσια των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων τους, η Κοινότητα και τα κράτη μέλη συνεργάζονται με τις τρίτες χώρες και αρμόδιους διεθνείς οργανισμούς. Οι λεπτομερείς κανόνες της συνεργασίας της Κοινότητας μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο συμφωνιών μεταξύ της Κοινότητας και των ενδιαφερόμενων τρίτων χωρών. Η διαπραγμάτευση και η σύναψη των συμφωνιών αυτών γίνεται σύμφωνα με το άρθρο 300.

Το πρώτο εδάφιο δεν θίγει την αρμοδιότητα των κρατών μελών να διαπραγματεύονται στο πλαίσιο διεθνών οργανισμών και να συνάπτουν διεθνείς συμφωνίες.

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ

Η ΣΥΝΔΕΣΗ ΤΩΝ ΥΠΕΡΠΙΟΝΤΙΩΝ ΧΩΡΩΝ ΚΑΙ ΕΔΑΦΩΝ*Άρθρο 182*

Τα κράτη μέλη συμφωνούν να συνδέσουν με την Κοινότητα τις μη ευρωπαϊκές χώρες και εδάφη που διατηρούν ιδιαίτερες σχέσεις με τη Δανία, τη Γαλλία, τις Κάτω Χώρες και το Ηνωμένο Βασίλειο. Αυτές οι χώρες και τα εδάφη, που αναφέρονται ακολούθως «ως χώρες και εδάφη», απαριθμούνται στο παράρτημα II της παρούσας συνθήκης.

Σκοπός της συνδέσεως είναι η προώθηση της οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης των χωρών και εδαφών και της δημιουργίας στενών οικονομικών σχέσεων μεταξύ αυτών και της Κοινότητας στο σύνολό της.

Σύμφωνα με τις αρχές που διατυπώνονται στο προοίμιο της παρούσας συνθήκης, η σύνδεση οφείλει κατά πρώτο λόγο να εξυπηρετεί τα συμφέροντα των κατοίκων των χωρών και εδαφών αυτών και να προάγει την ευημερία τους, ώστε να οδηγηθούν στην οικονομική, κοινωνική και μορφωτική ανάπτυξη που επιδιώκουν.

(*) Τίτλος ο οποίος προστίθεται από τη συνθήκη της Νίκαιας.

Άρθρο 183

Η σύνδεση έχει τους ακόλουθους σκοπούς:

1. τα κράτη μέλη εφαρμόζουν στις εμπορικές τους συναλλαγές με τις χώρες και εδάφη το καθεστώς που διέπει τις μεταξύ τους σχέσεις δυνάμει της παρούσας συνθήκης·
2. κάθε χώρα ή έδαφος εφαρμόζει στις εμπορικές του συναλλαγές με τα κράτη μέλη και τις άλλες χώρες και εδάφη το καθεστώς που εφαρμόζει έναντι του ευρωπαϊκού κράτους, με το οποίο διατηρεί ιδιαίτερες σχέσεις·
3. τα κράτη μέλη συμβάλλουν στις επενδύσεις που απαιτεί η προοδευτική ανάπτυξη των εν λόγω χωρών και εδαφών·
4. η συμμετοχή σε διαγωνισμούς και προμήθειες, για επενδύσεις που χρηματοδοτούνται από την Κοινότητα, είναι ελεύθερη επί ίσοις όροις για όλα τα φυσικά και νομικά πρόσωπα που έχουν την ιθαγένεια ενός των κρατών μελών ή των χωρών και εδαφών·
5. με την επιφύλαξη των ειδικών διατάξεων των θεσπιζομένων δυνάμει του άρθρου 187, το δικαίωμα εγκαταστάσεως υπηκόων και εταιρειών, στις σχέσεις μεταξύ των κρατών μελών και των χωρών και εδαφών, ρυθμίζεται χωρίς διακρίσεις σύμφωνα με τις διατάξεις και διαδικασίες που προβλέπονται στο κεφάλαιο περί του δικαιώματος εγκαταστάσεως.

Άρθρο 184

1. Απαγορεύονται οι δασμοί κατά την εισαγωγή στα κράτη μέλη των καταγόμενων εμπορευμάτων από τις χώρες και εδάφη, σύμφωνα με την απαγόρευση των δασμών μεταξύ των κρατών μελών, όπως προβλέπεται στην παρούσα συνθήκη.
2. Οι εισαγωγικοί δασμοί που επιβάλλει κάθε χώρα και έδαφος επί προϊόντων των κρατών μελών και των άλλων χωρών και εδαφών απαγορεύονται κατά το άρθρο 25.
3. Οι χώρες και εδάφη δύνανται, πάντως, να επιβάλλουν δασμούς που ανταποκρίνονται στις ανάγκες της αναπτύξεως και της εκβιομηχανίσεώς τους ή δασμούς ταμειευτικού χαρακτήρος που έχουν ως σκοπό τη χρηματοδότηση του προϋπολογισμού τους.

Οι δασμοί που αναφέρονται στο ανωτέρω εδάφιο δεν μπορούν να υπερβαίνουν εκείνους που ισχύουν για τις εισαγωγές των προϊόντων των προερχομένων από το κράτος μέλος, με το οποίο κάθε χώρα ή έδαφος διατηρεί ιδιαίτερες σχέσεις.

4. Η παράγραφος 2 δεν εφαρμόζεται επί των χωρών και εδαφών που, λόγω ιδιαιτέρων διεθνών υποχρεώσεων, εφαρμόζουν ήδη δασμολόγιο χωρίς διακρίσεις.
5. Η θέσπιση ή η τροποποίηση δασμών για εμπορεύματα που εισάγονται στις χώρες και εδάφη δεν επιτρέπεται να οδηγεί, νομικά ή πραγματικά, σε άμεση ή έμμεση διάκριση μεταξύ των εισαγωγών των προερχομένων από τα διάφορα κράτη μέλη.

Άρθρο 185

Αν, κατά την εφαρμογή του άρθρου 184 παράγραφος 1, το ύψος των δασμών που ισχύουν κατά την εισαγωγή εντός χώρας ή εδάφους για τα εμπορεύματα που προέρχονται από τρίτη χώρα είναι ικανό να προκαλέσει εκτροπές του εμπορίου εις βάρος κράτους μέλους, το κράτος τούτο δύναται να ζητήσει από την Επιτροπή να προτείνει στα άλλα κράτη μέλη τα αναγκαία μέτρα για την αντιμετώπιση της καταστάσεως αυτής.

Άρθρο 186

Με την επιφύλαξη των διατάξεων περί δημοσίας υγείας, δημοσίας ασφαλείας και δημοσίας τάξεως, η ελευθερία κυκλοφορίας των εργαζομένων των χωρών και εδαφών εντός των κρατών μελών και των εργαζομένων των κρατών μελών εντός των χωρών και εδαφών θα ρυθμισθεί με μεταγενέστερες συμφωνίες που απαιτούν την ομοφωνία των κρατών μελών.

Άρθρο 187

Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομόφωνα, με βάση την εμπειρία που αποκτήθηκε στα πλαίσια της συνδέσεως των χωρών και εδαφών με την Κοινότητα και τις αρχές της παρούσας συνθήκης, καθορίζει τις λεπτομερείς διατάξεις και τη διαδικασία για τη σύνδεση των χωρών και εδαφών με την Κοινότητα.

Άρθρο 188

Οι διατάξεις των άρθρων 182 έως 187 εφαρμόζονται στη Γροιλανδία με την επιφύλαξη των ειδικών διατάξεων περί Γροιλανδίας που περιέχονται στο πρωτόκολλο σχετικά με το ιδιαίτερο καθεστώς που εφαρμόζεται στη Γροιλανδία, το οποίο προσαρτάται στην παρούσα συνθήκη.

ΜΕΡΟΣ ΠΕΜΠΤΟ

ΤΑ ΟΡΓΑΝΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ

ΤΙΤΛΟΣ Ι

ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι

ΤΑ ΟΡΓΑΝΑ

ΤΜΗΜΑ Ι

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ

Άρθρο 189 (*)

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αποτελείται από αντιπροσώπους των λαών των κρατών που έχουν συνενωθεί στην Κοινότητα και ασκεί εξουσίες που του αναθέτει η παρούσα συνθήκη.

Ο αριθμός των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου δεν υπερβαίνει τα επτακόσια τριάντα δύο.

(*) Άρθρο το οποίο τροποποιήθηκε από τη συνθήκη της Νίκαιας.

Άρθρο 190 (*)

1. Οι αντιπρόσωποι στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο των λαών των κρατών, τα οποία συνενώθησαν εντός της Κοινότητας, εκλέγονται με άμεση και καθολική ψηφοφορία.

2. (***) Ο αριθμός των εκλεγόμενων σε κάθε κράτος μέλος αντιπροσώπων καθορίζεται ως εξής:

Βέλγιο	25
Δανία	16
Γερμανία	99
Ελλάδα	25
Ισπανία	64
Γαλλία	87
Ιρλανδία	15
Ιταλία	87
Λουξεμβούργο	6
Κάτω Χώρες	31
Αυστρία	21
Πορτογαλία	25
Φινλανδία	16
Σουηδία	22
Ηνωμένο Βασίλειο	87.

Σε περίπτωση τροποποίησης της παρούσας παραγράφου, ο αριθμός των αντιπροσώπων που εκλέγονται στο κάθε κράτος μέλος πρέπει να εξασφαλίζει τη δέουσα αντιπροσώπευση των λαών των κρατών που συνενώθηκαν στην Κοινότητα.

3. Οι αντιπρόσωποι εκλέγονται για περίοδο πέντε ετών.

4. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο καταρτίζει σχέδιο για τη διεξαγωγή εκλογών με άμεση και καθολική ψηφοφορία κατά ενιαία διαδικασία σε όλα τα κράτη μέλη ή σύμφωνα με κοινές αρχές όλων των κρατών μελών.

Το Συμβούλιο, μετά από σύμφωνη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου το οποίο αποφασίζει με την πλειοψηφία των μελών από τα οποία απαρτίζεται, θεσπίζει ομόφωνα τις διατάξεις που συνιστά στα κράτη μέλη να αποδεχθούν σύμφωνα με τους αντίστοιχους συνταγματικούς τους κανόνες.

5. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, αφού ζητήσει τη γνώμη της Επιτροπής και με την έγκριση του Συμβουλίου, το οποίο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία, θεσπίζει τους κανόνες και τους γενικούς όρους που θα διέπουν την εκπλήρωση, των καθηκόντων των μελών του. Κάθε κανόνας ή όρος σχετικά με το φορολογικό καθεστώς των μελών ή των πρώην μελών υπάγεται στην ομοφωνία στο πλαίσιο του Συμβουλίου.

Άρθρο 191 (*)

Τα πολιτικά κόμματα σε ευρωπαϊκό επίπεδο αποτελούν σημαντικό παράγοντα για την ολοκλήρωση στα πλαίσια της Ένωσης. Συμβάλλουν στη δημιουργία ευρωπαϊκής συνείδησης και στην έκφραση της πολιτικής βούλησης των πολιτών της Ένωσης.

(*) Άρθρο το οποίο τροποποιήθηκε από τη συνθήκη της Νίκαιας.

(**) Η παράγραφος αυτή θα τροποποιηθεί, από την 1η Ιανουαρίου 2004, σύμφωνα με το πρωτόκολλο για τη διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης (βλέπε παράρτημα).

Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 251, καθορίζει το καθεστώς των πολιτικών κομμάτων σε ευρωπαϊκό επίπεδο, και ιδίως τους κανόνες για τη χρηματοδότησή τους.

Άρθρο 192

Στο βαθμό που προβλέπεται από την παρούσα συνθήκη, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο συμμετέχει στη διαδικασία θέσπισης των κοινοτικών πράξεων, ασκώντας τις εξουσίες του στα πλαίσια των διαδικασιών που ορίζονται στα άρθρα 251 και 252, και διατυπώνοντας σύμφωνες ή συμβουλευτικές γνώμες.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο μπορεί, με την πλειοψηφία των μελών του, να ζητάει από την Επιτροπή να υποβάλλει κατάλληλες προτάσεις για θέματα για τα οποία χρειάζεται κατά τη γνώμη του να εκπονηθούν κοινοτικές πράξεις προκειμένου να υλοποιηθεί η παρούσα συνθήκη.

Άρθρο 193

Κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο μπορεί, αιτήσει του ενός τετάρτου των μελών του, να συνιστά προσωρινή εξεταστική επιτροπή για να εξετάσει, με την επιφύλαξη των αρμοδιοτήτων που έχουν δοθεί από την παρούσα συνθήκη σε άλλα όργανα ή οργανισμούς, τις καταγγελίες παραβάσεων ή κακής διοίκησης κατά την εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου, εκτός εάν τα καταγγελλόμενα γεγονότα εκδικάζονται ενώπιον δικαστηρίου και για όσο χρονικό διάστημα δεν έχει ολοκληρωθεί η δικαστική διαδικασία.

Η προσωρινή εξεταστική επιτροπή παύει να υφίσταται από τη στιγμή που καταθέτει την έκθεσή της.

Οι λεπτομερείς διατάξεις άσκησης του δικαιώματος εξέτασης των πραγμάτων καθορίζονται με κοινή συμφωνία μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής.

Άρθρο 194

Οι πολίτες της Ένωσης, καθώς και κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που κατοικεί ή έχει την καταστατική του έδρα σε κράτος μέλος, δικαιούνται να υποβάλλουν, ατομικά ή από κοινού με άλλους πολίτες ή πρόσωπα, αναφορά στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για θέμα που υπάγεται στους τομείς δραστηριοτήτων της Κοινότητας και το οποίο τους αφορά άμεσα.

Άρθρο 195

1. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ορίζει διαμεσολαβητή, ο οποίος είναι εξουσιοδοτημένος να παραλαμβάνει τις καταγγελίες όλων των πολιτών της Ένωσης ή των φυσικών ή νομικών προσώπων που κατοικούν ή έχουν την καταστατική τους έδρα σε κράτος μέλος, σχετικά με περιπτώσεις κακής διοίκησης στα πλαίσια της δράσης των κοινοτικών οργάνων ή οργανισμών, με εξαίρεση το Δικαστήριο και το Πρωτοδικείο κατά την άσκηση των δικαιοδοτικών τους καθηκόντων.

Στα πλαίσια των καθηκόντων του, ο διαμεσολαβητής διεξάγει τις έρευνες που κρίνει δικαιολογημένες είτε με δική του πρωτοβουλία είτε βάσει των καταγγελιών που του έχουν υποβληθεί απευθείας ή μέσω μέλους του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, εκτός εάν για τα καταγγελλόμενα γεγονότα έχει ή είχε κινηθεί δικαστική διαδικασία. Εάν ο διαμεσολαβητής διαπιστώσει περίπτωση κακής διοίκησης, υποβάλλει το θέμα στο οικείο όργανο, το οποίο διαθέτει προθεσμία τριών μηνών για να εκθέσει τη γνώμη του στο διαμεσολαβητή. Ο διαμεσολαβητής διαβιβάζει εν συνεχεία έκθεση προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και προς το οικείο όργανο. Ο καταγγέλλων ενημερώνεται για το αποτέλεσμα των ερευνών αυτών.

Ο διαμεσολαβητής συντάσσει ετήσια έκθεση προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με τα αποτελέσματα των ερευνών του.

2. Ο διαμεσολαβητής διορίζεται μετά από κάθε εκλογή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για τη διάρκεια της βουλευτικής περιόδου. Η θητεία του δύναται να ανανεωθεί.

Το Δικαστήριο μπορεί να απαλλάξει το διαμεσολαβητή από τα καθήκοντά του αιτήσει του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, εάν παύσει να πληροί τις προϋποθέσεις που απαιτούνται για την άσκηση των καθηκόντων του ή εάν διαπράξει βαρύ παράπτωμα.

3. Ο διαμεσολαβητής ασκεί τα καθήκοντά του με πλήρη ανεξαρτησία. Κατά την άσκηση των καθηκόντων του, δεν ζητά ούτε δέχεται υποδείξεις από κανένα οργανισμό. Ο διαμεσολαβητής δεν μπορεί, κατά τη διάρκεια των καθηκόντων του, να ασκεί καμία άλλη επαγγελματική δραστηριότητα, αμειβόμενη ή μη.

4. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, μετά από γνώμη της Επιτροπής και με την έγκριση του Συμβουλίου που αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία, προσδιορίζει το καθεστώς και τους γενικούς όρους της άσκησης των καθηκόντων του διαμεσολαβητή.

Άρθρο 196

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο συνέρχεται σε ετήσια σύνοδο αυτοδικαίως τη δεύτερη Τρίτη του Μαρτίου.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο δύναται να συνέλθει σε έκτακτη σύνοδο, αν το ζητήσει η πλειοψηφία των μελών του, το Συμβούλιο ή η Επιτροπή.

Άρθρο 197

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εκλέγει μεταξύ των μελών του τον πρόεδρο και το προεδρείο του.

Τα μέλη της Επιτροπής δύναται να μετέχουν σε όλες τις συνεδριάσεις και ακούονται εξ ονόματος της Επιτροπής όποτε ζητήσουν το λόγο.

Η Επιτροπή απαντά προφορικώς ή γραπτώς στις ερωτήσεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ή των μελών του.

Το Συμβούλιο ακούεται από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σύμφωνα με τον κανονισμό του.

Άρθρο 198

Εκτός αντιθέτων διατάξεων της παρούσας συνθήκης, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αποφασίζει με την απόλυτη πλειοψηφία των ψηφισάντων.

Ο κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ορίζει την απαρτία.

Άρθρο 199

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ψηφίζει τον κανονισμό του αποφασίζοντας με την πλειοψηφία των μελών του.

Τα πρακτικά του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου δημοσιεύονται κατά τις διατάξεις του κανονισμού αυτού.

Άρθρο 200

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο συζητεί σε δημόσια συνεδρίαση την ετήσια γενική έκθεση που του υποβάλλει η Επιτροπή.

Άρθρο 201

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο δεν δύναται να αποφασίσει επί προτάσεως δυσπιστίας κατά της δραστηριότητας της Επιτροπής πριν παρέλθουν τρεις τουλάχιστον ημέρες μετά την υποβολή της, και μόνον με φανερή ψηφοφορία.

Αν η πρόταση δυσπιστίας γίνει δεκτή με την πλειοψηφία των δύο τρίτων των ψηφισάντων και την πλειοψηφία των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, τα μέλη της Επιτροπής οφείλουν να παραιτηθούν συλλογικώς. Μέχρις ότου αντικατασταθούν, σύμφωνα με το άρθρο 214, εξακολουθούν να διεκπεραιώνουν τις τρέχουσες υποθέσεις. Στην περίπτωση αυτή, η θητεία των μελών της Επιτροπής που διορίζονται σε αντικατάστασή τους λήγει την ημερομηνία που θα είχε λήξει η θητεία των μελών της Επιτροπής που εξαναγκάστηκαν σε συλλογική παραίτηση.

ΤΜΗΜΑ 2

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Άρθρο 202

Για την πραγματοποίηση των σκοπών της παρούσας συνθήκης και κατά τους όρους αυτής, το Συμβούλιο:

- διασφαλίζει το συντονισμό της γενικής οικονομικής πολιτικής των κρατών μελών,
- έχει εξουσία λήψεως αποφάσεων,
- αναθέτει στην Επιτροπή, με τις πράξεις που εκδίδει, αρμοδιότητες εκτέλεσης των κανόνων που θεσπίζει. Το Συμβούλιο μπορεί να υπαγάγει την άσκηση αυτών των αρμοδιοτήτων σε ορισμένους όρους. Το Συμβούλιο μπορεί επίσης να διατηρήσει το δικαίωμα να ασκεί απευθείας εκτελεστικές αρμοδιότητες σε ειδικές περιπτώσεις. Οι ανωτέρω όροι πρέπει να ανταποκρίνονται στις αρχές και στους κανόνες που θα έχει θεσπίσει προηγουμένως το Συμβούλιο, με ομόφωνη απόφαση, μετά από πρόταση της Επιτροπής και γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Άρθρο 203

Το Συμβούλιο απαρτίζεται από έναν αντιπρόσωπο κάθε κράτους μέλους σε υπουργικό επίπεδο, ο οποίος είναι εξουσιοδοτημένος να δεσμεύει την κυβέρνηση του κράτους μέλους που αντιπροσωπεύει.

Η προεδρία ασκείται διαδοχικώς από κάθε κράτος μέλος του Συμβουλίου για περίοδο έξι μηνών σύμφωνα με τη σειρά που αποφασίζει το Συμβούλιο ομοφώνως.

Άρθρο 204

Το Συμβούλιο συνέρχεται κατόπιν προσκλήσεως του προέδρου του με πρωτοβουλία αυτού του ιδίου, ενός από τα μέλη του ή της Επιτροπής.

Άρθρο 205 ()*

1. Εκτός αντιθέτων διατάξεων της παρούσας συνθήκης, το Συμβούλιο αποφασίζει με την πλειοψηφία των μελών του.

2. Όταν το Συμβούλιο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία, οι ψήφοι των μελών του σταθμίζονται ως εξής:

Βέλγιο	5
Δανία	3
Γερμανία	10
Ελλάδα	5
Ισπανία	8
Γαλλία	10
Ιρλανδία	3
Ιταλία	10
Λουξεμβούργο	2
Κάτω Χώρες	5
Αυστρία	4
Πορτογαλία	5
Φινλανδία	3
Σουηδία	4
Ηνωμένο Βασίλειο	10.

Για να αποφασίσει το Συμβούλιο απαιτούνται τουλάχιστον:

- εξήντα δύο ψήφοι, όταν κατά την παρούσα συνθήκη το Συμβούλιο αποφασίζει προτάσει της Επιτροπής,
- εξήντα δύο ψήφοι που περιλαμβάνουν τις ψήφους δέκα τουλάχιστον μελών, στις άλλες περιπτώσεις.

3. Οι αποχές παρόντων ή αντιπροσωπευόμενων μελών δεν εμποδίζουν το Συμβούλιο να αποφασίσει όταν απαιτείται ομοφωνία.

Άρθρο 206

Σε περίπτωση ψηφοφορίας, κάθε μέλος του Συμβουλίου δύναται να αντιπροσωπεύσει ένα μόνον από τα λοιπά μέλη.

Άρθρο 207 (**)

1. Μια επιτροπή αποτελούμενη από τους μόνιμους αντιπροσώπους των κρατών μελών έχει ως έργο την προετοιμασία των εργασιών του Συμβουλίου και την εκτέλεση των εντολών που της ανατίθενται από το Συμβούλιο. Η επιτροπή δύναται να λαμβάνει διαδικαστικές αποφάσεις στις περιπτώσεις που προβλέπονται στον εσωτερικό κανονισμό του Συμβουλίου.

(*) Το άρθρο αυτό θα τροποποιηθεί, από την 1η Ιανουαρίου 2005, σύμφωνα με το πρωτόκολλο για τη διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης (βλέπε παράρτημα).

(**) Άρθρο το οποίο τροποποιήθηκε από τη συνθήκη της Νίκαιας.

2. Το Συμβούλιο επικουρείται από γενική γραμματεία, υπό την ευθύνη ενός γενικού γραμματέα, ύπατου εκπροσώπου για την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας, επικουρούμενου από αναπληρωτή γενικό γραμματέα υπεύθυνο για τη λειτουργία της γενικής γραμματείας. Ο γενικός γραμματέας και ο αναπληρωτής γενικός γραμματέας διορίζονται από το Συμβούλιο, το οποίο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία.

Το Συμβούλιο αποφασίζει σχετικά με την οργάνωση της γενικής γραμματείας.

3. Το Συμβούλιο θεσπίζει τον εσωτερικό του κανονισμό.

Για τους σκοπούς εφαρμογής του άρθρου 255 παράγραφος 3, το Συμβούλιο εισάγει στον εν λόγω κανονισμό τις προϋποθέσεις για την πρόσβαση του κοινού στα έγγραφα του Συμβουλίου. Για τους σκοπούς της παρούσας παραγράφου, το Συμβούλιο ορίζει τις περιπτώσεις στις οποίες πρέπει να θεωρείται ότι ενεργεί στα πλαίσια της νομοθετικής του εξουσίας, με σκοπό να καθίσταται δυνατή μια μεγαλύτερη πρόσβαση στα έγγραφα για τις περιπτώσεις αυτές, παράλληλα δε να διασφαλίζεται η αποτελεσματικότητα στη διαδικασία λήψης αποφάσεων. Σε κάθε περίπτωση, όταν το Συμβούλιο ενεργεί στα πλαίσια της νομοθετικής του εξουσίας, δημοσιοποιούνται τα αποτελέσματα της ψηφοφορίας και η αιτιολόγηση των ψήφων, καθώς επίσης και οι δηλώσεις στα πρακτικά.

Άρθρο 208

Το Συμβούλιο δύναται να ζητήσει από την Επιτροπή να διεξαγάγει τις κατά την άποψη του πρόσφορες έρευνες για την πραγματοποίηση των κοινών σκοπών και να του υποβάλει τις κατάλληλες προτάσεις.

Άρθρο 209

Το Συμβούλιο, μετά γνώμη της Επιτροπής, καθορίζει το νομικό καθεστώς των επιτροπών που προβλέπονται στην παρούσα συνθήκη.

Άρθρο 210 (*)

Το Συμβούλιο ορίζει με ειδική πλειοψηφία τις αποδοχές, αποζημιώσεις και συντάξεις του προέδρου και των μελών της Επιτροπής, του προέδρου, των δικαστών, των γενικών εισαγγελέων και του γραμματέως του Δικαστηρίου, καθώς και των μελών και του γραμματέως του Πρωτοδικείου. Ορίζει επίσης, με την ίδια πλειοψηφία, κάθε άλλη αποζημίωση που καταβάλλεται αντί αμοιβής.

ΤΜΗΜΑ 3

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Άρθρο 211

Για τη διασφάλιση της λειτουργίας και αναπτύξεως της κοινής αγοράς, η Επιτροπή:

— μεριμνά για την εφαρμογή της παρούσας συνθήκης, καθώς και των διατάξεων που θεσπίζονται δυνάμει αυτής από τα όργανα,

(*) Άρθρο το οποίο τροποποιήθηκε από τη συνθήκη της Νίκαιας.

- διατυπώνει συστάσεις ή γνώμες επί θεμάτων που αποτελούν αντικείμενο της παρούσας συνθήκης, εφόσον προβλέπεται ρητώς από αυτήν ή θεωρείται αναγκαίο από την Επιτροπή,
- έχει ίδια εξουσία λήψεως αποφάσεων και συμπράττει στη διαμόρφωση των πράξεων του Συμβουλίου και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου κατά τις διατάξεις της παρούσας συνθήκης,
- ασκεί τις αρμοδιότητες που της αναθέτει το Συμβούλιο για την εκτέλεση των κανόνων που θεσπίζει.

Άρθρο 212

Η Επιτροπή δημοσιεύει κατ' έτος, ένα μήνα τουλάχιστον προ της έναρξης της συνόδου του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, γενική έκθεση περί της δραστηριότητας της Κοινότητας.

Άρθρο 213

1. (*) Η Επιτροπή αποτελείται από είκοσι μέλη που επιλέγονται βάσει των γενικών τους προσόντων και τα οποία παρέχουν κάθε εγγύηση ανεξαρτησίας.

Ο αριθμός των μελών της Επιτροπής δύναται να τροποποιείται ομοφώνως από το Συμβούλιο.

Μόνον οι έχοντες την ιθαγένεια των κρατών μελών δύναται να είναι μέλη της Επιτροπής.

Η Επιτροπή πρέπει να περιλαμβάνει τουλάχιστον έναν υπήκοο από κάθε κράτος μέλος, χωρίς ο αριθμός των μελών των εχόντων την αυτή ιθαγένεια να είναι μεγαλύτερος των δύο.

2. Τα μέλη της Επιτροπής ασκούν τα καθήκοντά τους με πλήρη ανεξαρτησία προς το γενικό συμφέρον της Κοινότητας.

Κατά την εκπλήρωση των καθηκόντων τους δεν ζητούν ούτε δέχονται υποδείξεις από καμία κυβέρνηση ή άλλον οργανισμό. Απέχουν από κάθε πράξη ασυμβίβαστη προς τον χαρακτήρα των καθηκόντων τους. Κάθε κράτος μέλος υποχρεούται να σέβεται την αρχή αυτή και να μην επιδιώκει να επηρεάζει τα μέλη της Επιτροπής κατά την εκτέλεση του έργου τους.

Τα μέλη της Επιτροπής δεν δύναται, κατά τη διάρκεια της θητείας τους να ασκούν οποιαδήποτε άλλη επαγγελματική δραστηριότητα, αμειβόμενη ή μη. Αναλαμβάνουν επισήμως την υποχρέωση, κατά την ανάληψη των καθηκόντων τους, να τηρούν κατά τη διάρκεια της θητείας τους και μετά τη λήξη αυτής τις υποχρεώσεις που απορρέουν εκ της θέσεώς τους, και ιδίως τα καθήκοντα εντιμότητας και διακριτικότητας ως προς την αποδοχή, μετά τη λήξη της θητείας τους, ορισμένων θέσεων ή ορισμένων πλεονεκτημάτων. Σε περίπτωση παράβασης των υποχρεώσεων αυτών, το Δικαστήριο, αιτήσεως του Συμβουλίου ή της Επιτροπής, δύναται, αναλόγως της περιπτώσεως, να απαλλάξει από τα καθήκοντά του το ενδιαφερόμενο μέλος, υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 216, ή να αποφασίσει την έκπτωσή του από το δικαίωμα συνταξιοδότησης ή από άλλες αντ' αυτού παροχές.

(*) Η παράγραφος αυτή θα τροποποιηθεί, από την 1η Ιανουαρίου 2005, όταν η Ένωση θα περιλαμβάνει 27 κράτη μέλη, σύμφωνα με το πρωτόκολλο για τη διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης (βλέπε παράρτημα).

Άρθρο 214 (*)

1. Τα μέλη της Επιτροπής διορίζονται, για περίοδο πέντε ετών, σύμφωνα με τη διαδικασία της παραγράφου 2, και με την επιφύλαξη, ενδεχομένως, των διατάξεων του άρθρου 201.

Η θητεία τους δύναται να ανανεωθεί.

2. Το Συμβούλιο, συνερχόμενο σε επίπεδο αρχηγών κρατών ή κυβερνήσεων, και αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία, ορίζει την προσωπικότητα που προτίθεται να διορίσει ως πρόεδρο της Επιτροπής· ο διορισμός εγκρίνεται από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία, και κατόπιν κοινής συμφωνίας με τον ορισθέντα πρόεδρο, εγκρίνει τον κατάλογο των άλλων προσωπικοτήτων που προτίθεται να διορίσει μέλη της Επιτροπής, ο οποίος καταρτίζεται σύμφωνα με τις προτάσεις που υποβάλλει κάθε κράτος μέλος.

Ο πρόεδρος και τα άλλα μέλη της Επιτροπής που ορίστηκαν κατ' αυτόν τον τρόπο υπόκεινται, ως σώμα, σε ψήφο έγκρισης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Μετά την έγκριση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, ο πρόεδρος και τα άλλα μέλη της Επιτροπής διορίζονται από το Συμβούλιο, το οποίο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία.

Άρθρο 215 (*)

Εκτός των τακτικών ανανεώσεων και των θανάτων, τα καθήκοντα μέλους της Επιτροπής λήγουν ατομικώς κατόπιν παραιτήσεως ή απαλλαγής από αυτά.

Το παραιτηθέν, απαλλαγέν των καθηκόντων του ή αποθανόν μέλος αντικαθίσταται για τον υπόλοιπο χρόνο της θητείας του από νέο μέλος που διορίζεται από το Συμβούλιο, το οποίο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία. Το Συμβούλιο δύναται να αποφασίσει ομόφωνα ότι δεν συντρέχει λόγος αντικατάστασης.

Εάν ο πρόεδρος παραιτηθεί ή απαλλαγεί από τα καθήκοντά του ή αποβιώσει, αντικαθίσταται για τον υπόλοιπο χρόνο της θητείας του, σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 214 παράγραφος 2.

Εκτός από την περίπτωση απαλλαγής από τα καθήκοντά τους που προβλέπεται στο άρθρο 216, τα μέλη της Επιτροπής παραμένουν σε υπηρεσία μέχρις ότου αντικατασταθούν ή μέχρις ότου το Συμβούλιο αποφασίσει ότι δεν συντρέχει λόγος αντικατάστασης, σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 216

Κάθε μέλος της Επιτροπής, αν δεν πληροί πλέον τις αναγκαίες προϋποθέσεις για την άσκηση των καθηκόντων του ή αν διαπράξει βαρύ παράπτωμα, δύναται να απαλλάσσεται των καθηκόντων του από το Δικαστήριο, κατόπιν αιτήσεως του Συμβουλίου ή της Επιτροπής.

Άρθρο 217 (*)

1. Η Επιτροπή εργάζεται υπό την πολιτική καθοδήγηση του προέδρου της, ο οποίος αποφασίζει σχετικά με την εσωτερική οργάνωσή της προκειμένου να διασφαλίζονται η συνοχή, η αποτελεσματικότητα και η συλλογικότητα της δράσης της.

(*) Άρθρο το οποίο τροποποιήθηκε από τη συνθήκη της Νίκαιας.

2. Οι αρμοδιότητες της Επιτροπής διαρθρώνονται και κατανέμονται μεταξύ των μελών της από τον πρόεδρο. Ο πρόεδρος μπορεί να προβαίνει σε ανακατανομή των αρμοδιοτήτων αυτών κατά τη διάρκεια της θητείας. Τα μέλη της Επιτροπής ασκούν τα καθήκοντα που τους ανατίθενται από τον πρόεδρο υπό την εποπτεία του τελευταίου.
3. Ο πρόεδρος, κατόπιν εγκρίσεως του σώματος, ορίζει αντιπροέδρους μεταξύ των μελών της Επιτροπής.
4. Ένα μέλος της Επιτροπής υποβάλλει την παραίτησή του, εφόσον του το ζητήσει ο πρόεδρος, κατόπιν εγκρίσεως του σώματος.

Άρθρο 218

1. Το Συμβούλιο και η Επιτροπή διεξάγουν μεταξύ τους διαβουλεύσεις και ρυθμίζουν με κοινή συμφωνία τους τρόπους συνεργασίας τους.
2. Η Επιτροπή θεσπίζει τον εσωτερικό κανονισμό της προς εξασφάλιση της λειτουργίας της και της λειτουργίας των υπηρεσιών της, κατά τους όρους που προβλέπονται στην παρούσα συνθήκη. Η Επιτροπή δημοσιεύει τον κανονισμό αυτόν.

Άρθρο 219 (*)

Η Επιτροπή αποφασίζει με την πλειοψηφία του αριθμού των μελών που προβλέπεται στο άρθρο 213.

Η Επιτροπή συνεδριάζει εγκύρως, όταν είναι παρόντα όσα μέλη απαιτούνται από τον κανονισμό της.

ΤΜΗΜΑ 4

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

Άρθρο 220 (*)

Το Δικαστήριο και το Πρωτοδικείο εξασφαλίζουν, στα πλαίσια των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων τους, την τήρηση του δικαίου κατά την ερμηνεία και την εφαρμογή της παρούσας συνθήκης.

Είναι, εξάλλου, δυνατόν να προσαρτώνται στο Πρωτοδικείο δικαιοδοτικά τμήματα υπό τους όρους του άρθρου 225 Α, προκειμένου να ασκούν, σε ορισμένους συγκεκριμένους τομείς, δικαιοδοτικές αρμοδιότητες οι οποίες προβλέπονται από την παρούσα Συνθήκη.

Άρθρο 221 (*)

Το Δικαστήριο αποτελείται από έναν δικαστή ανά κράτος μέλος.

Το Δικαστήριο συνέρχεται σε τμήματα ή ως τμήμα μείζονος συνθέσεως, σύμφωνα με τους κανόνες που προβλέπονται για τον σκοπό αυτό από τον Οργανισμό του Δικαστηρίου.

Εφόσον το προβλέπει ο Οργανισμός, το Δικαστήριο δύναται επίσης να συνεδριάζει σε ολομέλεια.

(*) Άρθρο το οποίο τροποποιήθηκε από τη συνθήκη της Νίκαιας.

Άρθρο 222 (*)

Το Δικαστήριο επικουρείται από οκτώ γενικούς εισαγγελείς. Κατόπιν αιτήσεως του Δικαστηρίου, το Συμβούλιο δύναται, αποφασίζοντας ομόφωνα, να αυξήσει τον αριθμό των γενικών εισαγγελέων.

Ο γενικός εισαγγελέας διατυπώνει δημοσία, με πλήρη αμεροληψία και ανεξαρτησία, αιτιολογημένες προτάσεις επί των υποθέσεων οι οποίες, σύμφωνα με τον Οργανισμό του Δικαστηρίου, απαιτούν την παρέμβασή του.

Άρθρο 223 (*)

Οι δικαστές και οι γενικοί εισαγγελείς του Δικαστηρίου επιλέγονται μεταξύ προσωπικοτήτων που παρέχουν πλήρη εγγύηση ανεξαρτησίας και συγκεντρώνουν στις χώρες τους τις αναγκαίες προϋποθέσεις για τον διορισμό στα ανώτατα δικαστικά αξιώματα ή είναι νομικοί αναγνωρισμένου κύρους. Διορίζονται με κοινή συμφωνία από τις κυβερνήσεις των κρατών μελών για περίοδο έξι ετών.

Κάθε τρία έτη γίνεται μερική ανανέωση των δικαστών και των γενικών εισαγγελέων σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται από τον Οργανισμό του Δικαστηρίου.

Οι δικαστές εκλέγουν μεταξύ τους τον πρόεδρο του Δικαστηρίου για περίοδο τριών ετών. Η επανεκλογή του επιτρέπεται.

Επιτρέπεται ο επαναδιορισμός απερχομένων δικαστών και γενικών εισαγγελέων.

Το Δικαστήριο διορίζει τον γραμματέα του και καθορίζει την υπηρεσιακή του κατάσταση.

Το Δικαστήριο καταρτίζει τον κανονισμό διαδικασίας του. Ο κανονισμός αυτός υπόκειται στην έγκριση του Συμβουλίου, το οποίο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία.

Άρθρο 224 (*)

Το Πρωτοδικείο περιλαμβάνει έναν τουλάχιστο δικαστή ανά κράτος μέλος. Ο αριθμός των δικαστών καθορίζεται από τον Οργανισμό του Δικαστηρίου. Ο Οργανισμός είναι δυνατόν να προβλέπει ότι το Πρωτοδικείο επικουρείται από γενικούς εισαγγελείς.

Τα μέλη του Πρωτοδικείου επιλέγονται μεταξύ προσώπων που παρέχουν πλήρη εγγύηση ανεξαρτησίας και έχουν την απαιτούμενη ικανότητα για την άσκηση υψηλών δικαστικών καθηκόντων. Διορίζονται με κοινή συμφωνία από τις κυβερνήσεις των κρατών μελών για περίοδο έξι ετών. Ανά τριετία γίνεται μερική ανανέωση. Τα απερχόμενα μέλη μπορούν να διορίζονται εκ νέου.

Οι δικαστές εκλέγουν μεταξύ τους τον πρόεδρο του Πρωτοδικείου για περίοδο τριών ετών. Η επανεκλογή του επιτρέπεται.

Το Πρωτοδικείο διορίζει τον γραμματέα του και καθορίζει την υπηρεσιακή του κατάσταση.

Το Πρωτοδικείο καταρτίζει τον κανονισμό διαδικασίας του, σε συμφωνία με το Δικαστήριο. Ο κανονισμός αυτός υπόκειται στην έγκριση του Συμβουλίου, το οποίο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία.

Εάν δεν ορίζει άλλως ο Οργανισμός του Δικαστηρίου, οι διατάξεις της παρούσας συνθήκης σχετικά με το Δικαστήριο εφαρμόζονται και για το Πρωτοδικείο.

(*) Άρθρο το οποίο τροποποιήθηκε από τη συνθήκη της Νίκαιας.

Άρθρο 225 (*)

1. Το Πρωτοδικείο είναι αρμόδιο να αποφαινεται σε πρώτο βαθμό επί των προσφυγών που αναφέρονται στα άρθρα 230, 232, 235, 236 και 238, με εξαίρεση αυτές που έχουν ανατεθεί σε δικαιοδοτικό τμήμα και αυτές που ο Οργανισμός επιφυλάσσει στο Δικαστήριο. Ο Οργανισμός μπορεί να προβλέπει ότι το Πρωτοδικείο είναι αρμόδιο και για άλλες κατηγορίες προσφυγών.

Οι αποφάσεις που εκδίδει το Πρωτοδικείο δυνάμει της παρούσας παραγράφου υπόκεινται σε αναίρεση ενώπιον του Δικαστηρίου, η οποία περιορίζεται σε νομικά ζητήματα, σύμφωνα με τους όρους και τους περιορισμούς που προβλέπονται από τον Οργανισμό.

2. Το Πρωτοδικείο είναι αρμόδιο να αποφαινεται επί προσφυγών που ασκούνται κατά των αποφάσεων των δικαιοδοτικών τμημάτων τα οποία συνιστώνται κατ' εφαρμογή του άρθρου 225Α.

Οι αποφάσεις που εκδίδει το Πρωτοδικείο δυνάμει της παρούσας παραγράφου μπορούν κατ' εξαίρεση να επανεξετάζονται από το Δικαστήριο, σύμφωνα με τους όρους και τους περιορισμούς που προβλέπονται από τον Οργανισμό, εφόσον υπάρχει σοβαρός κίνδυνος να θιγεί η ενότητα ή η συνοχή του κοινοτικού δικαίου.

3. Το Πρωτοδικείο είναι αρμόδιο να αποφαινεται επί προδικαστικών ζητημάτων, τα οποία του υποβάλλονται δυνάμει του άρθρου 234, σε συγκεκριμένους τομείς που καθορίζονται από τον Οργανισμό.

Όταν το Πρωτοδικείο κρίνει ότι η υπόθεση συνεπάγεται την έκδοση απόφασης επί αρχής, η οποία ενδέχεται να θίξει την ενότητα ή τη συνοχή του κοινοτικού δικαίου, δύναται να παραπέμψει την υπόθεση στο Δικαστήριο προκειμένου να αποφανθεί επ' αυτής.

Οι αποφάσεις που εκδίδει το Πρωτοδικείο επί προδικαστικών θεμάτων, είναι δυνατόν κατ' εξαίρεση να επανεξετάζονται από το Δικαστήριο, σύμφωνα με τους όρους και τους περιορισμούς που προβλέπει ο Οργανισμός, εφόσον υπάρχει σοβαρός κίνδυνος να θιγεί η ενότητα ή η συνοχή του κοινοτικού δικαίου.

Άρθρο 225 Α (**)

Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομόφωνα, προτάσει της Επιτροπής και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Δικαστήριο, ή τη αιτήσει του Δικαστηρίου και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Επιτροπή, δύναται να συνιστά δικαιοδοτικά τμήματα για να εκδικάζουν σε πρώτο βαθμό ορισμένες κατηγορίες προσφυγών οι οποίες ασκούνται σε συγκεκριμένους τομείς.

Η απόφαση σχετικά με τη σύσταση δικαιοδοτικού τμήματος ορίζει τους κανόνες σχετικά με τη σύνθεση του εν λόγω τμήματος και προσδιορίζει την έκταση των αρμοδιοτήτων που του ανατίθενται.

Οι αποφάσεις των δικαιοδοτικών τμημάτων υπόκεινται σε αναίρεση, η οποία περιορίζεται σε νομικά ζητήματα, ή, εάν το προβλέπει η απόφαση για τη σύσταση του τμήματος, σε έφεση, η οποία μπορεί να αφορά και πραγματικά περιστατικά, ενώπιον του Πρωτοδικείου.

(*) Άρθρο το οποίο τροποποιήθηκε από τη συνθήκη της Νίκαιας.

(**) Άρθρο το οποίο παρεμβάλλεται από τη συνθήκη της Νίκαιας.

Τα μέλη των δικαιοδοτικών τμημάτων επιλέγονται μεταξύ προσώπων που παρέχουν πλήρη εγγύηση ανεξαρτησίας και έχουν την απαιτούμενη ικανότητα για την άσκηση δικαστικών καθηκόντων. Διορίζονται από το Συμβούλιο, το οποίο αποφασίζει ομοφώνως.

Τα δικαιοδοτικά τμήματα καταρτίζουν τον κανονισμό διαδικασίας τους, σε συμφωνία με το Δικαστήριο. Ο κανονισμός αυτός υπόκειται στην έγκριση του Συμβουλίου, το οποίο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία.

Εάν η απόφαση για τη σύσταση του τμήματος δεν ορίζει άλλως, οι διατάξεις της παρούσας συνθήκης σχετικά με το Δικαστήριο και οι διατάξεις του Οργανισμού του Δικαστηρίου εφαρμόζονται και στα δικαιοδοτικά τμήματα.

Άρθρο 226

Αν η Επιτροπή κρίνει ότι ένα κράτος μέλος έχει παραβεί υποχρέωσή του εκ της παρούσας συνθήκης, διατυπώνει αιτιολογημένη γνώμη επί του θέματος, αφού προηγουμένως παρέχει τη δυνατότητα στο κράτος αυτό να διατυπώσει τις παρατηρήσεις του.

Αν το κράτος δεν συμμορφωθεί με τη γνώμη αυτή εντός της προθεσμίας που του τάσσει η Επιτροπή, δύναται η τελευταία να προσφύγει στο Δικαστήριο.

Άρθρο 227

Κάθε κράτος μέλος δύναται να προσφύγει στο Δικαστήριο, αν κρίνει ότι άλλο κράτος μέλος έχει παραβεί υποχρέωσή του εκ της παρούσας συνθήκης.

Πριν ένα κράτος μέλος ασκήσει προσφυγή κατά άλλου κράτους μέλους, επικαλούμενο παράβαση υποχρέωσης εκ της παρούσας συνθήκης, οφείλει να φέρει το ζήτημα στην Επιτροπή.

Η Επιτροπή διατυπώνει αιτιολογημένη γνώμη επί του θέματος, αφού προηγουμένως παρέχει τη δυνατότητα στα ενδιαφερόμενα κράτη να προβούν κατ' αντιδικία σε γραπτές ή προφορικές παρατηρήσεις.

Αν η Επιτροπή δεν διατυπώνει γνώμη εντός τριών μηνών από της υποβολής της αιτήσεως, η προσφυγή δύναται να κατατεθεί στο Δικαστήριο και χωρίς τη γνώμη της Επιτροπής.

Άρθρο 228

1. Εάν το Δικαστήριο διαπιστώσει ότι κράτος μέλος έχει παραβεί υποχρέωσή του εκ της παρούσας συνθήκης, το κράτος αυτό οφείλει να λάβει τα μέτρα που συνεπάγεται η εκτέλεση της αποφάσεως του Δικαστηρίου.

2. Εάν η Επιτροπή κρίνει ότι το συγκεκριμένο κράτος μέλος δεν έλαβε τα προαναφερόμενα μέτρα, συντάσσει, αφού παράσχει σ' αυτό το κράτος τη δυνατότητα να υποβάλει τις παρατηρήσεις του, αιτιολογημένη γνώμη, διευκρινίζοντας τα σημεία στα οποία το συγκεκριμένο κράτος μέλος δεν έχει συμμορφωθεί με την απόφαση του Δικαστηρίου.

Εάν το συγκεκριμένο κράτος μέλος δεν λάβει τα μέτρα που συνεπάγεται η εκτέλεση της αποφάσεως του Δικαστηρίου μέσα στην προθεσμία που όρισε η Επιτροπή, τότε η Επιτροπή μπορεί να προσφύγει στο Δικαστήριο, προσδιορίζοντας ταυτόχρονα το ύψος του κατ' αποκοπήν ποσού ή της χρηματικής ποινής που οφείλει να καταβάλει το κράτος μέλος και το οποίο η Επιτροπή κρίνει κατάλληλο για την περίπτωση.

Εάν το Δικαστήριο διαπιστώσει ότι το συγκεκριμένο κράτος μέλος δεν συμμορφώθηκε με την απόφασή του, μπορεί να του επιβάλει την καταβολή κατ' αποκοπήν ποσού ή χρηματικής ποινής.

Η διαδικασία αυτή δεν θίγει το άρθρο 227.

Άρθρο 229

Οι κανονισμοί που εκδίδονται από κοινού από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο και από το Συμβούλιο, βάσει της παρούσας συνθήκης, δύνανται να χορηγούν στο Δικαστήριο πλήρη δικαιοδοσία σχετικά με τις κυρώσεις που προβλέπουν.

Άρθρο 229 Α (*)

Με την επιφύλαξη των λοιπών διατάξεων της παρούσας συνθήκης, το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομόφωνα προτάσει της Επιτροπής και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, μπορεί, στην έκταση που αυτό καθορίζει, να θεσπίζει διατάξεις προκειμένου να ανατεθεί στο Δικαστήριο, η αρμοδιότητα να αποφαινεται επί διαφορών σχετικών με την εφαρμογή των πράξεων οι οποίες εκδίδονται βάσει της παρούσας συνθήκης και δημιουργούν κοινοτικούς τίτλους βιομηχανικής ιδιοκτησίας. Το Συμβούλιο συνιστά στα κράτη μέλη να υιοθετήσουν τις διατάξεις αυτές σύμφωνα με τους αντίστοιχους συνταγματικούς κανόνες τους.

Άρθρο 230 (**)

Το Δικαστήριο ελέγχει τη νομιμότητα των πράξεων που εκδίδονται από κοινού από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, από το Συμβούλιο, την Επιτροπή και την ΕΚΤ, εκτός των συστάσεων και γνώμων και των πράξεων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου που παράγουν νομικά αποτελέσματα έναντι τρίτων.

Για τον σκοπό αυτό, το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να αποφαινεται επί προσφυγών που ασκούνται από κράτος μέλος, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο ή την Επιτροπή, λόγω αναρμοδιότητας, παραβάσεως ουσιαστικού τύπου, παραβάσεως της παρούσας συνθήκης ή οποιουδήποτε κανόνα δικαίου σχετικού με την εφαρμογή της ή λόγω καταχρήσεως εξουσίας.

Το Δικαστήριο είναι αρμόδιο, υπό τις ίδιες προϋποθέσεις, να αποφαινεται επί προσφυγών που ασκούνται από το Ελεγκτικό Συνέδριο και την ΕΚΤ, με σκοπό τη διατήρηση των προνομίων τους.

Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο δύναται με τις ίδιες προϋποθέσεις να ασκεί προσφυγή κατά των αποφάσεων που απευθύνονται σ' αυτό, καθώς και κατά αποφάσεων που, αν και εκδίδονται ως κανονισμοί ή αποφάσεις που απευθύνονται σε άλλο πρόσωπο, το αφορούν άμεσα και ατομικά.

Οι προσφυγές που προβλέπονται στο παρόν άρθρο ασκούνται εντός δύο μηνών, υπολογιζομένων, κατά περίπτωση, από τη δημοσίευση της πράξεως, την κοινοποίησή της στον προσφεύγοντα ή, ελλείψει δημοσίευσης ή κοινοποίησεως, από την ημέρα κατά την οποία ο προσφεύγων έλαβε γνώση της πράξεως.

(*) Άρθρο το οποίο παρεμβάλλεται από τη συνθήκη της Νίκαιας.

(**) Άρθρο το οποίο τροποποιήθηκε από τη συνθήκη της Νίκαιας.

Άρθρο 231

Αν η προσφυγή είναι βάσιμη, το Δικαστήριο κηρύσσει την προσβαλλομένη πράξη άκυρη.

Αν το Δικαστήριο κηρύξει κανονισμό άκυρο, προσδιορίζει, εφόσον το κρίνει αναγκαίο, εκείνα τα αποτελέσματα του ακυρωθέντος κανονισμού που θεωρούνται ότι διατηρούν την ισχύ τους.

Άρθρο 232

Αν το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο ή η Επιτροπή, κατά παράβαση της παρούσας συνθήκης, παραλείπουν να αποφασίσουν, τα κράτη μέλη και τα άλλα όργανα της Κοινότητας δύνανται να ασκούν προσφυγή στο Δικαστήριο και να ζητούν τη διαπίστωση της παράβασης αυτής.

Η προσφυγή αυτή είναι παραδεκτή μόνον αν το εν λόγω όργανο κληθεί προηγουμένως να ενεργήσει. Αν αυτό το όργανο δεν λάβει θέση εντός δύο μηνών από την πρόσκληση, η προσφυγή δύναται να ασκηθεί εντός νέας προθεσμίας δύο μηνών.

Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, υπό τις προϋποθέσεις των προηγούμενων παραγράφων, δύναται να προσφύγει στο Δικαστήριο κατά οργάνου της Κοινότητας το οποίο παρέλειψε να του απευθύνει πράξη εκτός συστάσεως ή γνώμης.

Το Δικαστήριο είναι αρμόδιο, υπό τις αυτές προϋποθέσεις, να εκδικάζει προσφυγές που ασκεί η ΕΚΤ στους τομείς των αρμοδιοτήτων της ή που ασκούνται κατ' αυτής.

Άρθρο 233

Το όργανο ή τα όργανα των οποίων η πράξη εκηρύχθη άκυρη ή των οποίων η παράλειψη εκηρύχθη αντίθετη προς την παρούσα συνθήκη, οφείλουν να λαμβάνουν τα μέτρα που συνεπάγεται η εκτέλεση της απόφασής του Δικαστηρίου.

Η υποχρέωση αυτή δεν θίγει τις υποχρεώσεις που δύνανται να προκύψουν από την εφαρμογή του άρθρου 288 δεύτερο εδάφιο.

Το παρόν άρθρο ισχύει και για την ΕΚΤ.

Άρθρο 234

Το Δικαστήριο αποφαινεται με προδικαστικές αποφάσεις:

- α) επί της ερμηνείας της παρούσας συνθήκης·
- β) επί του κύρους και της ερμηνείας των πράξεων των οργάνων της Κοινότητας και της ΕΚΤ·
- γ) επί της ερμηνείας των καταστατικών των οργανισμών που ιδρύθηκαν με πράξη του Συμβουλίου, εφόσον το προβλέπουν τα εν λόγω καταστατικά.

Δικαστήριο κράτους μέλους, ενώπιον του οποίου ανακύπτει τέτοιο ζήτημα, δύναται, αν κρίνει ότι απόφαση επί του ζητήματος είναι αναγκαία για την έκδοση της δικής του απόφασης, να παραπέμψει το ζήτημα στο Δικαστήριο για να αποφανθεί επ' αυτού.

Δικαστήριο κράτους μέλους, ενώπιον του οποίου ανακύπτει τέτοιο ζήτημα σε εκκρεμή υπόθεση και του οποίου οι αποφάσεις δεν υπόκεινται σε ένδικα μέσα του εσωτερικού δικαίου, οφείλει να παραπέμψει το ζήτημα στο Δικαστήριο.

Άρθρο 235

Το Δικαστήριο είναι αρμόδιο επί των διαφορών αποζημιώσεως που προβλέπονται στο άρθρο 288 δεύτερο εδάφιο.

Άρθρο 236

Το Δικαστήριο είναι αρμόδιο επί οποιασδήποτε διαφοράς μεταξύ της Κοινότητας και των υπαλλήλων της, εντός των ορίων και σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που ορίζει ο κανονισμός περί της υπηρεσιακής τους καταστάσεως ή οι οποίες προκύπτουν από το καθεστώς που τους διέπει.

Άρθρο 237

Υπό τους όρους των κατωτέρω διατάξεων, το Δικαστήριο είναι αρμόδιο επί των διαφορών που αφορούν:

- α) την εκπλήρωση των υποχρεώσεων των κρατών μελών που προκύπτουν από το καταστατικό της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων· το διοικητικό συμβούλιο της Τράπεζας διαθέτει εν προκειμένω τις εξουσίες που ανατίθενται στην Επιτροπή από το άρθρο 226·
- β) τις πράξεις του συμβουλίου των διοικητών της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων· κάθε κράτος μέλος, η Επιτροπή και το διοικητικό συμβούλιο της Τράπεζας δύνανται να ασκούν σχετικώς προσφυγή, σύμφωνα με το άρθρο 230·
- γ) τις πράξεις του διοικητικού συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων· κατά των πράξεων αυτών δύνανται να προσφεύγουν, σύμφωνα με το άρθρο 230, μόνον κράτη μέλη ή η Επιτροπή και μόνον λόγω παράβασης των τύπων που προβλέπει το άρθρο 21 παράγραφος 2 και παράγραφοι 5 έως και 7 του καταστατικού της Τράπεζας·
- δ) την εκτέλεση εκ μέρους των εθνικών κεντρικών τραπεζών των υποχρεώσεων που απορρέουν από την παρούσα συνθήκη και το καταστατικό του ΕΣΚΤ. Το συμβούλιο της ΕΚΤ διαθέτει, για το σκοπό αυτό, έναντι των εθνικών κεντρικών τραπεζών, τις εξουσίες που διαθέτει η Επιτροπή βάσει του άρθρου 226 έναντι των κρατών μελών. Αν το Δικαστήριο διαπιστώσει ότι εθνική κεντρική τράπεζα έχει παραβεί υποχρέωσή της εκ της παρούσας συνθήκης, η τράπεζα αυτή οφείλει να λάβει τα μέτρα που συνεπάγεται η εκτέλεση της απόφασης του Δικαστηρίου.

Άρθρο 238

Το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να λαμβάνει αποφάσεις δυνάμει ρήτρας διαιτησίας που περιέχεται σε σύμβαση δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, η οποία συνάπτεται από την Κοινότητα ή για λογαριασμό της.

Άρθρο 239

Το Δικαστήριο είναι αρμόδιο επί οποιασδήποτε διαφοράς μεταξύ των κρατών μελών, συναφούς με το αντικείμενο της παρούσας συνθήκης, αν η διαφορά αυτή του υποβληθεί δυνάμει συμβάσεως διαιτησίας.

Άρθρο 240

Εφόσον η παρούσα συνθήκη δεν προβλέπει αρμοδιότητα του Δικαστηρίου, οι διαφορές στις οποίες η Κοινότητα είναι διάδικος δεν εξαιρούνται εκ του λόγου αυτού από την αρμοδιότητα των εθνικών δικαστηρίων.

Άρθρο 241

Παρά τη λήξη της προθεσμίας του άρθρου 230 πέμπτο εδάφιο, κάθε διάδικος μπορεί επ' ευκαιρία διαφοράς που θέτει υπό αμφισβήτηση την ισχύ κανονισμού που έχει εκδοθεί από κοινού από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, ή την ισχύ κανονισμού του Συμβουλίου, της Επιτροπής ή της ΕΚΤ, να επικαλείται το ανεφάρμοστο του κανονισμού αυτού, ενώπιον του Δικαστηρίου, για έναν από του λόγους που προβλέπονται στο άρθρο 230 δεύτερο εδάφιο.

Άρθρο 242

Οι προσφυγές στο Δικαστήριο δεν έχουν ανασταλτικό αποτέλεσμα. Το Δικαστήριο όμως δύναται, αν κρίνει ότι επιβάλλεται από τις περιστάσεις, να διατάξει την αναστολή εκτελέσεως της προσβαλλομένης πράξεως.

Άρθρο 243

Στις υποθέσεις που εκκρεμούν ενώπιόν του, το Δικαστήριο δύναται να διατάσσει τα αναγκαία προσωρινά μέτρα.

Άρθρο 244

Οι αποφάσεις του Δικαστηρίου είναι εκτελεστές κατά τους όρους που καθορίζονται στο άρθρο 256.

Άρθρο 245 (*)

Ο οργανισμός του Δικαστηρίου ορίζεται σε ιδιαίτερο πρωτόκολλο.

Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομόφωνα κατόπιν αιτήσεως του Δικαστηρίου και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Επιτροπή, ή κατόπιν αιτήσεως της Επιτροπής και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Δικαστήριο, μπορεί να τροποποιεί τις διατάξεις του Οργανισμού, εξαιρέσει του τίτλου I.

ΤΜΗΜΑ 5

ΤΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Άρθρο 246

Το Ελεγκτικό Συνέδριο εξασφαλίζει τον έλεγχο των λογαριασμών.

Άρθρο 247 (*)

1. Το Ελεγκτικό Συνέδριο αποτελείται από έναν υπήκοο κάθε κράτους μέλους.

(*) Άρθρο το οποίο τροποποιήθηκε από τη συνθήκη της Νίκαιας.

2. Τα μέλη του Ελεγκτικού Συνεδρίου επιλέγονται μεταξύ προσωπικοτήτων που υπηρετούν ή έχουν υπηρετήσει στις χώρες τους σε όργανα εξωτερικού ελέγχου ή διαθέτουν ειδικά προσόντα για το λειτουργήμα αυτό. Οφείλουν να παρέχουν πλήρη εγγύηση ανεξαρτησίας.

3. Τα μέλη του Ελεγκτικού Συνεδρίου διορίζονται για περίοδο έξι ετών. Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, εγκρίνει τον κατάλογο των μελών, ο οποίος καταρτίζεται σύμφωνα με τις προτάσεις που υποβάλλει κάθε κράτος μέλος. Η θητεία των μελών του Ελεγκτικού Συνεδρίου δύναται να ανανεωθεί.

Τα μέλη του Ελεγκτικού Συνεδρίου εκλέγουν μεταξύ τους τον πρόεδρο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, για περίοδο τριών ετών. Η επανεκλογή του επιτρέπεται.

4. Τα μέλη του Ελεγκτικού Συνεδρίου ασκούν τα καθήκοντά τους με πλήρη ανεξαρτησία προς το γενικό συμφέρον της Κοινότητας.

Κατά την εκπλήρωση των καθηκόντων τους, δεν ζητούν ούτε δέχονται υποδείξεις από καμία κυβέρνηση ή άλλον οργανισμό. Απέχουν από κάθε ενέργεια ασυμβίβαστη με τα καθήκοντά τους.

5. Τα μέλη του Ελεγκτικού Συνεδρίου δεν δύνανται, κατά τη διάρκεια της θητείας τους, να ασκούν οποιαδήποτε άλλη επαγγελματική δραστηριότητα, αμειβόμενη ή μη. Αναλαμβάνουν επισήμως την υποχρέωση, κατά την ανάληψη των καθηκόντων τους, να τηρούν κατά τη διάρκεια της θητείας τους και μετά τη λήξη αυτής τις υποχρεώσεις που απορρέουν εκ της θέσεώς τους, και ιδίως τις υποχρεώσεις εντιμότητας και διακριτικότητας ως προς την αποδοχή, μετά την αποχώρησή τους, ορισμένων θέσεων ή ορισμένων πλεονεκτημάτων.

6. Εκτός των τακτικών ανανεώσεων και των θανάτων, τα καθήκοντα μέλους του Ελεγκτικού Συνεδρίου λήγουν είτε ατομικώς διά παραιτήσεως είτε δι' απαλλαγής εξ αυτών που κηρύσσεται από το Δικαστήριο σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 7.

Το μέλος που αποχωρεί αντικαθίσταται για τον υπόλοιπο χρόνο της θητείας του.

Εκτός της περιπτώσεως της απαλλαγής από τα καθήκοντά τους, τα μέλη του Ελεγκτικού Συνεδρίου παραμένουν εν υπηρεσία μέχρις ότου αντικατασταθούν.

7. Τα μέλη του Ελεγκτικού Συνεδρίου δύνανται να απαλλάσσονται των καθηκόντων τους ή να κηρύσσονται έκπτωτα του δικαιώματος προς σύνταξη ή άλλων αντ' αυτού ωφελημάτων μόνον αν το Δικαστήριο διαπιστώσει, κατόπιν αιτήσεως του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ότι έπαυσαν να ανταποκρίνονται προς τις απαιτούμενες προϋποθέσεις ή να εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις που απορρέουν εκ της θέσεώς τους.

8. Το Συμβούλιο ορίζει, με ειδική πλειοψηφία, τους όρους απασχολήσεως, και ιδίως τις αποδοχές, αποζημιώσεις και συντάξεις του προέδρου και των μελών του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Ορίζει επίσης, με την ίδια πλειοψηφία, κάθε άλλη αποζημίωση που επέχει θέση αμοιβής.

9. Οι επί των δικαστών του Δικαστηρίου εφαρμοζόμενες διατάξεις του πρωτοκόλλου περί των προνομίων και των ασυλιών των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ισχύουν και για τα μέλη του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Άρθρο 248 (*)

1. Το Ελεγκτικό Συνέδριο ελέγχει τους λογαριασμούς του συνόλου των εσόδων και των εξόδων της Κοινότητας. Ελέγχει επίσης τους λογαριασμούς του συνόλου των εσόδων και εξόδων κάθε οργανισμού ιδρυμένου από την Κοινότητα, στο βαθμό που η ιδρυτική πράξη δεν αποκλείει τον έλεγχο αυτό.

Το Ελεγκτικό Συνέδριο εγχειρίζεται στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο δήλωση που βεβαιώνει την ακρίβεια των λογαριασμών και τη νομιμότητα και κανονικότητα των σχετικών πράξεων, η οποία δημοσιεύεται στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*. Η δήλωση αυτή είναι δυνατόν να συμπληρώνεται από ειδικές εκτιμήσεις για κάθε σημαντικό τομέα της κοινοτικής δραστηριότητας.

2. Το Ελεγκτικό Συνέδριο ελέγχει τη νομιμότητα και την κανονικότητα της πραγματοποιήσεως των εσόδων και εξόδων και εξακριβώνει τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση. Ενεργώντας κατά τον τρόπο αυτό, το Ελεγκτικό Συνέδριο αναφέρει ειδικότερα οποιαδήποτε παρατυπία.

Ο έλεγχος των εσόδων διενεργείται βάσει των ποσών που βεβαιώνονται ως οφειλόμενα και των ποσών που πράγματι καταβάλλονται στην Κοινότητα.

Ο έλεγχος των εξόδων διενεργείται βάσει των αναληφθεισών υποχρεώσεων και των πραγματοποιηθεισών πληρωμών.

Οι έλεγχοι αυτοί δύνανται να διενεργούνται προ του κλεισίματος των λογαριασμών του σχετικού οικονομικού έτους.

3. Ο έλεγχος πραγματοποιείται βάσει εγγράφων και, εν ανάγκη, επιτόπου στα άλλα όργανα της Κοινότητας, στις εγκαταστάσεις κάθε οργανισμού που διαχειρίζεται έσοδα ή έξοδα για λογαριασμό της Κοινότητας και στα κράτη μέλη, συμπεριλαμβανομένων των εγκαταστάσεων κάθε φυσικού ή νομικού προσώπου που λαμβάνει πληρωμές από τον προϋπολογισμό. Ο έλεγχος στα κράτη μέλη ασκείται σε συνεργασία με τα εθνικά ελεγκτικά όργανα, ή, εάν αυτά δεν έχουν τις αναγκαίες αρμοδιότητες, με τις αρμόδιες εθνικές υπηρεσίες. Το Ελεγκτικό Συνέδριο και τα εθνικά ελεγκτικά όργανα των κρατών μελών συνεργάζονται με πνεύμα εμπιστοσύνης, διατηρώντας παράλληλα την ανεξαρτησία τους. Τα όργανα αυτά ή οι υπηρεσίες αυτές γνωρίζουν στο Ελεγκτικό Συνέδριο εάν προτίθενται να συμμετάσχουν στον έλεγχο.

Τα άλλα όργανα της Κοινότητας, κάθε οργανισμός που διαχειρίζεται έσοδα ή έξοδα για λογαριασμό της Κοινότητας, κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που λαμβάνει πληρωμές από τον προϋπολογισμό, και τα εθνικά ελεγκτικά όργανα, ή, αν αυτά δεν έχουν τις αναγκαίες αρμοδιότητες, οι αρμόδιες εθνικές υπηρεσίες, διαβιβάζουν στο Ελεγκτικό Συνέδριο, μετά από αίτησή του, κάθε αναγκαίο έγγραφο ή πληροφορία για την εκπλήρωση της αποστολής του.

Όσον αφορά τις δραστηριότητες της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων για τη διαχείριση των εσόδων και εξόδων της Κοινότητας, τα δικαιώματα του Ελεγκτικού Συνεδρίου για πρόσβαση σε πληροφορίες που κατέχει η Τράπεζα διέπονται από συμφωνία μεταξύ του Ελεγκτικού Συνεδρίου, της Τράπεζας και της Επιτροπής. Ωστόσο, ελλείψει συμφωνίας, το Ελεγκτικό Συνέδριο έχει πρόσβαση στις πληροφορίες που απαιτούνται για τον έλεγχο των εξόδων και εσόδων της Κοινότητας τα οποία διαχειρίζεται η Τράπεζα.

(*) Άρθρο το οποίο τροποποιήθηκε από τη συνθήκη της Νίκαιας.

4. Το Ελεγκτικό Συνέδριο καταρτίζει ετήσια έκθεση μετά το κλείσιμο κάθε οικονομικού έτους. Η έκθεση αυτή διαβιβάζεται στα άλλα όργανα της Κοινότητας και δημοσιεύεται στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, συνοδευόμενη από τις απαντήσεις των οργάνων αυτών στις παρατηρήσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Το Ελεγκτικό Συνέδριο δύναται εξ άλλου να υποβάλλει οποτεδήποτε παρατηρήσεις, ιδίως υπό μορφή ειδικών εκθέσεων επί ειδικών ζητημάτων και να γνωμοδοτεί μετά από αίτηση ενός από τα άλλα όργανα της Κοινότητας.

Το Ελεγκτικό Συνέδριο εγκρίνει τις ετήσιες ή ειδικές εκθέσεις ή τις γνωμοδοτήσεις του με την πλειοψηφία των μελών του. Μπορεί, ωστόσο, να συνιστά στους κόλπους του τμήματα προκειμένου να εγκρίνουν ορισμένες κατηγορίες εκθέσεων ή γνωμοδοτήσεων, σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται στον εσωτερικό κανονισμό του.

Το Ελεγκτικό Συνέδριο επικουρεί το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο κατά τον έλεγχο της εκτέλεσης του προϋπολογισμού.

Το Ελεγκτικό Συνέδριο καταρτίζει τον εσωτερικό κανονισμό του. Ο κανονισμός αυτός υπόκειται στην έγκριση του Συμβουλίου, το οποίο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΚΟΙΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ ΟΡΓΑΝΑ

Άρθρο 249

Προς εκπλήρωση των καθηκόντων τους και σύμφωνα με την παρούσα συνθήκη, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο από κοινού με το Συμβούλιο, το Συμβούλιο ή η Επιτροπή εκδίδουν κανονισμούς και οδηγίες, λαμβάνουν αποφάσεις και διατυπώνουν συστάσεις ή γνώμες.

Ο κανονισμός έχει γενική ισχύ. Είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

Η οδηγία δεσμεύει κάθε κράτος μέλος στο οποίο απευθύνεται, όσον αφορά το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα, αλλά αφήνει την επιλογή του τύπου και των μέσων στην αρμοδιότητα των εθνικών αρχών.

Η απόφαση είναι δεσμευτική ως προς όλα τα μέρη της για τους αποδέκτες που ορίζει.

Οι συστάσεις και οι γνώμες δεν δεσμεύουν.

Άρθρο 250

1. Όταν, δυνάμει της παρούσας συνθήκης, θεσπίζεται πράξη του Συμβουλίου προτάσει της Επιτροπής, το Συμβούλιο μπορεί να τροποποιεί την πρόταση αυτή μόνον ομόφωνα, με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 251 παράγραφοι 4 και 5.

2. Εφόσον το Συμβούλιο δεν έχει αποφασίσει, η Επιτροπή μπορεί να τροποποιήσει την πρότασή της καθ' όλη τη διάρκεια των διαδικασιών που οδηγούν στη θέσπιση κοινοτικής πράξης.

Άρθρο 251

1. Όταν η παρούσα συνθήκη παραπέμπει στο παρόν άρθρο για την έκδοση μιας πράξης, ακολουθείται η ακόλουθη διαδικασία.
2. Η Επιτροπή υποβάλλει πρόταση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο.

Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία, και αφού λάβει τη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου:

- εφόσον εγκρίνει όλες τις τροπολογίες που περιέχονται στη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, δύναται να εκδώσει την προτεινόμενη πράξη όπως τροποποιήθηκε,
- εφόσον το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο δεν προτείνει τροπολογίες, το Συμβούλιο δύναται να εκδώσει την προτεινόμενη πράξη,
- άλλως υιοθετεί κοινή θέση και τη διαβιβάζει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Το Συμβούλιο ενημερώνει πλήρως το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με τους λόγους που το οδήγησαν να υιοθετήσει την κοινή του θέση. Η Επιτροπή ενημερώνει πλήρως το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με τη θέση της.

Εάν, εντός τριών μηνών από τη διαβίβαση αυτή, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο:

- a) εγκρίνει τη κοινή θέση ή δεν έχει λάβει απόφαση, η εν λόγω πράξη θεωρείται ότι εκδόθηκε σύμφωνα με αυτή την κοινή θέση·
- β) απορρίπτει, με απόλυτη πλειοψηφία των μελών που το απαρτίζουν, την κοινή θέση, η προτεινόμενη πράξη θεωρείται ότι δεν εκδόθηκε·
- γ) προτείνει με την απόλυτη πλειοψηφία των μελών που το απαρτίζουν τροπολογίες στην κοινή θέση, το τροποποιημένο κείμενο διαβιβάζεται στο Συμβούλιο και στην Επιτροπή, η οποία γνωμοδοτεί για τις τροπολογίες αυτές.

3. Εάν, εντός τριών μηνών από την παραλαβή των τροπολογιών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, το Συμβούλιο εγκρίνει, με ειδική πλειοψηφία, όλες αυτές τις τροπολογίες, η σχετική πράξη θεωρείται ότι εκδόθηκε με τη μορφή της κοινής θέσης όπως τροποποιήθηκε· το Συμβούλιο, πάντως, αποφασίζει ομόφωνα για τις τροπολογίες για τις οποίες η Επιτροπή έχει εκφέρει αρνητική γνώμη. Εάν το Συμβούλιο δεν εγκρίνει όλες τις τροπολογίες, ο πρόεδρος του Συμβουλίου, σε συμφωνία με τον πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, συγκαλεί εντός έξι εβδομάδων σε συνεδρίαση την επιτροπή συνδιαλλαγής.

4. Η επιτροπή συνδιαλλαγής, που αποτελείται από τα μέλη του Συμβουλίου ή τους αντιπροσώπους τους και ισάριθμους αντιπροσώπους του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, έχει ως αποστολή την επίτευξη συμφωνίας για ένα κοινό σχέδιο, με ειδική πλειοψηφία των μελών του Συμβουλίου ή των αντιπροσώπων τους και με πλειοψηφία των αντιπροσώπων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Η Επιτροπή συμμετέχει στις εργασίες της επιτροπής συνδιαλλαγής και αναλαμβάνει όλες τις αναγκαίες πρωτοβουλίες με σκοπό την προσέγγιση των θέσεων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου. Για την εκπλήρωση του καθήκοντος αυτού, η επιτροπή συνδιαλλαγής εξετάζει την κοινή θέση με βάση τις τροπολογίες που πρότενε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

5. Εάν, εντός έξι εβδομάδων από τη σύγκλησή της, η επιτροπή συνδιαλλαγής εγκρίνει κοινό σχέδιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο διαθέτουν προθεσμία έξι εβδομάδων έκαστο από την έγκριση για να εκδώσουν τη σχετική πράξη σύμφωνα με το κοινό σχέδιο, με την απόλυτη πλειοψηφία των ψηφισάντων όσον αφορά το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και με ειδική πλειοψηφία όσον αφορά το Συμβούλιο. Αν δεν υπάρξει η έγκριση ενός από τα δύο όργανα εντός της ως άνω προθεσμίας, θεωρείται ότι η προτεινόμενη πράξη δεν εκδόθηκε.

6. Αν η επιτροπή συνδιαλλαγής δεν εγκρίνει κοινό σχέδιο, θεωρείται ότι η προτεινόμενη πράξη δεν εκδόθηκε.

7. Οι προθεσμίες των τριών μηνών και των έξι εβδομάδων που αναφέρει το παρόν άρθρο παρατείνονται αντίστοιχα κατά έναν μήνα ή κατά δύο εβδομάδες το πολύ, με πρωτοβουλία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ή του Συμβουλίου.

Άρθρο 252

Όταν η παρούσα συνθήκη παραπέμπει στο παρόν άρθρο για την έκδοση μιας πράξης, ακολουθείται η ακόλουθη διαδικασία:

- α) το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία, προτάσει της Επιτροπής, και μετά από γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, καθορίζει μια κοινή θέση·
- β) η κοινή θέση του Συμβουλίου διαβιβάζεται στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Το Συμβούλιο και η Επιτροπή ενημερώνουν πλήρως το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με τους λόγους που οδήγησαν το Συμβούλιο να υιοθετήσει την κοινή θέση καθώς και σχετικά με τη θέση της Επιτροπής.

Εάν, μέσα σε προθεσμία τριών μηνών από την ανακοίνωση αυτή, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εγκρίνει την κοινή αυτή θέση ή αν δεν λάβει απόφαση μέσα στην προθεσμία αυτή, το Συμβούλιο εκδίδει οριστικά τη σχετική πράξη σύμφωνα με την κοινή θέση·

- γ) το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, μέσα στην τρίμηνη προθεσμία του στοιχείου β), μπορεί να προτείνει τροπολογίες της κοινής θέσης του Συμβουλίου, με την απόλυτη πλειοψηφία των μελών από τα οποία απαρτίζεται. Μπορεί επίσης, με την ίδια πλειοψηφία, να απορρίψει την κοινή θέση του Συμβουλίου. Το αποτέλεσμα των εργασιών διαβιβάζεται στο Συμβούλιο και την Επιτροπή.

Αν το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο απορρίψει την κοινή θέση του Συμβουλίου, το Συμβούλιο μπορεί να αποφασίσει σε δεύτερη ανάγνωση μόνο με ομοφωνία·

- δ) η Επιτροπή επανεξετάζει, μέσα σε προθεσμία ενός μηνός, την πρόταση βάσει της οποίας το Συμβούλιο καθόρισε την κοινή του θέση με αφετηρία τις τροπολογίες που έχει προτείνει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Η Επιτροπή διαβιβάζει στο Συμβούλιο, ταυτόχρονα με την επανεξετασθείσα πρότασή της τις τροπολογίες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου τις οποίες δεν δέχθηκε, και διατυπώνει τη γνώμη της. Το Συμβούλιο μπορεί να εγκρίνει ομόφωνα τις τροπολογίες αυτές·

- ε) το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία, εγκρίνει την επανεξετασθείσα από την Επιτροπή πρόταση.

Το Συμβούλιο μπορεί να τροποποιεί την επανεξετασθείσα πρόταση της Επιτροπής μόνον ομόφωνα·

- στ) στις περιπτώσεις που αναφέρονται στα στοιχεία γ), δ) και ε), το Συμβούλιο υποχρεούται να αποφασίζει μέσα σε προθεσμία τριών μηνών. Αν δεν ληφθεί απόφαση εντός της προθεσμίας αυτής, θεωρείται ότι η πρόταση της Επιτροπής δεν εγκρίθηκε·

- ζ) οι προθεσμίες που αναφέρονται στα στοιχεία β) και στ) μπορούν να παρατείνονται κατά ένα μήνα το πολύ, με κοινή συμφωνία μεταξύ του Συμβουλίου και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Άρθρο 253

Οι κανονισμοί, οι οδηγίες και οι αποφάσεις που εκδίδονται από κοινού από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, καθώς και οι κανονισμοί, οι οδηγίες και οι αποφάσεις του Συμβουλίου ή της Επιτροπής, πρέπει να αιτιολογούνται και να αναφέρονται στις προτάσεις ή γνώμες που απαιτούνται κατά την παρούσα συνθήκη.

Άρθρο 254 (*)

1. Οι κανονισμοί, οι οδηγίες και οι αποφάσεις που εκδίδονται με τη διαδικασία του άρθρου 251, υπογράφονται από τον πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και από τον πρόεδρο του Συμβουλίου, και δημοσιεύονται στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*. Αρχίζουν να ισχύουν από την ημερομηνία που ορίζουν ή, άλλως, την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή τους.

2. Οι κανονισμοί του Συμβουλίου και της Επιτροπής, καθώς και οι οδηγίες αυτών των οργάνων που απευθύνονται σε όλα τα κράτη μέλη, δημοσιεύονται στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*. Αρχίζουν να ισχύουν από την ημερομηνία που ορίζουν ή, άλλως, την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή τους.

3. Οι άλλες οδηγίες καθώς και οι αποφάσεις, κοινοποιούνται στους αποδέκτες τους και αποκτούν ενέργεια με την κοινοποίησή τους.

Άρθρο 255

1. Κάθε πολίτης της Ένωσης και κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο το οποίο κατοικεί ή έχει την καταστατική έδρα του σε ένα κράτος μέλος, έχει δικαίωμα πρόσβασης σε έγγραφα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής, με την επιφύλαξη των αρχών και των προϋποθέσεων που θα καθοριστούν σύμφωνα με τις παραγράφους 2 και 3.

2. Οι γενικές αρχές και τα όρια, εκ λόγων δημοσίου ή ιδιωτικού συμφέροντος, που διέπουν αυτό το δικαίωμα πρόσβασης σε έγγραφα, καθορίζονται από το Συμβούλιο σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 251, εντός διετίας από την έναρξη ισχύος της συνθήκης του Άμστερνταμ.

3. Καθένα από τα ανωτέρω αναφερόμενα όργανα εισάγει, στον εσωτερικό του κανονισμό, ειδικές διατάξεις για την πρόσβαση στα δικά του έγγραφα.

Άρθρο 256

Οι αποφάσεις του Συμβουλίου ή της Επιτροπής που επιβάλλουν χρηματική υποχρέωση εις βάρος προσώπων, εκτός των κρατών, είναι τίτλοι εκτελεστοί.

Η αναγκαστική εκτέλεση διέπεται από τις διατάξεις της πολιτικής δικονομίας που ισχύει στο κράτος, στην επικράτεια του οποίου γίνεται. Ο εκτελεστήριος τύπος περιάπτεται, μετά έλεγχο της γνησιότητας μόνο του τίτλου, από την εθνική αρχή που ορίζει η κυβέρνηση του κράτους μέλους για το σκοπό αυτόν και την οποία γνωστοποιεί στην Επιτροπή και στο Δικαστήριο.

(*) Άρθρο το οποίο τροποποιήθηκε από τη συνθήκη της Νίκαιας.

Ο ενδιαφερόμενος, κατόπιν αιτήσεως του οποίου ετηρήθησαν οι διατυπώσεις αυτές, δύναται να επισπεύσει την αναγκαστική εκτέλεση κατά το εσωτερικό δίκαιο, απευθυνόμενος απευθείας στην αρμόδια αρχή.

Η αναγκαστική εκτέλεση αναστέλλεται μόνο με απόφαση του Δικαστηρίου. Ο έλεγχος όμως της κανονικότητας των εκτελεστικών μέτρων ανήκει στην αρμοδιότητα των εθνικών δικαστηρίων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Άρθρο 257 (*)

Συνιστάται Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή με συμβουλευτικά καθήκοντα.

Η επιτροπή αυτή συγκροτείται από αντιπροσώπους των διαφόρων συνιστωσών οικονομικής και κοινωνικής φύσεως της οργανωμένης κοινωνίας των πολιτών, ιδίως των παραγωγών, των γεωργών, των μεταφορέων, των εργαζομένων, των εμπόρων, των βιοτεχνών, των ελευθερίων επαγγελματιών, των καταναλωτών, και άλλων κατηγοριών γενικού συμφέροντος.

Άρθρο 258 (*)

Ο αριθμός των μελών της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής δεν υπερβαίνει τα τριακόσια πενήντα.

Ο αριθμός των μελών της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής καθορίζεται ως εξής:

Βέλγιο	12
Δανία	9
Γερμανία	24
Ελλάδα	12
Ισπανία	21
Γαλλία	24
Ιρλανδία	9
Ιταλία	24
Λουξεμβούργο	6
Κάτω Χώρες	12
Αυστρία	12
Πορτογαλία	12
Φινλανδία	9
Σουηδία	12
Ηνωμένο Βασίλειο	24.

Τα μέλη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής δεν πρέπει να δεσμεύονται από καμία επιτακτική εντολή. Ασκούν τα καθήκοντά τους με πλήρη ανεξαρτησία, προς το γενικό συμφέρον της Κοινότητας.

Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία, καθορίζει τις αποζημιώσεις των μελών της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής.

(*) Άρθρο το οποίο τροποποιήθηκε από τη συνθήκη της Νίκαιας.

Άρθρο 259 (*)

1. Τα μέλη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής διορίζονται, βάσει προτάσεως των κρατών μελών, για περίοδο τεσσάρων ετών. Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία, εγκρίνει τον κατάλογο των μελών, ο οποίος καταρτίζεται σύμφωνα με τις προτάσεις που υποβάλλει κάθε κράτος μέλος. Η θητεία των μελών της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής δύναται να ανανεωθεί.

2. Το Συμβούλιο ζητεί τη γνώμη της Επιτροπής. Δύναται να ζητήσει τη γνώμη των ευρωπαϊκών οργανώσεων των αντιπροσωπευτικών των διαφόρων κλάδων της οικονομικής και κοινωνικής ζωής, οι οποίες ενδιαφέρονται για τη δραστηριότητα της Κοινότητας.

Άρθρο 260

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή εκλέγει μεταξύ των μελών της τον πρόεδρο και το προεδρείο της για περίοδο δύο ετών.

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή καταρτίζει τον εσωτερικό της κανονισμό.

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή συγκαλείται από τον πρόεδρό της αιτήσει του Συμβουλίου ή της Επιτροπής· μπορεί επίσης να συνεδριάσει με δική της πρωτοβουλία.

Άρθρο 261

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή περιλαμβάνει ειδικευμένα τμήματα για τους κύριους τομείς που προβλέπει η παρούσα συνθήκη.

Τα ειδικευμένα τμήματα λειτουργούν στο πλαίσιο των γενικών αρμοδιοτήτων της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής. Δεν δύναται να ζητηθεί η γνώμη των ειδικευμένων τμημάτων ανεξαρτήτως της επιτροπής αυτής.

Στο πλαίσιο της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής δύναται επίσης να συγκροτούνται υποεπιτροπές για την επεξεργασία σχεδίων γνώμων επί ορισμένων ζητημάτων ή τομέων, τα οποία υποβάλλουν στην κρίση της επιτροπής αυτής.

Ο κανονισμός της επιτροπής αυτής καθορίζει τον τρόπο της συνθέσεως και ρυθμίζει την αρμοδιότητα των ειδικευμένων τμημάτων και των υποεπιτροπών.

Άρθρο 262

Το Συμβούλιο ή η Επιτροπή οφείλουν να ζητούν τη γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής στις περιπτώσεις που προβλέπει η παρούσα συνθήκη. Δύναται να ζητούν τη γνώμη της σε κάθε περίπτωση που το κρίνουν σκόπιμο. Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή δύναται να λαμβάνει την πρωτοβουλία να διατυπώνει γνώμη στις περιπτώσεις που το θεωρεί σκόπιμο.

Αν το Συμβούλιο ή η Επιτροπή το κρίνουν αναγκαίο, τάσσουν στην Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή προθεσμία τουλάχιστον ενός μηνός για να υποβάλει τη γνώμη της· η προθεσμία υπολογίζεται από τη γνωστοποίηση στον πρόεδρο της επιτροπής αυτής. Μετά την πάροδο της προθεσμίας, η έλλειψη γνώμης δεν εμποδίζει το Συμβούλιο ή την Επιτροπή να ενεργήσουν.

Η γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής και η γνώμη του αρμοδίου ειδικευμένου τμήματος, καθώς και τα πρακτικά των συσκέψεων, διαβιβάζονται στο Συμβούλιο και την Επιτροπή.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο μπορεί να ζητήσει τη γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής.

(*) Άρθρο το οποίο τροποποιήθηκε από τη συνθήκη της Νίκαιας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Άρθρο 263 (*)

Συνιστάται επιτροπή συμβουλευτικού χαρακτήρα, καλούμενη στο εξής «Επιτροπή των Περιφερειών», αποτελούμενη από αντιπροσώπους των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και περιφερειακής διοίκησης, οι οποίοι είτε είναι αιρετά μέλη ενός οργανισμού περιφερειακής διοίκησης ή τοπικής αυτοδιοίκησης είτε είναι πολιτικώς υπεύθυνοι ενώπιον μιας εκλεγμένης συνέλευσης.

Ο αριθμός των μελών της Επιτροπής των Περιφερειών δεν υπερβαίνει τα τριακόσια πενήντα.

Ο αριθμός των μελών της Επιτροπής των Περιφερειών καθορίζεται ως εξής:

Βέλγιο	12
Δανία	9
Γερμανία	24
Ελλάδα	12
Ισπανία	21
Γαλλία	24
Ιρλανδία	9
Ιταλία	24
Λουξεμβούργο	6
Κάτω Χώρες	12
Αυστρία	12
Πορτογαλία	12
Φινλανδία	9
Σουηδία	12
Ηνωμένο Βασίλειο	24.

Τα μέλη της Επιτροπής των Περιφερειών, καθώς και ισάριθμοι αναπληρωτές, διορίζονται μετά από προτάσεις των οικείων κρατών μελών για τέσσερα έτη. Η θητεία τους μπορεί να ανανεωθεί. Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία, εγκρίνει τον κατάλογο των μελών και των αναπληρωτών τους, ο οποίος καταρτίζεται σύμφωνα με τις προτάσεις που υποβάλλει κάθε κράτος μέλος. Κατά τη λήξη της θητείας που αναφέρεται στο πρώτο εδάφιο, δυνάμει της οποίας έχουν προταθεί, η θητεία των μελών της Επιτροπής των Περιφερειών λήγει αυτομάτως και τα μέλη αντικαθίστανται για το υπόλοιπο της εν λόγω θητείας με την ίδια διαδικασία. Κανένα μέλος της Επιτροπής των Περιφερειών δεν μπορεί να είναι ταυτόχρονα και μέλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Τα μέλη της Επιτροπής των Περιφερειών δεν πρέπει να δεσμεύονται από καμία επιτακτική εντολή. Ασκούν τα καθήκοντά τους με πλήρη ανεξαρτησία, προς το γενικό συμφέρον της Κοινότητας.

Άρθρο 264

Η Επιτροπή των Περιφερειών διορίζει μεταξύ των μελών της τον πρόεδρο και το προεδρείο της για περίοδο δύο ετών.

Η Επιτροπή των Περιφερειών καταρτίζει τον εσωτερικό της κανονισμό.

(*) Άρθρο το οποίο τροποποιήθηκε από τη συνθήκη της Νίκαιας.

Η Επιτροπή των περιφερειών συγκαλείται από τον Πρόεδρό της αιτήσει του Συμβουλίου και της Επιτροπής· μπορεί επίσης να συνεδριάσει με δική της πρωτοβουλία.

Άρθρο 265

Το Συμβούλιο ή η Επιτροπή ζητούν τη γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών στις περιπτώσεις που προβλέπονται από την παρούσα συνθήκη, και σε όλες τις άλλες περιπτώσεις, ιδίως εφόσον πρόκειται για διασυνοριακή συνεργασία, και εφόσον τούτο κρίνεται σκόπιμο από το ένα από τα δύο αυτά όργανα.

Εάν το Συμβούλιο ή η Επιτροπή το κρίνουν αναγκαίο, τάσσουν στην Επιτροπή των Περιφερειών προθεσμία ενός τουλάχιστον μηνός για να υποβάλει τη γνώμη της· η προθεσμία υπολογίζεται από τη γνωστοποίηση στον πρόεδρο της επιτροπής αυτής. Μετά την πάροδο της προθεσμίας, η έλλειψη της γνώμης δεν εμποδίζει το Συμβούλιο ή την Επιτροπή να ενεργήσουν.

Όταν ζητείται γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής κατ' εφαρμογή του άρθρου 262, η Επιτροπή των Περιφερειών ενημερώνεται από το Συμβούλιο ή την Επιτροπή γι' αυτήν την αίτηση γνώμης. Η Επιτροπή των Περιφερειών δύναται, εφόσον θεωρεί ότι διακυβεύονται συγκεκριμένα περιφερειακά συμφέροντα, να εκφέρει γνώμη σχετικά με το θέμα.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο μπορεί να ζητήσει τη γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών.

Η Επιτροπή των Περιφερειών δύναται να εκφέρει γνώμη και με δική της πρωτοβουλία στις περιπτώσεις που το κρίνει σκόπιμο.

Η γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών καθώς και τα πρακτικά των συσκέψεων, διαβιβάζονται στο Συμβούλιο και στην Επιτροπή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

Άρθρο 266 (*)

Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων έχει νομική προσωπικότητα.

Μέλη της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων είναι τα κράτη μέλη.

Το καταστατικό της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων προσαρτάται ως πρωτόκολλο στην παρούσα συνθήκη. Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομόφωνα, κατόπιν αιτήσεως της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Επιτροπή ή κατόπιν αιτήσεως της Επιτροπής και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, μπορεί να τροποποιήσει τα άρθρα 4, 11 και 12 και το άρθρο 18 παράγραφος 5 του καταστατικού της Τράπεζας.

Άρθρο 267

Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων έχει ως αποστολή να συμβάλλει στην ισόρροπη και απρόσκοπτη ανάπτυξη της κοινής αγοράς για το συμφέρον της Κοινότητας προσφεύγοντας στην κεφαλαιαγορά και στους ιδίους της πόρους. Για το σκοπό αυτόν, χωρίς να επιδιώκει κέρδος, διευκολύνει με την παροχή δανείων και εγγυήσεων τη χρηματοδότηση των κατωτέρω σχεδίων, σε όλους τους τομείς της οικονομίας:

(*) Άρθρο το οποίο τροποποιήθηκε από τη συνθήκη της Νίκαιας.

- α) σχεδίων που αποβλέπουν στην αξιοποίηση των λιγότερο ανεπτυγμένων περιοχών·
- β) σχεδίων που αποσκοπούν στον εκσυγχρονισμό ή στη μετατροπή επιχειρήσεων ή στη δημιουργία νέων δραστηριοτήτων που συνεπάγεται η προοδευτική εγκαθίδρυση της κοινής αγοράς και που, λόγω της εκτάσεως ή της φύσεώς τους, δεν δύνανται να καλυφθούν πλήρως από τα διαθέσιμα σε κάθε κράτος μέλος μέσα χρηματοδοτήσεως·
- γ) σχεδίων κοινού ενδιαφέροντος για περισσότερα κράτη μέλη που, λόγω της εκτάσεως ή της φύσεώς τους, δεν δύνανται να καλυφθούν πλήρως από τα διαθέσιμα σε κάθε κράτος μέλος μέσα χρηματοδοτήσεως.

Η Τράπεζα, κατά την εκτέλεση της αποστολής της, διευκολύνει τη χρηματοδότηση επενδυτικών προγραμμάτων σε συνδυασμό με τις παρεμβάσεις των διαρθρωτικών ταμείων και των άλλων χρηματοδοτικών μέσων της Κοινότητας.

ΤΙΤΛΟΣ II

ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 268

Όλα τα έσοδα και τα έξοδα της Κοινότητας, περιλαμβανομένων και εκείνων που αφορούν το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, πρέπει να προβλέπονται για κάθε οικονομικό έτος και να εγγράφονται στον προϋπολογισμό.

Οι διοικητικές δαπάνες στις οποίες υποβάλλονται τα όργανα βάσει των διατάξεων της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, όσον αφορά την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας και τη συνεργασία στους τομείς της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων, βαρύνουν τον προϋπολογισμό. Οι λειτουργικές δαπάνες που συνεπάγεται η υλοποίηση των διατάξεων αυτών μπορούν να βαρύνουν τον προϋπολογισμό, υπό τις προϋποθέσεις που ορίζονται σ' αυτές.

Ο προϋπολογισμός πρέπει να είναι ισοσκελισμένος ως προς τα έσοδα και τα έξοδα.

Άρθρο 269

Ο προϋπολογισμός χρηματοδοτείται στο ακέραιο, υπό την επιφύλαξη των άλλων εσόδων, από ίδιους πόρους.

Το Συμβούλιο, προτάσει της Επιτροπής και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, θεσπίζει ομόφωνα τις διατάξεις σχετικά με το σύστημα των ιδίων πόρων της Κοινότητας που συνιστά στα κράτη μέλη να αποδεχθούν, σύμφωνα με τους αντίστοιχους συνταγματικούς τους κανόνες.

Άρθρο 270

Προκειμένου να εξασφαλισθεί η δημοσιονομική πειθαρχία, η Επιτροπή δεν προτείνει κοινοτική πράξη, δεν τροποποιεί τις προτάσεις της και δεν λαμβάνει εκτελεστικά μέτρα που ενδέχεται να έχουν σημαντικές επιπτώσεις στον προϋπολογισμό, χωρίς να παρέχει τη διαβεβαίωση ότι η πρόταση ή το μέτρο αυτό δύναται να χρηματοδοτηθεί στα πλαίσια των ιδίων πόρων της Κοινότητας, όπως καθορίζονται στις διατάξεις που έχει θεσπίσει το Συμβούλιο σύμφωνα με το άρθρο 269.

Άρθρο 271

Τα εγγεγραμμένα στον προϋπολογισμό έξοδα εγκρίνονται για τη διάρκεια ενός οικονομικού έτους, εκτός αντιθέτων διατάξεων του κανονισμού που εκδίδεται κατ' εφαρμογή του άρθρου 279.

Με εξαίρεση τις πιστώσεις οι οποίες αφορούν τα έξοδα υπαλληλικού προσωπικού, οι πιστώσεις οι οποίες παραμένουν αχρησιμοποίητες στο τέλος του οικονομικού έτους είναι δυνατό να μεταφερθούν μόνο στο επόμενο οικονομικό έτος, κατά τους όρους που καθορίζονται κατ' εφαρμογή του άρθρου 279.

Οι πιστώσεις εξειδικεύονται κατά κεφάλαια, στα οποία περιλαμβάνονται τα έξοδα αναλόγως της φύσεως ή του προορισμού τους. Τα κεφάλαια υποδιαιρούνται εφόσον είναι αναγκαίο, συμφώνως προς τον κανονισμό που εκδίδεται κατ' εφαρμογή του άρθρου 279.

Τα έξοδα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου, της Επιτροπής και του Δικαστηρίου αποτελούν αντικείμενο χωριστών τμημάτων του προϋπολογισμού, με την επιφύλαξη ειδικού καθεστώτος για ορισμένα κοινά έξοδα.

Άρθρο 272

1. Το οικονομικό έτος αρχίζει την 1η Ιανουαρίου και λήγει στις 31 Δεκεμβρίου.
2. Κάθε όργανο της Κοινότητας καταρτίζει πριν από την 1η Ιουλίου κατάσταση των προβλεπόμενων εξόδων του. Η Επιτροπή συγκεντρώνει τις καταστάσεις αυτές σε προσχέδιο προϋπολογισμού. Επισυνάπτει γνώμη η οποία δύναται να περιέχει αποκλίνουσες προβλέψεις.

Το προσχέδιο αυτό περιλαμβάνει πρόβλεψη των εσόδων και των εξόδων.

3. Η Επιτροπή καταθέτει το προσχέδιο προϋπολογισμού στο Συμβούλιο το αργότερο την 1η Σεπτεμβρίου του έτους που προηγείται του έτους της εκτέλεσης του προϋπολογισμού.

Αν το Συμβούλιο προτίθεται να παρεκκλίνει από το προσχέδιο, λαμβάνει τη γνώμη της Επιτροπής και, κατά περίπτωση, των άλλων ενδιαφερόμενων οργάνων.

Το Συμβούλιο, με ειδική πλειοψηφία, καταρτίζει το σχέδιο προϋπολογισμού και το διαβιβάζει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

4. Το σχέδιο προϋπολογισμού κατατίθεται στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο το αργότερο της στις 5 Οκτωβρίου του έτους που προηγείται του έτους της εκτέλεσης του προϋπολογισμού.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έχει το δικαίωμα να τροποποιεί με την πλειοψηφία των μελών του το σχέδιο προϋπολογισμού και να προτείνει στο Συμβούλιο, με απόλυτη πλειοψηφία των ψηφισάντων, τροπολογίες στο σχέδιο προϋπολογισμού, ως προς τα έξοδα τα οποία υποχρεωτικώς απορρέουν από τη συνθήκη ή από τις πράξεις που εκδίδονται δυνάμει αυτής.

Αν εντός σαράντα πέντε ημερών μετά την κατάθεση του σχεδίου προϋπολογισμού το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο δώσει την έγκρισή του, ο προϋπολογισμός καθίσταται οριστικός. Αν εντός της προθεσμίας αυτής το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο δεν τροποποιήσει το σχέδιο προϋπολογισμού ούτε προτείνει τροπολογίες στο σχέδιο αυτό, ο προϋπολογισμός θεωρείται οριστικώς εγκριθείς.

Αν εντός της προθεσμίας αυτής το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο επιφέρει τροποποιήσεις ή προτείνει τροπολογίες, το σχέδιο προϋπολογισμού, όπως τροποποιήθηκε ή συνοδευόμενο από τις προτάσεις τροπολογιών, διαβιβάζεται στο Συμβούλιο.

5. Το Συμβούλιο, αφού συζητήσει το σχέδιο του προϋπολογισμού με την Επιτροπή και, κατά περίπτωση, με τα άλλα ενδιαφερόμενα όργανα, αποφαινεται υπό τους κατωτέρω όρους:

α) δύναται, με ειδική πλειοψηφία, να μεταβάλλει καθεμία από τις τροποποιήσεις που επέφερε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο·

β) όσον αφορά τις προτάσεις τροπολογιών:

- αν τροπολογία προτεινόμενη από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο δεν έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση του συνολικού ποσού των εξόδων ενός οργάνου, ιδίως επειδή η αύξηση των εξόδων που θα επέφερε αντισταθμίζεται ειδικώς από μία ή περισσότερες προτεινόμενες τροπολογίες, οι οποίες συνεπάγονται αντίστοιχη μείωση των εξόδων, το Συμβούλιο δύναται με ειδική πλειοψηφία να απορρίψει αυτή την πρόταση τροπολογίας. Ελλείψει απορριπτικής αποφάσεως, η πρόταση τροπολογίας γίνεται δεκτή,
- αν τροπολογία προτεινόμενη από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση του συνολικού ποσού των εξόδων ενός οργάνου, το Συμβούλιο δύναται, με ειδική πλειοψηφία, να δεχθεί αυτή την πρόταση τροπολογίας. Ελλείψει αποφάσεως περί αποδοχής, η πρόταση τροπολογίας απορρίπτεται,
- αν, κατ' εφαρμογή των διατάξεων ενός από τις ανωτέρω δύο περιδιώσεις, το Συμβούλιο απορρίψει μια πρόταση τροπολογίας, δύναται με ειδική πλειοψηφία είτε να διατηρήσει το ποσό των εξόδων που αναγράφεται στο σχέδιο του προϋπολογισμού είτε να ορίσει άλλο ποσό.

Το σχέδιο προϋπολογισμού μεταβάλλεται σύμφωνα με τις προτάσεις τροπολογιών που γίνονται δεκτές από το Συμβούλιο.

Αν, εντός δεκαπέντε ημερών από τη γνωστοποίηση του σχεδίου προϋπολογισμού, το Συμβούλιο δεν μεταβάλει καμία από τις τροποποιήσεις που επέφερε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και δεχθεί τις προτάσεις τροπολογιών που του υπεβλήθησαν από αυτό, ο προϋπολογισμός θεωρείται ως οριστικώς εγκριθείς. Το Συμβούλιο πληροφορεί το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ότι δεν μετέβαλε καμία από τις τροποποιήσεις του και ότι οι προτάσεις τροπολογιών έγιναν δεκτές.

Αν, εντός της προθεσμίας αυτής το Συμβούλιο μεταβάλει μία ή περισσότερες από τις τροποποιήσεις που επέφερε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή αν απορρίψει ή μεταβάλει τις προτάσεις τροπολογιών που υπεβλήθησαν από αυτό, το τροποποιημένο σχέδιο προϋπολογισμού διαβιβάζεται εκ νέου στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Το Συμβούλιο γνωστοποιεί στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο το αποτέλεσμα των συσκέψεών του.

6. Εντός δεκαπέντε ημερών από τη γνωστοποίηση του σχεδίου προϋπολογισμού, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο πληροφορούμενο περί της συνεχίας που εδόθη στις προτεινόμενες τροπολογίες του δύναται, με πλειοψηφία των μελών του και των τριών πέμπτων των ψηφισάντων, να τροποποιήσει ή να απορρίψει τις μεταβολές που επέφερε το Συμβούλιο στις τροποποιήσεις του και εγκρίνει κατά συνέπεια τον προϋπολογισμό. Αν εντός αυτής της προθεσμίας το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο δεν λάβει απόφαση, ο προϋπολογισμός θεωρείται οριστικώς εγκριθείς.

7. Όταν περατωθεί η διαδικασία που προβλέπεται στο παρόν άρθρο, ο πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου διαπιστώνει ότι ο προϋπολογισμός έχει οριστικώς εγκριθεί.

8. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο δύναται, αν συντρέχουν σπουδαίοι λόγοι, με την πλειοψηφία των μελών του και των δύο τρίτων των ψηφισάντων, να απορρίψει το σχέδιο του προϋπολογισμού και να ζητήσει να του υποβληθεί νέο σχέδιο.

9. Για το σύνολο των εξόδων που δεν απορρέουν υποχρεωτικώς από τη συνθήκη ή από τις πράξεις που εκδίδονται δυνάμει αυτής, ορίζεται κατ' έτος ανώτατο ποσοστό αυξήσεως σε σχέση προς τα έξοδα της αυτής φύσεως του τρέχοντος οικονομικού έτους.

Η Επιτροπή, κατόπιν διαβουλεύσεως με την επιτροπή οικονομικής πολιτικής, ορίζει αυτό το ανώτατο ποσοστό το οποίο προκύπτει:

- από την εξέλιξη του μεγέθους του ακαθαρίστου εθνικού προϊόντος εντός της Κοινότητας,
 - από τη μέση διακύμανση των προϋπολογισμών των κρατών μελών,
- και
- από την εξέλιξη του κόστους ζωής κατά τη διάρκεια του τελευταίου οικονομικού έτους.

Το ανώτατο ποσοστό γνωστοποιείται πριν από την 1η Μαΐου σε όλα τα όργανα της Κοινότητας. Τα όργανα της Κοινότητας υποχρεούνται να συμμορφώνονται προς αυτό κατά τη διαδικασία του προϋπολογισμού με την επιφύλαξη των διατάξεων του τέταρτου και του πέμπτου εδαφίου της παρούσας παραγράφου.

Αν, για τα έξοδα που δεν απορρέουν υποχρεωτικώς από τη συνθήκη ή από τις πράξεις που εκδίδονται δυνάμει αυτής, το ποσοστό αυξήσεως που προκύπτει από το σχέδιο προϋπολογισμού το οποίο καταρτίζεται από το Συμβούλιο είναι ανώτερο από το ήμισυ του ανωτάτου ποσοστού, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο δύναται, κατά την άσκηση του δικαιώματός του τροποποίησεως, να αυξήσει περαιτέρω το συνολικό ποσό των σχετικών εξόδων εντός του ορίου του ημίσεος του ανωτάτου ποσοστού.

Όταν το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο ή η Επιτροπή θεωρούν ότι οι δραστηριότητες των Κοινοτήτων καθιστούν αναγκαία την υπέρβαση του ποσοστού που καθορίζεται κατά τη διαδικασία της παρούσας παραγράφου, είναι δυνατό να ορισθεί νέο ποσοστό κατόπιν συμφωνίας μεταξύ του Συμβουλίου, που αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία, και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, που αποφασίζει με την πλειοψηφία των μελών του και των τριών πέμπτων των ψηφισάντων.

10. Κάθε όργανο ασκεί τις εξουσίες που του παρέχονται από το παρόν άρθρο σύμφωνα με τις διατάξεις της συνθήκης και των πράξεων που εκδίδονται δυνάμει αυτής, ιδίως όσον αφορά τους ιδίους πόρους των Κοινοτήτων και την ισοσκέλιση εσόδων και εξόδων.

Άρθρο 273

Αν στην αρχή ενός οικονομικού έτους ο προϋπολογισμός δεν έχει ακόμη ψηφισθεί, τα έξοδα δύνανται να πραγματοποιούνται μηνιαίως κατά κεφάλαιο ή κατ' άλλη υποδιαίρεση, κατά τις διατάξεις του κανονισμού που εκδίδεται εις εκτέλεση του άρθρου 279 εντός των ορίων του ενός δωδεκάτου των πιστώσεων του προϋπολογισμού του προηγούμενου οικονομικού έτους, χωρίς το μέτρο αυτό να έχει ως αποτέλεσμα να τίθενται στη διάθεση της Επιτροπής πιστώσεις που υπερβαίνουν το ένα δωδέκατο εκείνων που προβλέπονται στο σχέδιο του υπό κατάρτιση προϋπολογισμού.

Το Συμβούλιο με ειδική πλειοψηφία, και με την επιφύλαξη της τηρήσεως των άλλων όρων που ορίζονται στην παράγραφο 1, δύναται να εγκρίνει έξοδα που υπερβαίνουν το ένα δωδέκατο.

Αν η απόφαση αυτή αφορά άλλα έξοδα που δεν απορρέουν υποχρεωτικώς από τη συνθήκη ή τις πράξεις που εκδίδονται δυνάμει αυτής, το Συμβούλιο τη διαβιβάζει αμέσως στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Εντός τριάντα ημερών το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο δύναται, με την πλειοψηφία των μελών του και των τριών πέμπτων των ψηφισάντων, να λάβει διαφορετική απόφαση ως προς τα έξοδα αυτά, όσον αφορά το τμήμα που υπερβαίνει το δωδέκατο το αναφερόμενο στο πρώτο εδάφιο. Το μέρος αυτό της αποφάσεως του Συμβουλίου αναστέλλεται μέχρις ότου αποφασίσει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Αν εντός της προαναφερθείσας προθεσμίας το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο δεν λάβει διαφορετική απόφαση από το Συμβούλιο, η απόφασή του θεωρείται οριστικώς ληφθείσα.

Οι αποφάσεις που αναφέρονται στο δεύτερο και τρίτο εδάφιο προβλέπουν τα αναγκαία μέτρα σχετικά με τους πόρους για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 274

Η Επιτροπή εκτελεί τον προϋπολογισμό, σύμφωνα με τις διατάξεις του κανονισμού που εκδίδεται σε εκτέλεση του άρθρου 279, με δική της ευθύνη και εντός των ορίων των πιστώσεων που εγκρίθηκαν, σύμφωνα με την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης. Τα κράτη μέλη συνεργάζονται με την Επιτροπή προκειμένου να διασφαλίσουν ότι οι πιστώσεις χρησιμοποιούνται σύμφωνα με τις αρχές της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης.

Ο κανονισμός προβλέπει τον ειδικό τρόπο κατά τον οποίο κάθε όργανο συμμετέχει στην εκτέλεση των ιδίων δαπανών.

Η Επιτροπή δύναται να προβαίνει, εντός των ορίων και υπό τις προϋποθέσεις του κανονισμού που εκδίδεται κατ' εφαρμογή του άρθρου 279, σε μεταφορές πιστώσεων του προϋπολογισμού είτε από κεφάλαιο σε κεφάλαιο είτε από υποδιαίρεση σε υποδιαίρεση.

Άρθρο 275

Η Επιτροπή καταθέτει κατ' έτος στο Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο τους λογαριασμούς του διαρρευσαντος οικονομικού έτους, που αναφέρονται στην εκτέλεση του προϋπολογισμού. Η Επιτροπή τους γνωστοποιεί επίσης ένα δημοσιονομικό ισολογισμό περί του ενεργητικού και του παθητικού της Κοινότητας.

Άρθρο 276

1. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, μετά από σύσταση του Συμβουλίου που αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία, απαλλάσσει την Επιτροπή ως προς την εκτέλεση του προϋπολογισμού. Για το σκοπό αυτό, εξετάζει, ύστερα από το Συμβούλιο, τους λογαριασμούς και το δημοσιονομικό ισολογισμό, που αναφέρονται στο άρθρο 275, την ετήσια έκθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου, μαζί με τις απαντήσεις των ελεγχόμενων οργάνων στις παρατηρήσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου, τη δήλωση βεβαίωσης που αναφέρεται στο άρθρο 248 παράγραφος 1 δεύτερο εδάφιο, καθώς και τις συναφείς ειδικές εκθέσεις του.

2. Προτού απαλλάξει την Επιτροπή, ή για οποιονδήποτε άλλο σκοπό που εντάσσεται στα πλαίσια της άσκησης των εξουσιών της σε θέματα εκτέλεσης του προϋπολογισμού, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο δύναται να ζητήσει να ακούσει την Επιτροπή σχετικά με την εκτέλεση των δαπανών ή τη λειτουργία των συστημάτων δημοσιονομικού ελέγχου. Η Επιτροπή διαβιβάζει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, αιτήσεώς του, κάθε αναγκαία πληροφορία.

3. Η Επιτροπή καταβάλλει κάθε προσπάθεια ώστε να λαμβάνονται υπόψη οι παρατηρήσεις που συνοδεύουν τις αποφάσεις απαλλαγής και οι άλλες παρατηρήσεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με την εκτέλεση των δαπανών, καθώς και τα σχόλια που συνοδεύουν τις συστάσεις απαλλαγής που διατυπώνει το Συμβούλιο.

Μετά από αίτηση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ή του Συμβουλίου, η Επιτροπή υποβάλλει έκθεση για τα μέτρα που έχουν ληφθεί με βάση αυτές τις παρατηρήσεις και σχόλια, και ιδίως σχετικά με τις οδηγίες που έχουν δοθεί στις υπηρεσίες οι οποίες έχουν αναλάβει την εκτέλεση του προϋπολογισμού. Οι εκθέσεις αυτές διαβιβάζονται επίσης στο Ελεγκτικό Συνέδριο.

Άρθρο 277

Ο προϋπολογισμός καταρτίζεται σε λογιστικές μονάδες που καθορίζονται κατά τις διατάξεις του κανονισμού, ο οποίος εκδίδεται κατ' εφαρμογή του άρθρου 279.

Άρθρο 278

Η Επιτροπή δύναται, με την επιφύλαξη ότι πληροφορεί σχετικά τις αρμόδιες αρχές των ενδιαφερομένων κρατών μελών να μεταφέρει στο νόμισμα ενός κράτους μέλους, τα στοιχεία ενεργητικού που κατέχει στο νόμισμα ενός άλλου κράτους μέλους, κατά το μέτρο που είναι αναγκαίο για τη χρησιμοποίησή τους για τους σκοπούς για τους οποίους προορίζονται από την παρούσα συνθήκη. Η Επιτροπή αποφεύγει, κατά το δυνατό, να προβαίνει σε τέτοιες μεταφορές, αν κατέχει στοιχεία ενεργητικού διαθέσιμα ή ρευστοποιήσιμα στο νόμισμα που χρειάζεται.

Η Επιτροπή επικοινωνεί με κάθε κράτος μέλος μέσω της αρχής την οποία αυτό ορίζει. Κατά την εκτέλεση των δημοσιονομικών πράξεων, προσφεύγει στην εκδοτική τράπεζα του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους ή σε άλλον εξουσιοδοτημένο από αυτό οικονομικό οργανισμό.

Άρθρο 279 (*)

1. Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομόφωνα, προτάσει της Επιτροπής και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και γνώμη του Ελεγκτικού Συνεδρίου:

- α) εκδίδει τους δημοσιονομικούς κανονισμούς που ρυθμίζουν ιδίως τη διαδικασία σχετικά με την κατάρτιση και την εκτέλεση του προϋπολογισμού και την απόδοση και εξέλεξη των λογαριασμών·
- β) ορίζει τους κανόνες και οργανώνει τον έλεγχο της ευθύνης των δημοσιονομικών ελεγκτών, των διατακτών και των υπολόγων.

Από την 1η Ιανουαρίου 2007, το Συμβούλιο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία, προτάσει της Επιτροπής και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και γνώμη του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

2. Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομόφωνα, προτάσει της Επιτροπής και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και γνώμη του Ελεγκτικού Συνεδρίου, καθορίζει τους τρόπους και τη διαδικασία κατά τα οποία τα έσοδα του προϋπολογισμού που προβλέπονται από τη ρύθμιση περί ιδίων πόρων της Κοινότητας τίθενται στη διάθεση της Επιτροπής και προσδιορίζει τα εφαρμοστέα μέτρα προς αντιμετώπιση, εφόσον είναι ανάγκη, των ταμειακών αναγκών.

Άρθρο 280

1. Η Κοινότητα και τα κράτη μέλη καταπολεμούν την απάτη ή οιαδήποτε άλλη παράνομη δραστηριότητα κατά των οικονομικών συμφερόντων της Κοινότητας, λαμβάνοντας σύμφωνα με το παρόν άρθρο μέτρα τα οποία θα έχουν αποτρεπτικό χαρακτήρα και θα προσφέρουν αποτελεσματική προστασία στα κράτη μέλη.

(*) Άρθρο το οποίο τροποποιήθηκε από τη συνθήκη της Νίκαιας.

2. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα ίδια μέτρα καταπολέμησης της απάτης κατά των οικονομικών συμφερόντων της Κοινότητας με εκείνα που λαμβάνουν για την καταπολέμηση της απάτης κατά των ιδίων οικονομικών συμφερόντων.

3. Με την επιφύλαξη άλλων διατάξεων της παρούσας συνθήκης, τα κράτη μέλη συντονίζουν τη δράση τους σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Κοινότητας κατά της απάτης. Για το σκοπό αυτό, διοργανώνουν μαζί με την Επιτροπή, στενή και τακτική συνεργασία μεταξύ των αρμόδιων αρχών.

4. Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 251, και μετά από διαβούλευση με το Ελεγκτικό Συνέδριο, λαμβάνει τα απαραίτητα μέτρα στους τομείς της πρόληψης και της καταπολέμησης της απάτης εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Κοινότητας με σκοπό την παροχή αποτελεσματικής και ισοδύναμης προστασίας στα κράτη μέλη. Τα μέτρα αυτά δεν αφορούν την εφαρμογή του εθνικού ποινικού δικαίου ούτε την απονομή της δικαιοσύνης στα κράτη μέλη.

5. Η Επιτροπή, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη, υποβάλλει κατ' έτος στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο έκθεση για τα μέτρα που ελήφθησαν κατ' εφαρμογή του παρόντος άρθρου.

ΜΕΡΟΣ ΕΚΤΟ

ΓΕΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 281

Η Κοινότητα έχει νομική προσωπικότητα.

Άρθρο 282

Η Κοινότητα έχει σε κάθε κράτος μέλος την ευρύτερη δυνατή νομική ικανότητα που αναγνωρίζεται από τις εθνικές νομοθεσίες στα νομικά πρόσωπα· δύναται ιδίως να αποκτά ή να διαθέτει κινητή και ακίνητη περιουσία και να παρίσταται ενώπιον δικαστηρίου. Προς το σκοπό αυτόν η Κοινότητα αντιπροσωπεύεται από την Επιτροπή.

Άρθρο 283

Το Συμβούλιο εκδίδει με ειδική πλειοψηφία, προτάσει της Επιτροπής και μετά από διαβούλευση με τα άλλα ενδιαφερόμενα όργανα, τον κανονισμό περί της υπηρεσιακής καταστάσεως των υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και το καθεστώς που εφαρμόζεται επί του λοιπού προσωπικού των Κοινοτήτων αυτών.

Άρθρο 284

Για να εκπληρώσει τα καθήκοντα που της έχουν ανατεθεί, η Επιτροπή δύναται να συλλέγει κάθε πληροφορία και να προβαίνει σε όλους τους αναγκαίους ελέγχους εντός των ορίων και υπό τις προϋποθέσεις που καθορίζει το Συμβούλιο κατά τις διατάξεις της παρούσας συνθήκης.

Άρθρο 285

1. Με την επιφύλαξη του άρθρου 5 του πρωτοκόλλου για το καταστατικό του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, το Συμβούλιο, αποφασίζοντας σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 251, θεσπίζει μέτρα για την εκπόνηση στατιστικών εφόσον τούτο απαιτείται για την εκτέλεση των δραστηριοτήτων της Κοινότητας.

2. Η εκπόνηση κοινοτικών στατιστικών χαρακτηρίζεται από αμεροληψία, αξιοπιστία, αντικειμενικότητα, επιστημονική ανεξαρτησία, σχέση κόστους/αποτελεσματικότητας και στατιστικό απόρρητο, ενώ δεν επιβάλλει υπέρογκες επιβαρύνσεις στους οικονομικούς παράγοντες.

Άρθρο 286

1. Από την 1η Ιανουαρίου 1999, οι κοινοτικές πράξεις για την προστασία του ατόμου όσον αφορά την επεξεργασία και την ελεύθερη κυκλοφορία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα εφαρμόζονται στα όργανα και οργανισμούς που έχουν ιδρυθεί από την παρούσα συνθήκη ή βάσει αυτής.

2. Πριν από την ημερομηνία που αναφέρεται στην παράγραφο 1, το Συμβούλιο, αποφασίζοντας σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 251, συνιστά ένα ανεξάρτητο εποπτικό όργανο υπεύθυνο για την παρακολούθηση της εφαρμογής αυτών των κοινοτικών πράξεων στα όργανα και οργανισμούς της Κοινότητας και θεσπίζει όποιες άλλες κατάλληλες σχετικές διατάξεις.

Άρθρο 287

Τα μέλη των οργάνων της Κοινότητας, τα μέλη των επιτροπών, καθώς και οι υπάλληλοι και το λοιπό προσωπικό της Κοινότητας οφείλουν, και μετά τη λήξη της υπηρεσιακής τους σχέσεως, να μη μεταδίδουν πληροφορίες που αποτελούν εκ φύσεως επαγγελματικά απόρρητα, ιδίως πληροφορίες σχετικές με επιχειρήσεις που αφορούν τις εμπορικές τους σχέσεις και τα κοστολογικά τους στοιχεία.

Άρθρο 288

Η συμβατική ευθύνη της Κοινότητας διέπεται από το δικαίο που εφαρμόζεται στη σχετική σύμβαση.

Στο πεδίο της εξωσυμβατικής ευθύνης, η Κοινότητα υποχρεούται, σύμφωνα με τις γενικές αρχές του δικαίου που είναι κοινές στα δίκαια των κρατών μελών, να αποκαθιστά τη ζημία που προξενούν τα όργανα ή οι υπάλληλοί της κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

Το δεύτερο εδάφιο εφαρμόζεται υπό τις ίδιες προϋποθέσεις στις ζημίες που προξενεί η ΕΚΤ ή οι υπάλληλοί της κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

Η προσωπική ευθύνη των υπαλλήλων έναντι της Κοινότητας διέπεται από τις διατάξεις του κανονισμού περί της υπηρεσιακής τους καταστάσεως ή του καθεστώτος που τους διέπει.

Άρθρο 289

Η έδρα των οργάνων της Κοινότητας ορίζεται με κοινή συμφωνία των κυβερνήσεων των κρατών μελών.

Άρθρο 290 (*)

Το γλωσσικό καθεστώς των οργάνων της Κοινότητας ορίζεται από το Συμβούλιο ομοφώνως, με την επιφύλαξη των διατάξεων που προβλέπονται από τον Οργανισμό του Δικαστηρίου.

Άρθρο 291

Η Κοινότητα απολαύει, στην επικράτεια των κρατών μελών, των αναγκαίων προνομίων και ασυλιών για την εκπλήρωση της αποστολής της, υπό τους όρους που καθορίζονται στο πρωτόκολλο της 8ης Απριλίου 1965 περί των προνομίων και ασυλιών των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Το αυτό ισχύει και για την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Ίδρυμα και την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων.

Άρθρο 292

Τα κράτη μέλη αναλαμβάνουν την υποχρέωση να μη ρυθμίζουν διαφορές σχετικές με την ερμηνεία ή την εφαρμογή της παρούσας συνθήκης κατά τρόπο διάφορο από εκείνον που προβλέπει η συνθήκη.

Άρθρο 293

Τα κράτη μέλη, εφόσον είναι αναγκαίο, διεξάγουν μεταξύ τους διαπραγματεύσεις, για να εξασφαλίσουν προς όφελος των υπηκόων τους:

- την προστασία των προσώπων, καθώς και την απόλαυση και την προστασία των δικαιωμάτων υπό τους όρους που αναγνωρίζει κάθε κράτος στους υπηκόους του,
- την κατάργηση της διπλής φορολογίας εντός της Κοινότητας,
- την αμοιβαία αναγνώριση των εταιρειών κατά την έννοια του άρθρου 48 δεύτερο εδάφιο, τη διατήρηση της νομικής προσωπικότητας επί μεταφοράς της έδρας από ένα κράτος σε άλλο και τη δυνατότητα συγχωνεύσεως εταιρειών που διέπονται από το δίκαιο διαφόρων κρατών μελών,
- την απλούστευση των διατυπώσεων για την αμοιβαία αναγνώριση και εκτέλεση δικαστικών και διαιτητικών αποφάσεων.

Άρθρο 294

Με την επιφύλαξη των άλλων διατάξεων της παρούσας συνθήκης, τα κράτη μέλη παρέχουν στους υπηκόους των άλλων κρατών μελών μεταχείριση ίση με την παρεχόμενη στους υπηκόους τους, σχετικά με τη συμμετοχή τους στο κεφάλαιο εταιρειών κατά την έννοια του άρθρου 48.

Άρθρο 295

Η παρούσα συνθήκη δεν προδικάζει με κανένα τρόπο το καθεστώς της ιδιοκτησίας στα κράτη μέλη.

Άρθρο 296

1. Οι διατάξεις της παρούσας συνθήκης δεν αντιτίθενται προς τους ακολουθούς κανόνες:

(*) Άρθρο το οποίο τροποποιήθηκε από τη συνθήκη της Νίκαιας.

- α) κανένα κράτος μέλος δεν υποχρεούται να παρέχει πληροφορίες, τη διάδοση των οποίων θεωρεί αντίθετη προς ουσιώδη συμφέροντα ασφαλείας του·
- β) κάθε κράτος μέλος δύναται να λαμβάνει τα μέτρα που θεωρεί αναγκαία για την προστασία ουσιωδών συμφερόντων της ασφαλείας του, που αφορούν την παραγωγή ή εμπορία όπλων, πυρομαχικών και πολεμικού υλικού· τα μέτρα αυτά δεν πρέπει να αλλοιώνουν τους όρους του ανταγωνισμού εντός της κοινής αγοράς σχετικά με τα προϊόντα που δεν προορίζονται για στρατιωτικούς ειδικά σκοπούς.

2. Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομόφωνα προτάσει της Επιτροπής, μπορεί να επιφέρει τροποποιήσεις στον πίνακα τον οποίο κατάρτισε στις 15 Απριλίου 1958, και ο οποίος αφορά τα προϊόντα για τα οποία εφαρμόζονται οι διατάξεις της παραγράφου 1 στοιχείο β).

Άρθρο 297

Τα κράτη μέλη συνεννοούνται μεταξύ τους, για να προβούν σε κοινή ενέργεια προς αποτροπή παρακώλυσεως της λειτουργίας της κοινής αγοράς εξαιτίας μέτρων που λαμβάνει κράτος μέλος σε περίπτωση σοβαρής εσωτερικής διαταραχής της δημοσίας τάξεως, σε περίπτωση πολέμου ή σοβαρής διεθνούς εντάσεως που αποτελεί απειλή πολέμου ή προς εκπλήρωση υποχρεώσεων που έχει αναλάβει με σκοπό τη διατήρηση της ειρήνης και της διεθνούς ασφαλείας.

Άρθρο 298

Αν τα μέτρα που λαμβάνονται στις περιπτώσεις των άρθρων 296 και 297 έχουν ως αποτέλεσμα τη νόθευση των όρων του ανταγωνισμού στην κοινή αγορά, η Επιτροπή εξετάζει μαζί με το ενδιαφερόμενο κράτος τους όρους υπό τους οποίους τα μέτρα αυτά δύναται να προσαρμοσθούν στους κανόνες που θεσπίζει η παρούσα συνθήκη.

Κατά παρέκκλιση από τη διαδικασία των άρθρων 226 και 227, η Επιτροπή ή κάθε κράτος μέλος δύναται να προσφύγει απευθείας στο Δικαστήριο, αν θεωρεί ότι άλλο κράτος μέλος ασκεί καταχρηστικώς τις εξουσίες που προβλέπονται στα άρθρα 296 και 297. Το Δικαστήριο αποφασίζει κεκλεισμένων των θυρών.

Άρθρο 299

1. Η παρούσα συνθήκη ισχύει στο Βασίλειο του Βελγίου, στο Βασίλειο της Δανίας, στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, στην Ελληνική Δημοκρατία, στο Βασίλειο της Ισπανίας, στη Γαλλική Δημοκρατία, στην Ιρλανδία, στην Ιταλική Δημοκρατία, στο Μεγάλο Δουκάτο του Λουξεμβούργου, στο Βασίλειο των Κάτω Χωρών, στη Δημοκρατία της Αυστρίας, στην Πορτογαλική Δημοκρατία, στη Δημοκρατία της Φινλανδίας, στο Βασίλειο της Σουηδίας και στο Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και Βορείου Ιρλανδίας.

2. Οι διατάξεις της παρούσας συνθήκης ισχύουν στα υπερπόντια γαλλικά διαμερίσματα, στις Αζόρες, στη Μαδέρα και στις Καναρίους Νήσους.

Ωστόσο, λαμβάνοντας υπόψη τη διαρθρωτική οικονομική και κοινωνική κατάσταση των υπερπόντιων γαλλικών διαμερισμάτων, των Αζορών, της Μαδέρας και των Καναρίων Νήσων, που επιδεινώνεται από τη μεγάλη απόσταση, τον νησιωτικό τους χαρακτήρα, τη μικρή έκταση, τη δύσκολη μορφολογία και κλίμα, την οικονομική εξάρτηση όσον αφορά έναν μικρό αριθμό προϊόντων, προβλήματα μόνιμα και σωρευτικά τα οποία αναχαιτίζουν σημαντικά την ανάπτυξή τους, το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία μετά από πρόταση της Επιτροπής και διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, θεσπίζει ειδικά μέτρα αποσκοπούντα ιδίως στον καθορισμό των προϋποθέσεων εφαρμογής της παρούσας συνθήκης στις περιοχές αυτές, συμπεριλαμβανομένων κοινών πολιτικών.

Το Συμβούλιο, όταν θεσπίζει τα σχετικά μέτρα που αναφέρονται στο δεύτερο εδάφιο, λαμβάνει υπόψη τομείς όπως η τελωνειακή και εμπορική πολιτική, η φορολογική πολιτική, οι ελεύθερες ζώνες, η γεωργική και αλιευτική πολιτική, οι όροι προμήθειας πρώτων υλών και βασικών καταναλωτικών αγαθών, οι κρατικές ενισχύσεις και οι προϋποθέσεις πρόσβασης στα διαρθρωτικά ταμεία και στα οριζόντια κοινοτικά προγράμματα.

Το Συμβούλιο θεσπίζει τα μέτρα που αναφέρονται στο δεύτερο εδάφιο λαμβάνοντας υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και τους περιορισμούς των εξόχως απόκεντρων περιοχών, χωρίς ωστόσο να υπονομεύεται η ακεραιότητα και η συνοχή της κοινοτικής έννομης τάξης, συμπεριλαμβανομένης της εσωτερικής αγοράς και των κοινών πολιτικών.

3. Για τις υπερπόντιες χώρες και εδάφη που αναφέρονται στο παράρτημα II της παρούσας συνθήκης ισχύει το ιδιαίτερο καθεστώς συνδέσεως που ορίζεται στο τέταρτο μέρος της συνθήκης.

Η παρούσα συνθήκη δεν εφαρμόζεται στις υπερπόντιες χώρες και εδάφη που διατηρούν ιδιαίτερες σχέσεις με το Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και Βορείου Ιρλανδίας και δεν αναφέρονται στο ανωτέρω παράρτημα.

4. Οι διατάξεις της παρούσας συνθήκης εφαρμόζονται στα ευρωπαϊκά εδάφη, για τις εξωτερικές σχέσεις των οποίων υπεύθυνο είναι ένα κράτος μέλος.

5. Οι διατάξεις της παρούσας συνθήκης εφαρμόζονται στα νησιά Åland, σύμφωνα με τις διατάξεις που αναφέρονται στο πρωτόκολλο αριθ. 2 της πράξης περί των όρων προσχωρήσεως της Δημοκρατίας της Αυστρίας, της Δημοκρατίας της Φινλανδίας και του Βασιλείου της Σουηδίας.

6. Κατά παρέκκλιση από τις προηγούμενες παραγράφους:

- α) η παρούσα συνθήκη δεν εφαρμόζεται στις Νήσους Φερόες·
- β) η παρούσα συνθήκη δεν εφαρμόζεται στις περιοχές κυρίαρχων βάσεων του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και Βορείου Ιρλανδίας στην Κύπρο.
- γ) οι διατάξεις της παρούσας συνθήκης εφαρμόζονται στις αγγλονορμανδικές νήσους και στη νήσο Μαν, μόνον εφόσον αυτό είναι αναγκαίο για να διασφαλισθεί η εφαρμογή του καθεστώτος που προβλέπει για τις νήσους αυτές η συνθήκη της 22ας Ιανουαρίου 1972 περί προσχωρήσεως νέων κρατών μελών στην Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα και στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενεργείας.

Άρθρο 300 (*)

1. Όταν η παρούσα συνθήκη προβλέπει τη σύναψη συμφωνιών μεταξύ της Κοινότητας και ενός ή περισσότερων κρατών ή διεθνών οργανισμών, η Επιτροπή υποβάλλει συστάσεις στο Συμβούλιο, το οποίο την εξουσιοδοτεί να αρχίσει τις αναγκαίες διαπραγματεύσεις. Οι διαπραγματεύσεις αυτές διεξάγονται από την Επιτροπή, σε συνεννόηση με τις ειδικές επιτροπές που ορίζονται από το Συμβούλιο για να την επικουρούν στο έργο αυτό και στο πλαίσιο των οδηγιών που ενδεχομένως της απευθύνει το Συμβούλιο.

Κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων που του αναθέτει η παρούσα παράγραφος, το Συμβούλιο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία, πλην των περιπτώσεων που προβλέπονται στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 2, στις οποίες αποφασίζει με ομοφωνία.

(*) Άρθρο το οποίο τροποποιήθηκε από τη συνθήκη της Νίκαιας.

2. Με την επιφύλαξη των αρμοδιοτήτων της Επιτροπής στον τομέα αυτό, η υπογραφή, η οποία ενδέχεται να συνοδεύεται από απόφαση περί προσωρινής εφαρμογής πριν από την έναρξη ισχύος, και η σύναψη των συμφωνιών, αποφασίζονται από το Συμβούλιο, με ειδική πλειοψηφία μετά από πρόταση της Επιτροπής. Το Συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα όταν η συμφωνία αφορά τομέα στον οποίο απαιτείται ομοφωνία για τη θέσπιση εσωτερικών κανόνων, καθώς και προκειμένου περί συμφωνιών του άρθρου 310.

Κατά παρέκκλιση από τους κανόνες της παραγράφου 3, η ίδια διαδικασία εφαρμόζεται και για απόφαση περί αναστολής της εφαρμογής συμφωνίας, καθώς και για τον καθορισμό των θέσεων που θα υιοθετηθούν εξ ονόματος της Κοινότητας, σε όργανο το οποίο συνιστάται από συμφωνία, όταν το εν λόγω όργανο καλείται να λάβει αποφάσεις που παράγουν έννομα αποτελέσματα, με εξαίρεση τις αποφάσεις που συμπληρώνουν ή τροποποιούν το θεσμικό πλαίσιο της συμφωνίας.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενημερώνεται αμέσως και εμπειριστατωμένα για οποιαδήποτε απόφαση η οποία λαμβάνεται δυνάμει της παρούσας παραγράφου και η οποία αφορά την προσωρινή εφαρμογή ή την αναστολή συμφωνιών, ή τον καθορισμό της θέσης της Κοινότητας σε όργανο που συνιστάται από συμφωνία.

3. Εκτός από τις συμφωνίες που προβλέπονται στο άρθρο 133 παράγραφος 3, το Συμβούλιο συνάπτει τις συμφωνίες μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, ακόμη και όταν η συμφωνία αφορά τομέα για τον οποίο απαιτείται η διαδικασία του άρθρου 251 ή του άρθρου 252 για τη θέσπιση εσωτερικών κανόνων. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο διατυπώνει τη γνώμη του μέσα σε προθεσμία που μπορεί να ορίσει το Συμβούλιο ανάλογα με το επείγον του ζητήματος. Ελλείψει γνώμης μέσα στην προθεσμία αυτή, το Συμβούλιο δύναται να αποφασίζει.

Κατά παρέκκλιση από τις διατάξεις του προηγούμενου εδαφίου, συνάπτονται κατόπιν σύμφωνης γνώμης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, οι συμφωνίες που αναφέρονται στο άρθρο 310, καθώς και οι άλλες συμφωνίες που δημιουργούν ειδικό θεσμικό πλαίσιο μέσω της οργάνωσης διαδικασιών συνεργασίας, οι συμφωνίες που συνεπάγονται σημαντικές δημοσιονομικές επιπτώσεις για την Κοινότητα και οι συμφωνίες που συνεπάγονται τροποποίηση πράξης που εγκρίθηκε κατά τη διαδικασία του άρθρου 251.

Σε επείγουσες περιπτώσεις, το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο μπορούν να συμφωνούν προθεσμία για τη σύμφωνη γνώμη.

4. Κατά τη σύναψη συμφωνίας, το Συμβούλιο μπορεί, κατά παρέκκλιση από τις διατάξεις της παραγράφου 2, να εξουσιοδοτεί την Επιτροπή να εγκρίνει εξ ονόματος της Κοινότητας τις τροποποιήσεις, εφόσον προβλέπεται από τη συμφωνία ότι οι τροποποιήσεις αυτές πρέπει να εγκρίνονται με απλοποιημένη διαδικασία ή μέσω ενός οργάνου που συνιστάται από την εν λόγω συμφωνία· το Συμβούλιο μπορεί να εξαρτά την εξουσιοδότηση αυτή από ορισμένους ειδικούς όρους.

5. Όταν το Συμβούλιο σχεδιάζει σύναψη συμφωνίας που τροποποιεί την παρούσα συνθήκη, οι τροποποιήσεις πρέπει να εγκριθούν προηγουμένως σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 48 της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση.

6. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, η Επιτροπή ή ένα κράτος μέλος μπορούν να ζητούν προηγουμένως από το Δικαστήριο να γνωμοδοτήσει εάν η μελετώμενη συμφωνία συμβιβάζεται με τις διατάξεις της παρούσας συνθήκης. Εάν η γνωμοδότηση του Δικαστηρίου είναι αρνητική, η συμφωνία μπορεί να τεθεί σε ισχύ μόνον υπό τους όρους που ορίζει το άρθρο 48 της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση.

7. Οι συμφωνίες που συνάπτονται υπό τους όρους που καθορίζονται στο παρόν άρθρο δεσμεύουν τα όργανα της Κοινότητας και τα κράτη μέλη.

Άρθρο 301

Όταν μία κοινή θέση ή κοινή δράση, που εγκρίθηκαν σύμφωνα με τις διατάξεις της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση σχετικά με την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας, προβλέπει δράση της Κοινότητας για τη μερική ή ολοκληρωτική μείωση ή διακοπή των οικονομικών σχέσεων με μία ή περισσότερες τρίτες χώρες, το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία μετά από πρόταση της Επιτροπής, λαμβάνει τα αναγκαία επείγοντα μέτρα.

Άρθρο 302

Η Επιτροπή διασφαλίζει κάθε πρόσφορη σχέση με τα όργανα των Ηνωμένων Εθνών και των ειδικευμένων οργανισμών τους.

Διασφαλίζει επίσης πρόσφορες σχέσεις με όλους τους διεθνείς οργανισμούς.

Άρθρο 303

Η Κοινότητα καθιερώνει την κατάλληλη συνεργασία με το Συμβούλιο της Ευρώπης.

Άρθρο 304

Η Κοινότητα συνεργάζεται στενά με τον Οργανισμό Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης, κατά τρόπο που ορίζεται με κοινή συμφωνία.

Άρθρο 305

1. Η παρούσα συνθήκη δεν τροποποιεί τις διατάξεις της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα, ιδίως όσον αφορά τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των κρατών μελών, τις εξουσίες των οργάνων της Κοινότητας αυτής και τις διατάξεις της περί της λειτουργίας της κοινής αγοράς άνθρακα και χάλυβα.

2. Η παρούσα συνθήκη δεν θίγει τις διατάξεις της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας.

Άρθρο 306

Η παρούσα συνθήκη δεν εμποδίζει την ύπαρξη και ολοκλήρωση των περιφερειακών ενώσεων μεταξύ Βελγίου και Λουξεμβούργου, καθώς και μεταξύ Βελγίου, Λουξεμβούργου και Κάτω Χωρών, εφόσον οι στόχοι των περιφερειακών αυτών ενώσεων δεν επιτυγχάνονται με την εφαρμογή της παρούσας συνθήκης.

Άρθρο 307

Τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις που απορρέουν από συμβάσεις που συνήφθησαν πριν από την 1η Ιανουαρίου 1958 ή, για τα κράτη που προσχωρούν, πριν από την ημερομηνία της προσχώρησής τους, μεταξύ ενός ή περισσότερων κρατών μελών αφενός, και ενός ή περισσότερων τρίτων χωρών, αφετέρου, δεν θίγονται από την παρούσα συνθήκη.

Κατά το μέτρο που οι συμβάσεις αυτές δεν συμβιβάζονται με την παρούσα συνθήκη, το ενδιαφερόμενο ή τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη προσφεύγουν σε όλα τα πρόσφορα μέσα, για να άρουν τα διαπιστωθέντα ασυμβίβαστα. Εν ανάγκη, τα κράτη μέλη παρέχουν προς το σκοπό αυτό αμοιβαία συνδρομή και υιοθετούν, κατά περίπτωση, κοινή στάση.

Κατά την εφαρμογή των συμβάσεων που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο, τα κράτη μέλη λαμβάνουν υπόψη το γεγονός ότι τα πλεονεκτήματα που παραχωρεί με την παρούσα συνθήκη κάθε κράτος μέλος αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της ιδρύσεως της Κοινότητας και επομένως είναι αδιαχωρίστως συνδεδεμένα με τη σύσταση κοινών οργάνων, τη μεταβίβαση αρμοδιοτήτων σ' αυτά και την παραχώρηση των ιδίων πλεονεκτημάτων από όλα τα άλλα κράτη μέλη.

Άρθρο 308

Αν ενέργεια της Κοινότητας θεωρείται αναγκαία για την πραγματοποίηση ενός από τους στόχους της στο πλαίσιο της λειτουργίας της κοινής αγοράς και δεν προβλέπονται από την παρούσα συνθήκη οι προς το σκοπό αυτόν απαιτούμενες εξουσίες, το Συμβούλιο, προτάσει της Επιτροπής και κατόπιν διαβουλεύσεων με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, θεσπίζει ομοφώνως τις κατάλληλες διατάξεις.

Άρθρο 309 (*)

1. Εφόσον αποφασισθεί η αναστολή των δικαιωμάτων ψήφου του αντιπροσώπου της κυβέρνησης κράτους μέλους, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 7 της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, αυτά τα δικαιώματα ψήφου αναστέλλονται επίσης και όσον αφορά την παρούσα συνθήκη.

2. Επιπλέον, εφόσον έχει διαπιστωθεί, σύμφωνα με το άρθρο 7 παράγραφος 2 της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, η ύπαρξη σοβαρής και διαρκούς παραβίασης από κράτος μέλος αρχών που μνημονεύονται στο άρθρο 6 παράγραφος 1 της συνθήκης αυτής, το Συμβούλιο, δύναται να αποφασίσει, με ειδική πλειοψηφία, την αναστολή ορισμένων δικαιωμάτων τα οποία απορρέουν από την εφαρμογή της παρούσας συνθήκης ως προς το εν λόγω κράτος μέλος. Ενεργώντας κατ' αυτόν τον τρόπο, το Συμβούλιο λαμβάνει υπόψη τις πιθανές συνέπειες μιας τέτοιας αναστολής στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις φυσικών και νομικών προσώπων.

Οι υποχρεώσεις του εν λόγω κράτους μέλους, δυνάμει της παρούσας συνθήκης, εξακολουθούν εντούτοις να δεσμεύουν αυτό το κράτος μέλος.

3. Το Συμβούλιο δύναται να αποφασίσει εν συνεχεία, με ειδική πλειοψηφία, να μεταβάλει ή να ανακαλέσει μέτρα που έχουν ληφθεί σύμφωνα με την παράγραφο 2, ανάλογα με τις μεταβολές της καταστάσεως, η οποία οδήγησε στην επιβολή τους.

4. Όταν λαμβάνει αποφάσεις που αναφέρονται στις παραγράφους 2 και 3, το Συμβούλιο αποφασίζει χωρίς να λαμβάνει υπόψη τις ψήφους του αντιπροσώπου της κυβέρνησης του εν λόγω κράτους μέλους. Κατά παρέκκλιση από το άρθρο 205 παράγραφος 2, ως ειδική πλειοψηφία ορίζεται η αυτή αναλογία των σταθμισμένων ψήφων των αφορώμενων μελών του Συμβουλίου, όπως καθορίζεται στο άρθρο 205 παράγραφος 2.

Η παρούσα παράγραφος ισχύει και στην περίπτωση κατά την οποία δικαιώματα ψήφου έχουν ανασταλεί σύμφωνα με την παράγραφο 1. Στις περιπτώσεις αυτές, απόφαση η οποία απαιτεί ομοφωνία λαμβάνεται χωρίς την ψήφο του αντιπροσώπου της κυβέρνησης του εν λόγω κράτους μέλους.

Άρθρο 310

Η Κοινότητα δύναται να συνάπτει, με ένα ή περισσότερα κράτη ή με διεθνείς οργανισμούς, συμφωνίες που συνιστούν σύνδεση, η οποία συνεπάγεται αμοιβαία δικαιώματα και υποχρεώσεις, κοινές δράσεις και ειδικές διαδικασίες.

(*) Άρθρο το οποίο τροποποιήθηκε από τη συνθήκη της Νίκαιας.

Άρθρο 311

Τα πρωτόκολλα που προσαρτώνται στην παρούσα συνθήκη με κοινή συμφωνία των κρατών μελών αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα της.

Άρθρο 312

Η παρούσα συνθήκη ισχύει επί απεριόριστο χρόνο.

ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 313

Η παρούσα συνθήκη θα κυρωθεί από τα Υψηλά Συμβαλλόμενα Μέρη συμφώνως προς τους συνταγματικούς τους κανόνες. Τα έγγραφα κυρώσεως θα κατατεθούν στην κυβέρνηση της Ιταλικής Δημοκρατίας.

Η παρούσα συνθήκη αρχίζει να ισχύει την πρώτη ημέρα του μήνα που ακολουθεί την κατάθεση του τελευταίου εγγράφου κυρώσεως. Αν η κατάθεση αυτή απέχει λιγότερο από δεκαπέντε ημέρες από την αρχή του επόμενου μήνα, η συνθήκη αρχίζει να ισχύει την πρώτη ημέρα του δεύτερου μήνα από της ημερομηνίας της καταθέσεως.

Άρθρο 314

Η παρούσα συνθήκη συντάσσεται σε ένα μόνον αντίτυπο στη γαλλική, γερμανική, ιταλική και ολλανδική γλώσσα και τα τέσσερα κείμενα είναι εξίσου αυθεντικά. Η συνθήκη θα κατατεθεί στο αρχείο της κυβέρνησεως της Ιταλικής Δημοκρατίας, η οποία θα διαβιβάσει κεκυρωμένο αντίγραφο στην κυβέρνηση καθενός από τα λοιπά υπογράφοντα κράτη.

Δυνάμει των συνθηκών προσχώρησης, τα κείμενα της παρούσας συνθήκης στην αγγλική, δανική, ελληνική, ιρλανδική, ισπανική, πορτογαλική, σουηδική και φινλανδική γλώσσα, είναι εξίσου αυθεντικά.

ΕΙΣ ΠΙΣΤΩΣΗ ΤΩΝ ΑΝΩΤΕΡΩ, οι υπογεγραμμένοι πληρεξούσιοι υπέγραψαν την παρούσα συνθήκη.

Έγινε στη Ρώμη, στις είκοσι πέντε Μαρτίου χίλια εννιακόσια πενήντα επτά.

(Ο κατάλογος των υπογραφόντων δεν αντιγράφεται)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

ΠΙΝΑΚΑΣ

προβλεπόμενος στο άρθρο 32 της συνθήκης

(1) Κλάση της ονοματολογίας των Βρυξελλών	(2) Περιγραφή εμπορευμάτων
Κεφάλαιο 1	Ζώα ζώντα
Κεφάλαιο 2	Κρέατα και βρώσιμα παραπροϊόντα σφαγίων
Κεφάλαιο 3	Ιχθείς, μαλακόστρακα και μαλάκια
Κεφάλαιο 4	Γάλα και προϊόντα γαλακτοκομίας. Ωά πτηνών. Μέλι φυσικόν
Κεφάλαιο 5	
05.04	Έντερα, κύστες και στόμαχοι ζώων, ολόκληρα ή εις τεμάχια, πλην των εξ ιχθύων τοιούτων
05.15	Προϊόντα ζωικής προελεύσεως, μη αλλαχού κατονομαζόμενα ή περιλαμβανόμενα. Μη ζώντα ζώα των κεφαλαίων 1 και 3, ακατάλληλα διά την ανθρώπινη κατανάλωση
Κεφάλαιο 6	Φυτά ζώντα και προϊόντα ανθοκομίας
Κεφάλαιο 7	Λαχανικά, φυτά, ρίζαι και κόνδυλοι, άπαντα εδώδιμα
Κεφάλαιο 8	Καρποί και σπώραι εδώδιμοι. Φλοιοί εσπεριδοειδών και πεπόνων
Κεφάλαιο 9	Καφές, τέιον και αρτύματα (μπαχαρικά), εξαιρέσει του ματέ (κλάσις 09.03)
Κεφάλαιο 10	Δημητριακά
Κεφάλαιο 11	Προϊόντα αλευροποιίας, βύνη, άμυλα, γλουτένη, ινουλίνη
Κεφάλαιο 12	Σπέρματα και καρποί ελαιώδεις. Σπέρματα, σπόροι σποράς και διάφοροι καρποί. Βιομηχανικά και φαρμακευτικά φυτά. Άχυρα και χορτονομαί
Κεφάλαιο 13	
ex 13.03	Πηκτίνη
Κεφάλαιο 15	
15.01	Λίπος χοίρειον υπό την ονομασίαν «saindoux» και λοιπά χοίρεια λίπη, λαμβανόμενα διά πίεσεως ή τήξεως. Λίπη πουλερικών λαμβανόμενα διά πίεσεως ή τήξεως
15.02	Λίπη βοοειδών, προβατοειδών και αιγοειδών, ακατέργαστα ή τετηγμένα, περιλαμβανομένων και των λιπών των λεγομένων πρώτης εκθλίψεως
15.03	Στεατίνη, ελαιοστεατίνη, έλαιον του υπό την ονομασία «saindoux» χοιρείου λίπους και ελαιομαργαρίνη, άνευ προσθήκης γαλακτοματοποιών ουσιών, άνευ αναμειξεως ή παρασκευής τινός
15.04	Λίπη και έλαια ιχθύων και θαλασσιών θηλαστικών, έστω και εξηυγενισμένα
15.07	Έλαια φυσικά μόνιμα, ρευστά ή αλοιφώδη, ακαθάριστα κεκαθαυμένα ή εξηυγενισμένα
15.12	Έλαια και λίπη ζωικά ή φυτικά υδρογονωμένα, έστω και εξηυγενισμένα, αλλ' ουχί περαιτέρω επεξεργασμένα
15.13	Μαργαρίνη, απομίμησις χοιρείου λίπους (simili saindoux) και έτερα βρώσιμα λίπη παρεσκευασμένα
15.17	Υπολείμματα προκύπτοντα εκ της επεξεργασίας των λιπαρών ουσιών ή των ζωικών ή φυτικών κηρών
Κεφάλαιο 16	Παρασκευάσματα κρεάτων, ιχθύων, μαλακοστράκων και μαλακίων

(1) Κλάση της ονοματολογίας των Βρυξελλών	(2) Περιγραφή εμπορευμάτων
Κεφάλαιο 17	
17.01	Σάκχαρις τεύτλων και σακχαροκαλάμου, εις στερεάν κατάστασιν
17.02	Έτερα σάκχαρα, σιρόπια. Υποκατάστατα του μέλιτος, έστω και μεμειγμένα μετά φυσικού μέλιτος. Σάκχαρα και μελάσσαι κεκαυμένα
17.03	Μελάσσαι, έστω και αποχρωματισμένα
17.05 (*)	Σάκχαρα, σιρόπια και μελάσσαι, άπαντα αρωματισμένα ή τεχνικώς κεχρωσμένα (περιλαμβανομένης και της δια βανίλλης ή βανιλίνης αρωματισμένης σακχάρως), εξαιρουμένων των χυμών σπυρών μετά προσθήκης σακχάρως εις πάσαν αναλογία
Κεφάλαιο 18	
18.01	Κακάον εις βάλανους και θραύσματα βάλανων, ακατέργαστα ή πεφρυγμένα
18.02	Κελύφη, φλοιοί, μεμβράναι και απορρίμματα κακάου
Κεφάλαιο 20	Παρασκευάσματα οσπρίων, λαχανικών, σπυρών και ετέρων φυτών ή μερών φυτών
Κεφάλαιο 22	
22.04	Γλεύκος σταφυλών, μερικώς ζυμωθέν, έστω και αν η ζύμωσις ανεστάλη καθ' οιονδήποτε έτερον τρόπον, εξαιρέσει της διά προσθήκης οινοπνεύματος
22.05	Οίνοι εκ νωπών σταφυλών. Γλεύκος εκ νωπών σταφυλών, ούτινος η ζύμωσις ανεστάλη τη προσθήκη οινοπνεύματος (περιλαμβανομένων και των μιστελίων)
22.07	Μηλίτης, απίτης, υδρόμελι και έτερα ποτά προερχόμενα εκ ζυμώσεως
ex 22.08 (*) ex 22.09 (*)	Αιθυλική αλκοόλη, μετουσιωμένη ή μη, οιουδήποτε αλκοολομετρικού τίτλου, λαμβανόμενη από γεωργικά προϊόντα περιλαμβανόμενα στο παράρτημα I της συνθήκης, εξαιρουμένων των αποσταγμάτων, ηδύποτων και ετέρων οινοπνευματωδών ποτών, συνθέτων αλκοολούχων παρασκευασμάτων (καλούμενων συμπεπυκνωμένων εκχυλισμάτων) δια την παρασκευή ποτών
ex 22.10 (*)	Όξος εδώδιμον και υποκατάστατα αυτού εδώδιμα
Κεφάλαιο 23	Υπολείμματα και απορρίμματα των βιομηχανιών ειδών διατροφής. Τροφαί παρεσκευασμένα δια ζώα
Κεφάλαιο 24	
24.01	Καπνός ακατέργαστος ή μη βιομηχανοποιημένος. Απορρίμματα καπνού
Κεφάλαιο 45	
45.01	Φελλός, φυσικός ακατέργαστος και απορρίμματα φελλού. Φελλός εις θραύσματα, κόκκους ή κόνιν
Κεφάλαιο 54	
54.01	Λίνον, ακατέργαστον, μουσκευμένον, αποφλοιωμένον, κτενισμένον ή άλλως πως κατειργασμένον, μη όμως νηματοποιημένον. Στυπία και απορρίμματα (περιλαμβανομένου και του εκ της ξάνσεως νημάτων, υφασμάτων ή ρακών προερχομένου λίνου)
Κεφάλαιο 57	
57.01	Κάναβις, (Cannabis, sativa) ακατέργαστος, μουσκευμένη, αποφλοιωμένη, κτενισμένη ή άλλως κατειργασμένη, αλλά μη νηματοποιημένη. Στυπία και απορρίμματα καννάβως (περιλαμβανομένων και των προερχομένων εκ της ξάνσεως νημάτων, υφασμάτων ή ρακών)

(*) Κλάση που προστέθηκε από το άρθρο 1 του κανονισμού αριθ. 7α του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, της 18ης Δεκεμβρίου 1959 (ΕΕ 7 της 30.1.1961, σ. 71/61).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

ΥΠΕΡΠΟΝΤΙΕΣ ΧΩΡΕΣ ΚΑΙ ΕΔΑΦΗ

στις οποίες εφαρμόζονται οι διατάξεις του τετάρτου μέρους της συνθήκης

- Γροιλανδία,
- Νέα Καληδονία και τα εξαρτημένα εδάφη,
- Γαλλική Πολυνησία,
- Γαλλικές περιοχές του νοτίου ημισφαιρίου και της Ανταρκτικής,
- Νήσοι Γουόλις και Φουτούνα,
- Μαγιότ,
- Σεν Πιερ και Μικελόν,
- Αρούμπα,
- Ολλανδικές Αντίλλες:
 - Μπονέρ,
 - Κουρασάο,
 - Σάμπα,
 - Άγιος Ευστάθιος,
 - Άγιος Μαρτίνος,
- Ανγκουίλα,
- Νήσοι Κάιμαν,
- Νήσοι Φάλκλαντ,
- Νότια Γεωργία και Νότιοι Νήσοι Σάντουιτς,
- Μονσεράτ,
- Πίτκερν,
- Αγία Ελένη και εξαρτώμενα εδάφη,
- Βρετανικό έδαφος της Ανταρκτικής,
- Βρετανικά εδάφη του Ινδικού Ωκεανού,
- Νήσοι Τερκς και Κάικος,
- Βρετανικές Παρθένοι Νήσοι,
- Οι Βερμούδες.

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΑ ΤΑ ΟΠΟΙΑ ΥΙΟΘΕΤΗΘΗΚΑΝ ΣΤΗ ΝΙΚΑΙΑ

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ
ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΕΥΡΥΝΣΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

ΤΑ ΥΨΗΛΑ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ,

ΥΙΟΘΕΤΗΣΑΝ τις ακόλουθες διατάξεις, οι οποίες προσαρτώνται στη συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στις συνθήκες για την ίδρυση των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων:

Άρθρο 1

Κατάργηση του πρωτοκόλλου σχετικά με τα όργανα

Το πρωτόκολλο σχετικά με τα όργανα ενόψει της διεύρυνσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το οποίο είναι προσαρτημένο στη συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στις συνθήκες για την ίδρυση των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, καταργείται.

Άρθρο 2

Διατάξεις που αφορούν το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

1. Από την 1η Ιανουαρίου 2004 και με ισχύ από την έναρξη της κοινοβουλευτικής περιόδου 2004-2009, στο άρθρο 190 παράγραφος 2 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και στο άρθρο 108 παράγραφος 2 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας, το πρώτο εδάφιο αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«Ο αριθμός των εκλεγόμενων σε κάθε κράτος μέλος αντιπροσώπων καθορίζεται ως εξής:

Βέλγιο	22
Δανία	13
Γερμανία	99
Ελλάδα	22
Ισπανία	50
Γαλλία	72
Ιρλανδία	12
Ιταλία	72
Λουξεμβούργο	6
Κάτω Χώρες	25
Αυστρία	17
Πορτογαλία	22
Φινλανδία	13
Σουηδία	18
Ηνωμένο Βασίλειο	72.»

2. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 3, ο συνολικός αριθμός των αντιπροσώπων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για την κοινοβουλευτική περίοδο 2004-2009 ισούται με τον αριθμό των αντιπροσώπων που αναφέρεται στο άρθρο 190 παράγραφος 2 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και στο άρθρο 108 παράγραφος 2 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας, στον οποίο προστίθεται ο αριθμός των αντιπροσώπων των νέων κρατών μελών ο οποίος απορρέει από τις συνθήκες προσχώρησης που θα υπογραφούν το αργότερο την 1η Ιανουαρίου 2004.

3. Στην περίπτωση κατά την οποία ο συνολικός αριθμός των μελών που προβλέπεται στην παράγραφο 2 είναι κατώτερος των επτακοσίων τριάντα δύο, εφαρμόζεται κατ' αναλογία διόρθωση του αριθμού των εκλεγμένων σε κάθε κράτος μέλος αντιπροσώπων, ούτως ώστε ο συνολικός αριθμός να προσεγγίζει κατά το δυνατόν τους επτακοσίους τριάντα δύο, χωρίς, ωστόσο, η διόρθωση αυτή να οδηγεί στην εκλογή, σε κάθε κράτος μέλος, αριθμού αντιπροσώπων ανώτερου του προβλεπόμενου στο άρθρο 190 παράγραφος 2 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και στο άρθρο 108 παράγραφος 2 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας για την κοινοβουλευτική περίοδο 1999-2004.

Το Συμβούλιο λαμβάνει απόφαση προς τον σκοπό αυτό.

4. Κατά παρέκκλιση από το άρθρο 189 δεύτερο εδάφιο της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και από το άρθρο 107 δεύτερο εδάφιο της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας, σε περίπτωση έναρξης ισχύος συνθηκών προσχώρησης μετά την έκδοση της προβλεπόμενης στο δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 3 του παρόντος άρθρου, απόφασης του Συμβουλίου, ο αριθμός των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου μπορεί να υπερβεί προσωρινά τα επτακόσια τριάντα δύο κατά την περίοδο εφαρμογής αυτής της απόφασης. Η αυτή διόρθωση με την προβλεπόμενη στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 3 του παρόντος άρθρου θα εφαρμόζεται στον αριθμό των εκλεγμένων στα εν λόγω κράτη μέλη αντιπροσώπων.

Άρθρο 3

Διατάξεις σχετικά με τη στάθμιση των ψήφων στο Συμβούλιο

1. Από την 1η Ιανουαρίου 2005:

α) στο άρθρο 205 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και στο άρθρο 118 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας:

i) η παράγραφος 2 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«2. Όταν το Συμβούλιο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία, οι ψήφοι των μελών του σταθμίζονται ως εξής:

Βέλγιο	12
Δανία	7
Γερμανία	29
Ελλάδα	12
Ισπανία	27
Γαλλία	29
Ιρλανδία	7
Ιταλία	29
Λουξεμβούργο	4
Κάτω Χώρες	13
Αυστρία	10
Πορτογαλία	12
Φινλανδία	7
Σουηδία	10
Ηνωμένο Βασίλειο	29

Για να αποφασίσει το Συμβούλιο, απαιτούνται τουλάχιστον εκατόν εξήντα εννέα ψήφοι που περιλαμβάνουν τις ψήφους υπέρ της πλειοψηφίας των μελών, όταν, κατά την παρούσα συνθήκη, το Συμβούλιο αποφασίζει προτάσει της Επιτροπής.

Στις άλλες περιπτώσεις, για να αποφασίσει το Συμβούλιο απαιτούνται τουλάχιστον εκατόν εξήντα εννέα ψήφοι που περιλαμβάνουν τις ψήφους υπέρ των δύο τρίτων τουλάχιστον των μελών.»

ii) προστίθεται η ακόλουθη παράγραφος 4:

«4. Όταν το Συμβούλιο λαμβάνει απόφαση με ειδική πλειοψηφία, κάθε μέλος του μπορεί να ζητήσει να εξακριβωθεί ότι τα κράτη μέλη τα οποία συνιστούν αυτή την ειδική πλειοψηφία αντιστοιχούν τουλάχιστον στο 62 % του συνολικού πληθυσμού της Ένωσης. Εάν αποδειχθεί ότι ο όρος αυτός δεν πληρούται, η εν λόγω απόφαση δεν θεσπίζεται.»

β) στο άρθρο 23 παράγραφος 2 της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, το τρίτο εδάφιο αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«Οι ψήφοι των μελών του Συμβουλίου σταθμίζονται σύμφωνα με το άρθρο 205 παράγραφος 2 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Για τη θέσπισή τους, οι αποφάσεις απαιτούν τουλάχιστον εκατόν εξήντα εννέα ψήφους, που περιλαμβάνουν τις ψήφους υπέρ τουλάχιστον των δύο τρίτων των μελών. Όταν το Συμβούλιο λαμβάνει απόφαση με ειδική πλειοψηφία, κάθε μέλος του μπορεί να ζητήσει να εξακριβωθεί ότι τα κράτη μέλη τα οποία συνιστούν αυτή την ειδική πλειοψηφία αντιστοιχούν τουλάχιστον στο 62 % του συνολικού πληθυσμού της Ένωσης. Εάν αποδειχθεί ότι ο όρος αυτός δεν πληρούται, η εν λόγω απόφαση δεν θεσπίζεται.»

γ) στο άρθρο 34 της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, η παράγραφος 3 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«3. Όταν το Συμβούλιο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία, οι ψήφοι των μελών του σταθμίζονται σύμφωνα με το άρθρο 205 παράγραφος 2 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Για τη θέσπισή τους, οι αποφάσεις απαιτούν τουλάχιστον εκατόν εξήντα εννέα ψήφους, που περιλαμβάνουν τις ψήφους υπέρ τουλάχιστον των δύο τρίτων των μελών. Όταν το Συμβούλιο λαμβάνει απόφαση με ειδική πλειοψηφία, κάθε μέλος του μπορεί να ζητήσει να εξακριβωθεί ότι τα κράτη μέλη τα οποία συνιστούν αυτή την ειδική πλειοψηφία αντιστοιχούν τουλάχιστον στο 62 % του συνολικού πληθυσμού της Ένωσης. Εάν αποδειχθεί ότι ο όρος αυτός δεν πληρούται, η εν λόγω απόφαση δεν θεσπίζεται.»

2. Σε κάθε προσχώρηση, το κατώτατο όριο που προβλέπεται στο άρθρο 205 παράγραφος 2 δεύτερο εδάφιο της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και στο άρθρο 118 παράγραφος 2 δεύτερο εδάφιο της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας, υπολογίζεται κατά τρόπο ώστε το κατώτατο όριο της ειδικής πλειοψηφίας που εκφράζεται σε ψήφους να μην υπερβαίνει το κατώτατο όριο που προκύπτει από τον πίνακα της δήλωσης σχετικά με τη διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οποία περιέχεται στην τελική πράξη της Διάσκεψης η οποία εξέδωσε τη συνθήκη της Νίκαιας.

Άρθρο 4

Διατάξεις που αφορούν την Επιτροπή

1. Από την 1η Ιανουαρίου 2005 και με ισχύ από την ανάληψη των καθηκόντων της πρώτης Επιτροπής μετά την ημερομηνία αυτή, στο άρθρο 213 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και στο άρθρο 126 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας, η παράγραφος 1 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«1. Τα μέλη της Επιτροπής επιλέγονται βάσει των γενικών τους προσόντων και παρέχουν κάθε εγγύηση ανεξαρτησίας.

Η Επιτροπή περιλαμβάνει έναν υπήκοο από κάθε κράτος μέλος.

Ο αριθμός των μελών της Επιτροπής δύναται να τροποποιείται ομοφώνως από το Συμβούλιο.»

2. Όταν η Ένωση θα περιλαμβάνει 27 κράτη μέλη, στο άρθρο 213 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και στο άρθρο 126 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας, η παράγραφος 1 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«1. Τα μέλη της Επιτροπής επιλέγονται βάσει των γενικών τους προσόντων και παρέχουν κάθε εγγύηση ανεξαρτησίας.

Ο αριθμός των μελών της Επιτροπής είναι κατώτερος από τον αριθμό των κρατών μελών. Τα μέλη της Επιτροπής επιλέγονται βάσει μιας εκ περιτροπής εναλλαγής σε ισότιμη βάση, οι λεπτομέρειες της οποίας αποφασίζονται ομόφωνα από το Συμβούλιο.

Ο αριθμός των μελών της Επιτροπής ορίζεται ομόφωνα από το Συμβούλιο.»

Η τροποποίηση αυτή είναι εφαρμοστέα από την ημερομηνία ανάληψης των καθηκόντων της πρώτης Επιτροπής μετά την ημερομηνία προσχώρησης του εικοστού εβδόμου κράτους μέλους της Ένωσης.

3. Το Συμβούλιο, μετά την υπογραφή της συνθήκης προσχώρησης του εικοστού εβδόμου κράτους μέλους της Ένωσης, αποφασίζει ομόφωνα:

— τον αριθμό των μελών της Επιτροπής,

— τις λεπτομέρειες της εκ περιτροπής εναλλαγής σε ισότιμη βάση, οι οποίες περιλαμβάνουν το σύνολο των αναγκαίων κριτηρίων και κανόνων για τον αυτόματο καθορισμό της σύνθεσης των διαδοχικών σωμάτων, βάσει των ακόλουθων αρχών:

α) τα κράτη μέλη αντιμετωπίζονται με απόλυτη ισοτιμία όσον αφορά τον καθορισμό της σειράς διέλευσης των υπηκόων τους από την Επιτροπή και του χρόνου παρουσίας τους σε αυτήν· κατά συνέπεια, η απόκλιση μεταξύ του συνολικού αριθμού των εντολών που κατέχουν οι υπήκοοι δύο δεδομένων κρατών μελών δεν δύναται ποτέ να υπερβαίνει την μονάδα,

β) υπό την επιφύλαξη του σημείου α), κάθε διαδοχικό σώμα συγκροτείται κατά τρόπο ώστε να αντικατοπτρίζει με ικανοποιητικό τρόπο το δημογραφικό και γεωγραφικό φάσμα του συνόλου των κρατών μελών της Ένωσης.

4. Κάθε κράτος που προσχωρεί στην Ένωση δικαιούται, κατά την προσχώρησή του, να έχει έναν υπήκοο ως μέλος της Επιτροπής μέχρι να εφαρμοστεί η παράγραφος 2.

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ

ΤΑ ΥΨΗΛΑ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ,

ΕΠΙΘΥΜΩΝΤΑΣ να ορίσουν τον Οργανισμό του Δικαστηρίου που προβλέπεται στο άρθρο 245 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και το άρθρο 160 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας,

ΣΥΝΕΦΩΝΗΣΑΝ τις ακόλουθες διατάξεις οι οποίες προσαρτώνται στη συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, στη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και στη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας:

Άρθρο 1

Το Δικαστήριο συγκροτείται και λειτουργεί σύμφωνα με τις διατάξεις της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (συνθήκη ΕΕ), της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (συνθήκη ΕΚ), της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας (συνθήκη ΕΚΑΕ) και του παρόντος Οργανισμού.

ΤΙΤΛΟΣ Ι

ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΔΙΚΑΣΤΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΓΕΝΙΚΩΝ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΩΝ

Άρθρο 2

Κάθε δικαστής, πριν αναλάβει τα καθήκοντά του, ορκίζεται σε δημοσία συνεδρίαση ότι θα ασκεί τα καθήκοντά του με πλήρη αμεροληψία και ευσυνειδήτως και ότι δεν θα αποκαλύπτει το απόρρητο των διασκέψεων.

Άρθρο 3

Οι δικαστές απολαύουν ετεροδικίας. Σε ό,τι αφορά τις πράξεις τους, συμπεριλαμβανομένων όσων εξέφρασαν εγγράφως ή προφορικά, υπό την επίσημη ιδιότητά τους, εξακολουθούν να απολαύουν της ετεροδικίας και μετά τη λήξη των καθηκόντων τους.

Το Δικαστήριο, συνεδριάζον εν ολομелεία, δύναται να άρει την ετεροδικία.

Σε περίπτωση που μετά την άρση της ετεροδικίας ασκηθεί κατά δικαστού ποινική δίωξη, ο δικαστής αυτός δύναται να δικασθεί σε κάθε κράτος μέλος μόνον από την αρμοδία αρχή η οποία δικάζει τους δικαστές που ανήκουν στο ανώτατο εθνικό δικαστήριο.

Τα άρθρα 12 έως 15 και το άρθρο 18 του πρωτοκόλλου περί των προνομίων και ασυλιών των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων εφαρμόζονται επί των δικαστών, των γενικών εισαγγελέων, του γραμματέως και των βοηθών εισηγητών του Δικαστηρίου, με την επιφύλαξη των διατάξεων που αφορούν την ετεροδικία των δικαστών οι οποίες αναφέρονται στα προηγούμενα εδάφια.

Άρθρο 4

Οι δικαστές δεν δύνανται να ασκούν κανένα πολιτικό ή διοικητικό λειτουργήμα.

Δεν δύνανται, εκτός αν το Συμβούλιο το επιτρέψει κατ' εξαίρεση, να ασκούν καμία επαγγελματική δραστηριότητα, αμειβόμενη ή μη.

Κατά την εγκατάστασή τους, αναλαμβάνουν επισήμως την υποχρέωση να τηρούν, κατά τη διάρκεια της ασκήσεως των καθηκόντων τους και μετά τη λήξη τους, τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το αξίωμά τους, ιδίως τα καθήκοντα της εντιμότητας και της διακριτικότητας ως προς την αποδοχή, μετά τη λήξη αυτή, ορισμένων καθηκόντων ή ορισμένων πλεονεκτημάτων.

Σε περίπτωση αμφιβολίας, αποφασίζει το Δικαστήριο.

Άρθρο 5

Εκτός των τακτικών ανανεώσεων και των θανάτων, τα καθήκοντα του δικαστού λήγουν ατομικώς διά παραιτήσεως.

Σε περίπτωση παραιτήσεως δικαστού, η επιστολή της παραίτησής του απευθύνεται στον πρόεδρο του Δικαστηρίου για να διαβιβασθεί στον πρόεδρο του Συμβουλίου. Με την κοινοποίηση αυτή, η θέση καθίσταται κενή.

Εκτός από τις περιπτώσεις εφαρμογής του άρθρου 6, κάθε δικαστής συνεχίζει να ασκεί τα καθήκοντά του μέχρι να αναλάβει καθήκοντα ο διάδοχός του.

Άρθρο 6

Οι δικαστές δεν δύνανται να απαλλάσσονται από τα καθήκοντά τους, ούτε να κηρύσσονται έκπτωτοι του δικαιώματός τους προς συνταξιοδότηση ή άλλων αντ' αυτού πλεονεκτημάτων, εκτός εάν, με ομόφωνη απόφαση των δικαστών και των γενικών εισαγγελέων του Δικαστηρίου, έπαυσαν να ανταποκρίνονται στις απαιτούμενες προϋποθέσεις ή να εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το αξίωμά τους. Ο ενδιαφερόμενος δεν μετέχει στις διασκέψεις αυτές.

Ο γραμματέας γνωστοποιεί την απόφαση του Δικαστηρίου στους προέδρους του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και της Επιτροπής και την κοινοποιεί στον πρόεδρο του Συμβουλίου.

Σε περίπτωση αποφάσεως που απαλλάσσει τον δικαστή από τα καθήκοντά του, με την τελευταία αυτή κοινοποίηση καθίσταται η θέση κενή.

Άρθρο 7

Οι δικαστές τα καθήκοντα των οποίων λήγουν πριν από την εκπνοή της θητείας τους, αντικαθίστανται για το υπόλοιπο διάστημα της θητείας τους.

Άρθρο 8

Οι διατάξεις των άρθρων 2 έως 7 εφαρμόζονται και επί των γενικών εισαγγελέων.

ΤΙΤΛΟΣ II ΟΡΓΑΝΩΣΗ

Άρθρο 9

Η μερική ανανέωση των δικαστών, που γίνεται κάθε τρία έτη, αφορά εκ περιτροπής οκτώ και επτά δικαστές.

Η μερική ανανέωση των γενικών εισαγγελέων, που γίνεται κάθε τρία έτη, αφορά εκάστοτε τέσσερις γενικούς εισαγγελείς.

Άρθρο 10

Ο γραμματέας ορκίζεται ενώπιον του Δικαστηρίου ότι θα ασκεί τα καθήκοντά του με πλήρη αμεροληψία και ευσυνειδήτως και ότι δεν θα αποκαλύπτει το απόρρητο των διασκέψεων.

Άρθρο 11

Το Δικαστήριο ρυθμίζει την αναπλήρωση του γραμματέως σε περίπτωση κωλύματός του.

Άρθρο 12

Στο Δικαστήριο διατίθενται υπάλληλοι και λοιπό προσωπικό για να διασφαλισθεί η λειτουργία του. Οι υπάλληλοι και το λοιπό προσωπικό υπάγονται στο γραμματέα υπό την εποπτεία του προέδρου.

Άρθρο 13

Προτάσει του Δικαστηρίου, το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομοφώνως, δύναται να προβλέψει το διορισμό βοηθών εισηγητών και να καθορίσει την υπηρεσιακή τους κατάσταση. Οι βοηθοί εισηγητές δύναται να καλούνται, σύμφωνα με τους όρους που θα καθορισθούν από τον κανονισμό διαδικασίας, να συμμετέχουν στην προπαρασκευή των υποθέσεων των οποίων έχει επιληφθεί το Δικαστήριο και να συνεργάζονται με τον εισηγητή δικαστή.

Οι βοηθοί εισηγητές, επιλεγόμενοι μεταξύ προσώπων που παρέχουν πλήρη εγγύηση ανεξαρτησίας και συγκεντρώνουν τα αναγκαία νομικά προσόντα, διορίζονται από το Συμβούλιο. Ορκίζονται ενώπιον του Δικαστηρίου ότι θα ασκούν τα καθήκοντά τους με πλήρη αμεροληψία και ευσυνειδήτως και ότι δεν θα αποκαλύπτουν το απόρρητο των διασκέψεων.

Άρθρο 14

Οι δικαστές, οι γενικοί εισαγγελείς και ο γραμματεύς υποχρεούνται να διαμένουν στον τόπο της έδρας του Δικαστηρίου.

Άρθρο 15

Το Δικαστήριο παραμένει διαρκώς σε λειτουργία. Η διάρκεια των δικαστικών διακοπών ορίζεται από το Δικαστήριο, λαμβανομένων υπόψη των αναγκών της υπηρεσίας.

Άρθρο 16

Το Δικαστήριο συγκροτεί στους κόλπους του τμήματα από τα μέλη του, αποτελούμενα από τρεις και πέντε δικαστές. Οι δικαστές εκλέγουν μεταξύ τους προέδρους των τμημάτων. Οι πρόεδροι των πενταμελών τμημάτων εκλέγονται για τρία έτη. Η θητεία τους μπορεί να ανανεωθεί μία φορά.

Το τμήμα μείζονος συνθέσεως περιλαμβάνει ένδεκα δικαστές. Προεδρεύεται από τον πρόεδρο του Δικαστηρίου. Στο τμήμα μείζονος συνθέσεως συμμετέχουν επίσης οι πρόεδροι των πενταμελών τμημάτων και άλλοι δικαστές, οι οποίοι ορίζονται σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται στον κανονισμό διαδικασίας.

Το Δικαστήριο συνέρχεται ως τμήμα μείζονος συνθέσεως όταν το ζητεί ως διάδικος ένα κράτος μέλος ή ένα όργανο των Κοινοτήτων.

Το Δικαστήριο συνέρχεται εν ολομелεία όταν εκδικάζει υποθέσεις, κατ' εφαρμογή του άρθρου 195 παράγραφος 2, του άρθρου 213 παράγραφος 2, του άρθρου 216 ή του άρθρου 247 παράγραφος 7 της συνθήκης ΕΚ ή του άρθρου 107 Δ παράγραφος 2, του άρθρου 126 παράγραφος 2, του άρθρου 129 ή του άρθρου 160 Β παράγραφος 7 της συνθήκης ΕΚΑΕ.

Εξάλλου, το Δικαστήριο, όταν εκτιμά ότι η υπόθεση την οποία εκδικάζει είναι εξαιρετικής σημασίας, δύναται, μετά την ακρόαση του γενικού εισαγγελέα, να αποφασίσει να παραπέμψει την υπόθεση στην ολομелεία.

Άρθρο 17

Το Δικαστήριο συνεδριάζει εγκύρως μόνον με περιττό αριθμό δικαστών.

Οι αποφάσεις των τμημάτων που αποτελούνται από τρεις ή πέντε δικαστές είναι έγκυρες μόνον εάν λαμβάνονται από τρεις δικαστές.

Οι αποφάσεις του τμήματος μείζονος συνθέσεως είναι έγκυρες μόνον εάν παρίστανται εννέα δικαστές.

Οι αποφάσεις της ολομелείας του Δικαστηρίου είναι έγκυρες μόνον εάν παρίστανται ένδεκα δικαστές.

Σε περίπτωση κωλύματος δικαστού ενός τμήματος, δύναται να καλείται δικαστής ενός άλλου τμήματος, σύμφωνα με τους όρους που καθορίζονται από τον κανονισμό διαδικασίας.

Άρθρο 18

Οι δικαστές και οι γενικοί εισαγγελείς δεν δύνανται να μετέχουν στην εκδίκαση υποθέσεως στην οποία είχαν προηγουμένως λάβει μέρος ως εκπρόσωποι, σύμβουλοι ή δικηγόροι ενός των διαδίκων, ή στην οποία εκλήθησαν να εκφέρουν γνώμη ως μέλη δικαστηρίου, επιτροπής ερεύνης ή υπό οποιαδήποτε άλλη ιδιότητα.

Εάν δικαστής ή γενικός εισαγγελεύς κρίνει ότι δεν δύναται, για ειδικό λόγο, να μετάσχει στην εκδίκαση ή την εξέταση ορισμένης υποθέσεως, το αναφέρει στον πρόεδρο. Στην περίπτωση που ο πρόεδρος κρίνει ότι δικαστής ή γενικός εισαγγελέας δεν πρέπει, για ειδικό λόγο, να μετάσχει στην εκδίκαση ή να προβεί σε προτάσεις σε ορισμένη υπόθεση, ειδοποιεί σχετικά τον ενδιαφερόμενο.

Σε περίπτωση δυσχέρειας κατά την εφαρμογή του παρόντος άρθρου, αποφασίζει το Δικαστήριο.

Οι διάδικοι δεν δύνανται, επικαλούμενοι είτε την ιθαγένεια δικαστού είτε την απουσία, από το Δικαστήριο ή από τμήμα του, δικαστού της ιθαγενείας τους, να ζητούν τη μεταβολή της συνθέσεως του Δικαστηρίου ή τμήματός του.

ΤΙΤΛΟΣ III ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Άρθρο 19

Τα κράτη μέλη καθώς και τα όργανα των Κοινοτήτων αντιπροσωπεύονται ενώπιον του Δικαστηρίου από εκπρόσωπο που διορίζεται για κάθε υπόθεση· ο εκπρόσωπος δύναται να επικουρείται από σύμβουλο ή δικηγόρο.

Κατά τον ίδιο τρόπο εκπροσωπούνται και τα συμβαλλόμενα στη συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο κράτη, εκτός των κρατών μελών, καθώς και η Εποπτεύουσα Αρχή της ΕΖΕΣ που προβλέπεται από την εν λόγω συμφωνία.

Οι λοιποί διάδικοι εκπροσωπούνται από δικηγόρο.

Μόνον ο δικηγόρος που έχει δικαίωμα παραστάσεως ενώπιον δικαστηρίου κράτους μέλους ή άλλου κράτους συμβαλλόμενου στη συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο, δικαιούται να εκπροσωπεί ή να επικουρεί διάδικο ενώπιον του Δικαστηρίου.

Οι εκπρόσωποι, σύμβουλοι και δικηγόροι παριστάμενοι ενώπιον του Δικαστηρίου απολαύουν των αναγκαίων δικαιωμάτων και εγγυήσεων για την ανεξάρτητη άσκηση των καθηκόντων τους, σύμφωνα με τους όρους που θα καθορισθούν από τον κανονισμό διαδικασίας.

Το Δικαστήριο απολαύει έναντι των συμβούλων και δικηγόρων, οι οποίοι παρίστανται ενώπιόν του, των εξουσιών που αναγνωρίζονται συνήθως επί του θέματος στα δικαστήρια, σύμφωνα με τους όρους που θα καθορισθούν από τον ίδιο κανονισμό.

Οι καθηγητές υπήκοοι των κρατών μελών, η νομοθεσία των οποίων τους αναγνωρίζει δικαίωμα παραστάσεως σε δικαστήριο, απολαύουν ενώπιον του Δικαστηρίου των δικαιωμάτων που αναγνωρίζονται από το παρόν άρθρο στους δικηγόρους.

Άρθρο 20

Η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου περιλαμβάνει δύο στάδια: την έγγραφη και την προφορική διαδικασία.

Η έγγραφη διαδικασία περιλαμβάνει τη γνωστοποίηση στους διαδίκους καθώς και στα όργανα των Κοινοτήτων οι αποφάσεις των οποίων προσβάλλονται, των αιτήσεων, υπομνημάτων, απαντήσεων και παρατηρήσεων και, ενδεχομένως, των αντικρούσεων, καθώς και όλων των προς υποστήριξη στοιχείων και εγγράφων ή των επισήμων αντιγράφων τους.

Οι γνωστοποιήσεις γίνονται επιμελεία του γραμματέως κατά τη σειρά και εντός των προθεσμιών που καθορίζει ο κανονισμός διαδικασίας.

Η προφορική διαδικασία περιλαμβάνει την ανάγνωση της εισηγήσεως του εισηγητού δικαστού, την υπό του Δικαστηρίου ακρόαση των εκπροσώπων, συμβούλων και δικηγόρων και των προτάσεων του γενικού εισαγγελέως, καθώς και, ενδεχομένως, την εξέταση των μαρτύρων και των πραγματογνωμόνων.

Το Δικαστήριο, όταν κρίνει ότι η υπόθεση δεν εγείρει κανένα νέο νομικό ζήτημα και μετά την ακρόαση του γενικού εισαγγελέα, δύναται να αποφασίσει ότι η υπόθεση θα εκδικασθεί χωρίς προτάσεις του γενικού εισαγγελέα.

Άρθρο 21

Το Δικαστήριο επιλαμβάνεται κατόπιν προσφυγής που κατατίθεται στο γραμματέα. Το έγγραφο της προσφυγής πρέπει να περιέχει το όνομα και την κατοικία του προσφεύγοντος και την ιδιότητα του υπογράφοντος, το διάδικο ή τους διαδίκους κατά των οποίων η προσφυγή στρέφεται, το αντικείμενο της διαφοράς, τα αιτήματα και συνοπτική έκθεση των επικαλουμένων λόγων.

Το έγγραφο της προσφυγής πρέπει να συνοδεύεται, όπου απαιτείται, από την πράξη της οποίας ζητείται η ακύρωση ή, στην περίπτωση που αναφέρεται στο άρθρο 232 της συνθήκης ΕΚ και στο άρθρο 148 της συνθήκης ΕΚΑΕ, από έγγραφο που βεβαιώνει τη χρονολογία της κλήσεως που προβλέπεται σε αυτά τα άρθρα. Αν τα έγγραφα αυτά δεν είναι συνημμένα στο έγγραφο της προσφυγής, ο γραμματεύς καλεί τον ενδιαφερόμενο να τα προσκομίσει εντός ευλόγου προθεσμίας, χωρίς να δύναται να του αντιταχθεί το εκπρόθεσμο, σε περίπτωση που η κατάθεση γίνει μετά την πάροδο της προθεσμίας ασκήσεως της προσφυγής.

Άρθρο 22

Στις περιπτώσεις που αναφέρονται στο άρθρο 18 της συνθήκης ΕΚΑΕ, το Δικαστήριο επιλαμβάνεται κατόπιν προσφυγής που απευθύνεται στο γραμματέα. Η προσφυγή πρέπει να περιέχει το όνομα και την κατοικία του προσφεύγοντος και την ιδιότητα του υπογράφοντος, μνεία της αποφάσεως κατά της οποίας ασκείται η προσφυγή, τους αντιδίκους, το αντικείμενο της διαφοράς, τα αιτήματα και συνοπτική έκθεση των επικαλουμένων λόγων.

Η προσφυγή πρέπει να συνοδεύεται από ακριβές αντίγραφο της προσβαλλομένης απόφασης της επιτροπής διαιτησίας.

Εάν το Δικαστήριο απορρίψει την προσφυγή, η απόφαση της επιτροπής διαιτησίας καθίσταται οριστική.

Εάν το Δικαστήριο ακυρώσει την απόφαση της επιτροπής διαιτησίας, η διαδικασία δύναται να επαναληφθεί, όπου απαιτείται, επιμελεία ενός των διαδίκων, ενώπιον της επιτροπής διαιτησίας. Η επιτροπή οφείλει επί των νομικών ζητημάτων να συμμορφώνεται προς την απόφαση του Δικαστηρίου.

Άρθρο 23

Στις περιπτώσεις που αναφέρονται στο άρθρο 35 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΕ, στο άρθρο 234 της συνθήκης ΕΚ και στο άρθρο 150 της συνθήκης ΕΚΑΕ, η απόφαση του εθνικού δικαστηρίου που αναστέλλει τη διαδικασία και παραπέμπει στο Δικαστήριο, κοινοποιείται προς αυτό επιμελεία του εθνικού δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή κοινοποιείται, εν συνεχεία, επιμελεία του γραμματέως του Δικαστηρίου, στους ενδιαφερομένους διαδίκους, στα κράτη μέλη και στην Επιτροπή, καθώς και στο Συμβούλιο ή την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, εάν έχουν εκδώσει την πράξη το κύρος ή η ερμηνεία της οποίας αμφισβητείται, και στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, εάν η πράξη το κύρος ή η ερμηνεία της οποίας αμφισβητείται έχει εκδοθεί από κοινού από τα δύο αυτά όργανα.

Εντός προθεσμίας δύο μηνών από την τελευταία αυτή κοινοποίηση, οι διάδικοι, τα κράτη μέλη, η Επιτροπή και, ενδεχομένως, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, έχουν το δικαίωμα να καταθέτουν στο Δικαστήριο υπομνήματα ή έγγραφες παρατηρήσεις.

Στις περιπτώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 234 της συνθήκης ΕΚ, η απόφαση του εθνικού δικαστηρίου κοινοποιείται, επιπλέον, επιμελεία του γραμματέως του Δικαστηρίου, στα συμβαλλόμενα στη συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο κράτη, εκτός των κρατών μελών, καθώς και στην Εποπτεύουσα Αρχή της ΕΖΕΣ που προβλέπεται από την εν λόγω συμφωνία· τα κράτη αυτά και η Εποπτεύουσα Αρχή της ΕΖΕΣ έχουν το δικαίωμα, εντός προθεσμίας δύο μηνών από της κοινοποίησής και οσάκις υφίσταται σχέση με έναν από τους τομείς εφαρμογής της συμφωνίας, να καταθέτουν στο Δικαστήριο υπομνήματα ή έγγραφες παρατηρήσεις.

Άρθρο 24

Το Δικαστήριο δύναται να ζητεί από τους διαδίκους να προσκομίζουν κάθε έγγραφο και να παρέχουν κάθε πληροφορία που επιθυμεί. Σε περίπτωση αρνήσεως, προβαίνει στη σχετική διαπίστωση.

Το Δικαστήριο δύναται επίσης να ζητεί από τα κράτη μέλη και τα όργανα που δεν είναι διάδικοι, κάθε πληροφορία που κρίνει αναγκαία για τους σκοπούς της δίκης.

Άρθρο 25

Το Δικαστήριο δύναται οποτεδήποτε να αναθέτει πραγματογνωμοσύνη σε οποιοδήποτε πρόσωπο, σώμα, γραφείο, επιτροπή ή όργανο της εκλογής του.

Άρθρο 26

Οι μάρτυρες εξετάζονται σύμφωνα με τους όρους που θα καθορισθούν από τον κανονισμό διαδικασίας.

Άρθρο 27

Το Δικαστήριο έχει, έναντι των μη εμφανιζομένων μαρτύρων, τις εξουσίες που γενικώς αναγνωρίζονται επί του θέματος στα δικαστήρια και δύναται να επιβάλει χρηματικές κυρώσεις, σύμφωνα με τους όρους που θα καθορισθούν από τον κανονισμό διαδικασίας.

Άρθρο 28

Οι μάρτυρες και οι πραγματογνώμονες δύναται να εξετάζονται αφού ορκισθούν κατά τον τύπο που καθορίζεται από τον κανονισμό διαδικασίας ή κατά τον τρόπο που προβλέπει η εθνική νομοθεσία του μάρτυρος ή του πραγματογνώμονος.

Άρθρο 29

Το Δικαστήριο δύναται να διατάσσει την εξέταση μάρτυρος ή πραγματογνώμονος από τη δικαστική αρχή της κατοικίας του.

Η σχετική απόφαση απευθύνεται προς εκτέλεση στην αρμόδια δικαστική αρχή σύμφωνα με τους όρους που καθορίζονται στον κανονισμό διαδικασίας. Τα έγγραφα που συντάσσονται κατά την εκτέλεση της αποφάσεως αυτής, αποστέλλονται στο Δικαστήριο σύμφωνα με τους αυτούς όρους.

Το Δικαστήριο φέρει τα έξοδα, με την επιφύλαξη να τα καταλογίσει, ενδεχομένως, σε βάρος των διαδίκων.

Άρθρο 30

Τα κράτη μέλη θεωρούν κάθε παράβαση του όρκου των μαρτύρων και των πραγματογνώμωνων ως έγκλημα αντίστοιχο με εκείνο που διαπράττεται ενώπιον εθνικού πολιτικού δικαστηρίου. Βάσει καταγγελίας του δικαστηρίου, διώκουν τους δράστες του εγκλήματος αυτού ενώπιον του αρμόδιου εθνικού δικαστηρίου.

Άρθρο 31

Η συνεδρίαση είναι δημόσια, εκτός αν το Δικαστήριο αποφασίσει άλλως, αυτεπαγγέλτως ή αιτήσσει των διαδίκων, για σοβαρούς λόγους.

Άρθρο 32

Το Δικαστήριο, κατά τη διάρκεια της συζητήσεως, δύναται να εξετάζει τους πραγματογνώμονες, τους μάρτυρες, καθώς και τους ίδιους τους διαδίκους. Πάντως, οι τελευταίοι δύναται να παρίστανται μόνον διά του πληρεξουσίου τους.

Άρθρο 33

Για κάθε συνεδρίαση τηρούνται πρακτικά, που υπογράφονται από τον πρόεδρο και το γραμματέα.

Άρθρο 34

Το πινάκιο των συνεδριάσεων καταρτίζεται από τον πρόεδρο.

Άρθρο 35

Οι διασκέψεις του Δικαστηρίου είναι και παραμένουν μυστικές.

Άρθρο 36

Οι αποφάσεις είναι αιτιολογημένες. Αναφέρουν τα ονόματα των δικαστών που έλαβαν μέρος στη διάσκεψη.

Άρθρο 37

Οι αποφάσεις υπογράφονται από τον πρόεδρο και το γραμματέα. Απαγγέλλονται σε δημόσια συνεδρίαση.

Άρθρο 38

Το Δικαστήριο αποφασίζει για τα έξοδα.

Άρθρο 39

Ο πρόεδρος του Δικαστηρίου δύναται να αποφασίζει, με συνοπτική διαδικασία, η οποία παρεκκλίνει, κατά το αναγκαίο μέτρο, από ορισμένους κανόνες που περιέχονται στον παρόντα Οργανισμό και η οποία θα καθορισθεί από τον κανονισμό διαδικασίας, επί αιτήσεως αναβολής σύμφωνα με το άρθρο 242 της συνθήκης ΕΚ και το άρθρο 157 της συνθήκης ΕΚΑΕ, λήψεως προσωρινών μέτρων σύμφωνα με το άρθρο 243 της συνθήκης ΕΚ ή το άρθρο 158 της συνθήκης ΕΚΑΕ, ή αναστολής της αναγκαστικής εκτελέσεως σύμφωνα με το άρθρο 256 τέταρτο εδάφιο της συνθήκης ΕΚ ή το άρθρο 164 τρίτο εδάφιο της συνθήκης ΕΚΑΕ.

Σε περίπτωση κωλύματος, ο πρόεδρος αναπληρώνεται από άλλον δικαστή σύμφωνα με τους όρους που καθορίζονται από τον κανονισμό διαδικασίας.

Η απόφαση που εκδίδεται από τον πρόεδρο ή από τον αναπληρωτή του, έχει προσωρινό χαρακτήρα και ουδόλως προδικάζει την απόφαση του Δικαστηρίου επί της κυρίας υποθέσεως.

Άρθρο 40

Τα κράτη μέλη και τα όργανα των Κοινοτήτων δύνανται να παρεμβαίνουν στις διαφορές που υποβάλλονται στο Δικαστήριο.

Το ίδιο δικαίωμα ανήκει σε κάθε άλλο πρόσωπο το οποίο έχει συμφέρον στην επίλυση της διαφοράς που έχει υποβληθεί στο Δικαστήριο, εκτός των διαφορών μεταξύ κρατών μελών, μεταξύ οργάνων των Κοινοτήτων ή μεταξύ κρατών μελών, αφενός, και οργάνων των Κοινοτήτων, αφετέρου.

Υπό την επιφύλαξη του δευτέρου εδαφίου, τα συμβαλλόμενα στη συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο κράτη, εκτός των κρατών μελών, καθώς και η Εποπτεύουσα Αρχή της ΕΖΕΣ που προβλέπεται από την εν λόγω συμφωνία, δύνανται να παρεμβαίνουν στις διαφορές που υποβάλλονται στο Δικαστήριο, όταν οι διαφορές αυτές αφορούν έναν από τους τομείς εφαρμογής της εν λόγω συμφωνίας.

Η παρέμβαση έχει ως αντικείμενο την υποστήριξη των αιτημάτων του ενός των διαδίκων.

Άρθρο 41

Όταν ο διάδικος κατά του οποίου στρέφεται η προσφυγή, αν και έχει κληθεί κανονικά, δεν καταθέσει έγγραφες προτάσεις, η απόφαση εκδίδεται ερήμην του. Η απόφαση υπόκειται σε ανακοπή εντός προθεσμίας ενός μηνός από της κοινοποίησής της. Η ανακοπή δεν αναστέλλει την εκτέλεση της ερήμην αποφάσεως, εκτός αντιθέτου αποφάσεως του Δικαστηρίου.

Άρθρο 42

Τα κράτη μέλη, τα όργανα των Κοινοτήτων και κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο δύνανται, στις περιπτώσεις και σύμφωνα με τους όρους που θα καθορισθούν από τον κανονισμό διαδικασίας, να ασκούν τριτανακοπή κατά των αποφάσεων που εξεδόθησαν χωρίς να έχουν προσεπικληθεί, εάν οι αποφάσεις αυτές θίγουν τα δικαιώματά τους.

Άρθρο 43

Το Δικαστήριο, σε περίπτωση αμφιβολίας για την έννοια και την έκταση των αποτελεσμάτων αποφάσεως, είναι αρμόδιο για την ερμηνεία της, μετά από αίτηση διαδίκου ή οργάνου των Κοινοτήτων που έχουν έννομο συμφέρον προς τούτο.

Άρθρο 44

Η αναθεώρηση της αποφάσεως δύναται να ζητείται από το Δικαστήριο εφόσον γίνει γνωστό γεγονός αποφασιστικής σημασίας το οποίο ήταν άγνωστο στο Δικαστήριο και στο διάδικο που ζητεί την αναθεώρηση, πριν από την έκδοση της αποφάσεως.

Η διαδικασία της αναθεώρησης αρχίζει με την απόφαση του Δικαστηρίου που διαπιστώνει ρητώς την ύπαρξη του γεγονότος, αναγνωρίζει τα χαρακτηριστικά που επιτρέπουν την έναρξη της διαδικασίας αναθεώρησης και κηρύσσει γι' αυτόν το λόγο παραδεκτή την αίτηση.

Αίτηση αναθεώρησης δεν δύναται να υποβάλλεται μετά την πάροδο προθεσμίας δέκα ετών από της εκδόσεως της αποφάσεως.

Άρθρο 45

Οι προθεσμίες λόγω αποστάσεως θα ορισθούν από τον κανονισμό διαδικασίας.

Απώλεια δικαιώματος λόγω παρόδου των προθεσμιών δεν δύναται να αντιτάσσεται, όταν ο ενδιαφερόμενος αποδεικνύει την ύπαρξη τυχαιού συμβάντος ή ανωτέρας βίας.

Άρθρο 46

Αξιώσεις κατά των Κοινοτήτων στο πεδίο της εξωσυμβατικής ευθύνης παραγράφονται μετά πέντε έτη από της επελεύσεως του ζημιογόνου γεγονότος. Η παραγραφή διακόπτεται είτε δια της προσφυγής που υποβάλλεται στο Δικαστήριο, είτε δια της προηγούμενης αιτήσεως που ο ζημιωθείς απευθύνει στο αρμόδιο όργανο των Κοινοτήτων. Στην τελευταία αυτή περίπτωση, η προσφυγή πρέπει να κατατίθεται εντός της προθεσμίας των δύο μηνών που προβλέπεται στο άρθρο 230 της συνθήκης ΕΚ και στο άρθρο 146 της συνθήκης ΕΚΑΕ· εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 232 δεύτερο εδάφιο της συνθήκης ΕΚ και του άρθρου 148 δεύτερο εδάφιο της συνθήκης ΕΚΑΕ, ανάλογα με την περίπτωση.

ΤΙΤΛΟΣ IV

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Άρθρο 47

Τα άρθρα 2 έως 8, τα άρθρα 14 και 15, το άρθρο 17 πρώτο, δεύτερο, τέταρτο και πέμπτο εδάφιο και το άρθρο 18 εφαρμόζονται και στο Πρωτοδικείο και τα μέλη του. Ο όρκος που προβλέπεται στο άρθρο 2 δίδεται ενώπιον του Δικαστηρίου, το οποίο λαμβάνει τις αποφάσεις που αναφέρονται στα άρθρα 3, 4 και 6, αφού ζητήσει τη γνώμη του Πρωτοδικείου.

Το άρθρο 3 τέταρτο εδάφιο και τα άρθρα 10, 11 και 14, εφαρμόζονται αναλόγως και στο γραμματέα του Πρωτοδικείου.

Άρθρο 48

Το Πρωτοδικείο αποτελείται από δεκαπέντε δικαστές.

Άρθρο 49

Τα μέλη του Πρωτοδικείου δύνανται να καλούνται να ασκήσουν καθήκοντα γενικού εισαγγελέα.

Ο γενικός εισαγγελέας διατυπώνει δημόσια, με πλήρη αμεροληψία και ανεξαρτησία, αιτιολογημένες προτάσεις επί ορισμένων υποθέσεων που έχουν υποβληθεί στο Πρωτοδικείο, προκειμένου να το συνδράμει στην εκπλήρωση του έργου του.

Τα κριτήρια επιλογής των υποθέσεων, καθώς και ο τρόπος διορισμού των γενικών εισαγγελέων, καθορίζονται από τον κανονισμό διαδικασίας του Πρωτοδικείου.

Το μέλος του Πρωτοδικείου το οποίο κλήθηκε να ασκήσει τα καθήκοντα γενικού εισαγγελέα σε μία υπόθεση, δεν επιτρέπεται να συμμετάσχει στην λήψη αποφάσεως επί της υποθέσεως αυτής.

Άρθρο 50

Το Πρωτοδικείο συνεδριάζει κατά τμήματα, αποτελούμενα από τρεις και πέντε δικαστές. Οι δικαστές εκλέγονται μεταξύ τους τους προέδρους των τμημάτων. Οι πρόεδροι των πενταμελών τμημάτων εκλέγονται για τρία έτη. Η θητεία τους μπορεί να ανανεωθεί μία φορά.

Ο κανονισμός διαδικασίας καθορίζει τη σύνθεση των τμημάτων και την ανάθεση των υποθέσεων σε αυτά. Σε ορισμένες υποθέσεις, που ορίζονται από τον κανονισμό διαδικασίας, το Πρωτοδικείο μπορεί να συνέρχεται εν ολομелεία ή με μονομελή σύνθεση.

Ο κανονισμός διαδικασίας μπορεί επίσης να προβλέπει ότι το Πρωτοδικείο συνέρχεται ως τμήμα μείζονος συνθέσεως στις περιπτώσεις και σύμφωνα με τους όρους που αυτός προσδιορίζει.

Άρθρο 51

Κατ' εξαίρεση από τον κανόνα του άρθρου 225 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ και του άρθρου 140 Α παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚΑΕ, οι προσφυγές που ασκούνται από τα κράτη μέλη, τα όργανα των Κοινοτήτων και από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, υπάγονται στην αρμοδιότητα του Δικαστηρίου.

Άρθρο 52

Ο πρόεδρος του Δικαστηρίου και ο πρόεδρος του Πρωτοδικείου καθορίζουν από κοινού τις προϋποθέσεις και τον τρόπο με τον οποίο οι υπάλληλοι και το λοιπό προσωπικό του Δικαστηρίου παρέχουν τις υπηρεσίες τους στο Πρωτοδικείο για τη διασφάλιση της λειτουργίας του. Ορισμένοι υπάλληλοι ή μέλη του λοιπού προσωπικού υπάγονται στο γραμματέα του Πρωτοδικείου υπό την εποπτεία του προέδρου του Πρωτοδικείου.

Άρθρο 53

Η διαδικασία ενώπιον του Πρωτοδικείου διέπεται από τον τίτλο III.

Η διαδικασία ενώπιον του Πρωτοδικείου προσδιορίζεται και συμπληρώνεται, εφόσον παρίσταται ανάγκη, από τον κανονισμό διαδικασίας του. Ο κανονισμός διαδικασίας μπορεί να προβλέπει παρεκκλίσεις από το άρθρο 40 τέταρτο εδάφιο και από το άρθρο 41, προκειμένου να ληφθούν υπόψη οι ιδιαιτερότητες των διαφορών που εμπίπτουν στον τομέα της διανοητικής ιδιοκτησίας.

Κατά παρέκκλιση από το άρθρο 20 τέταρτο εδάφιο, ο γενικός εισαγγελέας μπορεί να αναπτύσσει τις αιτιολογημένες προτάσεις του εγγράφως.

Άρθρο 54

Εάν προσφυγή ή άλλο διαδικαστικό έγγραφο, απευθυνόμενο στο Πρωτοδικείο, κατατεθεί εκ παραδρομής στον γραμματέα του Δικαστηρίου, διαβιβάζεται αμελλητί από αυτόν στο γραμματέα του Πρωτοδικείου· ομοίως, εάν προσφυγή ή άλλο διαδικαστικό έγγραφο, απευθυνόμενο στο Δικαστήριο, κατατεθεί εκ παραδρομής στο γραμματέα του Πρωτοδικείου, διαβιβάζεται αμελλητί από αυτόν στο γραμματέα του Δικαστηρίου.

Εάν το Πρωτοδικείο κρίνει ότι δεν είναι αρμόδιο να εκδικάσει προσφυγή που υπάγεται στην αρμοδιότητα του Δικαστηρίου, την παραπέμπει στο Δικαστήριο· ομοίως, εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι αρμόδιο για την εκδίκαση της προσφυγής είναι το Πρωτοδικείο, την παραπέμπει σε αυτό, το οποίο δεν μπορεί σε τέτοια περίπτωση να κρίνει ότι είναι αναρμόδιο.

Εάν ενώπιον του Δικαστηρίου και του Πρωτοδικείου εκκρεμούν υποθέσεις που έχουν το ίδιο αντικείμενο, θέτουν το ίδιο ζήτημα ερμηνείας ή αμφισβητούν το κύρος της ίδιας πράξης, το Πρωτοδικείο μπορεί, μετά από ακρόαση των διαδίκων, να αναστέλλει τη διαδικασία μέχρις ότου εκδοθεί η απόφαση του Δικαστηρίου. Εάν πρόκειται για προσφυγές με αίτημα την ακύρωση της ίδιας πράξης, το Πρωτοδικείο μπορεί επίσης να απεκδύεται της αρμοδιότητάς του, ώστε να αποφανθεί το Δικαστήριο επί του αιτήματος. Στις περιπτώσεις που προβλέπονται στο παρόν εδάφιο, το Δικαστήριο μπορεί επίσης να αποφασίζει την αναστολή της διαδικασίας η οποία εκκρεμεί ενώπιόν του· στην περίπτωση αυτή, συνεχίζεται η διαδικασία ενώπιον του Πρωτοδικείου.

Άρθρο 55

Οι οριστικές αποφάσεις του Πρωτοδικείου, οι αποφάσεις που επιλύουν εν μέρει τη διαφορά ως προς την ουσία και οι αποφάσεις που επιλύουν δικονομικό ζήτημα που αφορά ένσταση αναρμοδιότητας ή απαραδέκτου, κοινοποιούνται από το γραμματέα του Πρωτοδικείου σε όλους τους διαδίκους, καθώς και σε όλα τα κράτη μέλη και τα όργανα των Κοινοτήτων, ακόμη και αν δεν παρενέβησαν στη δίκη ενώπιον του Πρωτοδικείου.

Άρθρο 56

Κατά των οριστικών αποφάσεων του Πρωτοδικείου, καθώς και κατά των αποφάσεων που επιλύουν εν μέρει τη διαφορά ως προς την ουσία ή επιλύουν δικονομικό ζήτημα που αφορά ένσταση αναρμοδιότητας ή απαραδέκτου, μπορεί να ασκηθεί αναίρεση ενώπιον του Δικαστηρίου, σε δύο μήνες από της κοινοποίησής της προσβαλλομένης αποφάσεως.

Η αναίρεση αυτή μπορεί να ασκηθεί από τον εν όλω ή εν μέρει ηττηθέντα διάδικο. Οι παρεμβαίνοντες, εξαιρέσει των κρατών μελών και των οργάνων των Κοινοτήτων, δεν μπορούν πάντως να ασκήσουν αναίρεση, εκτός εάν η απόφαση του Πρωτοδικείου τους θίγει απ' ευθείας.

Με εξαίρεση τις περιπτώσεις δικών μεταξύ των Κοινοτήτων και των υπαλλήλων τους, αναίρεση μπορούν να ασκήσουν και τα κράτη μέλη και τα όργανα των Κοινοτήτων που δεν παρενέβησαν στη δίκη ενώπιον του Πρωτοδικείου. Στην περίπτωση αυτή, τα κράτη μέλη και τα όργανα ευρίσκονται στην ίδια ακριβώς θέση με τα κράτη μέλη ή τα όργανα που παρενέβησαν πρωτοδικώς.

Άρθρο 57

Κάθε πρόσωπο η αίτηση παρεμβάσεως του οποίου απορρίφθηκε από το Πρωτοδικείο μπορεί να ασκήσει αναίρεση ενώπιον του Δικαστηρίου, εντός δύο εβδομάδων από της κοινοποίησεως της απορριπτικής αποφάσεως.

Οι διάδικοι μπορούν να ασκήσουν αναίρεση ενώπιον του Δικαστηρίου κατά των αποφάσεων του Πρωτοδικείου που εκδόθηκαν με βάση τα άρθρα 242 ή 243 ή το άρθρο 256 τέταρτο εδάφιο της συνθήκης ΕΚ ή με βάση τα άρθρα 157 ή 158 ή το άρθρο 164 τρίτο εδάφιο της συνθήκης ΕΚΑΕ, εντός δύο μηνών από της κοινοποίησεως τους.

Η αναίρεση που προβλέπεται στο πρώτο και δεύτερο εδάφιο του παρόντος άρθρου, εκδικάζεται με τη διαδικασία του άρθρου 39.

Άρθρο 58

Η αίτηση αναίρεσεως ενώπιον του Δικαστηρίου περιορίζεται σε νομικά ζητήματα. Ως λόγοι αναίρεσεως επιτρέπεται να προβάλλονται αναρμοδιότητα του Πρωτοδικείου, πλημμέλειες κατά την ενώπιον του διαδικασία που θίγουν τα συμφέροντα του αναιρεσιόντος και παραβίαση του κοινοτικού δικαιού από το Πρωτοδικείο.

Αναίρεση δεν χωρεί αποκλειστικά για τον καταλογισμό και το ύψος της δικαστικής δαπάνης.

Άρθρο 59

Σε περίπτωση ασκήσεως αναίρεσεως κατά αποφάσεως του Πρωτοδικείου, η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου περιλαμβάνει δύο στάδια: την έγγραφη και την προφορική διαδικασία. Το Δικαστήριο, σύμφωνα με τους όρους που καθορίζονται στον κανονισμό διαδικασίας, και μετά την ακρόαση του γενικού εισαγγελέα και των διαδίκων, μπορεί να αποφασίζει χωρίς προφορική διαδικασία.

Άρθρο 60

Με την επιφύλαξη των άρθρων 242 και 243 της συνθήκης ΕΚ και των άρθρων 157 και 158 της συνθήκης ΕΚΑΕ, η άσκηση αναίρεσεως δεν έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα.

Κατά παρέκκλιση από το άρθρο 244 της συνθήκης ΕΚ και το άρθρο 159 της συνθήκης ΕΚΑΕ, οι αποφάσεις του Πρωτοδικείου με τις οποίες ακυρώνεται κανονισμός, δεν επιφέρουν αποτελέσματα παρά μόνον από της λήξεως της προθεσμίας που αναφέρεται στο άρθρο 56 πρώτο εδάφιο του παρόντος Οργανισμού ή, αν έχει ασκηθεί αναίρεση εντός της προθεσμίας αυτής, από της απορριψεώς της, με την επιφύλαξη πάντως της δυνατότητας του διαδίκου να καταθέσει ενώπιον του Δικαστηρίου, δυνάμει των άρθρων 242 και 243 της συνθήκης ΕΚ ή των άρθρων 157 και 158 της συνθήκης ΕΚΑΕ, αίτηση αναστολής των αποτελεσμάτων του ακυρωθέντος κανονισμού ή λήψεως κάθε άλλου προσωρινού μέτρου.

Άρθρο 61

Εάν η αναίρεση κριθεί βάσιμη, το Δικαστήριο αναιρεί την απόφαση του Πρωτοδικείου. Στην περίπτωση αυτή, μπορεί είτε το ίδιο να αποφανθεί οριστικά επί της διαφοράς, εφόσον είναι ώριμη προς εκδίκαση, είτε να την αναπέμψει στο Πρωτοδικείο για να την κρίνει.

Σε περίπτωση αναπομπής, το Πρωτοδικείο δεσμεύεται ως προς τα νομικά ζητήματα που έχουν επιλυθεί με την απόφαση του Δικαστηρίου.

Εάν η αναίρεση που άσκησε κράτος μέλος ή όργανο των Κοινοτήτων που δεν παρενέβη στη δίκη ενώπιον του Πρωτοδικείου κριθεί βάσιμη, το Δικαστήριο μπορεί, εάν το κρίνει αναγκαίο, να ορίσει εκείνα τα αποτελέσματα της αποφάσεως του Πρωτοδικείου, η οποία αναιρείται, τα οποία θεωρούνται ότι διατηρούν την ισχύ τους έναντι των διαδικών.

Άρθρο 62

Στις περιπτώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 225 παράγραφοι 2 και 3 της συνθήκης ΕΚ και στο άρθρο 140 Α παράγραφοι 2 και 3 της συνθήκης ΕΚΑΕ, ο πρώτος γενικός εισαγγελέας μπορεί, εφόσον κρίνει ότι υφίσταται σοβαρός κίνδυνος να θιγεί η ενότητα ή η συνοχή του κοινοτικού δικαίου, να προτείνει στο Δικαστήριο να επανεξετάσει την απόφαση του Πρωτοδικείου.

Η πρόταση πρέπει να υποβάλλεται εντός μηνός από της εκδόσεως της αποφάσεως του Πρωτοδικείου. Το Δικαστήριο αποφασίζει, εντός μηνός από της υποβολής της προτάσεως του πρώτου γενικού εισαγγελέα, εάν συντρέχει λόγος να επανεξετασθεί ή όχι η απόφαση.

ΤΙΤΛΟΣ V

ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 63

Οι κανονισμοί διαδικασίας του Δικαστηρίου και του Πρωτοδικείου περιέχουν όλες τις αναγκαίες διατάξεις για την εφαρμογή και τη συμπλήρωση του παρόντος Οργανισμού, κατά το αναγκαίο μέτρο.

Άρθρο 64

Έως ότου θεσπισθούν στον παρόντα Οργανισμό κανόνες για το γλωσσικό καθεστώς που εφαρμόζεται στο Δικαστήριο και το Πρωτοδικείο, εξακολουθούν να εφαρμόζονται οι διατάξεις του κανονισμού διαδικασίας του Δικαστηρίου και του κανονισμού διαδικασίας του Πρωτοδικείου όσον αφορά το γλωσσικό καθεστώς. Κάθε τροποποίηση ή κατάργηση των διατάξεων αυτών πρέπει να γίνεται σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται για την τροποποίηση του παρόντος Οργανισμού.

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ

**ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ
ΑΠΟ ΤΗ ΛΗΞΗ ΤΗΣ ΣΥΝΘΗΚΗΣ ΕΚΑΧ ΚΑΙ ΜΕ ΤΟ
ΤΑΜΕΙΟ ΕΡΕΥΝΑΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΝΘΡΑΚΑ ΚΑΙ ΤΟ ΧΑΛΥΒΑ**

ΤΑ ΥΨΗΛΑ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ,

ΕΠΙΘΥΜΩΝΤΑΣ να ρυθμίσουν ορισμένα θέματα που αφορούν τη λήξη της ισχύος της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα (ΕΚΑΧ),

ΘΕΛΟΝΤΑΣ να μεταβιβάσουν την κυριότητα των πόρων της ΕΚΑΧ στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα,

ΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΣ ΥΠΟΨΗ ότι είναι σκόπιμο να χρησιμοποιηθούν αυτοί οι πόροι για την έρευνα στους τομείς που είναι σχετικοί με τη βιομηχανία άνθρακα και χάλυβα και, συνεπώς, ότι είναι ανάγκη να προβλεφθούν προς τούτο ορισμένοι ειδικοί κανόνες,

ΕΞΕΔΩΣΑΝ τις ακόλουθες διατάξεις, οι οποίες προσαρτώνται στη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας:

Άρθρο 1

1. Όλα τα στοιχεία του ενεργητικού και του παθητικού της ΕΚΑΧ, όπως έχουν στις 23 Ιουλίου 2002, μεταβιβάζονται στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα από τις 24 Ιουλίου 2002.

2. Με την επιφύλαξη κάθε αύξησης ή μείωσης που μπορεί να επέλθει ως αποτέλεσμα πράξεων εκκαθάρισης, η καθαρή αξία των στοιχείων αυτών, όπως εμφανίζονται στον ισολογισμό της ΕΚΑΧ στις 23 Ιουλίου 2002, θεωρείται ως περιουσιακό στοιχείο που προορίζεται για την έρευνα στους τομείς τους σχετικούς με τη βιομηχανία του άνθρακα και του χάλυβα, αναφέρεται δε ως «ΕΚΑΧ υπό εκκαθάριση». Μετά την ολοκλήρωση της εκκαθάρισης, το περιουσιακό στοιχείο αποκαλείται «Πόροι του Ταμείου Έρευνας για τον Άνθρακα και το Χάλυβα».

3. Τα έσοδα από το εν λόγω περιουσιακό στοιχείο, τα οποία αποκαλούνται «Ταμείο Έρευνας για τον Άνθρακα και το Χάλυβα», διατίθενται αποκλειστικά για την έρευνα, στους τομείς τους σχετικούς με τη βιομηχανία σιδήρου και χάλυβα, εκτός του προγράμματος-πλαισίου έρευνας, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος πρωτοκόλλου και των πράξεων που εκδίδονται βάσει αυτού.

Άρθρο 2

Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομόφωνα μετά από πρόταση της Επιτροπής και διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, θεσπίζει όλες τις αναγκαίες διατάξεις εφαρμογής του παρόντος πρωτοκόλλου, καθώς και τις βασικές αρχές και τις κατάλληλες διαδικασίες λήψεως αποφάσεων, ιδίως για την έγκριση των πολυετών δημοσιονομικών κατευθυντήριων γραμμών για τη διαχείριση του περιουσιακού στοιχείου του Ταμείου Έρευνας για τον Άνθρακα και το Χάλυβα και των τεχνικών κατευθυντήριων γραμμών για το ερευνητικό πρόγραμμα του Ταμείου αυτού.

Άρθρο 3

Εκτός αντιθέτων διατάξεων του παρόντος πρωτοκόλλου και των πράξεων που εκδίδονται βάσει αυτού, εφαρμόζονται οι διατάξεις της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

Άρθρο 4

Το παρόν πρωτόκολλο εφαρμόζεται από τις 24 Ιουλίου 2002.

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ

**ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 67 ΤΗΣ ΣΥΝΘΗΚΗΣ ΠΕΡΙ
ΙΔΡΥΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ**

ΤΑ ΥΨΗΛΑ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ,

ΣΥΜΦΩΝΗΣΑΝ στην ακόλουθη διάταξη, η οποία προσαρτάται στη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας:

Άρθρο μόνο

Από την 1η Μαΐου 2004, το Συμβούλιο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία, προτάσει της Επιτροπής και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, προκειμένου για τη λήψη των μέτρων που αναφέρονται στο άρθρο 66 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.
